

K-Sekretariatet

Medlemmene i kontrollutvalget i Røst kommune
Ordføreren
KomRev NORD v/oppdragsansvarlig regnskapsrevisor Elsa Saghaug
KomRev NORD v/oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Margrete Mjølhus Kleiven

Deres ref.:
Vår ref.: 08/22/441.5.1/BP

Saksbeh.: Berit P Pedersen
E-postadr.: berit@k-sek.no

Telefon: 91 36 09 38
Dato: 08.02.2022

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET I RØST KOMMUNE

Det innkalles med dette til møte i kontrollutvalget.

Møtested: Rådhuset kommunestyresalen (Microsoft Teams)
Møtedato: Fredag 24.februar 2022
Tid: Kl. 14:00

./ Vedlagt følger sakliste og saksdokumenter.

Av hensyn til innkalling av varamedlem(mer) ber vi om at eventuelle forfall meldes til K-Sekretariatet i god tid før møtet. Som gyldig forfall regnes *tjenestereiser, spesielle arbeidsforhold, sykdom og vektige velferdsgrunner*. En eventuell innkalling av varamedlemmer vil skje i egen innkalling.

Kommunedirektøren innkalles i sak 03/22.

Merknad: Møtet starter kl. 1400.

Enkelte saker kan bli ført for lukkede dører, jf. kommunelovens § 11-5. Det vises til saklisten for nærmere informasjon.

Med vennlig hilsen

Berit P Pedersen
seniorrådgiver

Gjenpart:

- Varamedlemmer (NB Møter ikke uten særskilt innkalling)
- Kommunedirektøren

Postadresse: K-Sekretariatet IKS Postboks 6600 9296 TROMSØ www.k-sek.no	Hovedkontor: Fylkeshuset TROMSØ Tlf. 77 78 80 43 Org.nr. 988 064 920	Avdelingskontor: Postmottak 9479 HARSTAD Tlf. 77 02 61 66	Avdelingskontor: Ringv. 1 9300 FINNSNES Tlf. 91 35 19 94	Avdelingskontor: Rådhuset 8305 SVOLVÆR Tlf. 95 10 90 02	Avdelingskontor: Fylkeshuset 8048 BODØ Tlf. 91 36 09 38
--	---	---	--	---	---

SAKLISTE

Utvalg: Kontrollutvalget i Røst kommune
Møtedato: Torsdag 24.februar 2022
Tid: Kl. 14:00
Møtested: Kommunehuset – kommunestyresalen – (Microsoft Teams)

Saknr	Tittel	U.off.
01/2022	Kontrollutvalgets årsrapport for 2021	
02/2022	Kontrollutvalget årsplan for 2022	
03/2022	Oppfølging av KU sak 20/2021 Saksbehandlingstid og gebyr i byggesaker	
04/2022	Rapportering fra revisor – interimfasen – Røst kommune	
05/2022	Rapport forvaltningsrevisjon – Nytt oppvekstsenter – planlegging og offentlige anskaffelser	
06/2022	Rapportering fra revisor – forenklet etterlevelseskontroll 2021 med økonomiforvaltningen – Revisors uavhengige attestasjonsuttalelse	
07/2022	Oppfølging av KU sak 26/2021 Røst kommunes oppfølging av kommunelovens bestemmelser vedrørende besvarelse av henvendelser sendt til kommunen	
08/2022	Referatsaker	
09/2022	Eventuelt	
10/2022	Godkjenning av møteprotokoll 24.02.2022	

Utvalg: Kontrollutvalget i Røst kommune	Saksnummer: 01/2022	Møtedato: 24.02.2022	Saksbehandler: Berit P Pedersen
---	-------------------------------	--------------------------------	---

KONTROLLUTVALGETS ÅRSRAPPORT FOR 2021

Innstilling til v e d t a k:

1. Kontrollutvalget vedtar forslaget til årsrapport som sin årsrapport for 2021.
2. Kontrollutvalget anbefaler kommunestyret å fatte slikt *v e d t a k*:

Kontrollutvalgets årsrapport for 2021 tas til orientering.

Vedlegg:

Forslag til årsrapport for 2021

Saksutredning:

Kontrollutvalget avgir hvert år en årsrapport til kommunestyret. Kontrollutvalgets årsrapport kommer i tillegg til den rapporteringen som skjer i forbindelse med enkeltesaker, og inneholder en samlet oversikt over de viktigste sakene kontrollutvalget har arbeidet med.

Bodø, 04.januar 2022

Berit P Pedersen
seniorrådgiver

ÅRSRAPPORT 2021

**Kontrollutvalget
i
Røst kommune**

1. INNLEDNING

Høsten 2020 trådte ny kommunelov i kraft fra tidspunkt for konstituering av nytt kommunestyre etter valget.

Den nye kommunelov av 22.06.2019 nr. 83 gir bestemmelser om kommunens virksomhet, organisatoriske regler, saksbehandling samt regler om tilsyn og kontroll, revisjon, mv. Flere bestemmelser om kontroll og tilsyn som tidligere var i forskrift er nå løftet inn i 2019-loven.

Ny forskrift om kontrollutvalg og revisjon er nå av 17.06.2020 nr. 904.

2. KONTROLLUTVALGETS FORMÅL OG SAMMENSETNING

2.1 Formål

Etter kommuneloven har kommunestyret det øverste tilsyn med den kommunale forvaltning, jf. § 22-1. For å ivareta dette tilsynsansvaret velger kommunestyret selv et kontrollutvalg som skal "forestå det løpende tilsyn med den kommunale forvaltning på sine vegne", jf. § 23-1.

2.2 Valg - sammensetning

Kontrollutvalget har 5 medlemmer og 5 varamedlemmer oppnevnt av kommunestyret.

Kontrollutvalget kan etter ny lov fortsatt ikke tillegges andre oppgaver enn det som knytter seg til kontroll- og tilsynsfunksjonen. Det vil si at kontrollutvalget ikke skal delta i den aktive politiske beslutningsprosessen.

For inneværende valgperiode (2020-2023) består kontrollutvalget av:

Faste medlemmer

Mette Buschmann - Leder
Kari-Anne Nilsen*
Åse Ann Karlsen
Terry Torsteinsen
Thomas Johnsen

Varamedlemmer

Anne C. Pedersen
Kent Storåker
Endre Einevoll
Sverre Adolfsen
Ivar Karoliussen

*medlem av kommunestyret

3. SAKSBEHANDLINGEN I KONTROLLUTVALGET

Utvalget har truffet sine vedtak i møter. Det er skrevet protokoll fra møtene. Utskrift av møteprotokollene er sendt utvalgets medlemmer og oppdragsansvarlige revisorer, samt at protokollene publiseres på kommunens hjemmeside.

Tidspunkt for møtene er blitt fastsatt av utvalget selv, og møtene har blitt holdt for åpne dører. Innkalling til møtene har vært sendt ordfører, kommunedirektøren og oppdragsansvarlige revisorer, og inneholdt en oversikt over de sakene som skulle behandles samt saksdokumentene.

K-Sekretariatet IKS har i 2021 sørget for saksutredning og øvrig sekretariatsbistand.

4. KONTROLLUTVALGETS ARBEID I 2021

4.1 Generelt om kontrollutvalgets oppgaver

Kontrollutvalget skal som nevnt ovenfor føre det løpende tilsyn med den kommunale forvaltning (inkludert selskaper) på vegne av kommunestyret. Kontrollutvalgets oppgaver fremgår av lov, forskrift eller kommunens egne retningslinjer.

Kommunelovens § 23-2 er en sentral bestemmelse som sier at:

Kontrollutvalget skal påse at

- a) *kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte*
- b) *det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak*
- c) *det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, og av selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i*
- d) *det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll)*
- e) *vedtak som kommunestyret eller fylkestinget treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter, blir fulgt opp.*

Kontrollutvalget skal videre:

- ✓ Vedta planer for utvalgets virksomhet og planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.
- ✓ Gjennomføre risiko - og vesentlighetsvurdering som grunnlag for valg av mulige forvaltningsrevisjonsprosjekter i perioden.
- ✓ Avgi uttalelse til årsregnskapet.
- ✓ Følge opp merknader fra revisor (i nummererte brev, eller i årsregnskapet).
- ✓ Rapportere resultatene av sin virksomhet til kommunestyret.
- ✓ Følge opp kommunestyrets vedtak i saker som er rapportert.
- ✓ Utarbeide budsjett for kommunens tilsyn og kontrollarbeid.

I tillegg kan kontrollutvalget ta opp andre saker ut fra sitt mandat for kontroll og tilsyn.

4.2 Aktiviteter gjennom året

Kontrollutvalget har i 2021 hatt 3 møter. Et møte har vært lagt til rådhuset og 2 møter har vært gjennomført på Teams. Utvalget har behandlet 27 saker. Det ble fremmet 2 saker til kommunestyret. I tillegg legges protokoller fra kontrollutvalgets møter fram for kommunestyret som orientering.

Utvalget er gjennom året blitt holdt underrettet om revisjonens virksomhet, og har ført tilsyn med at revisjonsarbeidet har foregått i samsvar med gjeldende forskrift og andre bestemmelser.

4.3 Forhold behandlet i 2021

De forhold som er behandlet kan oppsummeres som følger:

Regnskapsrevisjon:

Kontrollutvalgets har flere oppgaver knyttet til regnskapsrevisjonen. Den mest sentrale er det såkalte «på-se» ansvaret overfor kommunens revisor. Det betyr at kontrollutvalget blant annet skal påse at kommunes regnskaper blir revidert på en betryggende måte. Det er kommunens regnskapsrevisor KomRev NORD IKS som utfører revisjonen og gjennomfører andre revisjonshandlinger, herunder utsteder revisjonsberetninger. Kontrollutvalgets «på-se» ansvar ivaretas gjennom en rekke løpende orienteringer og tilbakemeldinger fra revisor gjennom året.

- ✓ *Røst kommunes regnskap for 2020*
Kontrollutvalget har avgitt uttalelse til kommunens årsregnskap for 2020.
- ✓ *Querinihallen KFs regnskap for 2020*
Kontrollutvalget har avgitt uttalelse til foretakets årsregnskap for 2020.
- ✓ *Rapporteringer fra revisor*
Revisjonen har orientert kontrollutvalget om revisjonsstrategien for årsregnskapet til foretaket og kommunens årsregnskap. I tillegg har revisor orientert om løpende revisjonsarbeid i året. Revisor har også gitt kontrollutvalget en orientering om deres risiko og vesentlighetsvurdering før utvelgelse av forenklet etterlevelseskontroll for 2021.

Nummererte revisjonsbrev:

Ifølge kommunelovens § 24-7 påhviler det revisor en informasjonsplikt for en rekke forhold overfor kontrollutvalget. Rapporteringen skal skje skriftlig i form av fortløpende nummererte brev, med kopi til kommunedirektøren. Kontrollutvalget har i henhold til kontrollutvalg- og revisjonsforskriftens § 3 en plikt til å påse at skriftlige påpekninger fra revisor blir fulgt opp.

Revisor har ikke sendt nummerert revisjonsbrev til kontrollutvalget på Røst i 2021.

Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen:

Bestemmelsen om forenklet etterlevelseskontroll er nedfelt i kommunelovens § 24-9 som sier:

«Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.»

Kontrollutvalget behandlet sak 12/21 i møte 6.mai 2021 og fattet følgende vedtak:

Kontrollutvalget viser til revisors attestasjonsuttalelse datert 02.03.2021 angående etterlevelseskontroll med kommunens økonomiforvaltning, der området vertskommuneavtale om barneverntjenesten med Bodø kommune var valgt ut for kontroll. Revisors konklusjon er at Røst kommune i det alt vesentlige har etterlevd bestemmelser, avtale og vedtak for økonomiforvaltningen på dette området. Imidlertid mener revisor at det er skjedd endringer som ikke er tatt inn i avtalen. Endringene burde ført til en fornyelse eller reforhandling av avtalen.

Kontrollutvalget registrerer at Røst kommune opplyser at det er satt i gang et arbeid for at vertskommuneavtalen om barneverntjenesten mellom Røst kommune og Bodø kommune oppdateres. Kontrollutvalget forutsetter at revisor følger opp at de opplyste tiltakene ferdigstilles.

Forvaltningsrevisjon:

Forvaltningsrevisjon er systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger. I valgperioden skal kontrollutvalget sørge for at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon av utvalgte deler av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, og av utvalgte selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i. Forvaltningsrevisjon utføres av KomRev NORD IKS etter bestilling fra kontrollutvalget. Hvilke saker som skal bli gjenstand for en forvaltningsrevisjon bestemmes av kommunestyret eller av kontrollutvalget selv etter særskilt delegasjonsfullmakt.

Kommunestyret har i sak 35/20 behandlet plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for perioden 2020-2024. Kommunestyret vedtok kontrollutvalgets innstilling til prosjekter i planperioden, og er følgende:

1. Offentlige anskaffelser – ny skole
2. Miljøstasjon/Renovasjon
3. Grunnskole

Kontrollutvalget behandlet projektskisse forvaltningsrevisjonsprosjekt – ny skole – planlegging og offentlige anskaffelser i møte 11.mars sak 04/2021 og fattet følgende vedtak;

Kontrollutvalget viser til overordnet projektskisse for forvaltningsrevisjonsprosjektet «Ny skole – planlegging og offentlige anskaffelser», og ber KomRev NORD gjennomføre prosjektet.

Under behandlingen av saken ble dato for ferdigstilling drøftet, og det ble anmodet om at rapporten ferdigstilles innen 1.10.2021, slik at rapporten kunne behandles i møte den 14.10.2021.

Status:

Kontrollutvalget mottok et notat fra KomRev NORD v/oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor den 30.08.2021. I notatet beskrives arbeidet som er gjennomført og det orienteres i samme notat at prosjektet ikke kunne leveres innen fristen. Årsaken til dette var at kommunen ikke hadde levert all etterspurt dokumentasjon innen fastsatt frist. Ifølge mottatte notat vil rapporten ferdigstilles og leveres innen «ultimo 2021». Rapporten er mottatt og behandles i kontrollutvalgets første møte i 2022.

Eierskapskontroll:

Kontrollutvalget skal også påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper mv. Hvilke selskaper som skal undergis slik kontroll fastsettes av kommunestyret etter innstilling fra kontrollutvalget. På samme måte som ved forvaltningsrevisjoner er det forvaltningsrevisor i KomRev NORD som utfører selskapskontrollene på bestilling og oppdrag fra kontrollutvalget.

Kontrollutvalget har iht. kommunelovens bestemmelse rett til å være til stede på representantskapsmøter og generalforsamlinger i interkommunale selskaper og aksjeselskaper der Røst kommune alene eller sammen med andre kommuner eller fylkeskommuner eier alle aksjene. Kontrollutvalget har gjennom 2021 valgt å ikke delta på møter i kommunalt eide selskaper.

Kommunestyret vedtok i forbindelse med behandlingen av plan for eierskapskontroll, og ikke gjennomføre eierskapskontroller i planperioden 2020-2024.

Andre saker:

I kontrollutvalget skilles det mellom oppgaver som kontrollutvalget *skal* gjøre og *kan* gjøre. Utover de oppgaver som er hjemlet i lov og forskrift kan kontrollutvalget behandle «andre saker» som faller inn under kontroll og tilsynsfunksjonen. Dette er ikke en vedtakskontroll, og utvalget tar heller ikke stilling i enkeltsaker. Kontrollutvalgets rolle ligger her i å avdekke mulige kritikkverdige forhold som eventuelt kan meddeles særskilt til kommunestyret. Grunnlaget for å iverksette undersøkelser i «andre saker» kan komme fra utvalget selv, media eller fra henvendelser direkte og eksterne tips.

Sak 15/2021 Revidering av reglement for kontrollutvalget i Røst kommune

Kontrollutvalget behandlet saken i møte 14.oktober 2021 og fattet følgende innstilling som ble sendt kommunestyret;

Kontrollutvalget rår kommunestyret til å treffe slikt vedtak:

Kommunestyret vedtar kontrollutvalgets forslag til nytt revidert reglement for kontrollutvalget i Røst kommune.

Kommunestyret har vedtatt kontrollutvalgets innstilling.

Sak 18/21 Forvaltningsrevisjon barnevern - vertskommuneavtale

Kontrollutvalget behandlet ovennevnte sak i møte 14.oktober 2021 og fattet følgende vedtak;

Kontrollutvalget i Røst kommune iverksetter ikke forvaltningsrevisjon på området barnevern, men avventer resultatet fra rapporten som er bestilt av kontrollutvalget i Bodø kommune.

Kontrollutvalget ber K-Sekretariatet innkalle kommunedirektøren til første møte i 2022 for å redegjøre for barnevernstjenesten i Røst kommune. Kontrollutvalget utarbeider et notat som sendes kommunedirektøren i forkant av møtet.

Kontrollutvalget følger opp saken i 2022.

Sak 20/2021 Saksbehandlingstid og gebyr i byggesaker

Kontrollutvalget behandlet saken i møte 14.oktober 2021 og fattet følgende vedtak:

1. *Kommunedirektøren bes gi en skriftlig redegjørelse om kommunens praksis knyttet til reduksjon av gebyrer i byggesaker som fastsatt i byggeforskriftens § 7-6.*
2. *Kommunedirektøren bes oversende en oversikt over gjennomførte reduksjoner i saker siste 3 år.*
3. *Svarfrist settes til 31.12.2021, kommunedirektøren innkalles til kontrollutvalgets første møte i 2022.*

Kontrollutvalget følger opp saken i 2022.

Orienteringer/andre saker:

- ✓ Årsrapport 2020
- ✓ Kontrollutvalgets årsplan for 2021
- ✓ Budsjettramme 2022 for kontrollorganenes virksomhet
- ✓ Kontrollutvalgets møteplan 2022
- ✓ Henvendelse fra FKT – Spørsmål om medlemskap
- ✓ Oppdragsansvarlig regnskapsrevisors uavhengighetserklæring
- ✓ Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighetserklæring

Røst, den 24.februar 2022

Mette Buschmann
leder

Kari-Anne Nilsen
nestleder

Åse Ann Karlsen
medlem

Terry Torsteinsen
medlem

Thomas Johnsen
medlem

Utvalg: Kontrollutvalget i Røst kommune	Saksnummer: 02/2022	Møtedato: 24.02.2022	Saksbehandler: Berit P Pedersen
---	-------------------------------	--------------------------------	---

KONTROLLUTVALGETS ÅRSPLAN FOR 2022

Innstilling til v e d t a k:

Kontrollutvalget godkjenner forslag til årsplan 2022.

Saken gjelder:

Utarbeidelse av årsplan 2022 for kontrollutvalget.

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg: Forslag til årsplan for 2022

B: Utrykte vedlegg:

Saksutredning:

K-Sekretariatet legger fram utkast til *Årsplan 2022* for utvalget, jf. vedlegg 1. Det vil være naturlig at utvalget selv ser nærmere på planen.

Kontrollutvalget drøfter om det er flere forhold/saker som ønskes omtalt i årsplanen.

Bodø, den 6.januar 2022

Berit P Pedersen
seniorrådgiver

Utvalg: Kontrollutvalget i Røst kommune	Saksnummer: 02/2022	Møtedato: 24.02.2022	Saksbehandler: Berit P Pedersen
---	-------------------------------	--------------------------------	---

KONTROLLUTVALGETS ÅRSPLAN FOR 2022

Innstilling til v e d t a k:

Kontrollutvalget godkjenner forslag til årsplan 2022.

Saken gjelder:

Utarbeidelse av årsplan 2022 for kontrollutvalget.

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg: Forslag til årsplan for 2022

B: Utrykte vedlegg:

Saksutredning:

K-Sekretariatet legger fram utkast til *Årsplan 2022* for utvalget, jf. vedlegg 1. Det vil være naturlig at utvalget selv ser nærmere på planen.

Kontrollutvalget drøfter om det er flere forhold/saker som ønskes omtalt i årsplanen.

Bodø, den 6.januar 2022

Berit P Pedersen
seniorrådgiver

Utvalg: Kontrollutvalget i Røst kommune	Saksnummer: 03/2022	Møtedato: 24.02.2022	Saksbehandler: Berit P Pedersen
---	-------------------------------	--------------------------------	---

SAKSBEHANDLINGSTID OG GEBYR I BYGGESAKER – SVAR SAK 20/21

Innstilling til v e d t a k:

(saken fremmes med åpen innstilling)

Saken gjelder:

Oppfølging av KU sak 20/21, kommunes plikt til å redusere gebyr av eget tiltak

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg:

1. Svar fra kommunedirektøren av 31.12.2021

B: Utrykte vedlegg:

Saksutredning:

Kontrollutvalget traff den 14.10.2021 i sak 20/21 slikt vedtak:

1. *Kommunedirektøren bes gi en skriftlig redegjørelse om kommunens praksis knyttet til reduksjon av gebyrer i byggesaker som fastsatt i byggeforskriftens § 7-6.*
2. *Kommunedirektøren bes oversende en oversikt over gjennomførte reduksjoner i saker siste 3 år.*
3. *Svarfrist settes til 31.12.2021, kommunedirektøren innkalles til kontrollutvalgets første møte i 2022.*

Kommunedirektøren har fulgt opp vedtaket fra kontrollutvalget ved epost av 31.12.2021 hvor det blant annet fremkommer:

Viser til vedtak i Røst kontrollutvalget november 2021.

Vedlagt følger oversikt over byggesaker og gebyrer for 2019, 2020 og 2021 i Røst kommune.

Kommentar til oversikten:

- *En del saker er ikke besvart. Dette er enkle saker som kommunen ikke har hatt kommentarer til. Disse sakene anses at tillatelse er gitt hvis kommunen ikke gir svar innen 3 uker.*
- *Noen saker har det pågått en del muntlig som ikke fremkommer i oversikten. Det kan være avklaringer i saken som blir gitt pr telefon. Dette vanskeliggjør beregning av frister*
- *Det kan være utfordrende å overholde frister når saksbehandler har ferie eller fravær.*
- *Det er avdekket at det mangler utsending av gebyr i en del saker.*

Vi anser dermed at kontrollutvalgets vedtak som besvart.

(sitat slutt)

Sekretariatets vurdering:

Saken er besvart innenfor avgitt frist.

Kontrollutvalgets undersøkelse har avdekket svikt i rutiner. I saker kommunen oversitter lovens frister er det ofte en irritert tiltakshaver (innbygger) i andre enden som har ventet på svar. Når vedtak endelig foreligger, skal altså kommunen av eget tiltak redusere behandlingsgebyret med inntil 25 %.

Det er også grunn til å bemerke at private utbyggere kan ha store ekstrakostnader ved at vedtak ikke kommer innen forventet tidsramme. Håndverkere kan stå uvirksom fordi vedtak ikke foreligger, og dette må utbygger også dekke. Den reduksjon som finner sted i gebyr er nok ikke nok for å dekke alle ekstraavgifter, men det er i alle fall en sak som kan bygge opp kommunens omdømme, og et viss plaster på såret.

Hvis det ikke fremkommer noe som er av vesentlig betydning for saken etter kommunedirektørens orientering til kontrollutvalget anbefaler sekretariatet at kontrollutvalget tar saken og orienteringen fra kommunedirektøren til etterretning. Det anbefales også at saken oversendes kommunestyret til orientering.

Saken fremmes med åpen innstilling til vedtak.

Bodø, 5. januar 2022

Berit P Pedersen
Seniorrådgiver

Søker	Tiltak	Dato innkommet	Dato svar	Utsendt gebyr	Krav til redusert sats	Frist
Johan Fredrik Johansen	Tillatelse til tiltak Riving	11.04.2019	24.04.2019	Kr. 841	Nei	3 uker
Johan Fredrik Johansen Martin Jensen	Oppføring av enebolig Tillatelse til tiltak Tilbygg	15.07.2019 16.08.2019	09.09.2019 23.11.2019	Kr. 4528 Kr. 841	Ja Ja	3 uker 3 uker
Kaikanten Eiendom AS	Tillatelse til tiltak Flytekai	23.08.2019	<i>Ikke besvart</i>			3 uker
Johnny Greger	Tillatelse til riving	24.09.2019	24.09.2019		Nei	3 uker
Ola Moe	Søknad om bruksendring og dispensasjon fra kommuneplanen	28.03.2019	15.04.2019		Nei	12 uker
Magnus Åsly Mathisen	Byggesøknad garasje og mudring	18.09.2019	<i>Foreløp.svar 01.10.19</i>		Ja	12+6 uker
Røst kommune	Søknad om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel	21.05.2019	08.07.2020 07.08.2019		Nei	12+6 uker
Røst sjømat AS	Søknad om oppføring av tørrfisklager mm	03.03.2020 <i>Ettersendt: 20.03.21 20.04.21, 24.04.21</i>	19.04.2020		Nei	12 uker
Røst sjømat AS Ivar Karoliussen	Dispensasjoner Tillatelse til tiltak uten ansvarsrett	12.05.2020 24.04.2020 <i>Trekker søknad 18.06.2020</i>	18.06.2020		Nei	12+6 uker
Ansgar Pedersen	Søknad om oppføring av garasje	11.07.2019	<i>Foreløp.svar 19.09.19 Muntlig kommunikasjon</i>	Kr. 841	Nei	12 uker
Ansgar Pedersen	Dispensasjon (se over)	Aventet	Tillatelse til tiltak dispensasjon 08.07.2020			12 uker

Søker	Tiltak	Dato innkommet	Dato svar	Utsendt gebyr	Krav til redusert sats	Frist
Kent Fagervik	Tillatelse til tiltak Oppføring av anneks	04.03.2021 Div kommunikasjon om avløpsløsning	16.04.2021	Kr. 881	Nei	3 uker
A/S Glea	Tillatelse til tiltak og dispensasjoner Lagerhall	15.04.2021	19.05.2021	Kr. 7797	Nei	12 uker
Chris Evjen	Tillatelse til tiltak uten ansvarsrett Garasje	28.05.2021	15.06.2021	Kr. 881	Nei	3 uker
Røst sjømat AS	Dispensasjoner Sjøhus	19.02.2021	16.06.2021 28.06.2021	Kr. 1016	Nei	12+6 uker
Oddleif Torsteinsen	Tillatelse til tiltak uten ansvarsrett	05.11.2020	<i>Ikke besvart</i>			
Espen Skog	Byggesøknad/dispensasjoner garasje	05.02.2021	21.04.2021	Kr. 881 Kr. 1016	Nei	12+6 uker
Eilert Nilsen	Søknad om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel	28.07.2021 <i>Ettersendt</i> 22.11.21	<i>Foreløp.svar</i> 17.08.21 15.11.2021 03.12.2021	Blir sendt 2021	Nei	12+6 uker
Jøran Nilsen	Søknad byggtknisk	01.11.2021	04.11.2021	Blir sendt 2021	Ja	3 uker
Svein Stamnes	Søknad om tillatelse til tiltak uten ansvarsrett (søknad mottatt etter kommunen avdekket ulovlig arbeid)	06.11.2020	<i>Foreløp.svar</i> 15.03.21 15.04.2021 (påfølgende klagebehandling)	Blir sendt 2021	Ja	???
Tor Ketil Pettersen	Søknad om forlengelse/utvidelse av eksisterende kai	25.05.2021	14.06.2021	Blir sendt 2021	Nei	3 uker
Tor Halvorsen/byggsøk Norge	Søknad om bruksendring 5/147	25.06.2021	Foreløp. svar mangler dok 30.06.21 Ikke mottatt ny dok.			

Utvalg: Kontrollutvalget i Røst kommune	Saksnummer: 04/2022	Møtedato: 24.02.2022	Saksbehandler: Berit P Pedersen
---	-------------------------------	--------------------------------	---

RAPPORTERING FRA REVISOR – LØPENDE REVISJONSARBEID - INTERIMSFASEN

Innstilling til v e d t a k:

Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering.

Saken gjelder:

Kontrollutvalgets plikt til å påse at kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte.

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg:

B: Utrykte vedlegg:

- Veileder vedrørende kontrollutvalgets påseeransvar overfor regnskapsrevisor

Saksutredning:

1. BAKGRUNNEN FOR SAKEN OG KONTROLLUTVALGETS ANSVAR

Kontrollutvalget skal påse at fylkeskommunens regnskaper blir «revidert på en betryggende måte», jf. kommunelovens § 23-2 bokstav a. I kontrollutvalgsforskriftens § 3 (Kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon) sies det bl.a. at:

Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at

- a) kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte
- b) regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruksjer og avtaler med revisor

Plikten som pålegges kontrollutvalget gjelder også for kommunale foretak.

2. REVISORS ANSVAR OG OPPGAVER

Revisors ansvar og oppgaver er beskrevet i lovens § 24-2, hvor revisor bl.a. har ansvar for å «planlegge, gjennomføre, dokumentere og rapportere sitt arbeid i samsvar med lov og forskrift og god kommunal revisjonsskikk».

Revisjonsstrategien vil være det styrende dokument for revisjonsarbeidet, og inneholder revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger, og trekker hovedlinjene for hvordan revisjonen skal gjennomføres i løpet av revisjonsåret.

Det er i loven vist til «god kommunal revisjonsskikk», som er en rettslig standard. I rettslige standarder henvises det ikke til absolutte kriterier, men lovens innhold defineres til å være det som samfunnet som helhet eller enkelte grupper i samfunnet til enhver tid mener bør gjelde.

For å gi standarden *god kommunal revisjonsskikk* et nærmere innhold, er det utarbeidet internasjonale revisjonsstandarder (ISA-ene), som har noen tilleggsvurderinger som er spesifikke for enheter i offentlig sektor.

Kommunens internkontroll (egenkontroll) er sentralt ved revisors planlegging av oppdraget. I ISA 315 – *Identifisering og vurdering av risikoene for vesentlig feilinformasjon gjennom forståelse av enheten og dens omgivelser* - framgår følgende i punktene 12 og 13:

«Revisor skal opparbeide seg en forståelse av den interne kontrollen. Selv om de fleste kontroller som er relevante for revisjonen, sannsynligvis er relatert til finansiell rapportering, er ikke alle kontroller som er relatert til finansiell rapportering, relevante for revisjonen. Hvorvidt en kontroll, alene eller sammen med andre, er relevant for revisjonen, avgjøres av revisor ved anvendelse av profesjonelt skjønn.

Når revisor opparbeider seg en forståelse av kontroller som er relevante for revisjonen, skal revisor vurdere utformingen av disse kontrollene og fastslå hvorvidt de er iverksatt ved å utføre handlinger i tillegg til forespørsler til ansatte i enheten.»

3. REVISORS RAPPORTERING – KONTROLLUTVALGETS «PÅSE-ANSVAR» OVERFOR REGNSKAPSREVISOR

I veilederen for kontrollutvalgets påse-ansvar, utarbeidet av Forum for Kontroll og Tilsyn, presenteres forhold og momenter som kontrollutvalget kan vurdere i forbindelse med påse-ansvaret. Veilederen presenterer påse-ansvaret i tre områder, der «holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet» er det ene området. Orienteringene om det løpende revisjonsarbeidet deles inn i tre faser; planleggingsfasen, interimfasen og åsoppjøringsfasen.

Rapporteringen fra revisor i inneværende møte gjelder interimfasen. Det fremgår i veilederen at orienteringen fra revisor bør være skriftlig og en rekke momenter beskrives nærmere for hva den bør inneholde. Følgende er beskrevet i veilederen:

Orientering fra interimfasen

Kontrollutvalget kan be om en skriftlig orientering som inneholder:

- a) *status i forhold til revisjonsplanen*
- b) *beskrivelse av revisjonen av de ulike transaksjonsklassene og aktivitetene i forbindelse med disse, og hvilke systemkontroller som er utført og resultatet av disse, inkludert anbefalinger til forbedringer i internkontroll og/eller økonomiforvaltning*
- c) *orientering om prinsipielle regnskapsspørsmål som er observert, resultatet av vurderingene av disse, og om det foreligger uenigheter med administrasjonen*
- d) *revisors vurdering av mislighetsrisiko*
- e) *begrunnet redegjørelse for eventuelle endringer i revisjonsplanen*

Veilederen er tidligere gjort kjent for kontrollutvalget.

Oppdragsansvarlig revisor orienterte om revisjonsstrategien (planleggingsfasen) i møte 14.oktober 2021, jf. sak 22/21. Revisors presentasjon ble sendt medlemmene per e-post.

Rapportering om årsoppgjørsfasen skjer når revisjonsberetningen foreligger.

Sekretariatet legger til grunn at revisor presenterer sin rapportering i møtet, og at presentasjonen ettersendes kontrollutvalgets medlemmer/sekretariatet.

Bodø, 14.januar 2022

Berit P Pedersen
seniorrådgiver

Utvalg: Kontrollutvalget i Røst kommune	Saksnummer: 05/2022	Møtedato: 24.02.2022	Saksbehandler: Berit P Pedersen
--	-------------------------------	--------------------------------	---

FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT «NYTT OPPVEKSTSENTER – PLANLEGGING OG OFFENTLIGE ANSKAFFELSER»

Kontrollutvalget rår kommunestyret treffe slikt vedtak:

1. *Kommunestyret viser til funn og konklusjoner i forvaltningsrevisjonsrapporten «Nytt oppvekstsenter – planlegging og offentlige anskaffelser», og tar rapporten til etterretning.*
2. *Kommunestyret ber kommunedirektøren gi kontrollutvalget en skriftlig redegjørelse om følgende forhold*
  - a. *Har kommunedirektøren gjennomført egen evaluering av prosjektet og har dette medført til endringer i rutiner eller annet relevant planverk for investeringsprosjekter?*
  - b. *Hvilke læringspunkter har kommunedirektøren identifisert ut ifra forvaltningsrevisjonsrapporten og hvordan er dette tenkt fulgt opp i det videre arbeid med investeringsprosjekter.*
  - c. *Hvilke tiltak er eller vil bli iverksatt for å oppfylle revisjonens anbefalinger i rapporten.*
3. *Svarfrist settes til 31.08.2022.*

Saken gjelder:

Fremleggelse av forvaltningsrevisjonsrapport «Nytt oppvekstsenter – planlegging og offentlige anskaffelser».

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg: Revisjonsrapport fra KomRev NORD, datert 10.01.2022.

B: Utrykte vedlegg:

Saksutredning

Kontrollutvalget godkjente i møte 11.03.2021, i sak 04/21 prosjektskisse for forvaltningsrevisjon «Nytt oppvekstsenter – planlegging og offentlige anskaffelser».

Kontrollutvalgets formål med forvaltningsrevisjonen er å undersøke om Røst kommune har gjennomført planleggingen av nytt oppvekstsenter i tråd med egne retningslinjer og rutiner og beste praksis på området, samt om anskaffelsesregelverket er fulgt.

I denne rapporten er følgende problemstilling nærmere belyst:

1. *Har Røst kommunes planlegging av nytt oppvekstsenter vært i samsvar med beste praksis på området?*
2. *Har Røst kommune i planleggingen av nytt oppvekstsenter etterlevd sentrale bestemmelser i anskaffelsesregelverket om konkurranse, likebehandling og etterprøvbarehet?*

I denne forvaltningsrevisjonen har revisjonen undersøkt hva kommuneadministrasjonen har gjort i sine utredninger og hvilke saksopplysninger som er presentert kommunestyret i forbindelse med planleggingen av investeringsprosjektet «Røst oppvekstsenter». Videre har revisjonen undersøkt om Røst kommune har fulgt regelverket for offentlige anskaffelser i forbindelse med kjøp som er gjort i planleggingsfasen og i forbindelse med grunnarbeidet.

Rapportens funn og konklusjoner:

Fra rapporten fremkommer relevante utdrag kap. 4 (side 44-45) og kap.5 side 58-61 **Revisors vurderinger og konklusjon**

Problemstilling 1:

Har Røst kommunes planlegging av nytt oppvekstsenter vært i samsvar med beste praksis på området?

Revisors vurderinger og konklusjon

Revisors vurderinger er at administrasjonen **har oppfylt** revisjonskriteriene om at de i planleggingen av nytt oppvekstsenter bør ha utredet og presentert for kommunestyret:

- Behov og mål
- Brukermedvirkning
- Ulike konsept / alternativer for å oppfylle prosjektets mål
- Valg av gjennomføringsmodell (entrepriseform)
- Kostnadsramme for prosjektet
  - Kostnadsrammen bør være basert på realistiske anslag
  - Usikkerhet i kostnadsrammen bør synliggjøres
- Hvilke økonomiske konsekvenser prosjektet vil ha for kommunen

Vurderingene bygger på revisors funn som viser at:

Behov og mål er redegjort for i tilstandsanalysen utført av Norconsult, samt i saksutredningene om tilstandsanalysen og forprosjektet presentert for kommunestyret. Det fremkommer tydelig behovet for at skolebygningen enten må renoveres eller at det bygges nytt. Når det gjelder målet, fremgår dette blant annet av vedtaket om å igangsette forprosjektet; «ny skolebygning skulle tilfredsstillende dagens byggetekniske krav og fremtidige krav undervisning».

Brukermedvirkning er gjennomført og redegjort for i sak 1/19 om forprosjektet til kommunestyret.

Norconsult utredet i forbindelse med tilstandsanalysen alternativer som nybygg og rehabilitering av eksisterende skole, og dette fremgår av saksutredningen i sak 21/17. Hamre arkitektkontor utredet alternativene for ny skole/oppvekstsenter med eller uten barnehage, presentert i saksutredningen i sak 1/19.

Valg av gjennomføringsmodell (entrepriseform) ble gjort i byggekomiteen etter anbefaling fra Hamre arkitektkontor. Senere i prosessen behandlet kommunestyre i sak 73/20 notat fra Hamre Arkitektkontor om valg av entrepriseform.

Kostnadsrammen ble innledningsvis basert på utredningsarbeidet Norconsult gjorde i forbindelse med tilstandsanalysen, og vedtatt i forbindelse med investeringsbudsjett 2018 og økonomiplan 2018-2021. Senere utarbeidet Hamre arkitektkontor forprosjekt med oppdatert kalkyle. Kommunestyret vedtok deretter ny kostnadsramme i forbindelse med behandlingen av forprosjektet. Som vist til ovenfor vedtok kommunestyret økt kostnadsramme i forbindelse med detaljprosjekteringen og etter anbudskonkurransen. Kostnadsrammen må kunne sies å være basert på realistiske anslag fordi kalkylene er gjort i kalkulasjonsprogrammet ISY calcus, som gir kalkyler som stemmer godt med prisene som foreligger i markedet. Når det gjelder usikkerhet i kostnadsrammen, var dette redegjort for i saksutredningene som revisor har redegjort for.

Hvilke økonomiske konsekvenser prosjektet vil ha for kommunen, fremgår av saksutredningene om budsjett og økonomiplan samt i forbindelse med sak 1/19 om forprosjekt.

Forprosjekt ble fremlagt og behandlet i kommunestyret i sak 1/19.

Når det gjelder revisjonskriteriet om at forprosjekt bør være kvalitetssikret, vurderer vi det som **ikke oppfylt** da det ikke foreligger opplysninger eller dokumentasjon som viser at forprosjektet ble kvalitetssikret.

På bakgrunn av revisors funn og vurderinger er vår konklusjon at Røst kommunes planlegging av nytt oppvekstsenter i det alt vesentlige har vært i samsvar med beste praksis på området. Konklusjonen er begrunnet i at forprosjektet ikke er kvalitetssikret slik som anbefalt, men at øvrige revisjonskriterier er vurdert som oppfylt.

Problemstilling 2:

Har Røst kommune i planleggingen av nytt oppvekstsenter etterlevd sentrale bestemmelser i anskaffelsesregelverket om konkurranse, likebehandling og etterprøvbarehet?

Tilstandsanalyse

Det første oppdraget som Røst kommune satte ut til eksterne i anledning planleggingen av ny skole, var **tilstandsanalyse**. Kontrakten ble inngått med Norconsult og hadde verdi på kr 190 000. For denne anskaffelsen gjaldt lov og forskrift om offentlige anskaffelser fra 2006. Med utgangspunkt i opplysninger i protokoll om tilbudspris og hva som ble utbetalt, legger revisor til grunn at anskaffelsen kunne gjennomføres etter del I av forskriften. Det vil si at det ikke gjaldt nærmere bestemte prosedyrekrav, men grunnleggende prinsipper om blant annet konkurranse, likebehandling og dokumentasjon må etterleves. Det inngår ikke i foreliggende dokumentasjon opplysninger om kommunen gjorde beregninger av verdien av denne anskaffelsen. Da verdien var langt unna den dagjeldende nasjonale terskelverdien for kunngjøringsplikt (kr 500 000), finner vi *ikke grunnlag for å gjøre vurdering* opp mot revisjonskriteriet om at Røst kommune skal påse at det gjøres en beregning av anskaffelsens

anslåtte verdi i tråd med forskrift om offentlige anskaffelser. Kommunen er pliktig å gjøre en slik vurdering, men vi ser altså ikke grunnlag for å problematisere etterlevelsen av dette for akkurat denne anskaffelsen.

Revisor legger til grunn kommunens opplysninger om at forespørsel om tilbud ble sendt til fire leverandører. Vi legger til grunn at dette er egnet til å sikre ivaretagelse av konkurransekravet. At flere fikk tilsendt tilbudsforespørsel er også egnet til å ivareta hensynet til likebehandling. Revisors vurdering er at Røst kommune for denne anskaffelsen **har oppfylt** revisjonskriteriet om å påse at forespørsel om tilbud sendes til flere potensielle leverandører.

I kommunens dokumentasjon for anskaffelsen var det ikke informasjon om tildelingskriterier. Protokollen tilsier at det var pris som var vektlagt, men revisor har ikke grunnlag for å vite hvorvidt andre kriterier skulle vektlegges. Revisor har derfor *ikke grunnlag for å gjøre entydig vurdering* opp mot revisjonskriteriet om at kommunen skal påse at tilbud tildeles i tråd med tildelingskriteriene satt i forespørsel. Dersom pris var eneste tildelingskriterium, var tildelingen i tråd med det som var formidlet til potensielle leverandører.

Det foreligger en protokoll fra anskaffelsen. I forskriften som gjaldt på tidspunktet anskaffelsen ble gjennomført, var det krav til hva forskriften skulle inneholde informasjon om. Den protokollen som revisor er blitt forelagt inneholder ikke alle de opplysninger som påkrevd, jf. forskriften § 3-2, jf. forskriftens vedlegg 3. Av opplysninger som ifølge vedlegg 3 mangler i protokollen, er kort beskrivelse av hva som skal anskaffes og anslått verdi på kontrakten. I tråd med reglene har kommunen inntatt opplysninger i protokollen om virksomhetens navn, protokollførers navn, tiltak som gjennomføres for å sikre reell konkurranse om kontrakten og navn på leverandører som har levert tilbud. Protokollen inneholder også opplysninger som viser valg av leverandør. Protokollen er datert og signert. Revisors vurdering er at Røst kommune for anskaffelsen av tilstandsanalyse **ikke fullt ut har oppfylt** revisjonskriteriet om å føre anskaffelsesprotokoll i henhold til forskriften. Som følge av at vi med utgangspunkt i foreliggende dokumentasjon ikke kan vurdere samtlige av de utledete revisjonskriteriene, er vår vurdering at kommunen **ikke har oppfylt** revisjonskriteriet at det fortløpende sikres at de vurderinger og den dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av konkurransen er skriftlig.

Forprosjekt

Det neste oppdraget som Røst kommune satt ut til eksterne i planleggingsfasen var utarbeidelse av **forprosjekt**. Vi har funnet at Røst kommune signerte kontrakt med firmaet Stein Hamre Arkitektkontor AS i 2020. Anskaffelsesprosessen ble imidlertid igangsatt flere år tidligere. Vi har også funnet at de oppgavene som oppdraget ifølge konkurransegrunnlaget besto i, ble ferdigstilt i løpet av 2019. Oppdraget besto ifølge konkurransegrunnlag og kontrakt av brukerkartlegging, oppsummering gjeldende krav til undervisningsbygg, utarbeidelse av romprogram, se på lokalisering, tegninger og skisser og kostnadskalkyle, utredning/programmering tomt. Revisor vurderer i det følgende anskaffelsen som ble igangsatt desember 2017.

Røst kommune valgte å utvide prosjektet etter 2019 og fortsatte med samme leverandør i den videre prosjekteringen etter at forprosjektet var ferdigstilt. Vi har ikke funnet informasjon i konkurransegrunnlag eller kontrakt om at det inngikk beskrivelser av at oppdraget kunne utvides fra å omfatte *forprosjekt* til å omfatte også *detaljprosjektering og gjennomføring av anskaffelsesprosesser* på vegne av Røst kommune. Sistnevnte innebar å engasjere eksterne til utførelse av bygge- og anleggsarbeider. Kontraktens verdi var angitt til kr 795 000 eks. mva. i

2019. Samlet utbetaling fra Røst kommune til firmaet som fikk kontrakt om utarbeidelse av forprosjekt ved konkurransegjennomføringen i 2019 utgjør kr 3 592 548 eks mva. Det inngår altså mer enn kun honorar for forprosjektet i denne samlede utbetalingen.

For anskaffelsen av konsulent for utarbeidelse av *forprosjektet* gjaldt lov og forskrift om offentlige anskaffelser fra 2016 (loven trådte i kraft 1.1.2017). Som vi kommer til i det følgende er det relevant å vurdere ikke kun anskaffelsen av forprosjektet, men også detaljprosjektering og engasjering av bygge- og anleggsarbeider.

Når det gjelder anskaffelsens verdi, har vi fått informasjon om de kalkylene som har blitt utarbeidet. Norconsult sin kalkyle tilsa prosjekteringskostnader på omtrent kr 2,8 millioner. Det inngår ikke informasjon om kommunen selv gjorde vurderinger av hva verdien av oppdraget som omhandlet kun forprosjekt utgjorde. I forskrift om offentlige anskaffelser § 5-4 er regler om beregningen av anskaffelsens verdi. Det er ikke dokumentasjon som belyser at det faktisk har blitt gjort vurderinger av anskaffelsens verdi av Røst kommune. Når samlet oppdrag og samlet utbetaling fraviker så mye fra angivelse av oppdrag og verdi i kontrakt, kan ikke revisor legge til grunn at beregningen har vært forsvarlig. Vi viser til forskriftens § 5-4 (1): «Oppdragsgiveren skal beregne kontraktens verdi på grunnlag av et anslag over den samlede betalingen ekskl. mva., inkludert enhver form for opsjon som er fastsatt i anskaffelsesdokumentene». Det var ikke opsjon nevnt i dokumentene, men det er gjort bestillinger fra firmaet utover det som var beskrevet opprinnelig. Revisors vurdering er at Røst kommune **ikke har oppfylt** revisjonskriteriet om i forkant av kunngjøring ha foretatt en beregning av anskaffelsens verdi i tråd med forskrift om offentlige anskaffelser.

Terskelverdiene er bestemmende for hvilken del av forskriften som får anvendelse. Med utgangspunkt i angitt verdi på kontrakten på under kr 800 000, forelå det ikke plikt til å kunngjøre konkurranse om kontrakten. Det var med utgangspunkt i den verdien tilstrekkelig å gi flere potensielle leverandører mulighet til å levere tilbud – og for øvrig tilstrekkelig at kommunen sikret ivaretagelse av grunnleggende krav. Imidlertid har valgte leverandør for forprosjektet fått flere oppdrag av Røst kommune enn det som var beskrevet. Etter revisors syn må vurderingene av Røst kommunes etterlevelse av anskaffelsesregelverket ta utgangspunkt i hva som totalt sett har blitt bestilt av kommunen og utbetalt for leverte tjenester til kommunen. I mangel av forsvarlige beregninger fra kommunen må revisor legge til grunn utbetalt beløp.

Revisor legger til grunn at anskaffelsene som Røst kommune har gjort fra Stein Hamre Arkitektkontor AS totalt sett har oversteget nasjonal terskelverdi og EØS-terskelverdi. Ifølge forskrift om offentlige anskaffelser § 5-3 (1) bokstav b er EØS-terskelverdi for vare- og tjenestekjøp kr 2 millioner på tidspunktet anskaffelsen ble gjort. Anskaffelsene skulle dermed vært gjennomført etter forskrift om offentlige anskaffelser del III. Det betyr at konkurranse skulle være kunngjort. Manglende kunngjøring er brudd på anskaffelsesregelverkets grunnleggende krav om konkurranse.

Det er altså gitt oppdrag til firmaet som ikke var omfattet av det opprinnelige tilbudet. Anskaffelsesregelverket setter grenser for oppdragsgivers mulighet til å gjøre endringer i inngåtte kontrakter. Der en endring må betraktes som vesentlig vil det foreligge brudd på anskaffelsesregelverket. Slik revisor ser det, inngår det oppdrag som har et annet innhold enn det som opprinnelig ble forespeilet i tilbudsforespørselen. Det foreligger ikke skriftliggjorte vurderinger fra Røst kommune om at dette kunne gjøres uten kunngjøring.

Slik revisor ser det er det ikke relevant å gjøre vurderinger opp mot alle de utledete revisjonskriteriene. Revisors vurdering er at Røst kommune **ikke har oppfylt** revisjonskriteriet om å kunngjøre konkurranse i TED-databasen. Revisors vurdering er også at Røst kommune **ikke har oppfylt** revisjonskriteriet om å føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket. Røst kommune **har ikke oppfylt** revisjonskriteriet om å fortløpende sikre at de vurderinger og den dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av konkurransen er skriftlig.

Grunnarbeider

Kontrakt om **grunnarbeider** ble tildelt entreprenør etter gjennomført konkurranse. Revisor legger til grunn at dette er bygge- og anleggskontrakt. Anskaffelsesprosessen ble iverksatt høsten 2019 og vi legger til grunn at nasjonal terskelverdi var kr 1,1 millioner og EØS-terskelverdi på det tidspunktet var kr 51 millioner. Med utgangspunkt i kontraktens verdi legger revisor til grunn at forskriftens del I og del II måtte følges i anskaffelsen. Røst kommune har imidlertid gjennomført anskaffelsen etter del I. Foreliggende opplysninger tilsier at grunnleggende krav til konkurranse, likebehandling og dokumentasjon er ivarettatt i den konkurransegjennomføringen som kommunen valgte. Imidlertid skulle anskaffelsen vært gjennomført etter forskriften del I og del II.

Våre undersøkelser viser at det ble laget en kalkyle for grunnarbeider. Denne var på til sammen nesten kr 5 millioner. Revisor har ikke opplysninger om hvilke eventuelle beregninger som lå til grunn for at verdien på kontrakten om grunnarbeider var på kr 2 millioner. Basert på foreliggende opplysninger er revisors vurdering at Røst kommune **ikke har oppfylt** revisjonskriteriet om å ha foretatt en beregning av anskaffelsens anslåtte verdi i tråd med forskrift om offentlige anskaffelser.

Røst kommune har for denne anskaffelsen **oppfylt** revisjonskriteriene om å beskrive konkurransen og kontraktsvilkårene i et konkurransegrunnlag. Det er satt og brukt kvalifikasjonskrav og tildelingskriterier og det er dokumentert at kommunen har gjort vurderinger av tilbydere og tilbudene opp mot disse. Imidlertid blir revisjonskriteriet om å bruke kvalifikasjonskrav og tildelingskriterier i henhold til forskriften **ikke oppfylt** da vi har lagt til grunn at anskaffelsen skulle vært gjennomført etter forskriften del II. Revisjonskriteriet om å benytte tillatt anskaffelsesprosedyre etter regelverket er heller **ikke oppfylt** som følge av dette.

Anskaffelsen er belyst gjennom kommunens dokumentasjon. Vår vurdering er at Røst kommune **i stor grad har oppfylt** revisjonskriteriet om å sikre at de vurderinger og den dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av konkurransen er skriftlig. At kriterier ikke er fullt ut oppfylt begrunner vi i at det ikke er dokumenterte vurderinger av beregninger av anskaffelsens verdi og av at anskaffelsen ikke måtte kunngjøres. Revisors vurdering at Røst kommune **i stor grad har oppfylt** revisjonskriteriet om å føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket. Valg av prosedyre er etter revisors syn et vesentlig forhold som skulle vært angitt i protokoll.

Revisors vurdering er at revisjonskriteriet om å kunngjøre konkurranse i Doffin **ikke er oppfylt**.

Lønns- og arbeidsvilkår i kontrakt

Om kontrakten om grunnarbeider er det relevant å gjøre vurderinger av Røst kommune opp mot revisjonskriterier utledet fra forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter. Revisors undersøkelser gjelder hvorvidt det er gitt de nødvendige opplysninger i kommunens

konkurransesgrunnlag og/eller kontrakt. I konkurransegrunnlaget fant vi krav fra kommunen til leverandør om at kommunen kan kreve dokumentasjon på oppfyllelse av forskriftens § 5, kan gjennomføre sanksjoner og at det kan gjennomføres kontroll. Revisors vurdering er at Røst kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å sørge for å overholde forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter ved:

- å kreve i kontrakten at leverandører og eventuelle underleverandører på forespørsel må dokumentere at krav til lønns- og arbeidsvilkår som nevnt i forskriften § 5 er oppfylt
- i kontrakten forbeholde seg retten til å gjennomføre nødvendige sanksjoner, dersom leverandøren eller eventuelle underleverandører ikke etterlever vilkårene i § 5
- i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget opplyse om at kontrakten vil inneholde krav om lønns- og arbeidsvilkår, dokumentasjon og sanksjoner i samsvar med forskriften
- å gjennomføre nødvendig kontroll av om kravene til lønns- og arbeidsvilkår overholdes

Revisors konklusjon er at Røst kommune i planleggingen av nytt oppvekstsenter har gjort anskaffelser uten å ha etterlevd sentrale bestemmelser i anskaffelsesregelverket om konkurranse, likebehandling og etterprøvbarehet.

(sitat slutt)

Kommunedirektørens merknader til rapportens funn og konklusjoner:

Revisor sendte den 20.12.2021 rapporten på uttalelse til Røst kommune v/kommunedirektør. Revisor mottok uttalelsen den 7.1.2022 og den er gjengitt i sin helhet nedenfor.

Rapporten tas til etterretning. Forvaltningsrevisjon av ulike områder i kommunen er alltid interessant og lærerikt.

Røst kommune vil for fremtiden nytte kunnskaper som er opparbeidet gjennom denne forvaltningsrevisjonen til å etterleve sentrale bestemmelser i anskaffelsesregelverket om konkurranse, likebehandling og etterprøvbarehet. Røst kommune vil også planlegge fremtidige prosjekter i samsvar med beste praksis på området.

I en liten kommune som Røst, er det krevende å ha kompetanse og kapasitet på alle områder som kommunene har ansvar for. Røst kommune er takknemlig for å ha fått nyttig erfaring gjennom denne forvaltningsrevisjonen.

(Sitat slutt)

Revisjonens anbefalinger:

På bakgrunn av revisors funn, vurderinger og konklusjoner anbefaler vi at Røst kommune i framtidige investeringsprosjekter bør sikre at forprosjekt blir kvalitetssikret.

Videre anbefaler vi at Røst kommune sikrer at anskaffelser i framtidige investeringsprosjekter gjøres i tråd med anskaffelsesregelverket, herunder påser at det:

- i planleggingen av prosjekter gjennomføres og dokumenteres beregninger av anskaffelsens verdi i tråd med forskrift om offentlige anskaffelser
- gjøres vurderinger av lovligheten opp mot anskaffelsesregelverket ved behov for eventuelle nye eller endrede bestillinger og innkjøp

- føres anskaffelsesprotokoll i henhold til forskrift om offentlige anskaffelser
- fortløpende sikres at de vurderinger og den dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av konkurransen er skriftlig

(sitat slutt)

Sekretariatets vurdering:

Hovedinntrykket er at rapporten er meget grundig og gir svar på de problemstillinger som kontrollutvalget ønsket å belyse.

Offentlig sektor kjøper inn varer, tjenester og bygge- og anleggsarbeider for om lag 600 milliarder kroner årlig. Regelverket skal sikre at pengene utnyttes best mulig, og at innkjøpene bidrar til et konkurransedyktig næringsliv.

Det vises også til lov om offentlig anskaffelser §1 Formål:

Loven skal fremme effektiv bruk av samfunnets ressurser. Den skal også bidra til at det offentlige opptre med integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte.

Sekretariatet vil trekke frem følgende funn i rapporten (mine understrekninger):

Konklusjon problemstilling 1:

På bakgrunn av revisors funn og vurderinger er vår konklusjon at Røst kommunes planlegging av nytt oppvekstsenter i det alt vesentlige har vært i samsvar med beste praksis på området. Konklusjonen er begrunnet i at forprosjektet ikke er kvalitetssikret slik som anbefalt, men at øvrige revisjonskriterier er vurdert som oppfylt.

Konklusjon problemstilling 2:

Revisor konkluderer med at Røst kommune i planleggingen av nytt oppvekstsenter har gjort anskaffelser uten å ha etterlevd sentrale bestemmelser i anskaffelsesregelverket om konkurranse, likebehandling og etterprøvbarehet.

Forslag til vedtak

Sekretariatet viser til kommunedirektøren sin uttalelse der det kommer fram at kommunen vil etterleve sentrale bestemmelser i anskaffelsesregelverket og at Røst kommune vil planlegge at framtidige prosjekter er i samsvar med beste praksis på området.

Formålet med en forvaltningsrevisjon er læring. Det er alvorlige avvik som er avdekket i denne forvaltningsrevisjonsrapporten, da kommunen har gjort anskaffelser uten å ha etterlevd sentrale bestemmelser i anskaffelsesregelverket om konkurranse, likebehandling og etterprøvbarehet. En slik praksis kan få store økonomiske konsekvenser for Røst kommune, det er derfor viktig at kommunen for på plass rutiner som sikrer at framtidige investeringsprosjekter skjer i henhold til lov og forskrift, samt gjeldende regelverk.

Kontrollutvalget bør rå kommunestyret å be kommunedirektøren melde tilbake på planlagte og gjennomførte tiltak for å styrke kommunens evne til å gjennomføre fremtidige investeringsprosjekter innenfor lovens rammer.

K-Sekretariatet har ikke sendt KU-saken til kommunedirektøren da hun allerede har uttalt seg til rapporten og det vises til denne uttalelsen. Saken skal sluttbehandles i kommunestyret.

Bodø 7.februar 2022

Berit P Pedersen
seniorrådgiver

K-Sekretariatet

Utvalg: Kontrollutvalget i Røst kommune	Saksnummer: 06/2022	Møtedato: 24.02.2022	Saksbehandler: Berit P Pedersen
---	-------------------------------	--------------------------------	---

REVISORS UAVHENGIG ATTESTASJONSUTTALELSE – FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL – ETTERLEVELSE AV BESTEMMELSER OG VEDTAK FOR ØKONOMIFORVALTNINGEN

Innstilling til vedtak:

Kontrollutvalget viser til revisors uavhengige attestasjonsuttalelse datert 06.12.2021 angående etterlevelseskontroll med kommunens økonomiforvaltning, der revisor har kontrollert etterlevelse av selvkostforskriften, begrenset til § 8 og § 9.

Kontrollutvalget registrerer at kommunen har fulgt opp funnene i rapporten på en tilfredsstillende måte og tar saken til orientering.

Saken gjelder:

Lovpålagt kontroll av etterlevelse av regelverk og vedtak ved kommunens økonomiforvaltning.

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg:

1. Uavhengig Revisors attestasjonsuttalelse – forenklet etterlevelseskontroll, KomRev NORD av 06.12.2021.
2. Uttalelse fra Røst kommune v/kommunedirektøren av 26.11.2021 med vedlegg Kommunestyresak 21/47.

B: Uttrykte vedlegg:

Saksutredning:

1. Bakgrunn for saken

Regnskapsrevisor har i tidligere lov hatt som hovedoppgave å gjennomføre en finansiell revisjon. Finansiell revisjon vil – grovt sagt – si å kontrollere at kommunens årsregnskap ikke inneholder vesentlige feil. Under finansiell revisjon vil regnskapsrevisor hovedsakelig rette revisjonen mot de delene av økonomiforvaltningen som har betydning for årsregnskapet.

I forbindelse med utarbeidelsen av ny kommunelov mente Stortinget – etter forslag fra lovutvalget og departementet – at det også var behov for en bredere kontroll. Regnskapsrevisors mandat ble derfor utvidet med en «forenklet etterlevelseskontroll». Dette skal være en fast kontroll av de delene av økonomiforvaltningen som ikke nødvendigvis blir kontrollert under den finansielle revisjonen. Kontrollen skal altså være en kontroll av økonomiforvaltningen i *forlengelsen* av den finansielle revisjonen og skal som utgangspunkt rette seg mot de delene av økonomiforvaltningen som revisor ikke har gjennomgått ved sin finansielle revisjon.

Formålet med kontrollen er å bidra til å forebygge og avdekke alvorlige feil og mangler i den sentrale økonomiforvaltningen i kommunen. Dette vil styrke grunnlaget for at kontrollutvalget kan ivareta sitt ansvar for å føre kontroll med at økonomiforvaltningen i kommunen foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak, jf. bestemmelsen i kommunelovens § 23-2, første ledd, bokstav b.

Bestemmelsen om forenklet etterlevelseskontroll har blitt nedfelt i kommunelovens § 24-9 som sier:

«Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.»

Som det kommer frem av bestemmelsen innebærer oppgaven at revisor skal se etter om kommunens økonomiforvaltning «i hovedsak» foregår i samsvar med lover og forskrifter og vedtak. For det første må dette forstås slik at kontrollen rettes mot sentrale deler av økonomiforvaltningen, det vil si hvor feil og mangler vil kunne få vesentlige økonomiske konsekvenser, eller ha stor betydning for tilliten til kommunens økonomiforvaltning. For det andre må dette forstås slik at kontrollen som utgangspunkt rettes mot om grunnleggende og overordnede krav til at økonomiforvaltningen etterleves.

Utvidelsen av revisors oppgave må ses på bakgrunn av begrensede økonomiske rammer, og kontrollen skal derfor være forenklet og skal kunne utføres ved hjelp av enkle kontrollhandlinger. Det er ikke et krav om at revisor skal kunne bekrefte at økonomiforvaltningen *uten unntak* foregår i samsvar med lover og forskrifter mv. Det kreves derfor ikke at revisor skal foreta kontroll av alle detaljer på et område eller i en sak.

Et naturlig utgangspunkt for å kunne uttale seg om økonomiforvaltningen i hovedsak etterlever bestemmelser og vedtak, vil kunne være at revisor ser på om kommunen har systemer for å overholde sentrale lovbestemte krav og kommunens egne reglementer og vedtak, og om systemene følges. Eksempelvis kan dette gjelde om selvkostprinsippet overholdes, at anskaffelser bygger på konkurranse, likebehandling og åpenhet, at finansforvaltningen foregår i samsvar med kommunens finansreglement, og at det ikke foreligger vesentlig finansiell risiko i kommunens finansforvaltning. Andre områder som har vært nevnt er, tilskuddsforvaltning og kontraktsoppfølging.

Som nevnt i loven skal kontrollen basere seg på en «risiko- og vesentlighetsvurdering». I dette ligger det en vurdering opp mot de sentrale områdene innenfor kommunens økonomiforvaltning, og kontrollen må rettes mot områder der risikoen for vesentlige feil og mangler er størst. Hvilke kontrollhandlinger som skal utføres og hvor langt kontrollhandlingene skal gå for å avdekke eventuell manglende etterlevelse, må bygge på risiko- og vesentlighetsvurderingen og det som ellers vil følge av god kommunal revisjonsskikk.

Verken loven eller revisjonsforskriften regulerer nærmere i detalj hvordan revisor skal utføre sitt arbeid under kontrollen. Det vil derfor være opp til god kommunal revisjonsskikk å definere de nærmere avgrensningene av innholdet i revisors plikter. Det samme gjelder avklaringer av hvor grensen mellom etterlevelserevisjon og forvaltningsrevisjon skal gå.

Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) og Den norske Revisorforening (DnR) har i denne sammenheng utarbeidet forslag til en standard «God kommunal revisjonsskikk RSK 101 for forenklet etterlevelsesk kontroll med økonomiforvaltningen».

Begrepet «vesentlig betydning for økonomiforvaltningen» er omtalt i forslaget til standard RSK 101. I standarden er vesentlighet definert ut fra to betraktninger:

- Kvantitativ vesentlighet; beløpsstørrelse relatert til kommunen eller enkeltinnbyggere eller en gruppe innbyggere
- Kvalitativ vesentlighet; manglende etterlevelse av bestemmelser og vedtak som ikke nødvendigvis har vesentlig beløpsmessig betydning. Slike mangler kan likevel ha vesentlig betydning for økonomiforvaltningen på grunn av f.eks. mulig omdømmetap og samfunnsmessig aktualitet.

Et eksempel på kvantitativ vesentlighet kan være beregning av selvkost. Feil i beregningene vil neppe være vesentlig for regnskapet, men for abonnentene kan det være vesentlig. Kvalitativ vesentlighet med mulig omdømmetap og samfunnsmessig aktualitet kan være ved manglende etterlevelse av offentlige anskaffelser. Hvis kommunen ikke følger kravene til konkurranse og kjøper tjenester til en høyere sum enn de kunne fått med tilbud blir det ikke feil i regnskapet, men hvis dette blir kjent, vil det sannsynligvis bli et omdømmetap, tap av tillit fra andre leverandører og kommer dette i media, vil det også få samfunnsmessig aktualitet. Samfunnsmessig aktualitet kan også være områder kommunestyret er spesielt opptatt av, og det kan være manglende etterlevelse av vedtak på det området.

Revisor skal legge fram uttalelsen fra den forenklete revisjonskontrollen for kontrollutvalget til orientering senest innen 30. juni.

2. Skriftlig uttalelse fra revisor

Det vises til vedlegg 1 uavhengig revisors attestasjonsuttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen der revisjonen har kontrollert etterlevelsen slik;

Kontroll av etterlevelse av selvkostforskriften begrenset til § 8 og § 9:

1. Er håndtering av underskudd/overskudd i tråd med § 8 i selvkostforskriften?
2. Har kommunen dokumentert beregning av samlet selvkost, jfr. § 9 i selvkostforskriften?

For punkt 1 har vi kontrollert årene 2010-2020 og for pkt. 2 har vi sett på dokumentasjon for året 2020. Kriterier er hentet fra Forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften), § 8 og § 9.

(sitat slutt)

Rapporten fra revisor viser følgende;

Grunnlag for konklusjon med forbehold:

Vi vurderer at kommunen ikke har etterlevd § 8 håndtering av underskudd og overskudd. Vi har avdekket at det har vært tilfeller av manglende inndekning av underskudd innen 5 år. Underskudd har automatisk blitt «bortskrevet» (ikke tatt med videre) når de ikke var inndekket innen 5 år. Dette vurderer vi er i strid med selvkostforskriften og prinsippet om selvkost.

Konklusjon med forbehold:

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis så er vår vurdering at kommunen delvis har etterlevd de kriteriene vi har målt opp mot. Med hensyn til krav i selvkostforskriften § 8 er denne ikke fulgt, jfr. avsnittet grunnlag for konklusjon med forbehold. For § 9 har kommunen etter vårt syn etterlevd denne i det vesentligste, men har hatt et mangelfullt grunnlag for fastsettelse av årsgebyrer, da grundige forkalkyler ikke har vært benyttet.

(sitat slutt)

Kommunaldirektøren skriver i sin uttalelse;

Kommentar til funn nr. 1 – feilaktig strykning av underskudd eldre enn fem år.

Bestemmelser i lov, forskrift og veiledere er sammenholdt med praksis i Røst kommune, og kommunedirektøren kommer til samme konklusjon som revisor at praksis om automatisk strykning av underskudd eldre enn fem år ikke har vært riktig. I den forbindelse behandlet kommunestyret i Røst en sak 24.11.2021, og fattet i denne saken et vedtak om at tidligere avskrevne underskudd på slam og renovasjon tilbakeføres. Tidligere avskrevne underskudd på vann og avløp blir stående. Utledninger og tall er nærmere beskrevet i saksfremlegget, se vedlegg 2 (kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt, men protokoll ikke klar p.t.).

Kommentar til funn nr. 2 – mangelfullt grunnlag for fastsettelse av årsgebyrer

Som det er påpekt i det samme saksfremlegget erkjenner også kommunedirektøren at kvaliteten på grunnlaget for fastsettelse av årsgebyrer må forbedres. Det innarbeides nå i de årlige rutinene i forbindelse med budsjett- og økonomiplanarbeid at grundigere forkalkyler for neste år på vann-, avløps-, slam- og renovasjonsområdet skal utarbeides/oppdateres. Ut fra disse kalkylene skal det utledes en utvikling i samlet gebyrnivå som er nødvendig for å opprettholde det selvkostnivået som er lovpålagt/vedtatt, og samtidig kunne ivareta 5-årsregel på selvkostfond og fremført underskudd. Dette er nå gjort for 2022, se vårt arbeidsdokument i vedlegg 3.

I desember vil kommunestyret behandle gebyrregulativ for vann/avløp som sier noe om hvordan nødvendig endring skal fordeles mellom abonnenter, og hvor kommunestyret også

inviteres til å ta stilling til strykning av fortsatt gyldige fremførte underskudd. Kommunestyret vil i samme møte også behandle sak om endring av renovasjonsgebyrer.

(sitat slutt)

3. Sekretariatets vurdering

For det valgte område kontroll av etterlevelse av selvkostforskriften konkluderer revisor i sin uttalelse at kommunen delvis har etterlevd de kriteriene revisjonen har målt opp mot. Med hensyn til krav i selvkostforskriften § 8 er denne ikke fulgt, for § 9 har kommunen etterlevd denne i det vesentligste, men har hatt et mangelfullt grunnlag for fastsettelse av årsgebyrer, da grundige forkalkyler ikke har vært benyttet.

Sekretariatet viser til kommunedirektørens uttalelse og kommunestyresak 21/47 som viser at kommunen allerede har fulgt opp saken på en tilfredsstillende måte.

Med bakgrunn i kommunedirektørens uttalelse kan ikke sekretariatet se at det er grunn for nærmere oppfølging fra kontrollutvalgets side. Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å ta rapporten med vedlegg til orientering.

Bodø 04. januar 2022.

Berit P Pedersen
seniorrådgiver

Komrev NORD IKS

Dato: 26.11.2021
Saksbehandler: .....Vigdis Bolås
Telefon direkte: .....
Deres ref.: .....
Løpenr.: 2202/2021
Saksnr./vår ref.: 2020/125
Arkivkode: 216

Uttalelse fra ledelsen - forenklet etterlevelseskontroll 2021

Viser til mottatt brev 11.11.2021 med anmodning om uttalelse fra ledelsen i forbindelse med forenklet etterlevelseskontroll av bestemmelser i selvkostforskriften i Røst kommune. Uttalelsen er vedlagt, se vedlegg 1. Vi har også følgende tilbakemeldinger i tilknytning til denne:

Kommentar til funn nr. 1 – feilaktig strykning av underskudd eldre enn fem år.

Bestemmelser i lov, forskrift og veiledere er sammenholdt med praksis i Røst kommune, og kommunedirektøren kommer til samme konklusjon som revisor at praksis om automatisk strykning av underskudd eldre enn fem år ikke har vært riktig. I den forbindelse behandlet kommunestyret i Røst en sak 24.11.2021, og fattet i denne saken et vedtak om at tidligere avskrevne underskudd på slam og renovasjon tilbakeføres. Tidligere avskrevne underskudd på vann og avløp blir stående. Utledninger og tall er nærmere beskrevet i saksfremlegget, se vedlegg 2 (kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt, men protokoll ikke klar p.t.).

Kommentar til funn nr. 2 – mangelfullt grunnlag for fastsettelse av årsgebyrer

Som det er påpekt i det samme saksfremlegget erkjenner også kommunedirektøren at kvaliteten på grunnlaget for fastsettelse av årsgebyrer må forbedres. Det innarbeides nå i de årlige rutinene i forbindelse med budsjett- og økonomiplanarbeid at grundigere forkalkyler for neste år på vann-, avløps-, slam- og renovasjonsområdet skal utarbeides/oppdateres. Ut fra disse kalkylene skal det utledes en utvikling i samlet gebyrnivå som er nødvendig for å opprettholde det selvkostnivået som er lovpålagt/vedtatt, og samtidig kunne ivareta 5-årsregel på selvkostfond og fremført underskudd. Dette er nå gjort for 2022, se vårt arbeidsdokument i vedlegg 3.

I desember vil kommunestyret behandle gebyrregulativ for vann/avløp som sier noe om hvordan nødvendig endring skal fordeles mellom abonnenter, og hvor kommunestyret også inviteres til å ta stilling til strykning av fortsatt gyldige fremførte underskudd. Kommunestyret vil i samme møte også behandle sak om endring av renovasjonsgebyrer.

Send dokumentasjon via eDialog

Bruk eDialog hvis du skal sende oss dokumentasjon eller svare på dette brevet. Oppgi referansenummer 2020/125. Les mer om eDialog på <https://rost.kommune.no/edialog/category1078.html>.

Med hilsen

Vigdis Bolås
Kommunedirektør

Kommunedirektør

Postadresse:
Røstlandveien 37, 8064 Røst
Besøksadresse:
Røst rådhus

Telefon:
Sentralbord: 76050500

Elektroniske adresser:
postkasse@rost.kommune.no
vigdis.bolas@rost.kommune.no
www.rost.kommune.no

Org.nr.:
945 037 687
Bankkonto:
4500 78 75839

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift

Kopi til:

Anton Stenberg

Vedlegg:

- 1 Vedlegg 1 - Uttalelse om forenklet etterlevelse
- 2 Vedlegg 2 - Saksframlegg med vedtak - Tilbakeføring av tidligere nedskrevne selvkostunderskudd - slam og renovasjon
- 3 Vedlegg 3 - Arbeidsdokument forkalkyle og plan for inndekning

FORVALTNINGSREVISJON

Nytt oppvekstsenter – planlegging og offentlige anskaffelser

Røst kommune

Forord

På grunnlag av bestilling fra kontrollutvalget i Røst kommune har KomRev NORD gjennomført forvaltningsrevisjon rettet mot investeringsprosjektet «Røst oppvekstsenter».

Kontrollutvalgets plikt til å påse at forvaltningsrevisjon gjennomføres, følger av lov om kommuner og fylkeskommuner § 23-2 bokstav c. Ifølge kommuneloven § 23-3 innebærer forvaltningsrevisjon å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

Krav til revisors uavhengighet følger av kommuneloven § 24-4 og av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16, 17, 18 og 19. Før igangsetting av forvaltningsrevisjonen har revisjonen vurdert egen uavhengighet overfor Røst kommune. Vi kjenner ikke til forhold som er egnet til å svekke tilliten til år uavhengighet og objektivitet.

Vi takker Røst kommune for samarbeidet i forbindelse med forvaltningsrevisjonen.

Tromsø/Narvik/Finnsnes, 10.1.2022

Margrete Mjølhus Kleiven
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Susanne Arntzen Langnes og Truls Siri
Prosjektledere, forvaltningsrevisorer

SAMMENDRAG

I denne forvaltningsrevisjonen har vi undersøkt hva kommuneadministrasjonen har gjort i sine utredninger og hvilke saksopplysninger som er presentert kommunestyret i forbindelse med planleggingen av investeringsprosjektet «Røst oppvekstsenter». Videre har vi undersøkt om Røst kommune har fulgt regelverket for offentlige anskaffelser i forbindelse med kjøp som er gjort i planleggingsfasen og i forbindelse med grunnarbeidet.

Forvaltningsrevisjonen har følgende problemstillinger:

1. Har Røst kommunes planlegging av nytt oppvekstsenter vært i samsvar med beste praksis på området?
2. Har Røst kommune i planleggingen av nytt oppvekstsenter etterlevd sentrale bestemmelser i anskaffelsesregelverket om konkurranse, likebehandling og etterprøvbarehet?

Vår konklusjon på problemstilling 1 er at **Røst kommunes planlegging av nytt oppvekstsenter i det alt vesentlige har vært i samsvar med beste praksis på området.**

Konklusjonen er begrunnet i at forprosjektet ikke er kvalitetssikret slik som anbefalt, men at kommunen har oppfylt øvrige revisjonskriterier om at administrasjonen i planleggingen av nytt oppvekstsenter bør ha utredet og presentert for kommunestyret:

- Behov og mål
- Brukermedvirkning
- Ulike konsept / alternativer for å oppfylle prosjektets mål
- Valg av gjennomføringsmodell (entrepriseform)
- Kostnadsramme for prosjektet
  - Kostnadsrammen bør være basert på realistiske anslag
  - Usikkerhet i kostnadsrammen bør synliggjøres
- Hvilke økonomiske konsekvenser prosjektet vil ha for kommunen

Behov og mål er redegjort for i tilstandsanalysen utført av innleid konsulent Norconsult, samt i saksutredningene om tilstandsanalysen og forprosjektet presentert for kommunestyret. Det fremkommer tydelig behov for at skolebygningen enten må renoveres eller at det bygges nytt. Når det gjelder målet, fremgår dette blant annet av vedtaket om å igangsette forprosjektet; «ny skolebygning skulle tilfredsstillende dagens byggetekniske krav og fremtidige krav undervisning».

Norconsult utredet i forbindelse med tilstandsanalysen alternativer som nybygg og rehabilitering av eksisterende skole, og dette fremgår informasjon om i utredningen i kommunestyrets sak 21/17.

Innleid konsulent Hamre arkitektkontor AS utredet alternativene for ny skole/oppvekstsenter med eller uten barnehage, presentert i forprosjekt behandlet i kommunestyret i sak 1/19. I saksutredningen til sak 1/19 fremgår blant annet hvilke økonomiske konsekvenser prosjektet ville ha for kommunen og om gjennomføring av brukermedvirkning. I senere saker har økonomiske konsekvenser for kommunen blitt presentert for kommunestyret i saker om budsjett og økonomiplan.

Det foreligger ikke opplysninger eller dokumentasjon som viser at forprosjektet ble kvalitetssikret.

Valg av gjennomføringsmodell (entrepriseform) ble gjort i byggekomiteen etter anbefaling fra Hamre arkitektkontor. Senere i prosessen behandlet kommunestyret i sak 73/20 notat fra Hamre arkitektkontor om valg av entrepriseform.

Kostnadsrammen ble innledningsvis basert på utredningsarbeidet Norconsult gjorde i forbindelse med tilstandsanalysen, og vedtatt i forbindelse med investeringsbudsjett 2018 og økonomiplan 2018-2021. Senere utarbeidet Hamre arkitektkontor forprosjekt med oppdatert kalkyle. Kommunestyret vedtok økt kostnadsramme i forbindelse med detaljprosjekteringen og etter anbudskonkurranse om byggearbeidene. Kostnadsrammen må kunne sies å være basert på realistiske anslag fordi kalkylene er gjort i kalkulasjonsprogrammet ISY calcus, som gir kalkyler som stemmer godt med prisene som foreligger i markedet. Når det gjelder usikkerhet i kostnadsrammen, var dette redegjort for i saksutredningene som revisor har redegjort for.

Vår konklusjon på problemstilling 2 er at **Røst kommune i planleggingen av nytt oppvekstsenter har gjort anskaffelser uten å ha etterlevd sentrale bestemmelser i anskaffelsesregelverket om konkurranse, likebehandling og etterprøvnbarhet.** I planleggingsfasen gjennomførte Røst kommune anskaffelse av tilstandsanalyse, forprosjekt, detaljprosjektering, bistand til engasjering av bygge- og anleggsarbeider og grunnarbeider. Flertallet av kontraktene om disse oppdragene har vært gjenstand for konkurranse og kommunens gjennomføring av anskaffelsene er dokumentert. Det har imidlertid ikke vært kunngjort konkurranse for anskaffelser som har vært av slik art og verdi at revisor finner at kommunen var pliktig å kunngjøre konkurranse.

Tilstandsanalysen ble gjennomført før någjeldende lov og forskrift om offentlige anskaffelser trådte i kraft 1.1.2017. De grunnleggende kravene som skal ivaretas av oppdragsgiver (kommunen) er imidlertid de samme. Anskaffelsens art og verdi innebærer at vi har lagt til grunn at tidligere forskrift del I gjaldt og at dette var en anskaffelse som ikke måtte kunngjøres. Revisors vurderinger av denne anskaffelsen er at Røst kommune:

- **har oppfylt** revisjonskriteriet om å påse at forespørsel om tilbud sendes til flere potensielle leverandører
- **ikke fullt ut har oppfylt** revisjonskriteriet om å føre anskaffelsesprotokoll i henhold til forskriften.
- **ikke har oppfylt** revisjonskriteriet om at det fortløpende sikres at de vurderinger og den dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av konkurransen er skriftlig. Begrunnelsen for denne vurderingen er at det er enkelte av de øvrige revisjonskriteriene utledet for denne anskaffelsen som vi ikke har tilstrekkelig grunnlag i kommunens dokumentasjon for å gjøre entydig vurdering av.

Forprosjekt ble gitt til ekstern leverandør på bakgrunn av gjennomført konkurranse. Kommunen har dokumentasjon for anskaffelsen som viser hvordan flere potensielle leverandører ble gitt mulighet til å inngi tilbud om levering av forprosjekt og kommunens vurderinger av leverandører og tilbud er dokumentert. Imidlertid har vi kommet til at kommunen ikke har etterlevd anskaffelsesregelverket. Begrunnelsen er at kontrakten som gjaldt forprosjekt – som hadde verdi på kr 795 000 – ble utvidet til å gjelde også *detaljprosjektering og engasjering av eksterne*. Samlet utbetaling til valgte leverandør er på kr 3,6 millioner. Revisor har lagt til grunn at alle oppdragene knyttet til disse delene av planleggingen skulle vært sett i sammenheng og skulle ha vært gjennomført etter forskrift om offentlige anskaffelser del II. Kommunen valgte del I og informerte noen i markedet om at kontrakten gjaldt forprosjekt. For disse anskaffelsene har revisor vurdert at Røst kommune:

- **ikke har oppfylt** revisjonskriteriet om i forkant av kunngjøring ha foretatt en beregning av anskaffelsens verdi i tråd med forskrift om offentlige anskaffelser
- **ikke har oppfylt** revisjonskriteriet om å kunngjøre konkurranse i Doffin
- **ikke har oppfylt** revisjonskriteriet om å føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket.
- **ikke har oppfylt** revisjonskriteriet om å fortløpende sikre at de vurderinger og den dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av konkurransen er skriftlig.

Flere av de utledete revisjonskriteriene for denne anskaffelsen er ikke relevant å gjøre vurderinger av som følge av vurderingen av at kriteriet om kunngjøring i Doffin ikke er oppfylt. Kontrakt om *grunnarbeider* ble tildelt entreprenør etter gjennomført konkurranse. Revisor legger til grunn at dette er bygge- og anleggskontrakt. Anskaffelsesprosessen ble iverksatt høsten 2019 og vi legger til grunn at nasjonal terskelverdi var kr 1,1 millioner og EØS-terskelverdi på det tidspunktet var kr 51 millioner. Med utgangspunkt i kontraktens verdi legger revisor til grunn at forskriftens del I og del II måtte følges i anskaffelsen. Røst kommune har imidlertid gjennomført anskaffelsen etter del I. Foreliggende opplysninger tilsier at grunnleggende krav til konkurranse, likebehandling og dokumentasjon er ivaretatt i den konkurransegjennomføringen som kommunen valgte. Imidlertid skulle anskaffelsen vært gjennomført etter forskriften del I og del II. Revisors vurderinger er at Røst kommune

- **ikke har oppfylt** revisjonskriteriet om å ha foretatt en beregning av anskaffelsens anslåtte verdi i tråd med forskrift om offentlige anskaffelser
- **har oppfylt** revisjonskriteriene om å beskrive konkurransen og kontraktvilkårene i et konkurransegrunnlag
- **ikke har oppfylt** revisjonskriteriet om å bruke kvalifikasjonskrav og tildelingskriterier i henhold til forskriften. Det er satt kvalifikasjonskrav og tildelingskrav og det er dokumentert at kommunen har gjort vurderinger av tilbydere og tilbudene opp mot disse. Vurderingen er begrunnet i at anskaffelsen skulle vært gjennomført etter forskriften del II.
- **ikke har oppfylt** revisjonskriteriet om å benytte tillatt anskaffelsesprosedyre etter regelverk. Vurderingen er også her begrunnet i at kommunen fulgte forskriften del I.
- **i stor grad har oppfylt** revisjonskriteriet om å sikre at de vurderinger og den dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av konkurransen er skriftlig.
- **ikke har oppfylt** revisjonskriteriet om å kunngjøre konkurranse i Doffin
- **i stor grad har oppfylt** revisjonskriteriet om å føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket

For kontrakten om grunnarbeider kommer forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter til anvendelse. Revisors vurdering er at Røst kommune har **oppfylt** revisjonskriteriet om å sørge for å overholde forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter ved:

- å kreve i kontrakten at leverandører og eventuelle underleverandører på forespørsel må dokumentere at krav til lønns- og arbeidsvilkår som nevnt i forskriften § 5 er oppfylt
- i kontrakten forbeholde seg retten til å gjennomføre nødvendige sanksjoner, dersom leverandøren eller eventuelle underleverandører ikke etterlever vilkårene i § 5
- i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget opplyse om at kontrakten vil inneholde krav om lønns- og arbeidsvilkår, dokumentasjon og sanksjoner i samsvar med forskriften
- å gjennomføre nødvendig kontroll av om kravene til lønns- og arbeidsvilkår overholdes

På bakgrunn av revisors funn, vurderinger og konklusjoner anbefaler vi at Røst kommune i framtidige investeringsprosjekter bør sikre at forprosjekt blir kvalitetssikret.

Videre anbefaler vi at Røst kommune sikrer at anskaffelser i fremtidige investeringsprosjekter gjøres i tråd med anskaffelsesregelverket, herunder påser at det:

- i planleggingen av prosjekter gjennomføres og dokumenteres beregninger av anskaffelsens verdi i tråd med forskrift om offentlige anskaffelser
- gjøres vurderinger av lovligheten opp mot anskaffelsesregelverket ved behov for eventuelle nye eller endrede bestillinger og innkjøp
- føres anskaffelsesprotokoll i henhold til forskrift om offentlige anskaffelser
- fortløpende sikres at de vurderinger og den dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av konkurransen er skriftlig

Innholdsfortegnelse	
Sammendrag	3
1 Bakgrunn og bestilling	8
2 Problemstillinger og revisjonskriterier	9
2.1 Problemstillinger	9
2.2 Revisjonskriterier	9
2.2.1 Kilder for utledning av revisjonskriterier	9
2.2.2 Innledende om terskelverdier og forskriftens oppbygging	16
2.2.3 Regler som gjelder for anskaffelser som skal følge forskriften del I.....	18
2.2.4 Regler som gjelder for anskaffelser som skal følge forskriften del II og III	19
3 Metode, datamateriale og avgrensning	24
3.1 Metode og datamateriale	24
3.2 Gyldighet og pålitelighet.....	24
3.3 Avgrensninger	25
4 Planleggingsfasen	26
4.1 Bakgrunn for nytt oppvekstsenter	26
4.2 Vedtak om igangsetting av forprosjekt	27
4.2.1 Årsbudsjett 2018 og økonomiplan 2018-2021	29
4.2.2 Åpent informasjonsmøte	30
4.2.3 Utvidelse av byggekomiteens mandat – «oppvekstsenter»	31
4.2.4 Valg av entreprisform	32
4.2.5 Brukermedvirkning	32
4.2.6 Årsbudsjett 2019 og økonomiplan 2019-2022.....	33
4.3 Behandling av forprosjekt	34
4.3.1 Valg av byggeteknikk	36
4.4 Økt kostnadskalkyle	37
4.4.1 Ny kostnadskalkyle etter anbudskonkurranse.....	39
4.5 Oppsummering, revisors vurderinger og konklusjon.....	43
5 Etterlevelse av regelverk	46
5.1 Innledning.....	47
5.2 Beregninger av anskaffelsenes verdi.....	47
5.3 Tilstandsanalyse	48
5.4 Forprosjekt, 1. gangs konkurranse	49
5.5 Forprosjekt 2. gangs konkurranse	50
5.6 Tillegg kontrakt utvidet forprosjekt	53
5.7 Detaljprosjektering	53
5.8 Grunnarbeid.....	55
5.9 Lønns- og arbeidsvilkår i kontrakt	56
5.10 Revisors vurderinger og konklusjon	58
6 Kommunedirektørens uttalelse	62
7 Anbefalinger	63
8 Referanser	64

1 BAKGRUNN OG BESTILLING

Plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020-2024 ble vedtatt i Røst kommunestyre i sak 35/20 den 24. juni 2020. Som første prioritert i oversikten over forvaltningsrevisjoner for gjennomføring i planperioden var «offentlige anskaffelser; ny skole». Kontrollutvalget i Røst kommune besluttet i sak 23/20 den 15. oktober 2020 å bestille forvaltningsrevisjonen «Nytt oppvekstsenter – planlegging og offentlige anskaffelser». Kontrollutvalget behandlet i møte 11.3.2021 i sak 4/21 KomRev NORDs overordnede prosjektskisse. Prosjektskissen ble godkjent og forvaltningsrevisjonen igangsatt.

Kontrollutvalgets formål med forvaltningsrevisjonen er å undersøke om Røst kommune har gjennomført planleggingen av nytt oppvekstsenter i tråd med egne retningslinjer og rutiner og beste praksis på området, samt om anskaffelsesregelverket er fulgt.

Etter at det var kunngjort konkurranse om bygningsmessige arbeider og tekniske fag¹, vedtok kommunestyret i sak 8/21, 21. april 2021 at det nye oppvekstsenteret skal bygges med et areal på ca. 1200 m². Vedtatt budsjetttramme er 77,1 millioner kroner eks. mva. som inkluderer byggentrepriser, utenomhusarbeid, inventar, rivning samt prosjektledelse. Oppvekstsenteret skal inneholde følgende funksjoner²:

- Barne- og ungdomsskole trinn 1 – 10. (50 elever)
- Barnehage (18 barn)
- Folke- og skolebibliotek
- Tannlege, biklinikk³

---

¹ Rørteknisk anlegg, luftbehandling, elektroteknisk og tele, automasjon

² Saksutredning kommunestyresak 8/21

³ Mørkved tannklinikk betjener Røst biklinikk og er en del av den offentlige tannhelsetjenesten i Nordland fylkeskommune.

2 PROBLEMSTILLINGER OG REVISJONSKRITERIER

2.1 Problemstillinger

For denne forvaltningsrevisjonen gjelder følgende problemstillinger:

1. Har Røst kommunes planlegging av nytt oppvekstsenter vært i samsvar med beste praksis på området?
2. Har Røst kommune i planleggingen av nytt oppvekstsenter etterlevd sentrale bestemmelser i anskaffelsesregelverket om konkurranse, likebehandling og etterprøvnbarhet?

Problemstilling 1 omhandler planlegging og tidligfasen av investeringsprosjektet hvor vi undersøker hva kommuneadministrasjonen har gjort i sine utredninger og hvilke saksopplysninger som er presentert kommunestyret. Med tidligfasen av et investeringsprosjekt mener vi perioden fra et behov oppstår/det første initiativet til prosjektet tas og fram til byggherre tar beslutning om å igangsette prosjektet gjennom å vedta finansiering. Det er i tidligfasen av et investeringsprosjekt at man kommer med ideer, utfører forstudier/forprosjekter, og dette arbeidet blir førende for gjennomføringen av prosjektet.

Problemstilling 2 innebærer å undersøke om Røst kommune har fulgt regelverket for offentlige anskaffelser, herunder om kommunen har ivaretatt kravet til konkurranse, likebehandling og etterprøvnbarhet i forbindelse med kjøp som er gjort i planleggingsfasen av nytt oppvekstsenter.

2.2 Revisjonskriterier

2.2.1 Kilder for utledning av revisjonskriterier

Revisjonskriterier er krav, normer og/eller standarder som kommunens praksis på det reviderte området skal vurderes opp mot. Revisjonskriterier utledes fra autoritative eller anerkjente kilder innenfor det aktuelle området, og utledes med utgangspunkt i kontrollutvalgets vedtatte problemstillinger. De relevante kildene for utledning av revisjonskriterier i denne forvaltningsrevisjonen er:

- Lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner
- Lov 17. juni 2016 nr. 73 om offentlige anskaffelser
- Forskrift 12.8.2016 nr. 974 om offentlige anskaffelser
- Forskrift 8.2.2008 nr. 112 om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter
- Veileder til reglene om offentlige anskaffelser (anskaffelsesforskriften)
- Welde Morten (NTNU), Jostein Aksdal (Høgskolen Stord/Haugesund) og Inger Lise Tyholt Grindvoll (SINTEF) (2015): *Kommunale investeringsprosjekter. Prosjektmodeller og krav til beslutningsunderlag*. Rapport nr. 45 for forskningsprogrammet Concept. Ex ante akademisk forlag
- Beste praksisanbefalinger fra Bygg 21
- <https://www.anskaffelser.no/anskaffelsesprosessen/byggeprosessen-steg-steg>

Utleddning av revisjonskriterier for problemstilling 1

Den nye kommuneloven trådte i kraft høsten 2019⁴, men i denne forvaltningsrevisjonen bruker vi den foregående kommuneloven fordi det var den som var gjeldende i perioden investeringsprosjektet ble planlagt. Vi bemerker at innholdet reglene som vi henviser til i det følgende i all hovedsak er videreført med den nye kommuneloven.

Det følger av kommuneloven § 23 nr. 2 at administrasjonssjefen skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er *forsvarlig utredet*.

Begrepet *forsvarlig* kan ikke gis et strengt konkretisert innhold, og det vil bero på hva saken gjelder. En umiddelbar forståelse av at en sak må være *forsvarlig utredet*, er at det legges fram faktiske og relevante opplysninger om den aktuelle saken slik at det treffes avgjørelse basert på riktig grunnlag. Revisor oppfatter også av bestemmelsens ordlyd at både for- og motargumenter i en sak må legges fram. Selv om ikke forvaltningsloven gjelder direkte, kan det trekkes en parallell til utredningskravene som gjelder for enkeltvedtak; *en sak skal være så godt opplyst som mulig før vedtak treffes*. Det er et grunnleggende ulovfestet krav til offentlige organer om å treffe avgjørelser på grunnlag av en forsvarlig saksbehandling.

I forarbeidene til kommuneloven er det presisert at administrasjonssjefen har plikt til å gjøre oppmerksom på eventuelle svakheter og ufullstendigheter i saksfremlegget, slik at kommunestyret kan ta hensyn til dette. Videre fremgår det av forarbeidene at ansvaret for å påse at en sak er tilstrekkelig utredet også innebærer at eventuelle rettslige tvilsspørsmål må synliggjøres. Administrasjonssjefen plikter å gi uttrykk for det hvis han/hun mener at det er rettslige mangler ved et forslag til vedtak eller den saksforberedelse som har gått forut for dette. Mener administrasjonssjefen at et truffet vedtak er ulovlig, vil han/hun likeledes ha plikt til å gjøre vedkommende folkevalgte organ oppmerksom på dette.

På områder hvor det finnes nasjonalt eller lokalt regelverk som bestemmer hva som utgjør et forsvarlig beslutningsunderlag, må saksopplysningene og vurderingene som er forelagt kommunestyret vurderes opp mot slike krav. Det finnes i liten grad konkrete lovkrav gjeldende for kommunens planlegging av investeringsprosjekter, herunder hvilken informasjon som må forelegges kommunestyret.

Det finnes imidlertid relevante kilder for utledning av revisjonskriterier for å gjøre vurderinger av om **utredninger om igangsettelse av offentlige investeringsprosjekt er forsvarlig**. Enkelte lov- og forskriftskrav må hensyntas av kommunen i planleggingen av investeringsprosjekter, herunder i utredningsarbeidet, og vi utleder revisjonskriterier fra:

- **Lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven/kml)**
- **Forskrift 15.12.2000 nr. 1423 om årsbudsjett (for kommuner og fylkeskommuner) (budsjettforskriften)**

Røst kommune har ingen skriftlige reglementer eller rutinebeskrivelser som legger føringer for hvordan investeringsprosjekter bør planlegges, eller hvilke opplysninger administrasjonen bør forelegge kommunestyret før vedtak om igangsettelse av et investeringsprosjekt. Det finnes imidlertid anerkjent forskningsteori om prosjektstyring som retter seg mot kommunale investeringsprosjekter. Av prosjektstyringsteori kan det utledes en såkalt «beste praksis».

---

⁴ Ikrafttredelsestidspunktet var fra og med de konstituerende møtene i de enkelte kommunestyrer og fylkesting

Revisjonskriterier fra beste praksis formuleres ikke som «skal-krav», men som anbefalinger («bør»). Det er imidlertid viktig å ha med seg at anbefalingene er basert på at det offentlige skal treffe riktig beslutning og at offentlige investeringsprosjekter skal ivareta samfunns- og effektmål, ha realistiske økonomiske rammer, og gjennomføres i henhold til budsjett. Beslutninger og grunnlaget for dem skal også være transparente.

Forskningsprogrammet Concept⁵, som utføres ved NTNU i samarbeid med norske og internasjonale fagmiljøer, viser til at erfaringer fra en rekke store prosjekter har vist at deler av forutsetningene som har ligget til grunn for vedtak og igangsetting ikke har blitt oppfylt. Dette har medført problemer med store overskridelser på kostnadssiden, forsinkelser og lav måloppnåelse⁶.

Relevante kilder for utledning av revisjonskriterier for beste praksis er:

- **Kommunal- og regionaldepartementet (2011): Budsjettering av investeringer og avslutning av investeringsregnskapet (veileder H-2270)**
- **Welde Morten (NTNU), Jostein Aksdal (Høgskolen Stord/Haugesund) og Inger Lise Tyholt Grindvoll (SINTEF) (2015): Kommunale investeringsprosjekter. Prosjektmodeller og krav til beslutningsunderlag. Rapport nr. 45 for forskningsprogrammet Concept. Ev ante akademisk forlag**
- **Petter Næss med bidrag fra Kjell Arne Brekke, Nils Olsson og Ole Jonny Klagegg: Bedre utforming av store offentlige investeringsprosjekter Vurdering av behov, mål og effekt i tidligfasen. Rapport nr. 9 for forskningsprogrammet Concept**
- <https://www.anskaffelser.no/anskaffelsesprosessen/byggeprosessen-steg-steg>

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) er et statlig fagorgan for økonomistyring, gode beslutningsgrunnlag for statlige tiltak, organisering og ledelse i staten, samt for anskaffelser i offentlig sektor. På DFØ sine nettsider finnes en veileder for innkjøp i byggeprosessen som bygger på Bygg21s⁷ prosjektmodell og rammeverk for byggeprosjekter «Neste steg». Byggeprosessen gir steg for steg veiledning om hvordan man på en god måte bestiller og følger opp et bygg- og anleggsprosjekt. Prosessen er bygget opp rundt seks hovedfaser med ulike underfaser og tema. Disse gir veiledning til å gjøre en god anskaffelse samt innspill til hva man må vurdere i de ulike fasene. Hovedmålgruppen for denne veiledningen er byggherrer i kommunal sektor, spesielt små og mellomstore kommuner. Prosjektmodellen fremgår nedenfor og det er de to første fasene «avklare behov» og «konseptutvikling og -bearbeiding» som omhandler planleggingsfasen eller tidligfasen.

⁵ Forskningsprogrammet Concept ble igangsatt i 2002 for å drive forskning på store statlige prosjekter som kvalitetssikres under Finansdepartementets ordning som startet i 2000 – også kalt Statens prosjektmodell. Concept har undersøkt hvilke ordninger kommunene har for planlegging og gjennomføring av investeringsprosjekter, og deres erfaringer med disse. Rapporten «Kommunale investeringsprosjekter – Prosjektmodeller og krav til beslutningsgrunnlag» (Welde, Aksdal og Tyholt, 2015) bygger på Concepts studier av kommunal investeringspraksis. I rapporten fokuseres det på praksisen i landets ti største kommuner i tillegg til at fem konkrete og gjennomførte investeringsprosjekter i ulike kommuner drøftes. Concepts viktigste budskap på bakgrunn av deres forskning og internasjonal forskning, er at det er i tidligfasen at prosjektsuksessen legges.

⁶ Jf. Concept- rapport nr. 45 pkt. 1.1

⁷ Bygg21 er et samarbeid mellom bygg- og eiendomsnæringen og statlige myndigheter. Målet for samarbeidet er å realisere bygg- og eiendomsnæringens potensiale innenfor produktivitet og bærekraft. Bygg21 arbeider med å identifisere og spre beste praksis gjennom rapporter, verktøy, råd eller anbefalinger. Bygg21 har mandat fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) til å utrede og foreslå endringer i næringen og endringer i samspillet mellom næringen og offentlige myndigheter. www.bygg21.no

Figur 1: Byggeprosessen «Neste steg»

Kilde: <https://www.anskaffelser.no/anskaffelsesprosessen/byggeprosessen-steg-steg>

I de ovennevnte kildene redegjøres det for hvilke utredninger/analyser som bør gjøres i tidligfasen og planleggingen av et offentlig investeringsprosjekt, og hvilken informasjon som bør forelegges kommunestyre som beslutningstaker.

Behovsanalyse og investeringsprosjektets mål

Av Concepts rapport nr. 45 fremgår det at det i alle prosjekters tidligfase som et minimum bør foretas en behovsanalyse, gjøres målformuleringer og analyse av alternative løsninger. Concept viser til at det bør være minst ett beslutningspunkt før endelig investeringsbeslutning, slik at det er mulig å avvise prosjekter som er uegnet eller som det ikke er behov for.

En *behovsanalyse* innebærer ifølge Concept en kartlegging av interessenter/aktører og vurdering av tiltakets relevans i forhold til brukernes og samfunnets behov. Behovsanalysen har som mål å definere hvorvidt kommunen har et faktisk behov for å gjennomføre en bestemt investering.

Det er viktig å vurdere hvilken status behovet har i forhold til de overordnede politiske målene innenfor den aktuelle samfunnssektoren og dels også på tvers av sektorer. Analysen som skal gjøres innledningsvis må fokusere på samfunnets behov, ikke bare på de mer snevert definerte behovene som knytter seg til en bestemt type løsning.

Ethvert tiltak eller prosjekt skal ha et sett klart definerte *mål*; det vil si hva man ønsker å oppnå med å realisere prosjektet. Concept skriver i rapport nr. 9 at formulering av *hovedmålene* for prosjektet er en konkretisering av hva formålet eller intensjonen betyr for samfunnet og brukerne, samt hvilke sideeffekter det er viktig å oppnå eller unngå/begrense. Hovedmålene bør ifølge Concept være knyttet til virkningen/effekten av det aktuelle prosjektet gjennom en direkte årsak-virkningssammenheng. Målet skal være relevant, det vil si i samsvar med behov og intensjon, for eksempel etterspørsel, brukernes prioriteringer eller prioriterte miljøhensyn. Målet skal ha en viss bestandighet, det vil si ha en langiktig verdi.

Om hovedmål skriver Concept også at det må stilles krav til formuleringen av dem. Detaljeringsgraden må være tilstrekkelig til at man må forstå hva som skal oppnås, hvor mye og når. Formuleringen må være åpen i betydningen at den ikke er forutinntatt med hensyn til løsning. Antall hovedmål bør ikke være for høyt, men må samtidig ikke reduseres så sterkt at viktige hensyn (for eksempel i forbindelse med sideeffekter) blir utelatt. Hovedmålene skal være hensiktsmessige for å etablere en plan for investering og drift for prosjektet. *Delmål* er konkretisering av hva som skal oppnås gjennom prosjektet. Delmålene skal være hensiktsmessige bidrag til realisering av prosjektets hovedmål. Målene må formuleres slik at det blir tydelig hva det skal legges vekt på å oppnå i valget mellom alternative løsningskonsepter.

Behovsanalysen skal ivareta brukernes behov, overordnede mål og økonomisk situasjon. Riktig forståelse av behovet legger grunnlaget for fornøyde brukere.

Behovsanalysen bør inkludere møter med brukerne. Man bør få brukerne til å beskrive behovet i form av sin oppgaveløsning eller målsetningen for aktiviteten. Det bør ikke legges opp til konkrete beskrivelser av sluttproduktet i form av en ny skole.

Behovsanalysen skal ta med økonomisk situasjon, viktige overordnede mål som kommunale mål og reguleringer, og eventuelle mål i eiendomsstrategi og andre strategier.

Konseptutredninger

Når behovet er beskrevet er det videre arbeidet å utrede ulike konsepter som tilfredsstillende behovet og bidrar til å oppnå prosjektmålene. Planlegging på konseptnivå innebærer at prinsipielt ulike måter å dekke behovene og oppfylle målene på, blir belyst. Det er derfor avgjørende at flere forskjellige løsningskonsepter utvikles. Disse må ikke begrense seg til å være varianter over ett og samme hovedtema, men vise genuint forskjellige måter å oppfylle prosjektets formål på. Også nullalternativet (å ikke gjennomføre det aktuelle tiltaket/prosjektet) må beskrives. Det anbefales av Concept å identifisere ytterligere to alternativer.

En viktig avklaring for kommunen som byggherre i denne fasen, er om de selv skal stå ansvarlig for å utarbeide skisseprosjekt/forprosjekt, eller må de anskaffe arkitekt og rådgivere til å hjelpe seg med program og konseptutvikling og senere bearbeiding av valgt konsept.

De løsningene det vil være aktuelt å utvikle i konseptfasen, er prinsippløsninger uten stor grad av detaljering. Det er viktig at alternativene er reelle alternativer, det vil si at de innebærer prinsipielt ulike måter å løse det samme samfunnsbehovet på. I Conceptrapport nr. 9 advares det mot å arbeide seriøst med utviklingen av bare ett av konseptene, mens konkurrerende konsepter behandles overflatisk. Løsningskonseptet ville i så fall i realiteten være valgt på forhånd, og arbeidet på strategisk plannivå ville bli redusert til en pro forma-aktivitet for å legitimere det foretrukne løsningskonseptet.

Det bør gjøres forhåndsvurderinger av de effektene forskjellige løsningskonsepter kan forventes å få. Formålet er å gi grunnlag for prioritering mellom forskjellige konseptalternativer.

Resultatet av den samfunnsøkonomiske analysen skal benyttes til en rangering mellom alternativene. Basert på dette kan man anbefale ett konsept for videre utredning. Et viktig poeng her er at utredningen kan resultere i at man anbefaler å ikke gå videre med noen av konseptene fordi behovet ikke kan løses gjennom noen av alternativene eller fordi kostnaden ved å gjennomføre det er større enn nytten.

Når konsept og foreløpig skisse foreligger, må det avgjøres hvilken gjennomføringsmodell som skal brukes. Eksempler på noen av de vanligste gjennomføringsmodellene⁸ er:

- *Samspillsentreprise* - I en samspillsentreprise kontraheres en samspillsgruppe bestående av de viktigste prosjekterende og utførende. Samspillsgruppen har i samarbeid ansvaret for prosjekteringen frem mot en omforent målpris.
- *Totalentreprise* - I en totalentreprise utvikler byggherren en funksjonsbeskrivelse for prosjektet.

⁸ <https://www.anskaffelser.no/anskaffelsesprosessen/byggeprosessen-steg-steg/konseptutvikling-og-bearbeiding/valg-av-gjennomforingsmodell/utforelsesentreprise>

- *Utførelsesentreprise* - I utførelsesentrepriser koordinerer byggherren prosjektering og utførelse. Arkitektkontor og rådgivere utvikler på vegne av byggherren prosjektet gjennom tegninger, beskrivelser og konkurranseregler.

Forprosjekt

Etter at behovet er analysert og kartlagt, er man i prinsippet klar til å sette i gang prosjektarbeidet. Ofte presenteres prosjektet til politikerne gjennom et *forprosjekt* eller gjennom en *prosjektbeskrivelse*. I kommunal sektor vil ofte kommunestyret, formannskap eller eksempelvis en politisk utnevnt byggekomite kunne utføre noen av oppgavene som en styringsgruppe. I forprosjektet videreutvikles funksjonell og fysisk struktur (ofte fra et skisseprosjekt). Brukerkrav og tekniske krav må være på et tilstrekkelig detaljert nivå til at omfang, budsjett og kvaliteter kan defineres. Det lages modeller/tegninger som representerer de viktigste valgene for prosjektet. Prosjekteier skal klarlegge konsekvenser av tiltaket, og bekrefte kontraktstrategien, inkludert valg og prioritering av styringsparametere. Dette gir grunnlag for endelig beslutning om investering, kostnadskalkyle, finansieringsplan, kontrakts- og organisasjonsstruktur og er grunnlag for en oppdatert kontraktstrategi.⁹

I ovennevnte rapport fra Welde m.fl. (2005) vises det til statens og de ti største kommunene i Norge sine prosjektmodeller. Prosjektmodellene inneholder ulike faseinndelinger samt hva et forprosjekt bør inneholde. Forprosjektet danner grunnlaget for beslutning om iverksetting av investeringsprosjektet, og det er derfor særdeles viktig at det innholdsmessig sier noe om hva og hvordan det skal bygges. Forprosjektet bør også inneholde analyser av kompetanse, organisasjon, økonomi m.m. Studier om norske kommuners gjennomføring av investeringsprosjekter viser blant annet at et typisk kjennetegn ved investeringsprosjekter som på en eller annen måte ikke har gått som forventet, er manglende kvalitetssikring. Ifølge rapporten fra Welde m.fl. (2015) kan manglende kvalitetssikring medføre at kostnadsestimat som er preget av overoptimisme, taktisk estimering eller som av andre årsaker holder lav kvalitet, blir benyttet i beslutningsprosessen. I rapporten vises det videre til at «*Det finnes ulike typer kvalitetssikring – fra en enkel sidemannskontroll til et omfattende regime som benyttet i statens prosjektmodell. Et minstekrav for å kalle det reell kvalitetssikring, burde være at planer og forutsetninger gjennomgås av en part uten eget budsjettansvar for det aktuelle prosjektet*».

Også i byggeprosessen «Steg for steg» anbefales det kvalitetssikring av forprosjektet: «*Et godt prosjekteringsgrunnlag er viktig for en effektiv gjennomføring av detaljprosjektet. Et godt gjennomarbeidet forprosjekt vil også forebygge uforutsette omprosjekteringer, og minske faren for overskridelser senere i prosjektet. Det er derfor meget viktig å følge opp prosjekteringen. For å sikre best mulig resultat engasjerer mange en egen prosjekteringsleder til prosjekteringsgruppen, som er uavhengig av gruppelederen. Det bør sikres en tverrfaglig kontroll av prosjektert materiale. Uavhengig kontroll av en tredjepart anbefales*».

Økonomiske forutsetninger og kostnadsramme

Et investeringsprosjekt kan igangsettes når byggherren har bevilget midler til investeringen, og prosjektet skal gjennomføres innenfor gjeldende kostnadsramme. Det må derfor legges fram kostnadsrammer for prosjektet. I planleggingen må det gjøres kalkulasjoner av det økonomiske omfanget som prosjektet vil medføre.

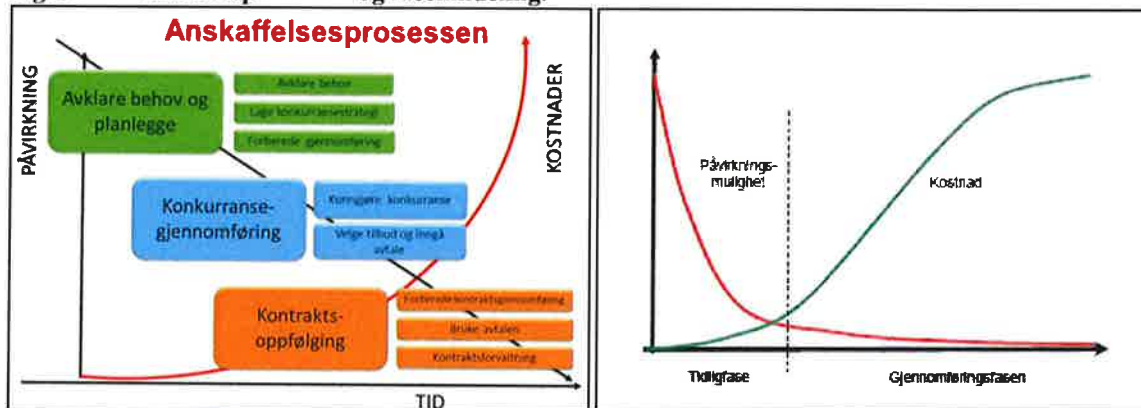
⁹ <https://www.anskaffelser.no/anskaffelsesprosessen/byggeprosessen-steg-steg/konseptutvikling-og-bearbeiding/forprosjekt>

Veilederen *Budsjettering av investeringer og avslutning av investeringsregnskapet* (KRD, 2011) skal gi kommuner rettledning om budsjettering av investeringer. Det følger av veilederen at det ikke er formelle krav til å utarbeide kostnadsoverslag for investeringsprosjekter, men det er krav til økonomiplanlegging.¹⁰ For økonomiplanen er økonomiske kalkyler et viktig grunnlag. Det følger av veilederen at det bør legges frem sak for kommunestyret om å vedta kostnadsramme for investeringsprosjekter.

Fordi planprosessen ofte er lang med mange usikkerhetsmomenter i starten, vil det være behov for løpende å vurdere kostnadsrammene. Formålet med løpende oppfølging av investeringsprosjekter er å vurdere avvik i forhold til vedtatt kostnadsramme.

I tidligfasen av prosjektet hvor det jobbes med analyser av behov, mål og effekter, kan det ikke utarbeides detaljerte kostnadsoverslag. Det er flere stadier i planleggingen, og økonomiske estimater blir sikrere utover i prosessen. Samtidig er det viktig å påpeke at påvirkningsmulighetene er størst tidlig i prosessen, se figurene under. Det er i tidligfasen at alle premisser og føringer blir lagt. Det hjelper ikke hvor god man er senere i prosessen, hvis man bommer innledningsvis.¹¹ Kostnadene øker med tiden i gjennomføringsfasen, og eventuelle uklarheter i gjennomføringsfasen vil kunne bli et kostnadsdrivende forhold.

Figur 2 Anskaffelsesprosessen og faseinndeling.

Kilde: www.anskaffelser.no og Concept rapport nr. 3, pkt. 4.1

Det følger av kommuneloven¹² at årsbudsjett og økonomiplan skal omfatte hele kommunens virksomhet og at de skal være realistiske. Årsbudsjettet skal fastsettes på grunnlag av de inntekter og utgifter som kommunen kan forvente i budsjettåret. Tilsvarende skal økonomiplanen gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter og forventede utgifter i planperioden.

Av hensyn til at kommunens økonomiplanlegging skal være realistisk, er det naturlig å legge til grunn at en saksutredning som skal *danne grunnlag for beslutning om et investeringsprosjekt*, belyser alle kostnader forbundet med investeringen. Videre bør det være gjort påslag for usikkerhet knyttet til prosjektforutsetninger o.l. Kostnadene ved et bygge-/investeringsprosjekt knytter seg ikke til kun selve bygget. Prosjektet kan utløse kostnader til infrastrukturiltak, knyttet til grensesnitt (tilstøtende prosjekter/områder), finanskostnader etc. Det sentrale for saksutredningen er at det synliggjøres hvilke *økonomiske konsekvenser* et prosjekt vil ha. Videre må usikkerhet i kostnadsanslagene synliggjøres.

¹⁰ Jf. kommuneloven § 44 om økonomiplan og § 45 om årsbudsjett.

¹¹ <https://www.anskaffelser.no/anskaffelsesprosessen/anskaffelsesprosessen-steg-steg>

¹² Jf. kommuneloven §§ 44 og 46.

Uavhengig av hvilke kostnader som inngår i selve kostnadsrammen, og hvilke som holdes utenfor, bør saksutredningen som danner grunnlaget for beslutning av et investeringsprosjekt synliggjøre hvilke *økonomiske konsekvenser* et prosjekt vil ha for kommunen. Dette omfatter også driftsøkonomiske konsekvenser.

På bakgrunn av ovennevnte redegjørelser utleder vi som revisjonskriterier for problemstilling 1 at:

Administrasjonen bør i planleggingen av nytt oppvekstsenter ha utredet og presentert følgende for kommunestyret:

- Behov og mål
- Brukermedvirkning
- Ulike konsept / alternativer for å oppfylle prosjektets mål
- Valg av gjennomføringsmodell (entrepriseform)
- Kostnadsramme for prosjektet
  - Kostnadsrammen bør være basert på realistiske anslag
  - Usikkerhet i kostnadsrammen bør synliggjøres
- Hvilke økonomiske konsekvenser prosjektet vil ha for kommunen

Administrasjon bør ha fremlagt forprosjekt for kommunestyret.

Administrasjonen bør påse kvalitetssikring av forprosjektet.

Utleddning av revisjonskriterier for problemstilling 2

Anskaffelsesregelverket skal bidra til at offentlige aktører velger sine leverandører på en måte som sikrer mest mulig effektiv ressursbruk samtidig som leverandørene likebehandles. Regelverket skal også bidra til at det offentlige opptrer med stor integritet slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte. De detaljerte reglene for hvordan kommunen skal gå frem ved kjøp følger av forskriftene om offentlige anskaffelser, og det er derfor primært *forskriftene* brukerne av regelverket må forholde seg til.

Tidsperioden for denne forvaltningsrevisjonen er i henhold til bestillingen fra kontrollutvalget anskaffelser som er gjennomført i perioden 2017 - januar 2020. Nytt regelverk om offentlige anskaffelser trådte i kraft 1.1.2017, og gjelder for anskaffelser iverksatt etter dette tidspunktet. Anskaffelser som Røst kommune har foretatt *før* 1.1.2017 vil derfor vurderes opp mot tidligere gjeldende lov og forskrift om offentlige anskaffelser, og anskaffelser som er foretatt *etter* dette tidspunktet vil vurderes opp mot på nåværende tidspunkt gjeldende regelverk. Én av anskaffelsene vi skal gjøre vurderinger av må vurderes mot reglene som ble opphevet da ny lov og forskrift trådte i kraft 1.1.2017. Regler som det er relevant å utlede revisjonskriterier fra har ganske likt innhold. Vi redegjør derfor i det følgende for relevante bestemmelser i *gjeldende* lov og forskrift; anskaffelsesloven og anskaffelsesforskriften.

2.2.2 Innledende om terskelverdier og forskriftens oppbygging

Anskaffelsesforskriften er delt inn i tre ulike deler. Forskriftens del I gjelder for alle anskaffelser som omfattes av forskriften, det vil si alle anskaffelser med anslått verdi på 100 000 kroner ekskl. mva. eller mer. Ut over dette er det anskaffelsens art og verdi som avgjør hvilken del av forskriften som kommer til anvendelse jf. §§ 5-1, 5-2 og 5-3. Forskriftens system innebærer at oppdragsgiver må foreta en beregning av anskaffelsens anslåtte verdi. Reglene om dette finnes i anskaffelsesforskriften § 5-4. Anskaffelsens verdi beregnes på grunnlag av oppdragsgivers anslag av det samlede beløp oppdragsgiver kan komme til å betale, ekskl. mva.

for de kontrakter som utgjør anskaffelsen¹³. Beregningen skal være forsvarlig på kunngjøringstidspunktet, eller – for anskaffelser som ikke krever kunngjøring – på det tidspunktet oppdragsgiver innleder anskaffelsesprosessen¹⁴. Oppdragsgiver skal ikke dele opp en planlagt anskaffelse i den hensikt å unngå at forskriftens krav blir gjeldende.¹⁵

Det er i utgangspunktet tre typer terskelverdier som gjør seg gjeldende:

- Terskelverdi for når forskriften kommer til anvendelse, jf. ovennevnte beløpsgrense på kr 100 000
- Nasjonal terskelverdi
- EØS-terskelverdi

Ved vedtakelsen av anskaffelsesloven ble den såkalte *nasjonale terskelverdien* endret fra kr 500 000 til kr 1,1 millioner. Anskaffelser med verdi over den nasjonale terskelverdien skal følge forskriften del I og del II. Anskaffelser med verdi over *EØS-terskelverdi* må følge reglene i forskriften del I og del III. Det skilles mellom ulike typer anskaffelser. I tabell nedenfor er informasjon om verdier og hvilke regelverk som gjelder.

Tabell 1: Oversikt terskelverdier og regelverk for undersøkte anskaffelser iverksatt fra og med 1. januar 2017

Anskaffelsens verdi eks. mva.	Regelverk	Krav til kunngjøring
Under kr 100 000	Unntatt regelverket, jf. anskaffelsesforskriften § 1-1	
Under nasjonal terskelverdi (kr 1,1 mill)	Anskaffelsesloven og anskaffelsesforskriften del I	Ikke krav om kunngjøring
Kr 1,1 mill – EØS-terskelverdi for <i>vare- og tjenestekontrakter</i>	Anskaffelsesloven og anskaffelsesforskriften del I og del II	Doffin
Kr 1,1 mill – EØS-terskelverdi for <i>bygge- og anleggskontrakter</i>		
Over EØS-terskelverdi for <i>vare- og tjenestekontrakter</i> Over EØS-terskelverdi for <i>bygge- og anleggskontrakter</i>	Anskaffelsesloven og anskaffelsesforskriften del I og III	Doffin og TED

I tidsperioden som undersøkes i denne forvaltningsrevisjonen har EØS-terskelverdien blitt justert flere ganger. I våre vurderinger legger vi til grunn de terskelverdiene som var gjeldende på det tidspunktet da den enkelte anskaffelse ble iverksatt. Gjeldende EØS-terskelverdier i den perioden vi undersøker fremgår av nedenstående tabell 2.

Tabell 2: Gjeldende EØS-terskelverdier i den undersøkte tidsperioden

Dato for justering	EØS-terskelverdi
f.o.m 15. juni 2014	Vare- og tjenestekjøp: 1,55 mill Bygge- og anleggskontrakter: 39 mill
f.o.m 9. februar 2016	Vare- og tjenestekjøp: 1,75 mill Bygge- og anleggskontrakter: 44 mill

¹³ Anskaffelsesforskriften § 5-4 (1) og FOA § 2-3 (1)

¹⁴ Anskaffelsesforskriften § 5-4 (2) og FOA § 2-3 (2)

¹⁵ Anskaffelsesforskriften § 5-4 (4) og FOA § 2-3 (3)

f.o.m 6. april 2018	Vare- og tjenestekjøp: 2 mill Bygge- og anleggskontrakter: 51 mill
f.o.m 12. februar 2020	Vare- og tjenestekjøp: 2,05 mill Bygge- og anleggskontrakter: 51,5 mill

2.2.3 Regler som gjelder for anskaffelser som skal følge forskriften del I

Dersom anskaffelsens verdi ikke overstiger den nasjonale terskelverdien på kr 1,1 millioner (tidligere kr 500 000) kan oppdragsgiver forholde seg til kun del I av forskriften. I alle tilfeller må oppdragsgiver forholde seg til lov om offentlige anskaffelser.

Det foreligger få eksplisitte krav til hvordan oppdragsgiver skal foreta en anskaffelse dersom kun del I av forskriften gjelder. Det er for eksempel ingen krav til kunngjøring, og oppdragsgiver har betydelig fleksibilitet med hensyn til hvordan konkurransen kan gjennomføres. Oppdragsgiver plikter imidlertid å opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarehet og forholdsmessighet, jf. anskaffelsesloven § 4.¹⁶

Det grunnleggende prinsippet om *konkurranse* skal sikre at alle potensielle leverandører har de samme mulighetene til å oppnå kontrakter med det offentlige og bidra til at det offentlige foretar effektive anskaffelser. Prinsippet innebærer at oppdragsgiver må gjøre anskaffelsen kjent for et rimelig antall leverandører. Klagenemda for offentlige anskaffelser (KOFA) har uttalt at oppdragsgiver som hovedregel bør kontakte minst tre leverandører, men dette kan ikke gjelde absolutt¹⁷. Hvor langt denne plikten strekker seg må vurderes konkret, og *forholdsmessighetsprinsippet*, som vi forklarer nedenfor, vil være avgjørende.

Oppdragsgiver plikter å *likebehandle* leverandører. Dette innebærer at alle potensielle leverandører skal gis samme muligheter og at oppdragsgiver ikke kan diskriminere eller prioritere leverandører på grunnlag av nasjonalitet eller lokal tilhørighet. Prinsippet er til hinder for både direkte forskjellsbehandling (for eksempel at en leverandør blir vurdert foran en annen på bakgrunn av lokal tilhørighet) og indirekte forskjellsbehandling (en tilsynelatende nøytral bestemmelse, for eksempel et kvalifikasjonskrav eller en kravspesifikasjon, utformes sånn at den i praksis avskjærer enkelte leverandører fra å levere tilbud på bakgrunn av for eksempel lokal tilhørighet).

Forutberegnelighetsprinsippet innebærer for anskaffelser etter forskriftens del I at oppdragsgivers angivelse av hvordan anskaffelsen skal gjennomføres, er bindende. Oppdragsgiver må gi informasjon til leverandørene om hva som skal anskaffes, hvilke kriterier som ligger til grunn for valget av leverandør, og hvordan anskaffelsen skal gjennomføres. Kravet om *etterprøvbarehet* henger tett sammen med prinsippet om forutberegnelighet. Oppdragsgiver må sørge for at viktige beslutninger i anskaffelsesprosessen begrunnes og dokumenteres. For anskaffelser som kun skal følge forskriftens del I, plikter oppdragsgiver å føre anskaffelsesprotokoll. Protokollen skal inneholde opplysninger om vesentlige forhold for gjennomføringen av anskaffelsen, jf. anskaffelsesforskriften § 7-1.¹⁸ Vesentlige forhold kan for eksempel være vurderinger og beslutninger om forhandlinger, utvelgelse av leverandører, tildeling av kontrakt og avlysning av konkurransen.

¹⁶ LOA § 5 (2) og FOA § 3-1 (1)

¹⁷ KOFA 2009/6

¹⁸ FOA § 3-2

Forholdsmessighetsprinsippet regulerer gjennomslagskraften til de øvrige prinsippene. Plikter og rettigheter som utledes av andre prinsipper, må tilpasses den enkelte anskaffelsens art og omfang. Jo mindre og enklere en anskaffelse er, jo mindre vidtrekkende prosedyrekrav kan utledes av de øvrige prinsippene. På den annen side innebærer forholdsmessighetsprinsippet at kravene som oppdragsgiver stiller til leverandørene, må stå i forhold til anskaffelsen. Oppdragsgiver skal ikke stille strengere krav enn det som er nødvendig for å realisere formålet med anskaffelsen.

2.2.4 Regler som gjelder for anskaffelser som skal følge forskriften del II og III

Anskaffelsesforskriften gir utførlige regler for anskaffelser som omfattes av forskriften del I og II eller del I og III. Flere av reglene er like, og vi redegjør derfor i det følgende samlet for de bestemmelsene som er relevante for denne forvaltningsrevisjonen. På enkelte punkter er kravene etter forskriften del III «strengere» enn kravene for del II.

Anskaffelsesprosedyrer

Anskaffelser som omfattes av forskriftens del I og II, skal foretas ved åpen tilbudskonkurranse eller begrenset tilbudskonkurranse, jf. anskaffelsesforskriften § 8-3.¹⁹

Anskaffelser som omfattes av forskriftens del I og III, skal foretas ved åpen eller begrenset anbudskonkurranse, jf. anskaffelsesforskriften § 13-1. På nærmere bestemte vilkår kan det benyttes konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring, konkurransepreget dialog eller konkurranse med forhandling uten forutgående kunngjøring, jf. § 13-2 og § 13-3.²⁰

Kunngjøring

Kravet om kunngjøring har som formål å sikre konkurranse ved anskaffelsen ved å nå ut til leverandørene som kan tenkes å inngi tilbud. Anskaffelser etter forskriften del I og II skal kunngjøres i Doffin²¹, jf. anskaffelsesforskriften § 8-17.²² Anskaffelser etter del III skal i tillegg kunngjøres i TED-databasen²³, jf. anskaffelsesforskriften § 21-1²⁴. Dersom kravet til kunngjøring ikke overholdes, er anskaffelsen å betrakte som en ulovlig direkte anskaffelse.²⁵

Konkurransesgrunnlag

For anskaffelser som skal gjennomføres etter forskriftens del I og II og del I og III, skal oppdragsgiver utarbeide et konkurransegrunnlag dersom vilkårene for konkurransen ikke kan beskrives tilstrekkelig utfyllende i kunngjøringen, jf. anskaffelsesforskriften §§ 8-4²⁶ og 14-1. Konkurransesgrunnlagene skal inneholde en tilstrekkelig og fullstendig beskrivelse av følgende:

1. hva som skal anskaffes
2. hvilke kontraktsvilkår som gjelder for oppdraget
3. hvorvidt oppdragsgiveren vil inngå en rammeavtale
4. hvordan oppdragsgiveren skal gjennomføre konkurransen
5. hvilke krav som gjelder for innholdet i og utformingen av en forespørsel om å delta i konkurransen, eller for et tilbud

¹⁹ Begge prosedyrene tillater at oppdragsgiver har dialog med leverandørene etter tilbudsfristens utløp. Begrepet «dialog» omfatter all kommunikasjon mellom oppdragsgiver og leverandørene, dvs. alt fra avklaringer av uklarheter eller retting av avvik til forhandlinger, jf. veileder til reglene om offentlige anskaffelser s. 104-105.

²⁰ FOA § 14-1 jf. §§ 14-2, 14-3 og 14-4

²¹ Database for offentlige innkjøp

²² FOA § 9-1 (3)

²³ Tenders Electronic Daily, EU/EØS-database for kunngjøring av konkurranser

²⁴ FOA § 18-1 (3)

²⁵ Prop. 51 L (2015-2015) s. 86. For anskaffelser iverksatt før 1. januar 2017 fremgår det uttrykkelig av FOA § 4-1 (1) bokstav q.

²⁶ FOA § 8-1

6. andre opplysninger som er av betydning for utarbeidelsen av en forespørsel om å delta i konkurransen, eller for et tilbud.

For anskaffelser som skal gjennomføres etter forskriftens del I og III er det ytterligere krav til innholdet i konkurransegrunnlaget. I tillegg til de kravene som er nevnt ovenfor, skal konkurransegrunnlaget gi en tilstrekkelig og fullstendig beskrivelse av følgende:

- a) når det opplyses om hva som skal anskaffes, skal eventuelle kravspesifikasjoner og merkekrav inkluderes samt absolutte krav som alle leverandørene må oppfylle
- b) hvorvidt oppdragsgiver vil inngå et innovasjonspartnerskap eller etablere en dynamisk innkjøpsordning
- c) når det beskrives hvordan oppdragsgiver skal gjennomføre konkurransen, skal det opplyses om hvilken anskaffelsesprosedyre som er valgt, hvilke frister som gjelder, hvilke kvalifikasjonskrav og utvelgelseskriterier som leverandørene må oppfylle, hvilke tildelingskriterier som gjelder, krav til kommunikasjon og hvorvidt elektroniske kataloger eller elektroniske auksjoner vil bli brukt.

Reglene om konkurransegrunnlag i anskaffelsesforskriften del III inneholder endringer fra tidligere regelverk. Etter FOA § 17-1 var oppdragsgiver forpliktet til å utarbeide konkurransegrunnlag, uavhengig av om vilkårene for konkurransen kunne beskrives tilstrekkelig utfyllende i kunngjøringen. Bestemmelsen gir en fullstendig liste over samtlige opplysninger som konkurransegrunnlaget skulle inneholde. Det skulle blant annet angi den relative vekten av tildelingskriteriene eller tildelingskriteriene i prioritert rekkefølge.

Kvalifikasjonskrav

Kvalifikasjonskrav er minimumskrav som knytter seg til leverandørens egnethet til å levere den aktuelle anskaffelsen. For anskaffelser etter forskriften del I og II har oppdragsgiver en betydelig skjønnsfrihet knyttet til hvilke kvalifikasjonskrav som ønskes benyttet. Kravene kan blant annet knytte seg til leverandørens tekniske og faglige kvalifikasjoner, og finansielle og økonomiske stilling, jf. anskaffelsesforskriften § 8-7.²⁷ For anskaffelser etter forskriften del I og III er det i § 16-1 opplistet hvilke kvalifikasjonskrav som lovlig kan stilles. Kravene kan bare gjelde registrering, autorisasjoner mv., jf. § 16-2, økonomisk og finansiell kapasitet, jf. § 16-3, og tekniske og faglige kvalifikasjoner, jf. § 16-5.²⁸ Kravene skal i begge tilfeller ha tilknytning til og stå i forhold til leveransen. Oppdragsgiver skal angi kvalifikasjonskravene sammen med de tilhørende dokumentasjonskravene i anskaffelsesdokumentene.²⁹

Gjennomføring av konkurranse

Dersom anskaffelsen skal følge forskriften del I og II og oppdragsgiver har valgt *åpen tilbudskonkurranse*, jf. anskaffelsesforskriften § 8-3, plikter oppdragsgiver å vurdere og evaluere alle innkomne tilbud. Dersom oppdragsgiver har valgt *begrenset tilbudskonkurranse* kan alle interesserte leverandører levere forespørsel om å delta i konkurransen. Oppdragsgiver må da først foreta en prekvalifisering, hvor han på bakgrunn av de innkomne forespørlene om deltakelse vurderer om leverandørene oppfylder kvalifikasjonskravene. Bare de leverandørene som oppfylder kvalifikasjonskravene og deretter blir invitert til å delta i konkurransen, kan gi

---

²⁷ FOA § 8-4

²⁸ For anskaffelser foretatt før 1. januar 2017 gjelder FOA § 17-4. I bestemmelsen presiseres det at vurderingen av leverandørens tekniske kvalifikasjoner særlig skal baseres på kriterier som faglig kompetanse, effektivitet, erfaring og pålitelighet. Videre at kravene ikke skal diskriminere leverandørene på grunnlag av nasjonal eller lokal tilhørighet.

²⁹ «Anskaffelsesdokumentene» er definert i § 4-2: «fellesbetegnelse for kunngjøringen, konkurransegrunnlaget og det europeiske egenerklæringskjemaet».

tilbud.³⁰ Etter at tilbudsfristen har utløpt, skal oppdragsgiver beslutte om han skal ha dialog med en eller flere av leverandørene.³¹ En eventuell utvelgelse skal skje i samsvar med likebehandlingsprinsippet. Dette innebærer at oppdragsgiver ikke kan gi opplysninger som kan gi noen av leverandørene en fordel fremfor andre. Oppdragsgiver skal avvise leverandører som ikke oppfyller kvalifikasjonskravene, samt tilbud som lider av vesentlige avvik fra anskaffelsesdokumentene eller andre formalfeil.³² Valg av tilbud skal skje på grunnlag av objektive tildelingskriterier som skal angis i prioritert rekkefølge i anskaffelsesdokumentene. Tildelingskriteriene skal ha tilknytning til leveransen og kan for eksempel være pris, kvalitet, livssyklus kostnader, miljø, sosiale hensyn og innovasjon. Tildelingskriteriene skal ikke være så skjønnspregede at de gir oppdragsgiveren ubegrenset valgfrihet.³³ Etter forskriften del I og III skal tildeling av kontrakt skje enten på basis av hvilket tilbud som er det økonomisk mest fordelaktige, hvilket tilbud som har den laveste kostnaden eller på grunnlag av det beste forholdet mellom pris eller kostnad og kvalitet.³⁴

Meddelelse om valg av leverandør og begrunnelse

Etter forskrift om offentlige anskaffelser §§10-1 og 25-1³⁵ skal oppdragsgiveren, når det er truffet en avgjørelse om valg av leverandør, skriftlig og samtidig gi alle de berørte leverandørene en meddelelse om dette før kontrakten inngås. Oppdragsgiveren skal gi en begrunnelse for valget og angi en karenperiode i meddelelsen. Karenperiode er definert som tidsrommet mellom meddelelsen og det tidspunktet oppdragsgiver tidligst kan inngå kontrakt, og kravet om karenperiode har som formål å sikre en effektiv klageadgang.³⁶ Begrunnelsen skal inneholde navnet på den valgte leverandøren og en redegjørelse for det valgte tilbudets egenskaper og relative fordeler i samsvar med tildelingskriteriene.

Anskaffelsesprotokoll og dokumentasjon

Oppdragsgiver skal oppbevare dokumentasjon som er tilstrekkelig til å kunne begrunne viktige beslutninger i anskaffelsesprosessen. Ved anskaffelser over EØS-terskelverdiene skal dokumentasjon oppbevares i minst tre år fra tidspunktet for inngåelse av kontrakten. Kontrakten skal oppbevares gjennom hele kontraktsperioden, jf. anskaffelsesforskriften § 7-1. For anskaffelser etter forskriftens del I og II og del I og III inneholder forskriften detaljerte krav til hvilke opplysninger som skal følge av protokollen i den utstrekning de er relevante, jf. anskaffelsesforskriften §§ 10-5 og 25-5. Det skal blant annet fremgå hva som skal anskaffes, anslått verdi på kontrakten, begrunnelse for utvelgelse av leverandører til å delta i konkurransen, begrunnelse for avvisning og begrunnelse for valg av tilbud. Navnene på involverte leverandører skal også dokumenteres i protokollen.³⁷

På bakgrunn av ovenstående utleder vi som revisjonskriterier at Røst kommune ved anskaffelser av varer, tjenester og bygge- og anleggskontrakter under nasjonal terskelverdi skal påse:

- at anskaffelsens verdi beregnes i tråd med forskriften
- at forespørsel om tilbud sendes til flere potensielle leverandører
- at tilbud tildeles i tråd med tildelingskriteriene satt i forespørsel
- føre anskaffelsesprotokoll i henhold til forskriften

³⁰ Se «veileder til reglene om offentlige anskaffelser (anskaffelsesforskriften)», punkt 12.1

³¹ Anskaffelsesforskriften § 9-2 og 9-3

³² Anskaffelsesforskriften §§ 9-4 – 9-6 og § 23-1, jf. §§ 24-1 – 24-9. det samme følger av FOA §§ 11-10 – 11-12 og §§ 20-12 – 20-14 for anskaffelser foretatt før 1. januar 2017

³³ Anskaffelsesforskriften § 8-11

³⁴ Anskaffelsesforskriften § 18-1

³⁵ FOA §§ 13-3 og 22-3

³⁶ «Veileder til reglene om offentlige anskaffelser» pkt. 16.3.1

³⁷ Det samme følger av FOA § 3-1 (7) og § 3-2 for anskaffelser foretatt før 1. januar 2017

- at det fortløpende sikres at de vurderinger og den dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av konkurransen er skriftlig

På bakgrunn av ovenstående utleder vi som revisjonskriterier at Røst kommune ved anskaffelser av varer, tjenester og bygge- og anleggskontrakter over nasjonal terskelverdi skal:

- I forkant av kunngjøring ha foretatt en beregning av anskaffelsens anslåtte verdi i tråd med forskrift om offentlige anskaffelser
- Benytte tillatt anskaffelsesprosedyre etter regelverket
- Beskrive konkurransen og kontraktvilkårene i et konkurransegrunnlag i henhold til forskriften
- Kunngjøre konkurranse i Doffin (eventuelt TED)
- Bruke kvalifikasjonskrav i henhold til forskriften
- Bruke tildelingskriterier i henhold til forskriften
- Fortløpende sikre at de vurderinger og den dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av konkurransen er skriftlig
- Føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket

Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter pålegger offentlige oppdragsgivere å ta med arbeidsklausuler i offentlige kontrakter om kjøp av tjenester og bygge- og anleggsarbeider. Krav til kontraktsklausul om lønns- og arbeidsvilkår, krav til informasjon og kontroll fremgår av henholdsvis §§ 5, 6 og 7. Av forskriften fremgår det at det i kontrakten skal stilles følgende krav:

- Kontraktsfeste krav til lønns- og arbeidsvilkår i samsvar med gjeldende allmenngjøringsforskrifter eller landsomfattende tariffavtale for vedkommende bransje
- Kontraktsfeste krav om at leverandøren og underleverandører på forespørsel dokumenterer at kravene blir oppfylt
- Kontraktsfeste hensiktsmessige sanksjoner dersom leverandøren og underleverandøren(e) ikke oppfyller kravene til lønns- og arbeidsvilkår. Sanksjonene skal være egnet til å påvirke leverandøren og underleverandøren(e) til å oppfylle kravene.

Hvis det benyttes en norsk standardkontrakt (NS), må oppdragsgiver ta inn kontraktsvilkår om krav til lønns- og arbeidsvilkår i et av bilagene til kontrakten.

Oppdragsgiver har plikt til å informere om at det i samsvar med forskriften stilles krav til:

- lønns- og arbeidsvilkår i kontrakten
- dokumentasjon
- sanksjoner

Dette skal fremgå av kunngjøringen eller av konkurransegrunnlaget. Det er tilstrekkelig å legge ved kontrakten som inneholder krav til lønns- og arbeidsvilkår.

Forskriften gjelder tjenestekontrakter og bygge- og anleggskontrakter (f.o.m. 12.2.2020) som overstiger 2,05 million kroner eks. mva. Fra 6.4.2018 til 12.2.2020 var beløpet 2 millioner kroner.

Dersom oppdragsgiver ikke tar med en klausul og lønns- og arbeidsvilkår i konkurransegrunnlaget vil det være et brudd på forskriften. Brudd på denne forskriften er sammenlignbare med andre brudd på anskaffelsesregelverket.

På bakgrunn av ovennevnte utleder vi som revisjonskriterier at Røst kommune må sørge for å overholde forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter ved:

- å kreve i kontrakten at leverandører og eventuelle underleverandører på forespørsel må dokumentere at krav til lønns- og arbeidsvilkår som nevnt i forskriften § 5 er oppfylt
- i kontrakten forbeholde seg retten til å gjennomføre nødvendige sanksjoner, dersom leverandøren eller eventuelle underleverandører ikke etterlever vilkårene i § 5
- i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget opplyse om at kontrakten vil inneholde krav om lønns- og arbeidsvilkår, dokumentasjon og sanksjoner i samsvar med forskriften
- å gjennomføre nødvendig kontroll av om kravene til lønns- og arbeidsvilkår overholdes

Revisjonskriteriene vi har utledet, oppgis i tekstboks innledningsvis i kapitlene de brukes i.

3 METODE, DATAMATERIALE OG AVGRENING

3.1 Metode og datamateriale

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i henhold til gjeldende standard for forvaltningsrevisjon³⁸.

Revisjonen v/prosjektledere gjennomførte oppstartsmøte med kommunedirektør, økonomisjef og teknisk sjef via Teams 8.4.2021. I møtet informerte vi om gjennomføringen av forvaltningsrevisjonen, og fikk svar på våre innledende spørsmål om nytt oppvekstsenter. Møtereferatet ble i etterkant sendt til deltakerne for verifisering og eventuelle tilleggsopplysninger. Teknisk sjef har vært kommunens kontaktperson i forbindelse med gjennomføringen av denne forvaltningsrevisjon.

Revisor har gjennomført intervjuer med teknisk sjef om planleggingsfasen av nytt oppvekstsenter, samt om gjennomføring av anskaffelsene i forbindelse med planleggingen og grunnarbeidet. Disse muntlige opplysningene er i etterkant av intervjuene verifiserte av teknisk sjef.

Revisor har etterspurt og mottatt store mengder med skriftlig dokumentasjon, og vi har gjennomført dokumentanalyse av dette. All dokumentasjon om planleggingen og anskaffelsene i denne forvaltningsrevisjonen er oversendt av teknisk sjef. I tillegg har revisor tatt ut enkelte regnskapstall fra investeringsregnskapet. Den skriftlige dokumentasjonen består av:

- Saksutredninger m/vedlegg og referater fra politiske møter
- Dokumentasjon fra planleggingen og gjennomføringen av forprosjektet
- Møtereferater fra brukergrupper
- Anbudsdokumenter og kontrakter
- Regnskapstall

Dokumentanalyse er valgt for systematisk å gjennomgå dokumentasjon fra planleggingsfasen og anskaffelsene med sikte på å finne relevant informasjon om de forholdene som skal besvares i problemstillingene.

Intervju er benyttet for å innhente ytterligere kunnskap og opplysninger om planleggingen av nytt oppvekstsenter og anskaffelsene, om hvilke vurderinger som er gjort, om beslutninger og tiltak, samt for å supplere den skriftlige dokumentasjonen.

3.2 Gyldighet og pålitelighet

Med gyldige data menes at dataene som samles inn i undersøkelsen, skal utgjøre et relevant og tilstrekkelig grunnlag for å vurdere den reviderte virksomheten opp imot revisjonskriteriene og konkludere på problemstillingene. Revisor vurderer at det datamaterialet som er presentert som «revisors funn» i rapporten, oppfyller dette gyldighetskravet.

Datamaterialet vi har innhentet er omfattende og etter vårt syn tilstrekkelig som grunnlag for å vurdere kommunen opp imot revisjonskriteriene, og for å svare på problemstillingene. Revisor har etterspurt spesifikk dokumentasjon, og har med noen unntak mottatt det som er etterspurt.

³⁸ RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon fastsatt av NKRFs styre 12.08.2020 og gjort gjeldende som god kommunal revisjonsskikk for forvaltningsrevisjoner med oppstartsbrev sendt etter 30.09.2020

De skriftlige og muntlige opplysningene er gitt av teknisk sjef, som gjennom sin rolle som prosjektleder og sentral rolle i prosjektorganisasjonen, har hatt inngående kjennskap til planleggingsprosessen. I tillegg har teknisk sjef gjennomført anskaffelsene, med unntak av underrådgivere til arkitekt (som arkitekten selv har innhentet). På bakgrunn av ovenstående betrakter vi datamaterialet som relevant.

Med pålitelige data menes at dataene skal være mest mulig nøyaktige. Revisor har vurdert eventuelle feilkilder i det innsamlede datamaterialet. Vi har sammenlignet de ulike typene data med hverandre for å avdekke eventuelle motsetninger i opplysninger som fremkommer i dem. I tillegg vil vi har vi fremlagt datamaterialet for kommunen. Revisor har innarbeidet korrigeringer og supplerende opplysninger fra kommunen i rapporten. Revisor har på denne bakgrunn ingen grunn til å betvile påliteligheten i de muntlige og skriftlige opplysningene i har fått tilgang til.

Påliteligheten og gyldigheten i det presenterte datamaterialet er også på et overordnet nivå sikret gjennom KomRev NORDs interne kvalitetssikringssystem.

3.3 Avgrensninger

Denne forvaltningsrevisjonen er avgrenset til å gjelde planleggingsfasen i forbindelse med nytt oppvekstsenter, samt de anskaffelser som gjort under planleggingen og frem til og med grunnarbeidene.

4 PLANLEGGINGSFASEN

Har Røst kommunes planlegging av nytt oppvekstsenter vært i samsvar med beste praksis på området?

Revisjonskriterier

Administrasjonen bør i planleggingen av nytt oppvekstsenter ha utredet og presentert følgende for kommunestyret:

- Behov og mål
- Brukermedvirkning
- Ulike konsept / alternativer for å oppfylle prosjektets mål
- Valg av gjennomføringsmodell (entrepriseform)
- Kostnadsramme for prosjektet
  - Kostnadsrammen bør være basert på realistiske anslag
  - Usikkerhet i kostnadsrammen bør synliggjøres
- Hvilke økonomiske konsekvenser prosjektet vil ha for kommunen

Administrasjon bør ha fremlagt forprosjekt for kommunestyret.

Administrasjonen bør påse kvalitetssikring av forprosjektet

Revisor har undersøkt hvilke utredninger administrasjonen har gjort i forkant av vedtak om nytt oppvekstsenter. Vi har også undersøkt hvilken informasjon administrasjonen har fremlagt for kommunestyret for vedtak om igangsettelse av prosjektet. Innledningsvis presenteres revisors funn, deretter følger oppsummering samt revisors vurderinger og konklusjon.

4.1 Bakgrunn for nytt oppvekstsenter

Revisors funn

Røst skole består av to fløyer som er sammenbygd med en samlet grunnflate på ca. 1500 m² BTA (bruttoareal). Den ene fløyen er en trebygning i to etasjer og kjeller som var oppført på 1930-tallet (kalt gammelskolen). Den nyeste fløyen er bygd i betong og var ferdig i 1967 (kalt nyskolen og mellombygg). Skolen benyttes til både bibliotek, svømmehall, tannlegekontor, samfunnssal med offentlige og private arrangement. Teknisk sjef opplyser at det fremkom renoveringsbehov på 1990-tallet, og det ble da gjennomført noe renovering der det ble skiftet vindu og etterisolert. Videre opplyser teknisk sjef at det senere ble stilt spørsmål om kommunen skulle renovere hele bygget for å blant annet oppfylle krav til universell utforming, byggeforskrifter og inn klima. I kommunestyresak 33/13 ble det satt ned en arbeidsgruppe (senere kalt byggekomite) som skulle se nærmere på arealbehovet ved skolen, samt vurdere om skolebygningene skulle rehabiliteres eller om behovet var ny skole. Det ble da startet et prosjekt for å se på rehabilitering, men som det ikke ble noe av den gangen.

4.2 Vedtak om igangsetting av forprosjekt

Revisors funn

I 2014 gjenopptok kommunen v/byggekomiteen utredning av skolebygning med alternativene rehabilitering eller ny skole. I oktober 2016 ble det sendt ut forespørsel til ulike leverandører om å inngi tilbud på utarbeidelse av forprosjekt med forenklet tilstandsanalyse av eksisterende bygning og oppsummering av krav til undervisningsbygg. Videre skulle forprosjektet inneholde kostnadsoversikt over totalrenovering av eksisterende bygg, kostnadskalkyler for nybygg og kostnadsoversikt for rivning av eksisterende bygning.

Norconsult fikk oppdraget. Tilstandsrapporten ble presentert for kommunestyret 29. mai 2017 i forbindelse med sak 21/17 «Ny barne- og ungdomsskole». Av rådmannens saksutredning fremgår det at gammelskolen har dårlig teknisk kvalitet og er preget av fuktskader. Nyskolen og mellombygg beskrives å ha dårlig teknisk kvalitet og er preget av manglende vedlikehold og fuktskader. Bassenget beskrives å ha normal kvalitet på tekniske anlegg og er godt vedlikeholdt, samt at bæresystemet under bassenget må utredes så fort som mulig med hensyn til bæreevne. Saksutredningen inneholdt flere vedlegg som var utarbeidet av Norconsult; *kalkulasjon av rehabilitering betongbygg inkl rivning av trebygg, kalkulasjon nybygg og rivning av betongbygg inkl mellombygg, bygg tak over basseng, skisse av tak over basseng og kalkulasjon nybygg*. I saksutredningen ble kostnadskalkylene på nybygg og rehabilitering vist som i tabellen under.

Tabell 4: Kostnadskalkyler, rehabilitering og nybygg

Kalkulasjoner:	Kostnad inkl mva	Avrundet	Vedlegg
Rehabilitering betongbygg inkl rivning av trebygg	61.128.148,-	61.200.000,-	Vedlegg 1 Kalkulasjon
Nybygg 1150 m ² og rivning av betongbygg og gml del, bygge tak over basseng.	46.534.890,-	47.400.000,-	Vedlegg 2.1 Kalkulasjon
Nybygg 1150 m ²	39.247.566,-	39.300.000,-	Vedlegg 3 Kalkulasjon
Riving betongbygg, + tak over svømmehall Se skisse i Vedlegg 2.2	7.287.324,-	7.300.000,-	Kalkulert i vedlegg 2
Riving trebygg Ref kalkulasjon	800.000	800.000	Kalkulert i vedlegg 1

Kilde: Røst kommune/Norconsult

Det var en kalkyle som gjaldt rehabilitering og kalkyler for to ulike løsninger for eventuelt nybygg.

Kalkylene var gjort i *Isy Calcus*³⁹, et kalkulasjonsverktøy⁴⁰ utviklet av Norconsult for tidligfasevurderinger, analyser og kostnadsstyrt prosjektutvikling. Verktøyet beskrives som godt for å utarbeide kostnadskalkyler, klimagasskalkyler⁴¹ og LCC-kalkyler⁴², og benyttes av en rekke byggherrer, rådgivere, arkitektkontor og entreprenører.

Administrasjonens anbefaling var at man starter forprosjekt for bygging av *ny skole*. Administrasjonen viser til at kommunen vil inneha en uhensiktsmessig bygning med forholdsvis store driftskostnader hvis rehabilitering velges som alternativ. Eksisterende skole var dimensjonert ut fra et langt høyere elevtall enn hva kommunen har. Videre viser administrasjonen til at utgifter til strøm og renhold vil være høyere, samt at eksisterende bygning i tillegg vil kreve heis for å oppfylle kravet til tilgjengelighet. En ny skole vil kunne bygges på et plan og vil lettere oppfylle kravene til universell utforming. Administrasjonen viser til at dimensjonerende elevtall for de neste årene bør ligge på ca. 60 elever.

Kommunestyrets vedtak i sak 21/17 hvor tilstandsrapporten ble fremlagt og rådmannen argumenterte for ny skole, var i tråd med rådmannens innstilling. Rådmannens innstilling som ble vedtatt var:

- 1. Det startes planleggingsarbeid med å bygge en ny skolebygning som tilfredsstillers dagens byggetekniske krav og fremtidige krav undervisning. Alle behov kartlegges og vurderes i det videre arbeid og det legges opp til bred medvirkning fra berørte. Det utarbeides forprosjekt med tegninger samt tilhørende kostnadskalkyle som legges frem til godkjenning i kommunestyret.*
- 2. Det forutsettes at den gamle skolen rives unntatt svømmehallen med tilhørende garderober, når ny skole står ferdig.*

Revisor oppfatter vedtaket som det endelige startskuddet for planleggingsarbeidet med ny skole. Kommunestyret ba i vedtaket om å få fremlagt et forprosjekt med tegninger og kostnadskalkyle der alle behov skal kartlegges. Administrasjonens anbefaling var at skolen dimensjoneres for et elevtall på ca. 60. Med utgangspunkt i vedtaket oppfatter revisor at det var alternativet i tilstandsrapporten omtalt som «nybygg 1150 m² og riving av betongbygg og gml del, bygge tak over basseng» kalkulert til kr 39,3 millioner som kommunestyret ønsket å gå videre med.

³⁹ <https://www.nois.no/produkter/prosjektstyring/isy-calcus/>

⁴⁰ Kombinerer 65 kalkylemaler for prosjekttyper i.h.t NS 3457 (Standard brukt i forbindelse med analyser og kalkyler av prosjektkostnader og livsløpskostnader, arealanalyser m.m.), Norsk prisbok (byggebransjens mest anerkjente prisdatabase og oppdateres to ganger i året) og den spesielle Calcus-metoden. (<https://www.nois.no/produkter/prosjektstyring/isy-calcus/>)

⁴¹ ISY Calcus er også et anerkjent verktøy for klimagassberegninger og kan analysere hvilke konstruksjoner og hvilke materialgrupper som gir de største CO₂-utslippene, samt identifisere forbedringstiltak og teste disse.

⁴² Livssyklus kostnader, ofte benyttes 60-års perspektiv.

4.2.1 Årsbudsjett 2018 og økonomiplan 2018-2021

Revisors funn

I kommunestyrets sak 52/17 «Årsbudsjett 2018 og øk plan 2018-2021» den 12. desember 2017, fremgår det av investeringsbudsjettet at bygging av ny skole på 1150 m², tak over svømmebasseng og rivning av gammelskolen var kostnadsberegnet til 48,1 millioner kroner. Finansiering og driftskonsekvenser for nytt skolebygg fremgår også av investeringsbudsjettet, som vist i tabellen nedenfor.

Tabell 5⁴³: Investeringsbudsjett 2018 og økonomiplan 2018-2021

Tiltak	001: Oppvekst: Nytt skolebygg				
Beskrivelse	<p>Det vises til k-sak av 19.05.17. Forprosjekt antas å starte opp i 2017. Resterende del fortsetter i 2018: kr. 600.000</p> <p>I følge tall fra Norconsult er foreløpig kostnad for en ny skole kr. 39,1 mill. Det er forutsatt en bygg på 1150 m². Rivning av nyskolen samt bygging av tak over svømmebassenget er kostnadsberegnet til kr. 7,3 mill. Sum kr. 47 mill. Regner vi 2,5 % prisstigning vil totalsummen være kr. 48,1 mill.</p> <p>Det er ikke foretatt en programmering av bygget og avklaring av behov hos brukerne. Regnestykket under forutsetter bruk av kr 5 500 000 av disposisjonsfond, mens resten finansieres med låneopptak. Regnestykket under forutsetter også besparelser på strømutfgifter og renholdsutfgifter, delvis i 2020 og med mer tyngde i 2021.</p> <p>Endring i forutsetning 16.11.: Må også anta økte utfgifter til serviceavtaler på ca kr 50 000/år fra 2021. Samtidig må det også antas at Enova vil kunne bidra med investeringsstøtte til ENØK-tiltak på ca kr 1 000 000 i 2020.</p>				
	2018	2019	2020	2021	Totalt
Sum investeringer	600 000	24 400 000	23 100 000	0	48 100 000
Sum fond	0	-3 000 000	-2 500 000	0	-5 500 000
Sum lån	-600 000	-21 400 000	-19 600 000	0	-41 600 000
Sum annet	0	0	-1 000 000	0	-1 000 000
Netto finansiering	0	0	0	0	0
Sum renter	6 840	257 383	715 292	917 813	1 897 328
Sum avdrag	0	15 000	550 000	1 040 000	1 605 000
Sum andre driftskonsekvenser	0	0	-309 401	-681 120	-990 521
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER	6 840	272 383	955 891	1 276 693	2 511 807

Kilde: Røst kommune

Den anbefalte løsningen for ny skole ble altså tatt inn i investeringsbudsjettet. Administrasjonen skulle derfor sette i gang prosjektet.

⁴³ Det vises til k-sak av 19.5.2017. Revisor antar dette er en skrivefeil da kommunestyremøtet var den 29.5.2017.

4.2.2 Åpent informasjonsmøte

Revisors funn

Den 7. februar 2018 ble det avholdt et åpent folkemøte på Røst. Teknisk sjef opplyser at det var et åpent møte der alle var invitert. Blant annet deltok lærere, foreldre og elever. Det ble gitt bred informasjon om prosjektet, fra administrasjonen og arkitekt. Nedenfor er utdrag fra presentasjonen som viser forprosjektets innhold og byggets funksjoner. Som det fremgår av utklippet nedenfor som er hentet fra kommuneadministrasjonens presentasjon, ønsket kommunen å få utarbeidet et utvidet forprosjekt samt at bygget i tillegg til skole også skulle dekke funksjoner som bibliotek og tannlegekontor.

Oppdragsgiver ønsker å få utarbeidet et utvidet forprosjekt som tar for seg følgende:

- Kartlegging av brukers behov
- Oppsummering av gjeldende krav til undervisningsbygg.
- Utarbeide romprogram i samarbeid med brukerne
- Se på mulig lokalisering
- Utarbeide tegninger og skisser
- Kostnadskalkyle

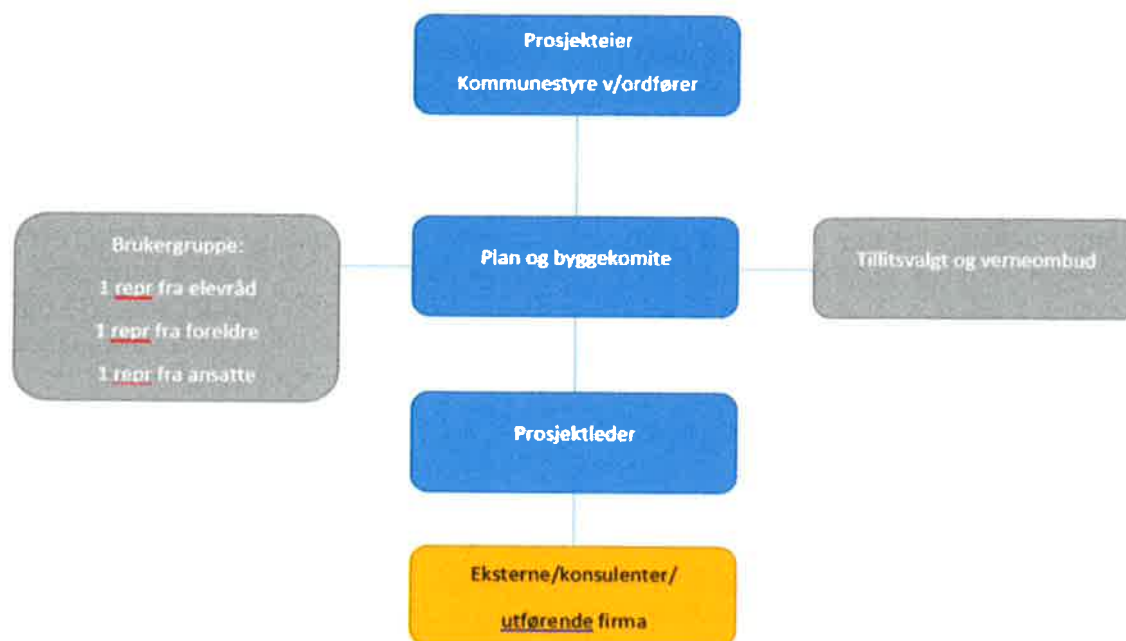
Dagens skole har en del flerbruksområder som også skal ivaretas i et nytt bygg. Disse skal avklares i forbindelse med forprosjektet. Det forventes at de berørte aktørene/brukere bidrar med sine behov underveis i prosessen.

Foreløpig skal bygget dekke følgende funksjoner:

- Undervisning for 1. – 10. trinn.
- Bibliotek (kombinert offentlig og skolebibliotek)
- Arbeidsrom for lærere, personalrom
- Kontor for administrasjon
- Tannlegekontor
- Tekniske rom og lager
- Nødvendige uteområde
- Parkering, adkomst

På nåværende tidspunkt inngår ikke samfunnssal og gymnastikksal i prosjektet.

Administrasjonen presenterte også prosjektorganisasjonen i det åpne folkemøtet, jf. utklippet nedenfor.

Byggekomiteen som det er vist til i prosjektorganisasjonen, bestod av ordfører, rådmann, teknisk sjef, skole- og oppvekstsjef samt to representanter fra kommunestyret. Det opplyses i presentasjonen at det legges opp til bred brukermedvirkning.

Stein Hamre Arkitektkontor AS (SHA) fikk oppdraget med å gjennomføre et utvidet forprosjekt (kommunens konkurransegjennomføring, kontrakten og hva som ble anskaffet fra firmaet omtales nærmere i kapittel 5). Oppdraget var ifølge kontrakten:

- kartlegging av brukers behov
- oppsummering av gjeldende krav til undervisningsbygg
- utarbeide romprogram i samarbeid med brukerne
- se på mulig lokalisering
- utarbeide teninger og skisser til utvidet forprosjekt
- kostnadskalkyle- utredning/programmering tomt, bygg, ol.

Revisor oppfatter av ovenstående at det i begynnelsen av februar 2018 forelå bevilgning i budsjettet til å arbeide med prosjektet. Det forelå også en politisk vedtatt plan om at det nye skolebygget skulle inneholde arealer for elever 1. til 10. trinn, arbeidsrom og personalrom til lærere, teknisk rom og lager, samt lokaler til bibliotek og tannklinikk. I tillegg skulle arealer til uteområde, adkomst og parkering også inkluderes i prosjektet. I informasjon fra folkemøte ser vi at det var tanker eller planer fra administrasjonens side at prosjektet kunne ivareta også noen flere funksjoner enn det; bibliotek og tannlegekontor.

4.2.3 Utvidelse av byggekomiteens mandat – «oppvekstsenter»

Revisors funn

Kommunestyret behandlet i møte den 20. februar 2018 sak 3/18 «Utvidelse av mandat for byggekomiteen». I saksopplysningene fremgår det at arbeidet med forprosjektet er startet, og at det i den forbindelse fremkom idé om å innlemme barnehage slik at byggekomiteens mandat utvides til å utrede muligheten for oppvekstsenter. Av saksutredningen fremgår det videre at en samling av flere funksjoner i samme bygg vil kunne gi besparelser og driftskonsekvenser

som kan være positivt for kommunen. For det videre arbeidet fremgår det at det må gjøres avklaringer om dimensjoneringsgrunnlag (barn og ansatte), arealbehov, ekstra kostnader med utvidelse av prosjekt samt besparelse med å avhende gammelt bygg. Forslaget om å utvide mandatet til byggekomiteen ble vedtatt.

I og med det ble et utvidet mandat for byggekomiteen, ble også utredningsarbeidet til Stein Hamre Arkitektkontor større enn det som opprinnelig var beskrevet i konkurransedokumentene. For Hamre Arkitektkontor innebar det utvidet brukerprosess med flere brukergrupper og prosjektering av større areal sammenlignet med det som lå til grunn etter kommunestyrets vedtak i sakene 21/17 og 52/17 (henholdsvis sak om ny skole og sak om økonomiplan og budsjett). Vi gir flere beskrivelse av dette i rapportens kapittel 5.3.

4.2.4 Valg av entrepriseform

Revisors funn

Når det gjelder entrepriseform (gjennomføringsmodell), opplyser teknisk sjef at opprinnelig plan var at de skulle ha en totalentreprise, men underveis kom det innspill om andre entrepriseformer fra Hamre Arkitektkontor. Utgangspunktet til kommunen var at de ønsket ha én leverandør å forholde oss til, samt at det var én entreprenør som gav en totalpris for et nøkkelferdig bygg, opplyser teknisk sjef.

Av referat fra byggekomitemøte 9. april 2018, fremgår det at Hamre Arkitektkontor anbefalte generalentreprise⁴⁴ eller hovedentreprise⁴⁵ for å sikre kvaliteten i prosjektet frem til ferdig bygg. Teknisk sjef opplyser videre at de fikk råd fra Hamre Arkitektkontor at totalentreprise kunne være kostnadsdrivende for kommunen gjennom at kommunen mistet mulighet til å påvirke løsninger og kvalitet. Kommunen ble presentert modellen med generalentreprise der de lyser ut med beskrivelse av ytelsene og kvaliteten, deretter tiltransporterer kommunen de tekniske fag til entreprenør. På den måten oppnår kommunen mye av det samme med at de får én å forholde seg til, samt det gir større muligheter for påvirkning og lavere priser på de tekniske fagene.

Det fremgår ikke skriftlig at valget av entrepriseform ble presentert for kommunestyret tidlig i prosessen og i forkant av at kommunen i september 2020 lyst ut konkurranse om bygningsmessige arbeider. Teknisk sjef opplyser at det muligens ble gitt muntlig orientering. Tidligere ordfører var involvert gjennom sin deltakelse i byggekomiteen, og var kjent med anbefalingene fra Hamre og valget av entrepriseform.

4.2.5 Brukermedvirkning

Revisors funn

Det fremgår av saksutredningen til kommunestyrets behandling av forprosjekt i sak 1/19 «Nytt oppvekstsenter – godkjenning av forprosjekt» som omtales nærmere nedenfor, at arbeidet med forprosjektet ble gjort med bred medvirkning blant alle berørte. Ansatte med tillitsvalgte, verneombud, FAU⁴⁶ og elevråd har vært involvert. Revisor har mottatt referater fra

⁴⁴ Byggherren inngår en kontrakt med en entreprenør for alle entreprisene, med rigg og koordinering inkludert, men står selv ansvarlig for prosjekteringen.

⁴⁵ Byggherren samler de bygningsmessige entreprisene i én kontrakt med hovedentreprenøren og har egne kontrakter for de øvrige (tekniske) fagene. Hovedentreprenøren får ansvar for rigg og for koordinering av arbeidene mellom alle (side)entreprenørene.

⁴⁶ Foreldrenes arbeidsutvalg

brukermøtene som Hamre Arkitektkontor gjennomførte, og disse viser at det i perioden mars til september 2018 ble gjennomført møter med de med ansatte fra barnehage og skolen, og møter med de ansattes representanter fra barnehage, skole og bibliotek. I tillegg har de ansatte sendt innspill og ønsker til utforming av romprogram og utearealer. Når det gjelder lokalene som skal leies ut til tannhelse, har arkitekten hatt dialog med Nordland fylkeskommune.

Den 24. september 2018 var det avsluttende møter⁴⁷ mellom arkitekt og ansatte fra barnehage og skole. Her ble de siste endringene presentert, og det ble opplyst at dette var siste mulighet for å komme med innspill før endelig planløsning. På begge møtene med de ansatte ble tegninger og inspirasjonsbilder gjennomgått. For skolens ansatte ble elevtall og fremskrevet elevtall gjennomgått for å sikre at det var planlagt tilstrekkelig med rom etter behovene. Tilbakemeldingene fra skolens ansatte var at det var tilstrekkelig med undervisningsrom ut fra elevtall og fremskrevet elevtall. Det ble gitt noen siste innspill fra skolens ansatte. For de barnehageansatte ble barnetall og fremskrevet barnetall gjennomgått for å sikre at det var planlagt tilstrekkelig med rom etter behovene. Tilbakemeldingen var at arealet på ca. 150 m² som var avsatt til barnehage ville dekke behovene. Det ble gitt noen siste innspill også fra de barnehageansatte.

Teknisk sjef opplyser at innspillene fra brukerne har vært viktig for planløsningen. Arkitekten tok imot innspill og hadde dialog med brukerne. Det ble tegnet underveis som man diskuterte romløsninger. Det ble blant annet diskutert foldevegger mellom klasserom, avstander til forskjellige funksjoner, personalrom, møterom og grupperom.

4.2.6 Årsbudsjett 2019 og økonomiplan 2019-2022

Revisors funn

I sak 36/18 «Årsbudsjett 2019 og øk plan 2019-2022» den 11. desember 2018, fremgår det av investeringsbudsjettet at det ligger til grunn et bygg på 1265 m² kostnadsberegnet til 45,6 millioner kroner eks. mva. I kalkylen inngår marginer til prisstigning, usikkerhet samt tilleggskostnader. Finansiering og driftskonsekvenser fremgår også som vist i tabellen på neste side.

Som det fremkommer har inkluderingen av arealer til barnehage i nytt oppvekstsenter medført økning i samlet beregnet areal fra 1150 m² til 1265 m². Byggingen av ny skole på 1150 m² var kostnadsberegnet til 48,1 millioner kroner inkl. rivning, prisstigning m.m. Nytt oppvekstsenter på 1265 m² ble kostnadsberegnet og redusert til 45,6 millioner kroner inkl. prisstigning, usikkerhet samt tilleggskostnader. Revisor oppfatter at rivning er inkludert i tilleggskostnadene.

---

⁴⁷ Byggekomiteen var også representert.

Tabell 6: Investeringsbudsjett 2019 og økonomiplan 2019-2022

Tiltak	001: Nytt Oppvekstsenter									
Beskrivelse	Nytt oppvekstsenter i henhold til prosess med byggekomite og ansatte. Det ligger til grunn en bygg på 1265 m2 BTA. I kalkylen ligger det inne marginer til prisstigning, usikkerhet og tilleggskostnader. Sum eks mva.									
						2019	2020	2021	2022	Totalt
Sum investeringer						3 000 000	32 000 000	10 600 000	0	45 600 000
Sum lån						0	-32 000 000	-9 600 000	0	-41 600 000
Sum fond						-3 000 000	0	0	0	-3 000 000
Sum tilskudd						0	0	-1 000 000	0	-1 000 000
Sum renter						0	480 000	1 086 000	1 200 600	2 766 600
Sum avdrag						0	0	800 000	1 040 000	1 840 000
SUM NETTO						0	480 000	1 886 000	2 240 600	4 606 600
DRIFTSKONSEKVENSER										

Kapittel : Oppvekst										
Tiltak	006: Nytt Oppvekstsenter 2020-2021									
Beskrivelse	Det har vært egne saker i k-styret flere ganger i løpet av de siste årene. Tiltaket videreføres jfr. vedtak. Nytt oppvekstsenter i henhold til prosess med byggekomite og ansatte. Det ligger til grunn en bygg på 1265 m2 BTA. I kalkylen ligger det inne marginer til prisstigning, usikkerhet og tilleggskostnader. Sum eks mva.									
						2020	2021	2022	2023	Totalt
Sum investeringer						32000000	11000000	0	0	43000000
Sum lån						-32000000	-11000000	0	0	-43000000
Netto						0	0	0	0	0
Sum renter						480000	1107000	1241813	1209563	4038376
Sum avdrag						0	800000	1075000	1075000	2950000
SUM NETTO						480000	1907000	2316813	2284563	6988376
DRIFTSKONSEKVENSER										

4.3 Behandling av forprosjekt

Revisors funn

I kommunestyremøte den 7. februar 2019 ble sak 1/19 «Nytt oppvekstsenter – godkjenning av forprosjekt» behandlet. Det vises til i saksutredningen at Hamre Arkitektkontor og byggekomiteen har utredet to alternative løsninger:

- *Alternativ 1: Oppvekstsenter med skole, barnehage, bibliotek og tannklinikk*
- *Alternativ 2: Skole, bibliotek og tannklinikk*

Saksutredningen tar opp behovet for nytt skolebygg og viser til tilstandsanalysen fra Norconsult i 2017. Det fremgår blant annet følgende i saksutredningen: «Skolebygningen har

en rekke avvik fra gjeldende lovverk, både fra opplæringsloven, byggeforskrifter, brannforskrifter, inn klima og helseforskrifter osv. Det samme gjelder kravet om tilgjengelighet og universell utforming». Videre tar saksutredningen opp momenter som fysisk miljø, inn klima, bedre bibliotektilbud og samdriftsfordeler som argumenter for et samlet oppvekstsenter. Vedlegg til saken var plantreninger, illustrasjoner og prosjektbok med kalkyler og prising utarbeidet av Hamre Arkitektkontor basert på *Isy Calcus*.⁴⁸ I kalkylevedleggene fra arkitekten står det at følgende er inkludert; *utendørsarbeider, prisstigning til byggestart/byggeperioden, finanskostnader (byggelån), finansiering og prisstigning*. Løst inventar og tomtekostnader (erverv) var ikke inkludert. I selve saksfremlegget fremgår det at kalkylen inneholder usikkerhet samt at det også var lagt til 3,5 millioner kroner for vei, parkering og inventar etc., samt at mer pålitelige tall vil fremkomme etter anbudsrunderen.

Alternativ 1 med oppvekstsenter hvor skole, barnehage, bibliotek og ny tannklinikk inngår, var kostnadsberegnet til 46 millioner kroner eks mva. Alternativ 2 med skolebygg med bibliotek og tannklinikk var kostnadsberegnet til ca. 40 millioner kroner eks mva. Det vises videre til, som vist nedenfor, at et låneopptak på kr 43 millioner vil gi årlige kostnader etter rentesatser:

Rente	Avdrag	Renter (nedtrappes)	Nedbetalingstid	Årlig kostnad
3,2 %	1.075.000	1.367.000	40 år	2.442.000
4,0 %	1.075.000	1.710.000	40 år	2.785.000

Det vises til at kommunestyret i budsjett og økonomiplanen 2019 – 2022 har avsatt midler til oppvekstsenter etter alternativ 1, og at en investering vil påvirke kommuneøkonomien sterkt uansett hvilket alternativ som velges. Alternativ 2 vil gi noe lavere årlige kostnader med renter og avdrag. Det står videre i saksutredningen følgende om driftskonsekvenser:

Selv om et låneopptak vil kunne tilbakebetales over mange år vil de årlige kostnadene med en slik investering påvirke driften av kommunen i årene fremover. Det vil være nødvendig å gjennomgå driftsnivået i kommunen med tanke på innsparinger som kan dekke de økte rente og avdragskostnadene. Investeringen vil også kunne legge begrensninger på andre investeringsbehov som kommunen måtte ha de neste årene. Det vil være opplagt at man kan spare utgifter i forbindelse med strøm, vedlikehold og renhold ved å bygge nytt. Det vil også være naturlig at man tar ut «samdriftsgevinsten» i oppvekstenheten. Parallelt med prosjekteringsarbeidet bør det startes et organisasjonsarbeid i oppvekstenheten hvor man ser på en ny organisering tilpasset de mulighetene et nytt bygg gir.

Det fremgår også av saksutredningen at det vil være behov for å se nærmere på ytterligere forhold som ikke er avklart i forprosjektet:

- *Vurdere kostnader med rivning av «nyskolen» unntatt basseng/garderobe. Eventuell etterbruk av gammelskolen*
- *Vurdere felles fjernvarme for rådhus, oppvekstsenter og basseng*
- *Vurdere etterbruk av barnehagen*
- *Organisering av oppvekstenheten*

Administrasjonens anbefaling var at det bygges oppvekstsenter etter alternativ 1, og rådmannens forslag til vedtak og videre framdrift ble vedtatt.

⁴⁸ Kalkulasjonsverktøy utviklet av Norconsult for tidligfasevurderinger, analyser og kostnadsstyrt prosjektutvikling.

Røst kommunestyre godkjenner forprosjekt for nytt oppvekstsenter, alternativ 1. Kostnadsramme for prosjektet settes til 46,0 mill kroner eks mva. Prosjektet finansieres med bruk av fond 3,0 mill kroner og låneopptak 43,0 mill kroner.

Fremdrift:

Detaljprosjektering/anbud 2019

Grunnarbeid 2019

Byggeperiode 2020/21.

Som en del av prosjekteringsteamet hadde Hamre Arkitektkontor knyttet til seg rådgivere som var; Sweco som RIV (Rådgivende ingeniør varme-, ventilasjons- og sanitærteknikk, VVS) og RIE (Rådgivende ingeniør elektroteknikk), samt Asplan Viak som RIB (Rådgivende ingeniør bygg).

Det fremgår ikke av opplysningene fra teknisk sjef eller av dokumentasjonen at forprosjektet ble kvalitetssikret av eksterne, men teknisk sjef opplyser at han sammenliknet kvadratmeterprisene på lignende bygg som stemte godt. Videre legger han til at Hamre Arkitektkontor har benyttet ISY calcus som program som skal stemme godt med prisene som foreligger.

4.3.1 Valg av byggeteknikk

Revisors funn

I forbindelse med utredningen av nytt oppvekstsenter fremkom det ulike forslag om materialer bygget skal oppføres i. Alternativene som fremstod som mest aktuell var:

- Oppføring av oppvekstsenter ved bruk av massivtre⁴⁹
- Oppføring av oppvekstsenter ved bruk av betongelementer⁵⁰
- Oppføring av oppvekstsenter ved bruk av bindingsverk

Den 27. februar 2019 ble det gjennomført et informasjonsmøte med politikere, ansatte, foreldre, elever og andre interesserte. I møtet ble det gitt informasjon rundt de ulike alternativene gjennom en faglig presentasjon av betongelement og massivtre som byggemetode. Det siste alternativet ble ikke gjennomgått da dette er ansett å være en kjent byggemetode for de fleste (de fleste trehus bygges i dag etter bindingsverk).

Kommunestyret behandlet i sak 11/19 «Valg av byggeteknikk for nytt oppvekstsenter» den 3. april 2019. I saksutredningen presenteres fordeler og ulemper med å bygge i massivtre eller betongelementer. Videre fremgår det av saksutredningen forskjeller i fremtidig vedlikeholdsbehov, samt at massivtre vil ha en lavere byggekostnad enn betongelementer. Vedlegg til saken var presentasjoner fra informasjonsmøtet 27. februar om betongelementer og

⁴⁹ Massivtreelementer er planker som er krysslaminert og sammensatt til elementer for gulv, tak og vegger. Elementene leveres i tilpassende lengder med utfresing for vinduer, dører og åpninger. Massivtreveggen vender inn i bygget og det legges isolasjon på utsiden og deretter kledning. Elementene kan leveres med kanaler for skjult anlegg for ledninger og rør.

⁵⁰ Betongelementer blir produsert i fabrikk og levert til byggeplass som sandwich-element bestående av betong - isolasjon – betong. Elementene blir heist på plass på og montert byggeplass. Fasadene kan behandles på forskjellige måter tilpasset oppdragsgivers ønsker.

massivtre, svar⁵¹ fra Helse- og miljøtilsyn Salten IKS og notat fra Hamre Arkitektkontor om konstruksjonsprinsipp.

Kommunestyret vedtok at det nye oppvekstsenteret skal bygges i massivtre.

I desember 2019 ble det sendt forespørsel om grunnarbeider til to lokale entreprenører.

4.4 Økt kostnadskalkyle

Revisors funn

Teknisk sjef opplyser at det ble stopp i en periode etter at detaljprosjekteringen hadde startet. Han forklarer at kommunen fikk informasjon vinteren 2020 om at prisene ville gå opp. De ba da om ny kalkyle, og denne viste stor økning i prisene. Detaljprosjekteringen var da startet, men kommunen ønsket å se på mulighetene for reduksjon i areal. Teknisk sjef opplyser videre at de fikk redusert arealet, og ga beskjed til arkitekten om at de skulle prosjektere på bakgrunn av det reduserte arealet.

Kommunestyret behandlet i møte den 24. juni 2020 sak 34/20 «Nytt oppvekstsenter – endringer». Her fremkommer det av saksutredningen at kalkylene for prosjektet har økt som en følge av prisstigning, og at formannskapet og kommunestyret i mai 2020 ble orientert om dette. Saken ble fremmet med forslag om å redusere arealet med 100 m², der Hamre Arkitektkontor hadde tegnet om forslaget til nytt oppvekstsenter uten kutt i funksjoner. Det kom blant annet innvendinger fra biblioteksjefen mot reduksjon i arealer for biblioteket.

Administrasjonen viser til behov for å finne dekning til ca. kr 377 000,- i årlige innsparinger for å kunne betjene lån og avdrag for prosjektet. Det var tatt høyde for en økning i kalkylen på grunn av uforutsette forhold i forbindelse med grunnarbeidet. Videre fremgår det at det i kalkylen lå inne rivekostnader for gammelskolen og nyskolen, med unntak av basseng og garderobedelen. Kalkylen inneholdt også utgifter til miljøsanering av miljøfarlig avfall. Det planlegges rivning av betongbygget ned til basseng og garderober, for deretter å bygge nytt tak over denne delen.

Administrasjonen viser til at det utredes en mulig overtagelse av gammelskolen til næringshage, samt at det også er interesse for å overta resterende del av nyskolen, men disse prosjektene er foreløpig ikke fremlagt. Inntil det er avklart om eksterne overtar den gamle bygningsmassen som alternativ til rivning, ligger rivekostandene inne i kalkylen. Nedenfor fremgår kalkylen på 58,9 millioner kroner eks. mva. per 5. mai 2020, samt finansering og driftskonsekvenser slik det fremgikk av saksutredningen til sak 34/20.

<i>Felleskostnader</i>	3 793
<i>Bygning</i>	18 277
<i>VVS-installasjoner</i>	4 569
<i>Elkraft</i>	2 883
<i>Tele og automatisering</i>	1 426
<i>Andre installasjoner</i>	653
<i>Utendørs</i>	2 768
<i>Generelle kostnader</i>	5 044
SUM BYGGEKOSTNADER	39 413

⁵¹ Røst kommune ba om uttalelse fra et helsefaglig ståsted, og svaret var at det ikke var noe grunnlag til å gi spesifikke anbefalinger i valg av bygningstype, massiv tre eller betongelement bygg.

Spesielle kostnader	706
MVA	10 030
SUM BASISKOSTNADER	50 148
Forventet tillegg	3 036
Usikkerhetsavsetning	1 869
Prisregulering	1 555
MVA på tillegg og usikkerhetsavsetninger	1 615
SUM KALKYLEKOSTNADER INKL. MVA	58 224
SUM KALKYLEKOSTNADER EKSKL. MVA	46 579

(D) PROSJEKMLEDELSE

Sum ekskl. MVA	1 376
MVA	344
Sum inkl. MVA	1 720
(3) TOTALKOSTNADER (1)+(2)	
Sum ekskl. MVA	58 924
MVA	14 697
Sum inkl. MVA	73 622

FINANSIERING INVESTERINGSREGNSKAP	Ikke bruk av fond	Med bruk av fond
MVA-kompensasjon	-14 697	-14 697
Sum tilskudd	0	0
Sum bruk av fond/overføring fra drift	-446	-7 446
Bruk av lånemidler (residual)	-58 478	-51 478
Sum inkl. MVA	-73 622	-73 622

KONSEKVENSER FOR DRIFTSREGNSKAP (1. DR.ÅR)	Ikke bruk av fond	Med bruk av fond
(1) FINANSPOSTER		
Økte avdrag	1 462	1 287
Økte renter	807	710
Sum finansposter	2 269	1 997
(2) ANDRE DRIFTSPOSTER		
Økte utgifter til driftsavtaler	50	50 Ikke hensyntatt eksisterende budsjett/øk.plan
Besparelser strøm	-423	-423 Ikke hensyntatt eksisterende budsjett/øk.plan
Besparelser renhold	-667	-667 Ikke hensyntatt eksisterende budsjett/øk.plan
Besparelser annet personell	-580	-580 Ikke hensyntatt eksisterende budsjett/øk.plan
Sum andre driftsposter	-1 620	-1 620
ENDRING ÅRLIG NETTO UTGIFT I DRIFT	649	377

Kommunestyret vedtok at opprinnelig areal skulle opprettholdes.

Revisor oppfatter av vedtaket at kommunestyret implisitt vedtok ny kostnadsramme på 58,9 millioner kroner eks. mva. (73,6 millioner inkl. mva.). Hamre Arkitektkontor og prosjekteringsgruppa var allerede i gang med detaljprosjekteringen ut fra det reduserte arealet, og de måtte på bakgrunn av opprettholdelse av arealet omprosjekttere, som ifølge teknisk sjef medførte økning i kostnadene.

I samme møte ble sak 82/20 «Årsbudsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024» behandlet og vedtatt. Nedenfor fremgår utdrag fra investeringsbudsjettet om Røst oppvekstsenter.

Tiltak	001: 210001 Nytt oppvekstsenter
<p>FORSLAG TIL UTREDNING FRA ADMINISTRASJONEN, ØNSKE OM UTREDNING FRA RØST SAMARBEIDSLISTE</p> <p>UTGANGSPUNKT: Regnestykke fremlagt i K-sak 20/34 i juni 2020. Vær oppmerksom på at dette inkluderer flere elementer enn entreprisekalkyle jf. Hamre og flere elementer enn hva som var tatt med i gjeldende budsjett/økonomiplan.</p> <p>Tallene er høyst foreløpige. Må oppdateres/reguleres når mellom annet anbudstall foreligger, forhandlinger er gjennomført og tilleggsprosjekter er kvalitetssikret.</p> <p>Regnestykke fremlagt mai 2020 kr 73 622 000 inkl. MVA Antar investering 2020 kr 8 000 000 inkl. MVA. (estimat for periodisering) Investering før 2020 kr 2 126 000 inkl. MVA (regnskap) Rest investeringskostnad til 2021 gitt regnestykket fra mai kr 63 496 000 inkl. MVA, dvs. kr 50 797 000 ekskl. MVA</p> <p>Finansiering: MVA-kompensasjon kr 12 699 000 Bruk av fond jf. kalkyle mai 2020 kr 7 000 000 (teknisk bruk av fond i drift 2021 og deretter overføring til inv.) Rest bruk av lånemidler: kr 43 797 000</p> <p>Driftskonsekvenser utover renter/avdrag: Økte utgifter driftsavtale fra og med 2020: kr 50 000/år jf. kalkyle mai 2020 Sparte strømutfgifter fra og med 2022: kr 423 000/år jf. kalkyle mai 2020 Sparte renholdningskostnader fra og med 2022: kr 667 000/år jf. kalkyle mai 2020 Andre sparte personellkostnader fra og med 2022: kr 580 000/år jf. kalkyle mai 2020 [NB: reduseres her til det halve for å unngå overlapp med andre driftstiltak i budsjett 2021]</p> <p>Nye forutsetninger renter: Antar rentenivå 1,12 % (10-års SWAP 10.11.) + 0,60 %</p>	

BEVILGNINGSOVERSIKT INV. - DEL B	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
(Tall i hele 1000 kr)	2019	2020	2021	2022	2023	2024
210001 Nytt oppvekstsenter	767	40 000	63 496	0	0	0

4.4.1 Ny kostnadskalkyle etter anbudskonkurranse

I september 2020 ble det utlyst konkurranse om bygningsmessige arbeider og tekniske fag. For bygningsmessige arbeider ble det kunngjort at det skulle være generalentreprise. Dette var én av de to alternative byggentreprisformene som var anbefalt. Det kom ikke inn tilbud på byggentreprisen.

Det ble laget sak til kommunestyret da det ikke innkom tilbud byggentreprisen. Revisor registrerer at kommunestyret i sak 73/20 «Valg av anbudsform for nytt oppvekstsenter» behandlet sak om anbudsform ettersom det ikke kom tilbud på bygningsmessige arbeider ved første utlysning. Flere medlemmer i kommunestyret gav uttrykk for at de ønsket ny behandling

av saken før kommunen gikk videre i prosessen. I notat av 30.11.20 til sak 73/20 fra Hamre Arkitektkontor var det redegjort for valg av entrepriseform, samt fordeler og ulemper med de aktuelle modellene, herunder økonomiske og juridiske vurderinger.

Revisors funn

I kommunestyresak 8/21 «Oppvekstsenter i Røst kommune» 21. april 2021, la administrasjonen frem sak om at resultatet etter anbudsrunder for bygging av oppvekstsenter viser at tekniske fag og oppføring av bygget ligger langt over tidligere vedtatt kalkyle. Saksutredningen inneholder fire alternativer som er nærmere drøftet:

- Alternativ 1: bygge oppvekstsenter ut fra vedtatt areal 1336 m², og ut fra tilbudene i anbudsrunderne, uten endringer.
- Alternativ 2: bygge oppvekstsenter med redusert areal på ca. 1200 m², i tillegg til en del kostnadsreducerende tiltak.
- Alternativ 3: nytt skolebygg, og barnehagen beholdes der den er i dag.
- Alternativ 4: avlyse konkurransen og starte på nytt.

Det vises videre til at anslått avvik for gjennomføring av investeringsprosjektet er kr 27,2 millioner hvis prosjektet gjennomføres i henhold til mottatt tilbud og opprinnelig plan. Dette er illustrert nærmere slik det fremgår av tabellen under.

Tabell 7: Ny kostnadskalkyle, avvik i forhold til vedtatt budsjett

Tall ekskl. MVA	BUDSJETT 2021	ESTIMAT PER 14.04.	DIFFERANSE
Del I – byggkalkyle	kr 46,6 mill.	kr 72,9 mill.	kr 26,3 mill.
Del II – tilleggskostnader	kr 12,3 mill.	kr 15,8 mill.	kr 3,5 mill.
SUM TOTALT	kr 58,9 mill.	kr 88,7 mill.	kr 29,8 mill.
Fradrag utgiftsført -2020	kr 8,1 mill.	kr 10,7 mill.	kr 2,6 mill.
SUM GJENSTÅENDE 2021-	kr 50,8 mill.	kr 78,0 mill.	kr 27,2 mill.

Medgåtte kostnader i perioden 2017-2020 var på 10,7 millioner eks. mva., hvorav 5 millioner kroner til tidligfaseprosjektering og detaljprosjektering, og resterende 5,7 millioner kroner til grunnarbeid.

Saksutredningen inneholder videre redegjørelse for finansiering og driftskonsekvenser. I tillegg har administrasjonen i saksutredningen gjort vurderinger for det økonomiske handlingsrommet for eventuelle fremtidige investeringer som ikke ligger i økonomiplanen. Saksutredningen inneholder ulike scenarier som gjelder folketallsutvikling, skatteinntang, driftsutgifter, renteutvikling for å nevne noe.

Vedlegg til saken var spesifisert kostnadskalkyle, tegninger over redusert areal samt situasjonsplan som viser byggets plassering. Som det fremgår av kalkylevedlegget på neste side, var byggekostnadene beregnet til 61,264 millioner kroner eks. mva. De totale kostnadene med utenomhusarbeid, inventar, rivning og prosjektledelse er beregnet til 77,109 millioner kroner eks. mva.

(1) BYGGKALKYLE	Per 05.05.2020	Alt. 1	Alt. 2
Felleskostnader	3 793	0	0
Bygning	18 277	43 586	39 100
VVS-installasjoner	4 569	6 384	5 900
Elkraft	2 883	4 742	4 500
Tele og automatisering	1 426	1 266	1 130
Andre installasjoner	653	0	-6 000
Utendørs	2 768	2 768	2 768
Generelle kostnader	5 044	5 741	6 638
SUM BYGGEKOSTNADER	39 413	64 487	54 036
Spesielle kostnader	706	706	706
MVA	10 030	16 298	13 685
SUM BASISKOSTNADER	50 148	81 491	68 427
Forventet tillegg	3 036	5 215	4 379
Usikkerhetsavsetning	1 869	500	500
Prisregulering	1 555	1 956	1 642
MVA på tillegg og usikkerhetsavsetninger	1 615	1 918	1 630
SUM KALKYLEKOSTNADER INKL. MVA	58 224	91 080	76 580
SUM KALKYLEKOSTNADER EKSKL. MVA	46 579	72 864	61 264

(2) TILLEGSKOSTNADER TIL TOTALPROSJEKTE	Per 10.06.2020	Alt. 1	Alt. 2
(A) NYBYGG - UTE			
Sum ekskl. MVA	4 630	5 730	5 730
MVA	1 124	1 298	1 298
Sum inkl. MVA	5 754	7 028	7 028
(B) NYBYGG - INNE			
Sum ekskl. MVA	1 339	1 539	1 539
MVA	335	385	385
Sum inkl. MVA	1 674	1 924	1 924
(C) EKSISTERENDE BYGG			
Sum ekskl. MVA	5 000	7 200	7 200
MVA	1 250	1 800	1 800
Sum inkl. MVA	6 250	9 000	9 000
(D) PROSJEKLEDELSE			
Sum ekskl. MVA	1 376	1 376	1 376
MVA	344	344	344
Sum inkl. MVA	1 720	1 720	1 720

(3) TOTALKOSTNADER (1)+(2)			
Sum ekskl. MVA	58 924	88 709	77 109
MVA	14 697	22 042	19 142
Sum inkl. MVA	73 622	110 751	96 251

Kommunedirektørens vurdering og anbefaling var at kommunen bygger oppvekstsenteret i henhold til alternativ 2, og legger til grunn følgende punktvis begrunnelse:

- *Det pågår en dialog med rådgiverne og entreprenørene med målsetting om reduksjon i kostnadsrammen.*
- *Selv om arealet reduseres, vurderes funksjonaliteten som god.*

- *Et oppvekstsenter gir mulighet for en forholdsvis stor reduksjon i ledelse og administrering av oppvekstsektoren sammenliknet med alternativ 3.*
- *Muligheten for skjønnsmidler/statstilskudd er til stede.*
- *Et oppvekstsenter gir bedre muligheter enn alternativene for barnas og ungdommenes læring, danning og utdanning. Mulighetene som ligger i et oppvekstsenter med barn og ungdommer fra 1 – 16 år, er relativt store da det er forholdsvis få barn i barnehagen og forholdsvis få elever i skolen på Røst.*
- *Et nytt oppvekstsenter kan fungere som et flerbrukshus som kan nyttes både på dagtid og kveldstid. Dette er ikke utredet, men det kan gi muligheter for andre kommunale tilbud ev. frivillige lag/organisasjoners aktiviteter. Det kan også være muligheter for utleie av bygget til private. Noe må gjøres for fremtidens barn og unge på Røst, og det må snarlig bli en avklaring i saken om oppvekstsenter.*

Kommunestyret vedtok kommunedirektørens forslag til vedtak, som også var formannskapetets innstilling til vedtak:

1. *Røst kommune skal bygge oppvekstsenter.*
2. *Planene i alternativ 2 i saksframlegget legges til grunn; med beskrevet arealreduksjon og kostnadsreducerende tiltak.*
3. *Budsjettramme 2021 for investering i varige driftsmidler prosjekt 210001 Nytt oppvekstsenter økes med kr 15 584 000 + MVA*
4. *Overføring fra drift til investering økes med kr 4 755 000. Bruk av disposisjonsfond i driftsbudsjett økes tilsvarende. Bruk av lån økes med kr 10 829 000.*
5. *Låneopptak 2021 til egne investeringer økes med kr 10 829 000. Nedbetalingstid settes til 40 år.*
6. *Det skal jobbes videre med muligheter for reduksjon av låneopptak ved å søke ekstern finansiering til oppvekstsenteret.*
7. *Det er et mål at oppvekstsenteret er innflyttingsklart ved barnehage- og skolestart i august 2022.*
8. *Kommunedirektøren får fullmakt til å gjennomføre reelle forhandlinger med aktuelle leverandører og inngå kontrakt innenfor gjeldende rammer.*

Fra kommunestyrets behandling av forprosjekt 7. april 2019 der det ble vedtatt en kostnadsramme på 46 millioner eks. mva., er vedtatt kostnadsramme to år senere (etter gjennomført anbud) på totalt 77,1 millioner kroner eks. mva. Teknisk sjef opplyser at det er flere forhold som har hatt betydning for denne økningen, og han oppsummerer de slik:

- Prisvekst i byggekostnader
- Massivtre ville ha lik kostnad som tradisjonell bygging med stenderverk og plater. Men massivtre viste seg å bli dyrere etter at kommunen fikk inn tilbud.
- Byggemetode – takkonstruksjon (arkitekt og entreprenør har sett på dette og fått ned kostnadene noe)
- Riggkostnadene med logistikk av personell og utstyr, oppholdsutgifter, brakkerigg m.m. (Teknisk sjef opplyser at entreprenøren anslår at byggingen av oppvekstsenteret vil være 6 til 7 millioner dyrere på Røst enn på Sortland).

I januar 2021 ble det kunngjort ny konkurranse om de bygningsmessige arbeidene.

Byggingen startet i august 2021 med følgende inngåtte kontrakter:

- Bygg - Sortland Entreprenør AS
- Ventilasjon - GK Norge AS

- Rørteknisk anlegg - Caverion AS
- Elektro - Elektro Bodø AS
- Automasjon - GK Norge AS

Teknisk sjef opplyser at pr 1. desember er veggelementer og store deler av taket oppført. I tillegg er betongarbeider for gulvet utført, samt teknisk anlegg i gulvet. Planen er at bygget skal være tett før jul, og planlagt ferdigstillelse er anslått til september 2022.

4.5 Oppsummering, revisors vurderinger og konklusjon

Oppsummering

På bakgrunn av dårlig teknisk kvalitet, fuktskader og manglende vedlikehold, har det over lengre tid vært drøftet om Røst skole skulle renoveres, eller om kommunen skulle bygge ny skole. Etter en tilstandsanalyse fra Norconsult i 2017, vedtok Røst kommune å igangsette forprosjekt for bygging av ny skole på ca. 1150 m² dimensjonert for ca. 60 elever. Bygget skulle etter planen inneholde arealer for elever 1. til 10. trinn, arbeidsrom og personalrom til lærere, teknisk rom og lager, samt lokaler til bibliotek og tannklinikk.

I «Årsbudsjett 2018 og økonomiplan 2018-2021» den 12. desember 2017, fremgikk det at bygging av ny skole på 1150 m², tak over svømmebasseng og rivning av gammelskolen var kostnadsberegnet til 48,1 millioner kroner. Finansiering og driftskonsekvenser for nytt skolebygg fremgikk av investeringsbudsjettet.

Stein Hamre arkitektkontor AS fikk oppdraget med å gjennomføre et utvidet forprosjekt, og i forbindelse med utredningsarbeidet ble det vedtatt å utvide byggekomiteens mandat slik at det videre utredningsarbeidet inkluderte barnehage i et nytt «oppvekstsenter».

Etter anbefaling fra Hamre Arkitektkontor, ble det besluttet av byggekomiteen at entrepriseform (gjennomføringsmodell) skulle være generalentreprise⁵².

Inkluderingen av arealer til barnehage i nytt oppvekstsenter medførte økning i samlet beregnet areal til 1265 m², kostnadsberegnet til 45,6 millioner kroner inkl. prisstigning, usikkerhet samt tilleggskostnader.

I løpet av arbeidet med forprosjektet ble det gjennomført flere brukermøter, og de ansatte sendte innspill og ønsker til utforming av romprogram og utearealer.

Hamre Arkitektkontor og byggekomiteen utredet to alternative løsninger:

- *Alternativ 1: Oppvekstsenter med skole, barnehage, bibliotek og tannklinikk*
- *Alternativ 2: Skole, bibliotek og tannklinikk*

Kommunestyret vedtok i møte 7. april 2019 alternativ 1 med kostnadsramme på 46,0 mill kroner eks mva, finansiert med bruk av fond 3,0 mill kroner og låneopptak 43,0 mill kroner. Oppvekstsenteret skulle oppføres i massivtre.⁵³

Etter gjennomført anbudskonkurranse vedtok kommunestyret 21. april 2021 ny kostnadsramme på 77,1 millioner kroner.

⁵² Byggherren inngår en kontrakt med en entreprenør for alle entreprisene, med rigg og koordinering inkludert, men står selv ansvarlig for prosjekteringen.

⁵³ Massivtreelementer er planker som er krysslaminert og sammensatt til elementer for gulv, tak og vegger. Elementene leveres i tilpassende lengder med utfresing for vinduer, dører og åpninger. Massivtreveggen vender inn i bygget og det legges isolasjon på utsiden og deretter kledning. Elementene kan leveres med kanaler for skjult anlegg for ledninger og rør.

Revisors vurderinger og konklusjon

Revisors vurderinger er at administrasjonen **har oppfylt** revisjonskriteriene om at de i planleggingen av nytt oppvekstsenter bør ha utredet og presentert for kommunestyret:

- Behov og mål
- Brukermedvirkning
- Ulike konsept / alternativer for å oppfylle prosjektets mål
- Valg av gjennomføringsmodell (entrepriseform)
- Kostnadsramme for prosjektet
  - Kostnadsrammen bør være basert på realistiske anslag
  - Usikkerhet i kostnadsrammen bør synliggjøres
- Hvilke økonomiske konsekvenser prosjektet vil ha for kommunen

Vurderingene bygger på revisors funn som viser at:

Behov og mål er redegjort for i tilstandsanalysen utført av Norconsult, samt i saksutredningene om tilstandsanalysen og forprosjektet presentert for kommunestyret. Det fremkommer tydelig behovet for at skolebygningen enten må renoveres eller at det bygges nytt. Når det gjelder målet, fremgår dette blant annet av vedtaket om å igangsette forprosjektet; «ny skolebygning skulle tilfredsstillende dagens byggetekniske krav og fremtidige krav undervisning».

Brukermedvirkning er gjennomført og redegjort for i sak 1/19 om forprosjektet til kommunestyret.

Norconsult utredet i forbindelse med tilstandsanalysen alternativer som nybygg og rehabilitering av eksisterende skole, og dette fremgår av saksutredningen i sak 21/17. Hamre arkitektkontor utredet alternativene for ny skole/oppvekstsenter med eller uten barnehage, presentert i saksutredningen i sak 1/19.

Valg av gjennomføringsmodell (entrepriseform) ble gjort i byggekomiteen etter anbefaling fra Hamre arkitektkontor. Senere i prosessen behandlet kommunestyret i sak 73/20 notat fra Hamre Arkitektkontor om valg av entrepriseform.

Kostnadsrammen ble innledningsvis basert på utredningsarbeidet Norconsult gjorde i forbindelse med tilstandsanalysen, og vedtatt i forbindelse med investeringsbudsjett 2018 og økonomiplan 2018-2021. Senere utarbeidet Hamre arkitektkontor forprosjekt med oppdatert kalkyle. Kommunestyret vedtok deretter ny kostnadsramme i forbindelse med behandlingen av forprosjektet. Som vist til ovenfor vedtok kommunestyret økt kostnadsramme i forbindelse med detaljprosjekteringen og etter anbudskonkurransen. Kostnadsrammen må kunne sies å være basert på realistiske anslag fordi kalkylene er gjort i kalkulasjonsprogrammet ISY calcus, som gir kalkyler som stemmer godt med prisene som foreligger i markedet. Når det gjelder usikkerhet i kostnadsrammen, var dette redegjort for i saksutredningene som revisor har redegjort for.

Hvilke økonomiske konsekvenser prosjektet vil ha for kommunen, fremgår av saksutredningene om budsjett og økonomiplan samt i forbindelse med sak 1/19 om forprosjekt.

Forprosjekt ble fremlagt og behandlet i kommunestyret i sak 1/19.

Når det gjelder revisjonskriteriet om at forprosjekt bør være kvalitetssikret, vurderer vi det som **ikke oppfylt** da det ikke foreligger opplysninger eller dokumentasjon som viser at forprosjektet ble kvalitetssikret.

På bakgrunn av revisors funn og vurderinger er vår konklusjon at Røst kommunes planlegging av nytt oppvekstsenter i det alt vesentlige har vært i samsvar med beste praksis på området. Konklusjonen er begrunnet i at forprosjektet ikke er kvalitetssikret slik som anbefalt, men at øvrige revisjonskriterier er vurdert som oppfylt.

5 ETTERLEVELSE AV REGELVERK

Har Røst kommune i planleggingen av nytt oppvekstsenter etterlevd sentrale bestemmelser i anskaffelsesregelverket om konkurranse, likebehandling og etterprøvbarehet?

Revisjonskriterier

Røst kommune ved anskaffelser av varer, tjenester og bygge- og anleggskontrakter under nasjonal terskelverdi skal påse:

- at anskaffelsens verdi beregnes i tråd med forskriften
- at forespørsel om tilbud sendes til flere potensielle leverandører
- at tilbud tildeles i tråd med tildelingskriteriene satt i forespørsel
- føre anskaffelsesprotokoll i henhold til forskriften
- at det fortløpende sikres at de vurderinger og den dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av konkurransen er skriftlig

Røst kommune ved anskaffelser av varer, tjenester og bygge- og anleggskontrakter over nasjonal terskelverdi skal:

- I forkant av kunngjøring ha foretatt en beregning av anskaffelsens anslåtte verdi i tråd med forskrift om offentlige anskaffelser
- Benytte tillatt anskaffelsesprosedyre etter regelverket
- Beskrive konkurransen og kontraktsvilkårene i et konkurransegrunnlag i henhold til forskriften
- Kunngjøre konkurranse i Doffin (eventuelt TED)
- Bruke kvalifikasjonskrav i henhold til forskriften
- Bruke tildelingskriterier i henhold til forskriften
- Fortløpende sikre at de vurderinger og den dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av konkurransen er skriftlig
- Føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket

Røst kommune må sørge for å overholde forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter ved:

- å kreve i kontrakten at leverandører og eventuelle underleverandører på forespørsel må dokumentere at krav til lønns- og arbeidsvilkår som nevnt i forskriften § 5 er oppfylt
- i kontrakten forbeholde seg retten til å gjennomføre nødvendige sanksjoner, dersom leverandøren eller eventuelle underleverandører ikke etterlever vilkårene i § 5
- i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget opplyse om at kontrakten vil inneholde krav om lønns- og arbeidsvilkår, dokumentasjon og sanksjoner i samsvar med forskriften
- å gjennomføre nødvendig kontroll av om kravene til lønns- og arbeidsvilkår overholdes

5.1 Innledning

Revisor har undersøkt Røst kommunes etterlevelse av regelverket om offentlige anskaffelser i et utvalg av anskaffelser gjort i forbindelse med planleggingen og grunnarbeidet i forbindelse med nytt oppvekstsenter.

Revisor har fått oversendt dokumentasjon som viser anskaffelser i planleggingsfasen og i forbindelse med grunnarbeidet. Ut fra den dokumentasjonen revisor har mottatt er det inngått følgende kontrakter (valgte leverandør i parentes):

- Tilstandsanalyse (Norconsult)
- Forprosjekt og utvidet brukerprosess (Stein Hamre)
- Prosjektering (Asplan)
- Forprosjekt og detaljprosjektering (Sweco)
- Grunnarbeid (Johnsen Maskin AS)

I det følgende er revisors funn og vurderinger tilknyttet de aktuelle anskaffelsene.

5.2 Beregninger av anskaffelsenes verdi

Revisors funn

Når det gjelder kommunens beregninger av anskaffelsenes anslåtte verdi, fremgår det ikke av den forelagte dokumentasjonen knyttet til anskaffelsesprosessene hvilke vurderinger kommunen her har gjort, eller hvilke verdier de ulike anskaffelsene ville kunne komme til å ha.

Teknisk sjef opplyser imidlertid til revisor at når det gjelder anslått verdi på prosjektering, fremgår dette av poster i kostnadskalkylene. Revisor har hentet ut disse tallene, og som det fremgår av utklippet nedenfor, viser kalkylene fra Norconsult at prosjekteringen (post 8.1 og 8.2) var anslått til ca. 2,8 millioner kroner eks. mva.⁵⁴

Utklipp 1: Kalkyle fra Norconsult

		PTS	Pris/81A	Andel	Antall	Side
08	Generelle kostnader					
08.1	Prosjektering/utredninger i tidlige fase	77 750	87,8	0,3%	1	012
08.2	Prosjektering	2 771 189	2 409,7	9,8%	8	012
08.3	Administrasjon	620 524	539,6	2,2%	1	012
08.4	Bikostnader	109 683	95,4	0,4%	1	012
08.5	Forsikringer, gebyrer, o.l.	381 256	331,5	1,3%	1	012
	SUM Generelle kostnader	3 960 382	3 443,8	13,7%	10	

For grunnarbeidene opplyser teknisk sjef at kalkylene i forprosjektet utført av Hamre Arkitektkontor viser hva kostnaden med dette var anslått til. Revisor har hentet ut disse tallene, og de fremgår av utklipp 2 på neste side. I tillegg til post 2.1, opplyser teknisk sjef at postene 7.1 «Bearbeidet terreng», 7.2 «Utendørs konstruksjoner», 7.6 «Veier og plasser» og 7.7 «Parker og hager» inngår i grunnarbeidkalkylen. Dette gir en anslått verdi på 4,79 millioner kroner eks. mva.⁵⁵

⁵⁴ Under post 10 i kalkylene fremgår mva. for hele prosjektet

⁵⁵ Under post 10 i kalkylene fremgår mva. for hele prosjektet

Utklipp 2: Kalkyler fra forprosjekt v/Hamre Arkitektkontor

02	Bygning	Pris	Pris/BTA	Andel	Antall
02.1	Grunn og fundamenter	1 308 263	1 014,3	4,2%	12
02.2	Bæresystemer	1 099 830	852,7	3,5%	3
02.3	Yttervegger	3 275 985	2 539,9	10,5%	22
02.4	Innervegger	2 367 777	1 835,8	7,6%	40
02.5	Dekker	3 075 599	2 384,6	9,9%	21
02.6	Yttertak	3 327 143	2 579,6	10,7%	11
02.7	Fast inventar	565 911	438,8	1,8%	2
02.8	Trapper, balkonger, m.m.	454 489	352,4	1,5%	7
02.9	Andre bygningsmessige deler	572 689	444,0	1,8%	4
	SUM Bygning	16 047 685	12 442,0	51,7%	122
07	Utendørs	Pris	Pris/BTA	Andel	Antall
07.1	Bearbeidet terreng	855 793	663,5	2,8%	10
07.2	Utendørs konstruksjoner	772 512	598,9	2,5%	4
07.3	Utendørs VVS	258 576	200,5	0,8%	2
07.4	Utendørs elkraft	278 034	215,6	0,9%	2
07.6	Veier og plasser	326 530	253,2	1,1%	8
07.7	Parker og hager	1 528 053	1 184,7	4,9%	20
	SUM Utendørs	4 019 498	3 116,4	12,9%	46

5.3 Tilstandsanalyse

Revisors funn

Tilstandsanalysen har blitt gjennomført av Norconsult. Dette arbeidet resulterte i dokumentet som kommunestyret ble forelagt i sak 21/17 «Ny barne- og ungdomsskole». Røst kommune sitt regnskap viser at det fra 2017 ble utbetalt kr 190 905 eks. mva. til Norconsult.

Revisor har fått dokumentasjon som belyser kommunens anskaffelse av kontrakten med Norconsult om utarbeidelse av tilstandsanalyse. Det foreligger protokoll fra 9. november 2016 kl. 12.00 fra tilbudsåpning for prosjektet «Forprosjekt Røst skole». Det fremgår av protokollen at det ble sendt ut tilbudsforespørsel til fire foretak. Tilbudsfrist var satt til 21. oktober 2016 kl. 12.00.

Utklipp 3 nedenfor er hentet fra kommunens anskaffelsesprotokoll. Ifølge denne var det to firmaer som leverte tilbud på forespørselen om tilstandsanalyse.

Utklipp 3: Protokoll fra tilbudsåpning 9.11.2016

Tilbud som er innkommet:

Navn på foretak	Innkomet dato	Merknad	Pris eks mva NOK
Norconsult AS	21.10.16		190.000
Multiconsult AS	24.10.16	Utsettelse på frist godtatt	250.000

Kommunens anskaffelsesprotokoll inneholder ellers informasjon om oppdragsgiver og hvem som var til stede under åpningen av tilbudene. Protokollen er datert og signert. Tilstandsanalysen og vedtaket i kommunestyrets sak 21/17 redegjort for i kapittel 4.2, dannet altså grunnlaget for videre planleggingsarbeid og konkurranse om forprosjekt.

5.4 Forprosjekt, 1. gangs konkurranse

Revisors funn

Revisor finner at det foreligger to konkurransegrunnlag for forprosjekt, et fra september 2017 og et fra desember 2017. Begge konkurransegrunnlagene har tittelen «Forespørsel utvidet forprosjekt for ny barne- og ungdomsskole på Røst». Signert avtale er basert på konkurransegrunnlaget fra desember 2017, jf. våre beskrivelser i kapittel 5.5 nedenfor.

I konkurransegrunnlaget for forprosjekt av september 2017 vises det til at anskaffelsen skal gjennomføres etter lov og forskrift om offentlige anskaffelser fra henholdsvis 1999 og 2001. Anskaffelsesprosedyre er beskrevet å være «konkurranse med forhandlinger». Og det beskrives at den innebærer at alle interesserte kan levere tilbud.

Oppdraget er beskrevet på følgende måte i konkurransegrunnlaget:

Utklipp 4: Konkurransegrunnlag for forprosjekt

Oppdrag

Oppdragsgiver ønsker å få utarbeidet et utvidet forprosjekt som tar for seg følgende:

- Kartlegging av brukers behov
- Oppsummering av gjeldende krav til undervisningsbygg.
- Utarbeide romprogram i samarbeid med brukerne
- Se på mulig lokalisering
- Utarbeide tegninger og skisser
- Kostnadskalkyle

Dagens skole har en del flerbruksområder som også skal ivaretas i et nytt bygg. Disse skal avklares i forbindelse med forprosjektet. Det forventes at de berørte aktørene/brukere bidrar med sine behov underveis i prosessen.

Forelopig skal bygget dekke følgende funksjoner:

- Undervisning for 1. – 10. trinn.
- Bibliotek (kombinert offentlig og skolebibliotek)
- Arbeidsrom for lærere, personalrom
- Kontor for administrasjon
- Tannlegekontor
- Tekniske rom og lager
- Nødvendige uteområde
- Parkering, adkomst

På nåværende tidspunkt inngår ikke samfunnssal og gymnastikksal i prosjektet.

I konkurransegrunnlaget oppstilte kommunen kvalifikasjonskrav og tildelingskriterier. Tildelingskriterier var tilbudt pris, fremdrift, erfaring og referanser fra lignende oppdrag, skolefaglig kompetanse tilknyttet og oppdragsforståelse samt foretakets evne til å gjennomføre oppdraget.

Frist for levering av tilbud var i konkurransegrunnlaget oppgitt å være 13. oktober 2017.

Kommunens anskaffelsesprotokoll viser at kommunen fikk inn tilbud fra Multiconsult, Norconsult og Stein Hamre Arkitektkontor AS.

Utklipp 5: Anskaffelsesprotokoll, forprosjekt

Tilbud som er innkommet:			
Navn på foretak	Innkomet dato	Tilbud pris (eks mva)	Merknad
Multiconsult AS	11.10.17	-	Kun timepriser angitt
Nordeconsult AS	12.10.17	910.000	
Stein Hamre Arkitekter AS	13.10.17	1.019.500	

Anskaffelsesprotokollen er signert og datert 13.10.2017. Foreliggende opplysninger viser at Multiconsult AS ble avvist.

Revisor har fått et dokument av 25.10.2017 med tittelen «Vurdering av tilbud – utvidet forprosjekt for ny skole». Dette belyser kommunens vurderinger etter å ha mottatt tilbudene. Det vises til at den ene tilbyderens tilbud ble forkastet fordi det for ett av kriteriene (pris) ikke var opplysninger. De to øvrige tilbudene ble rangert i forhold til hverandre bedømt etter kriteriene pris, framdrift, erfaring/referanse, skolefaglig kompetanse og oppdragsforståelse.

Videre viser foreliggende dokumentasjon at denne konkurransen ble avlyst. Multiconsult klaget i brev av 30.10.2017 på kommunens avvisning⁵⁶ og tildeling av kontrakt. Det ble vist til blant annet at kommunens konkurransegrunnlag inneholdt mange feil og mangler som ikke kunne rettes.

Kommunen foretok en juridisk vurdering av Multiconsults klage, og mente at den opprinnelige klagebegrunnelsen i forhold til prissetting av tilbudet kunne tilbakevises. Imidlertid oppdaget kommunen at tildelingskriteriet «oppdragsforståelse og foretakets evne til å løse oppdraget» var i strid med regelverket, og at forespørselen av den grunn måtte anses som lovstridig. På denne bakgrunn valgte kommunen å avlyse konkurransen.

Det ble derfor gjennomført en ny konkurranse om forprosjektet, jf. neste kapittel.

5.5 Forprosjekt 2. gangs konkurranse

Revisors funn

Revisor forstår av de opplysninger vi har fått, at det er den andre konkurransen som kommunen igangsatte om forprosjektet som ligger til grunn for avtalen med Stein Hamre Arkitektkontor AS. Anskaffelsesprosessen ble iverksatt i desember 2017. Røst kommune sitt regnskap viser at det fra 2018 og frem til oktober 2021 ble utbetalt totalt kr 3 592 548 eks mva. til firmaet på dette prosjektet.

Det ble 18.2.2020 undertegnet kontrakt⁵⁷ mellom Røst kommune og Hamre Arkitektkontor om rådgivertjenester. Revisor oppfatter av foreliggende informasjon fra planleggingen, jf. informasjon i rapportens kapittel 4 og om anskaffelsesprosessen, at kontrakten ble underskrevet lenge etter at tjenestene om utarbeidelse av et utvidet forprosjekt var levert. Opprinnelig plan, jf. konkurransegrunnlaget var at oppdraget skulle være ferdig mars 2018.

⁵⁶ Tilbudet fra Multiconsult AS ble forkastet på grunn av manglende prissetting og ikke mulig å sammenligne med andre tilbud.

⁵⁷ NS 8401 Almennelige kontraktsbestemmelser for prosjekteringsoppdrag

Det fremgår av kontrakten at arkitekten ved signering tok på seg å levere:

- kartlegging av brukers behov
- oppsummering av gjeldende krav til undervisningsbygg
- utarbeide romprogram i samarbeid med brukerne
- se på mulig lokalisering
- utarbeide tegninger og skisser til utvidet forprosjekt
- kostnadskalkyle- utredning/programmering tomt, bygg, ol.

Det fremgår av kontrakten at arbeidet skulle gjennomføres for kr 756 000, eks mva. Som det fremkommer av våre redegjørelser i kapittel 4, ble kommunestyret forelagt forprosjektet i møte i februar 2019, i sak 1/19 «Nytt oppvekstsenter – godkjenning av forprosjekt».

Revisor har fått dokumentasjon fra anskaffelsesprosessen. Fra teknisk sjef har vi fått oversendt dokumentasjon som viser at informasjon om konkurranse om oppdraget ble sendt til utvalgte foretak. Av konkurransegrunnlaget fremgår det at valgte anskaffelsesprosedyre var konkurranse med forhandlinger, og at oppdragsgiver etter tilbudene er innlevert og åpnet avgjør om det skal gjennomføres forhandlinger. Kommunen henviste i dette konkurransegrunnlaget til at lov og forskrift om offentlige anskaffelser av 2016 gjaldt.

Det er utarbeidet et konkurransegrunnlag for anskaffelsen. Revisor finner at konkurransegrunnlaget gir følgende informasjon:

- hva som skal anskaffes
- hvilken anskaffelsesprosedyre som er valgt
- tilbudsfrist (dato og klokkeslett) samt adresse som tilbud skal leveres til
- vedståelsesfrist for tilbud
- tildelingskriterier og vekting av disse

Kommunen har valgt å oppstille kvalifikasjonskrav til eventuelle tilbydere. Disse fremgår av konkurransegrunnlaget. Følgende kvalifikasjonskrav er oppstilt:

- Leverandøren skal fremlegge skatteattester
- Leverandøren skal være et lovlig registrert firma
- Det kreves erfaring fra tilsvarende oppdrag
- Det kreves av leverandøren har et kvalitetssikringssystem

Av konkurransegrunnlaget fremgår også hvilken dokumentasjon eventuelle tilbydere skal oversende til kommunen for å vise at kvalifikasjonskravene er oppfylt.

Frist for levering av tilbud var satt til 05.01.2018 kl. 12.00. Revisor har fått oversendt protokoll som viser at det ble avholdt tilbudsåpning 05.01.2018, men det er ikke nærmere spesifisert hvilket klokkeslett. Her fremgår at det etter tilbudsfristens utløp var kommet inn to tilbud. Disse fremgår av nedenstående utklipp.

Utklipp 6 Protokoll fra tilbudsåpning 5.1.2018

Navn på foretak	Innkomet dato	Tilbud pris (eks mva)	Merknad
Norconsult AS	05.01.18	950.000	
Stein Hamre Arkitekter AS	05.01.18	765.000	

Av konkurransegrunnlaget fremgår følgende om tildelingskriterier: «Tildeling skjer etter følgende kriterier:

- Tilbudt fastpris 40 %
- Fremdrift 10 %
- Erfaring og referanser fra lignende oppdrag for tilbudt personell 20 %
- Tilbudt konsept og oppdragsbeskrivelse 30 %»

Revisor har fått oversendt et dokument som viser evaluering av de innkomne tilbudene. I evalueringsdokumentet er det gjort en rangering av de to innkomne tilbudene, der det fremgår at tilbyder nr. 2, Stein Hamre Arkitektkontor AS anses som det tilbudet som er mest fordelaktig og innstilles til oppdraget, se utklippet nedenfor.

Utklipp 7 Evaluering av tilbud, forprosjekt

	Poeng	Vekt	SUM	
Norconsult				
Pris	7,6	40%	2,96	
Fremdrift	10	10 %	1,0	
Erfaring	10	20 %	2,0	
Oppdragsbeskrivelse	10	30 %	3,0	8,96
Stein Hamre Arkitekter				
Pris	10	40%	4	
Fremdrift	7,2	10 %	0,72	
Erfaring	10	20 %	2	
Oppdragsbeskrivelse	8	30 %	2,4	9,12
Ut fra høyeste score innstilles Stein Hamre Arkitekter AS til oppdraget.				

Revisor har fått oversendt dokument om tilbudsavgjørelse som ble sendt til alle tilbyderne i konkurransen. Her fremgår at kommunen har til hensikt å inngå avtale med Stein Hamre Arkitektkontor AS. Av tilbudsevalueringen fremgår begrunnelse for valget. Revisor har mottatt e-post som viser at tilbudsevaluering fra konkurransen om forprosjektet er sendt til ansatt hos Norconsult og ansatt hos Hamre Arkitektkontor den 17.1.2018.

I kontrakten med Hamre Arkitektkontor fremgår det at den prosjekterende (Hamre) skulle benytte følgende underrådgivere:

RIB (Rådgivende ingeniør bygg): Asplan Viak AS

RIV (Rådgivende ingeniør varme-, ventilasjons- og sanitærteknikk): Sweco Norge AS

RIE (rådgivende ingeniør elektro): Sweco Norge AS

Som nevnt ovenfor inngikk det ifølge konkurransegrunnlaget å gjøre kartlegging av brukers behov. Foreliggende opplysninger viser at brukerkartleggingen ble utvidet sammenlignet med det som ble beskrevet av kommunen i 2017, jf. neste kapittel.

5.6 Tillegg kontrakt utvidet forprosjekt

Revisors funn

I forbindelse med utredningsarbeidet for oppvekstsenteret, har byggherren bestilt en utvidet brukerprosess av Hamre Arkitektkontor der personalet i skole og barnehage samt bibliotek er dypere involvert. Dette har gitt et omfang av møter og utredningsarbeid som går utover opprinnelig kontrakt.

Revisor har mottatt faktura vedrørende tilleggskostnader for forprosjektet. Det fremgår av fakturaen at forprosjektet har kostnader ut over opprinnelig avtale på kr 292 665 eks. mva. Utvidelse av forprosjektet medførte at fremdriftsplanen ble forskjøvet. Som redegjort for i kapittel 4.3, ble forprosjektet behandlet i kommunestyret 7.2.2019.

Det inngår ikke vurderinger i den dokumentasjonen som revisor er forelagt av om slike utvidelser var i henhold til opprinnelig kontrakt å gjøre.

5.7 Detaljprosjektering

Revisors funn

Det ble av kommunen 18.02.2020 og av Asplan Viak 02.09.2019 undertegnet kontrakt⁵⁸ mellom partene om utførelse av *prosjektering av konstruksjonssikkerhet*. Det fremgår ikke av kontrakten hva arbeidet skulle gjennomføres for. Røst kommune sitt regnskap viser at det er utbetalt kr 753 460 eks. mva.

Videre ble det av kommunen 18.02.2020 og av Sweco 19.9.2019 undertegnet kontrakt⁵⁹ mellom partene om *forprosjekt og detaljprosjektering inkludert anbudsdokumenter*. Det fremgår ikke av kontrakten hva arbeidet skulle gjennomføres for. Røst kommune sitt regnskap viser at det er utbetalt kr 1 781 251 eks mva.

Begge anskaffelsene ble iverksatt i juni 2019 og gjennomført av Hamre Arkitektkontor, på vegne av Røst kommune.

Det er utarbeidet et konkurransegrunnlag⁶⁰ for anskaffelsene. Revisor finner at konkurransegrunnlaget gir følgende informasjon:

- Hva som skal anskaffes
- Valgte anskaffelsesprosedyre
- Tildelingskriterier
- Hvordan oppdragsgiver skal gjennomføre konkurransen
- Krav til utforming av og innholdet i tilbud
- Frist for levering av tilbud
- Hvilke kontraktsvilkår som gjelder for oppdraget

Hamre arkitektkontor har valgt å oppstille kvalifikasjonskrav til eventuelle tilbydere. Disse fremgår av konkurransegrunnlaget. Følgende kvalifikasjonskrav er oppstilt:

- Det kreves at leverandøren har et lovlig etablert foretak

⁵⁸ NS 8401 Alminnelige kontraktsbestemmelser for prosjekteringsoppdrag

⁵⁹ NS 8401 Alminnelige kontraktsbestemmelser for prosjekteringsoppdrag

⁶⁰ Generell del tilbudskonkurranse prosjektering. Konkurransegrunnlag for rådgivende ingeniører

- Leverandøren skal fremlegge skatteattester for skatt og merverdiavgift
- Det kreves gyldig forsikringsbevis
- Leverandøren skal ha nødvendig kapasitet til å gjennomføre kontrakten
- Leverandøren skal ha sentral godkjenning eller dokumentasjon for kvalifikasjoner tilsvarende tiltaksklasse 2

Av konkurransegrunnlaget fremgår også hvilken dokumentasjon eventuelle tilbydere skal oversende til kommunen for å vise at kvalifikasjonskravene er oppfylt.

Frist for levering av tilbud var satt til 21.6.2019 kl. 14.00. Revisor har ikke fått oversendt protokoll som viser at det ble avholdt tilbudsåpning og hvor mange tilbud som kom inn.

Av konkurransegrunnlaget fremgår følgende om tildelingskriterier:

«Tildeling av kontrakt – det økonomisk og forretningsmessige mest fordelaktige tilbudet:

Tilbudene vil få 1-10 poeng for:

- *Pris (60 %) – vi vurderer estimert pris og timesatser fra forprosjekt as-built (vedl.3.1)*
- *Kompetanse (40%) – vi vurderer tilbud personals utdanning, erfaring og eventuell uttalelse fra referanser. (vedl. 3.2)*

Det skal tilbys 1 faglig ansvarlig for 1 medarbeider pr fag.

Tilbudene rangeres med gitt poengscore multiplisert med relativ vekt.»

Revisor har ikke fått oversendt dokument som viser evaluering av de innkomne tilbudene.

Revisor har heller ikke fått oversendt dokument som viser at tilbudsavgjørelse ble sendt til alle tilbydere i prosjektet.

Revisor har ikke fått oversendt anskaffelsesprotokoll.

Revisor har heller ikke fått oversikt over hvilke tilbydere forespørselen er sendt til jf. konkurransegrunnlaget punkt 2.3.⁶¹

Revisors kommentarer

Revisor oppfatter av ovenstående at Hamre Arkitektkontor AS har gjennomført konkurransene med å innhente rådgivende ingeniører i de ulike fagene bygg, elektro og VVS i forbindelse med detaljprosjekteringen, og kommunen har inngått avtalene med henholdsvis Asplan Viak og Sweco. Arkitekten har altså gjennomført anskaffelsesprosessene på vegne av Røst kommune.

Revisor oppfatter videre at arkitektens oppdrag har blitt videreført til å omhandle detaljprosjektering etter at arbeidet med forprosjekt var ferdigstilt. Revisor kan imidlertid ikke se at det fremgår av kontrakten mellom Røst kommune og Hamre Arkitektkontor at sistnevnte hadde opsjon på et slikt oppdrag, eller at oppdraget skulle videreføres til å omhandle detaljprosjektering.

Videre finner revisor at Hamre Arkitektkontor på vegne av kommunen har utarbeidet anbudsdokumenter samt gjennomført anbudet til byggingen av oppvekstsenteret. I disse dokumentene er Hamre Arkitektkontor oppført som ARK (arkitekt) og PGL (prosjekteringsgruppeleder), og revisor oppfatter av dette at Hamre Arkitektkontor skal være involvert frem til byggingen av oppvekstsenteret er ferdig. Det foreligger ingen annen skriftlig

⁶¹ Direkte forespørsel til tre aktuelle innenfor hvert fag.

avtale som regulerer arkitektens arbeid enn avtalen om forprosjekt, og revisor oppfatter avtalen om forprosjekt som avsluttet da kommunestyret fikk denne til behandling 7.2.2019.

5.8 Grunnarbeid

Revisors funn

Det ble gjennomført befaring i forbindelse med prosjektering av grunnarbeid. Revisor har fått oversendt referat fra befaringen som viser at den ble gjennomført 3.9.2019 og at representant fra Sweco, Asplan Viak og kommunen var til stede. De to lokale maskinentreprenørene ble ifølge referatet innkalt: Johnsen Maskin AS og Maskinentreprenør K Rolandsen AS. Det fremgår videre av møterefateratet at begge er interessert i å få tilsendt forespørsel på grunnarbeidet.

Det ble 06.03.2020 undertegnet kontrakt mellom Røst kommune og Johnsen Maskin om utførelse av grunnarbeider. Det fremgår av kontrakten at arbeidet skulle gjennomføres for kr 2 026 145 eks. mva. Røst kommune sitt regnskap viser at det er utbetalt kr 5 392 399 eks mva. Anskaffelsesprosessen ble iverksatt i høsten 2019. Teknisk sjef opplyser at deler av denne summen er belastet andre regnskapsområder i kommunen. Han viser til at det blant annet ble lagt ca. 100 meter med ny hovedvannledning i tilførselsvegen til oppvekstsenteret. Arbeidet ble besluttet utført ettersom de så det som rasjonelt å utføre dette samtidig som veiarbeidet.

Det er utarbeidet et konkurransegrunnlag for anskaffelsen hvor det blant annet fremgår at *«konkurransen gjennomføres som en lukket tilbudskonkurranse i tråd med lov og forskrift om offentlige anskaffelser del I»*. Ifølge konkurransegrunnlaget har kommunen tatt direkte kontakt med to tilbydere og kun gitt disse anledning til å levere inn tilbud. Det er dokumentert overfor revisor at det 17.12.2019 gikk ut en e-post fra Røst kommune til Johnsen Maskin AS og Knut Rolandsen maskinentreprenør AS. Av e-posten fremgår det at det er en revidert forespørsel om grunnarbeider for Røst oppvekstsenter, og at denne forespørselen erstatter forespørsel sendt fra kommunen 1.11.2019. Revisor har imidlertid ikke dokumentasjon på forespørselen fra 1.11.2019.

Revisor finner at konkurransegrunnlaget blant annet gir informasjon om følgende forhold:

- Hva som skal anskaffes
- Valgte anskaffelsesprosedyre
- Tildelingskriterier
- Hvordan oppdragsgiver skal gjennomføre konkurransen
- Krav til utforming av og innholdet i tilbud
- Frist for levering av tilbud
- Hvilke kontraktsvilkår som gjelder for oppdraget

Kommunen har valgt å oppstille kvalifikasjonskrav til eventuelle tilbydere. Disse fremgår av konkurransegrunnlaget. Følgende kvalifikasjonskrav er oppstilt:

- Det kreves at leverandøren har et lovlig etablert foretak
- Norske leverandører skal fremlegge skatteattester for skatt og merverdiavgift
- Leverandøren skal ha et kvalitetssikringssystem

Av konkurransegrunnlaget fremgår også hvilken dokumentasjon eventuelle tilbydere skal oversende til kommunen for å vise at kvalifikasjonskravene er oppfylt.

Frist for levering av tilbud var satt til 15.01.2020 kl. 12.00. Revisor har fått oversendt protokoll som viser at det ble avholdt tilbudsåpning 22.01.2020 kl. 12.50. Her fremgår at det etter tilbudsfristens utløp var kommet inn to tilbud. Disse fremgår av nedenstående utklipp.

Utklipp 8 Protokoll, tilbudsåpning grunnarbeid 22.1.2020

Tilbud som er innkommet:		
Navn på foretak	Innkomet dato	Merknad
Maskinentreprenør Knut Rolandsen AS	22.01.20 kl. 09.45	
Johnsen Maskin AS	22.01.20 kl. 11.56	

Av konkurransegrunnlaget fremgår følgende om tildelingskriterier:

Tildeling skjer på grunnlag av hvilket tilbud som har den beste pris:

Vekt	Tildelingskriterium	Dokumentasjon
100 %	Pris	Komplett utfylt tilbudsskjema

Revisor har fått oversendt et dokument datert 24.01.2020 som heter *201805 Røst skole. Grunnarbeider*. I dokumentet vurderer kommunen de to tilbyderne opp mot hverandre. I oppsummeringen vises det til at tilbudet fra Maskinentreprenør Knut Rolandsen inneholder avvik som er av en slik karakter at tilbudet skal avvises, alternativt må begge tilbydere bes inn til forhandlinger/avklarende møte.

Det er dokumentert at det 28.01.2020 gikk ut e-post til de to forespurte leverandørene der Røst kommune informerte om at de hadde valgt Johnsen Maskin AS som leverandør. Dette ble i e-posten begrunnet med at det var det mest prisgunstige, jf. kriterier i forespørselen.

Det foreligger anskaffelsesprotokoll datert 27.01.2020. Protokollen inneholder blant annet informasjon om virksomhetens navn, navn på protokollfører, kort beskrivelse av kontraktsgjenstand og verdi, navn på leverandører som har levert tilbud, samt navn på, og begrunnelse for valgte leverandør. Det fremgår også navn på avvist leverandør og begrunnelsen for avvisning.

Det fremgår at det er en «lukket» tilbudskonkurranse.

Protokollen av 12.01.2020 kl. 12.50 viser at det ble avholdt tilbudsåpning for grunnarbeider Røst oppvekstsenter jf. forespørsel av 17.12.2019.

Tilbudene som var innkommet, var Maskinentreprenør Knut Rolandsen AS og Johnsen Maskin AS – begge levert 22.01.2020 før kl. 12.00.

Protokollen inneholder ikke opplysninger om kommunens valg av anskaffelsesprosedyre.

5.9 Lønns- og arbeidsvilkår i kontrakt

Revisors funn

I konkurransegrunnlaget om grunnarbeider finner revisor at det i kapittel B om kontraktsbestemmelser fremgår nærmere redegjørelser for lønns- og arbeidsvilkår. Disse er gjengitt i sin helhet nedenfor:

Entreprenøren skal på områder dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale sørge for at egne og eventuelle underleverandørers ansatte som direkte medvirker til å oppfylle entreprenørens forpliktelser under denne avtalen, ikke har dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn det som følger av forskriften som allmenngjør tariffavtalen. På områder som ikke er dekket av allmenngjort tariffavtale, skal entreprenøren sørge for at de samme ansatte ikke har dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn det som følger av gjeldende landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Dette gjelder for arbeid utført i Norge.

Alle avtaler entreprenøren inngår, og som innebærer utførelse av arbeid som direkte medvirker til å oppfylle entreprenørens forpliktelser under denne avtalen, skal inneholde tilsvarende betingelser.

Dersom Leverandøren ikke oppfyller denne forpliktelsen, har Kunden rett til å holde tilbake deler av kontraktssummen, tilsvarende ca. 2 (to) ganger innsparingen for entreprenøren, inntil det er dokumentert at forholdet er bragt i orden.

Oppfyllelse av entreprenørens forpliktelser som nevnt ovenfor skal dokumenteres ved enten en egenerklæring eller tredjepartserklæring om at det er samsvar mellom aktuell tariffavtale og faktiske lønns- og arbeidsvilkår for oppfyllelse av entreprenørens og eventuelle underleverandørers forpliktelser.

Entreprenøren skal på forespørsel fra byggherren legge frem dokumentasjon om de lønns- og arbeidsvilkår som blir benyttet. Byggherren og entreprenøren kan hver for seg kreve at opplysningene skal legges frem for en uavhengig tredjepart som byggherren har gitt i oppdrag å undersøke om kravene i denne bestemmelsen er oppfylt. Entreprenøren kan kreve at tredjeparten skal ha undertegnet en erklæring om at opplysningene ikke vil bli benyttet for andre formål enn å sikre oppfyllelse av entreprenørens forpliktelse etter denne bestemmelsen. Dokumentasjonsplikten gjelder også underleverandører.

Begrensning i antall ledd i leverandørkjeden

Leverandøren kan ikke, uten oppdragsgivers skriftlige samtykke, ha flere enn to ledd underleverandører under seg, jf. FOA § 8-13 (1).

Etter at kontrakten er inngått, kan oppdragsgiver godta flere ledd dersom det på grunn av uforutsette omstendigheter er nødvendig for å få gjennomført kontrakten.

I kontrakten mellom Johnsen Maskin AS og Røst kommune fremgår eget punkt over øvrige dokumenter som skal være tilknyttet kontrakten. Konkurransesgrunnlaget er et av disse dokumentene og inngår dermed som en del av selve kontrakten.

5.10 Revisors vurderinger og konklusjon

Tilstandsanalyse

Det første oppdraget som Røst kommune satte ut til eksterne i anledning planleggingen av ny skole, var **tilstandsanalyse**. Kontrakten ble inngått med Norconsult og hadde verdi på kr 190 000. For denne anskaffelsen gjaldt lov og forskrift om offentlige anskaffelser fra 2006. Med utgangspunkt i opplysninger i protokoll om tilbudspris og hva som ble utbetalt, legger revisor til grunn at anskaffelsen kunne gjennomføres etter del I av forskriften. Det vil si at det ikke gjaldt nærmere bestemte prosedyrekrav, men grunnleggende prinsipper om blant annet konkurranse, likebehandling og dokumentasjon må etterleves. Det inngår ikke i foreliggende dokumentasjon opplysninger om kommunen gjorde beregninger av verdien av denne anskaffelsen. Da verdien var langt unna den dagjeldende nasjonale terskelverdien for kunngjøringsplikt (kr 500 000), finner vi *ikke grunnlag for å gjøre vurdering* opp mot revisjonskriteriet om at Røst kommune skal påse at det gjøres en beregning av anskaffelsens anslåtte verdi i tråd med forskrift om offentlige anskaffelser. Kommunen er pliktig å gjøre en slik vurdering, men vi ser altså ikke grunnlag for å problematisere etterlevelsen av dette for akkurat denne anskaffelsen.

Revisor legger til grunn kommunens opplysninger om at forespørsel om tilbud ble sendt til fire leverandører. Vi legger til grunn at dette er egnet til å sikre ivaretagelse av konkurransekravet. At flere fikk tilsendt tilbudsforespørsel er også egnet til å ivareta hensynet til likebehandling. Revisors vurdering er at Røst kommune for denne anskaffelsen **har oppfylt** revisjonskriteriet om å påse at forespørsel om tilbud sendes til flere potensielle leverandører.

I kommunens dokumentasjon for anskaffelsen var det ikke informasjon om tildelingskriterier. Protokollen tilsier at det var pris som var vektlagt, men revisor har ikke grunnlag for å vite hvorvidt andre kriterier skulle vektlegges. Revisor har derfor *ikke grunnlag for å gjøre entydig vurdering* opp mot revisjonskriteriet om at kommunen skal påse at tilbud tildeles i tråd med tildelingskriteriene satt i forespørsel. Dersom pris var eneste tildelingskriterium, var tildelingen i tråd med det som var formidlet til potensielle leverandører.

Det foreligger en protokoll fra anskaffelsen. I forskriften som gjaldt på tidspunktet anskaffelsen ble gjennomført, var det krav til hva forskriften skulle inneholde informasjon om. Den protokollen som revisor er blitt forelagt inneholder ikke alle de opplysninger som påkrevd, jf. forskriften § 3-2, jf. forskriftens vedlegg 3. Av opplysninger som ifølge vedlegg 3 mangler i protokollen, er kort beskrivelse av hva som skal anskaffes og anslått verdi på kontrakten. I tråd med reglene har kommunen inntatt opplysninger i protokollen om virksomhetens navn, protokollførers navn, tiltak som gjennomføres for å sikre reell konkurranse om kontrakten og navn på leverandører som har levert tilbud. Protokollen inneholder også opplysninger som viser valg av leverandør. Protokollen er datert og signert. Revisors vurdering er at Røst kommune for anskaffelsen av tilstandsanalyse **ikke fullt ut har oppfylt** revisjonskriteriet om å føre anskaffelsesprotokoll i henhold til forskriften. Som følge av at vi med utgangspunkt i foreliggende dokumentasjon ikke kan vurdere samtlige av de utledete revisjonskriteriene, er vår vurdering at kommunen **ikke har oppfylt** revisjonskriteriet at det fortløpende sikres at de vurderinger og den dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av konkurransen er skriftlig.

Forprosjekt

Det neste oppdraget som Røst kommune satt ut til eksterne i planleggingsfasen var utarbeidelse av **forprosjekt**. Vi har funnet at Røst kommune signerte kontrakt med firmaet Stein Hamre Arkitektkontor AS i 2020. Anskaffelsesprosessen ble imidlertid igangsatt flere år tidligere. Vi har også funnet at de oppgavene som oppdraget ifølge konkurransegrunnlaget besto i, ble ferdigstilt i løpet av 2019. Oppdraget besto ifølge konkurransegrunnlag og kontrakt av brukerkartlegging, oppsummering gjeldende krav til undervisningsbygg, utarbeidelse av romprogram, se på lokalisering, tegninger og skisser og kostnadskalkyle, utredning/programmering tomt. Revisor vurderer i det følgende anskaffelsen som ble igangsatt desember 2017.

Røst kommune valgte å utvide prosjektet etter 2019 og fortsatte med samme leverandør i den videre prosjekteringen etter at forprosjektet var ferdigstilt. Vi har ikke funnet informasjon i konkurransegrunnlag eller kontrakt om at det inngikk beskrivelser av at oppdraget kunne utvides fra å omfatte *forprosjekt* til å omfatte også *detaljprosjektering og gjennomføring av anskaffelsesprosesser* på vegne av Røst kommune. Sistnevnte innebar å engasjere eksterne til utførelse av bygge- og anleggsarbeider. Kontraktens verdi var angitt til kr 795 000 eks. mva. i 2019. Samlet utbetaling fra Røst kommune til firmaet som fikk kontrakt om utarbeidelse av forprosjekt ved konkurransegjennomføringen i 2019 utgjør kr 3 592 548 eks mva. Det inngår altså mer enn kun honorar for forprosjektet i denne samlede utbetalingen.

For anskaffelsen av konsulent for utarbeidelse av *forprosjektet* gjaldt lov og forskrift om offentlige anskaffelser fra 2016 (loven trådte i kraft 1.1.2017). Som vi kommer til i det følgende er det relevant å vurdere ikke kun anskaffelsen av forprosjektet, men også detaljprosjektering og engasjering av bygge- og anleggsarbeider.

Når det gjelder anskaffelsens verdi, har vi fått informasjon om de kalkylene som har blitt utarbeidet. Norconsult sin kalkyle tilsa prosjekteringskostnader på omtrent kr 2,8 millioner. Det inngår ikke informasjon om kommunen selv gjorde vurderinger av hva verdien av oppdraget som omhandlet kun forprosjekt utgjorde. I forskrift om offentlige anskaffelser § 5-4 er regler om beregningen av anskaffelsens verdi. Det er ikke dokumentasjon som belyser at det faktisk har blitt gjort vurderinger av anskaffelsens verdi av Røst kommune. Når samlet oppdrag og samlet utbetaling fraviker så mye fra angivelse av oppdrag og verdi i kontrakt, kan ikke revisor legge til grunn at beregningen har vært forsvarlig. Vi viser til forskriftens § 5-4 (1): «Oppdragsgiveren skal beregne kontraktens verdi på grunnlag av et anslag over den samlede betalingen ekskl. mva., inkludert enhver form for opsjon som er fastsatt i anskaffelsesdokumentene». Det var ikke opsjon nevnt i dokumentene, men det er gjort bestillinger fra firmaet utover det som var beskrevet opprinnelig. Revisors vurdering er at Røst kommune **ikke har oppfylt** revisjonskriteriet om i forkant av kunngjøring ha foretatt en beregning av anskaffelsens verdi i tråd med forskrift om offentlige anskaffelser.

Terskelverdiene er bestemmende for hvilken del av forskriften som får anvendelse. Med utgangspunkt i angitt verdi på kontrakten på under kr 800 000, forelå det ikke plikt til å kunngjøre konkurranse om kontrakten. Det var med utgangspunkt i den verdien tilstrekkelig å gi flere potensielle leverandører mulighet til å levere tilbud – og for øvrig tilstrekkelig at kommunen sikret ivaretagelse av grunnleggende krav. Imidlertid har valgte leverandør for forprosjektet fått flere oppdrag av Røst kommune enn det som var beskrevet. Etter revisors syn må vurderingene av Røst kommunes etterlevelse av anskaffelsesregelverket ta utgangspunkt i hva som totalt sett har blitt bestilt av kommunen og utbetalt for leverte tjenester til kommunen. I mangel av forsvarlige beregninger fra kommunen må revisor legge til grunn utbetalt beløp.

Revisor legger til grunn at anskaffelsene som Røst kommune har gjort fra Stein Hamre Arkitektkontor AS totalt sett har oversteget nasjonal terskelverdi og EØS-terskelverdi. Ifølge forskrift om offentlige anskaffelser § 5-3 (1) bokstav b er EØS-terskelverdi for vare- og tjenestekjøp kr 2 millioner på tidspunktet anskaffelsen ble gjort. Anskaffelsene skulle dermed vært gjennomført etter forskrift om offentlige anskaffelser del III. Det betyr at konkurranse skulle være kunngjort. Manglende kunngjøring er brudd på anskaffelsesregelverkets grunnleggende krav om konkurranse.

Det er altså gitt oppdrag til firmaet som ikke var omfattet av det opprinnelige tilbudet. Anskaffelsesregelverket setter grenser for oppdragsgivers mulighet til å gjøre endringer i inngåtte kontrakter. Der en endring må betraktes som vesentlig vil det foreligge brudd på anskaffelsesregelverket. Slik revisor ser det, inngår det oppdrag som har et annet innhold enn det som opprinnelig ble forespeilet i tilbudsforespørselen. Det foreligger ikke skriftliggjorte vurderinger fra Røst kommune om at dette kunne gjøres uten kunngjøring.

Slik revisor ser det er det ikke relevant å gjøre vurderinger opp mot alle de utledete revisjonskriteriene. Revisors vurdering er at Røst kommune **ikke har oppfylt** revisjonskriteriet om å kunngjøre konkurranse i TED-databasen. Revisors vurdering er også at Røst kommune **ikke har oppfylt** revisjonskriteriet om å føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket. Røst kommune **har ikke oppfylt** revisjonskriteriet om å fortløpende sikre at de vurderinger og den dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av konkurransen er skriftlig.

Grunnarbeider

Kontrakt om **grunnarbeider** ble tildelt entreprenør etter gjennomført konkurranse. Revisor legger til grunn at dette er bygge- og anleggskontrakt. Anskaffelsesprosessen ble iverksatt høsten 2019 og vi legger til grunn at nasjonal terskelverdi var kr 1,1 millioner og EØS-terskelverdi på det tidspunktet var kr 51 millioner. Med utgangspunkt i kontraktens verdi legger revisor til grunn at forskriftens del I og del II måtte følges i anskaffelsen. Røst kommune har imidlertid gjennomført anskaffelsen etter del I. Foreliggende opplysninger tilsier at grunnleggende krav til konkurranse, likebehandling og dokumentasjon er ivaretatt i den konkurransegjennomføringen som kommunen valgte. Imidlertid skulle anskaffelsen vært gjennomført etter forskriften del I og del II.

Våre undersøkelser viser at det ble laget en kalkyle for grunnarbeider. Denne var på til sammen nesten kr 5 millioner. Revisor har ikke opplysninger om hvilke eventuelle beregninger som lå til grunn for at verdien på kontrakten om grunnarbeider var på kr 2 millioner. Basert på foreliggende opplysninger er revisors vurdering at Røst kommune **ikke har oppfylt** revisjonskriteriet om å ha foretatt en beregning av anskaffelsens anslåtte verdi i tråd med forskrift om offentlige anskaffelser.

Røst kommune har for denne anskaffelsen **oppfylt** revisjonskriteriene om å beskrive konkurransen og kontraktsvilkårene i et konkurransegrunnlag. Det er satt og brukt kvalifikasjonskrav og tildelingskriterier og det er dokumentert at kommunen har gjort vurderinger av tilbydere og tilbudene opp mot disse. Imidlertid blir revisjonskriteriet om å bruke kvalifikasjonskrav og tildelingskriterier i henhold til forskriften **ikke oppfylt** da vi har lagt til grunn at anskaffelsen skulle vært gjennomført etter forskriften del II. Revisjonskriteriet om å benytte tillatt anskaffelsesprosedyre etter regelverket er heller **ikke oppfylt** som følge av dette.

Anskaffelsen er belyst gjennom kommunens dokumentasjon. Vår vurdering er at Røst kommune **i stor grad har oppfylt** revisjonskriteriet om å sikre at de vurderinger og den dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av konkurransen er skriftlig. At kriterier ikke er fullt ut oppfylt begrunner vi i at det ikke er dokumenterte vurderinger av beregninger av anskaffelsens verdi og av at anskaffelsen ikke måtte kunngjøres. Revisors vurdering er at Røst kommune **i stor grad har oppfylt** revisjonskriteriet om å føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket. Valg av prosedyre er etter revisors syn et vesentlig forhold som skulle vært angitt i protokoll.

Revisors vurdering er at revisjonskriteriet om å kunngjøre konkurranse i Doffin **ikke er oppfylt**.

Lønns- og arbeidsvilkår i kontrakt

Om kontrakten om grunnarbeider er det relevant å gjøre vurderinger av Røst kommune opp mot revisjonskriterier utledet fra forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter. Revisors undersøkelser gjelder hvorvidt det er gitt de nødvendige opplysninger i kommunens konkurransegrunnlag og/eller kontrakt. I konkurransegrunnlaget fant vi krav fra kommunen til leverandør om at kommunen kan kreve dokumentasjon på oppfyllelse av forskriftens § 5, kan gjennomføre sanksjoner og at det kan gjennomføres kontroll. Revisors vurdering er at Røst kommune **har oppfylt** revisjonskriteriet om å sørge for å overholde forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter ved:

- å kreve i kontrakten at leverandører og eventuelle underleverandører på forespørsel må dokumentere at krav til lønns- og arbeidsvilkår som nevnt i forskriften § 5 er oppfylt
- i kontrakten forbeholde seg retten til å gjennomføre nødvendige sanksjoner, dersom leverandøren eller eventuelle underleverandører ikke etterlever vilkårene i § 5
- i kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget opplyse om at kontrakten vil inneholde krav om lønns- og arbeidsvilkår, dokumentasjon og sanksjoner i samsvar med forskriften
- å gjennomføre nødvendig kontroll av om kravene til lønns- og arbeidsvilkår overholdes

Revisors konklusjon er at Røst kommune i planleggingen av nytt oppvekstsenter har gjort anskaffelser uten å ha etterlevd sentrale bestemmelser i anskaffelsesregelverket om konkurranse, likebehandling og etterprøvbarehet.

6 **KOMMUNEDIREKTØRENS UTTALELSE**

Revisor sendte 20.12.2021 rapporten på uttalelse til Røst kommune v/kommunedirektør. Vi mottok uttalelsen den 7.1.2022 og den er gjengitt i sin helhet nedenfor.

Rapporten tas til etterretning. Forvaltningsrevisjon av ulike områder i kommunen er alltid interessant og lærerikt.

Røst kommune vil for fremtiden nytte kunnskaper som er opparbeidet gjennom denne forvaltningsrevisjonen til å etterleve sentrale bestemmelser i anskaffelsesregelverket om konkurranse, likebehandling og etterprøvnbarhet. Røst kommune vil også planlegge fremtidige prosjekter i samsvar med beste praksis på området.

I en liten kommune som Røst, er det krevende å ha kompetanse og kapasitet på alle områder som kommunene har ansvar for. Røst kommune er takknemlig for å ha fått nyttig erfaring gjennom denne forvaltningsrevisjonen.

Mvh

Vigdis Bolås

Kommunedirektør

Mobil: 907 44 719

Kontor: 760 50 506

Røst kommune

7 ANBEFALINGER

På bakgrunn av revisors funn, vurderinger og konklusjoner anbefaler vi at Røst kommune i framtidige investeringsprosjekter bør sikre at forprosjekt blir kvalitetssikret.

Videre anbefaler vi at Røst kommune sikrer at anskaffelser i fremtidige investeringsprosjekter gjøres i tråd med anskaffelsesregelverket, herunder påser at det:

- i planleggingen av prosjekter gjennomføres og dokumenteres beregninger av anskaffelsens verdi i tråd med forskrift om offentlige anskaffelser
- gjøres vurderinger av lovligheten opp mot anskaffelsesregelverket ved behov for eventuelle nye eller endrede bestillinger og innkjøp
- føres anskaffelsesprotokoll i henhold til forskrift om offentlige anskaffelser
- fortløpende sikres at de vurderinger og den dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av konkurransen er skriftlig

8 REFERANSER

Kilder for revisjonskriterier:

- Lov 17. juni 2016 nr. 73 om offentlige anskaffelser
- Lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (foregående kommuneloven brukes fordi det var den som var gjeldende da investeringsprosjektet ble planlagt og vedtatt)
- Forskrift 12.8.2016 nr. 974 om offentlige anskaffelser
- Forskrift 8.2.2008 nr. 112 om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter
- Veileder til reglene om offentlige anskaffelser (anskaffelsesforskriften)
- Welde Morten (NTNU), Jostein Aksdal (Høgskolen Stord/Haugesund) og Inger Lise Tyholt Grindvoll (SINTEF) (2015): *Kommunale investeringsprosjekter. Prosjektmodeller og krav til beslutningsunderlag*. Rapport nr. 45 for forskningsprogrammet Concept. Ex ante akademisk forlag
- Beste praksisanbefalinger fra Bygg 21
- <https://www.anskaffelser.no/anskaffelsesprosessen/byggeprosessen-steg-steg>
- Saksutredninger m/vedlegg og referater fra politiske møter
- Dokumentasjon fra planleggingen og gjennomføringen av forprosjektet
- Møtereferater fra brukergrupper
- Anbudsdokumenter og kontrakter
- Regnskapstall

Om selskapet og vår forvaltningsrevisjonskompetanse

KomRev NORD IKS utfører helhetlig revisjon av kommuner og fylkeskommuner, kommunale foretak, interkommunale selskaper, offentlige stiftelser, kirkeregnskap og legater. Selskapets eiere og oppdragsgivere er Troms og Finnmark fylkeskommune, Nordland fylkeskommune, tolv kommuner i Nordland og 28 kommuner i Troms og Finnmark.

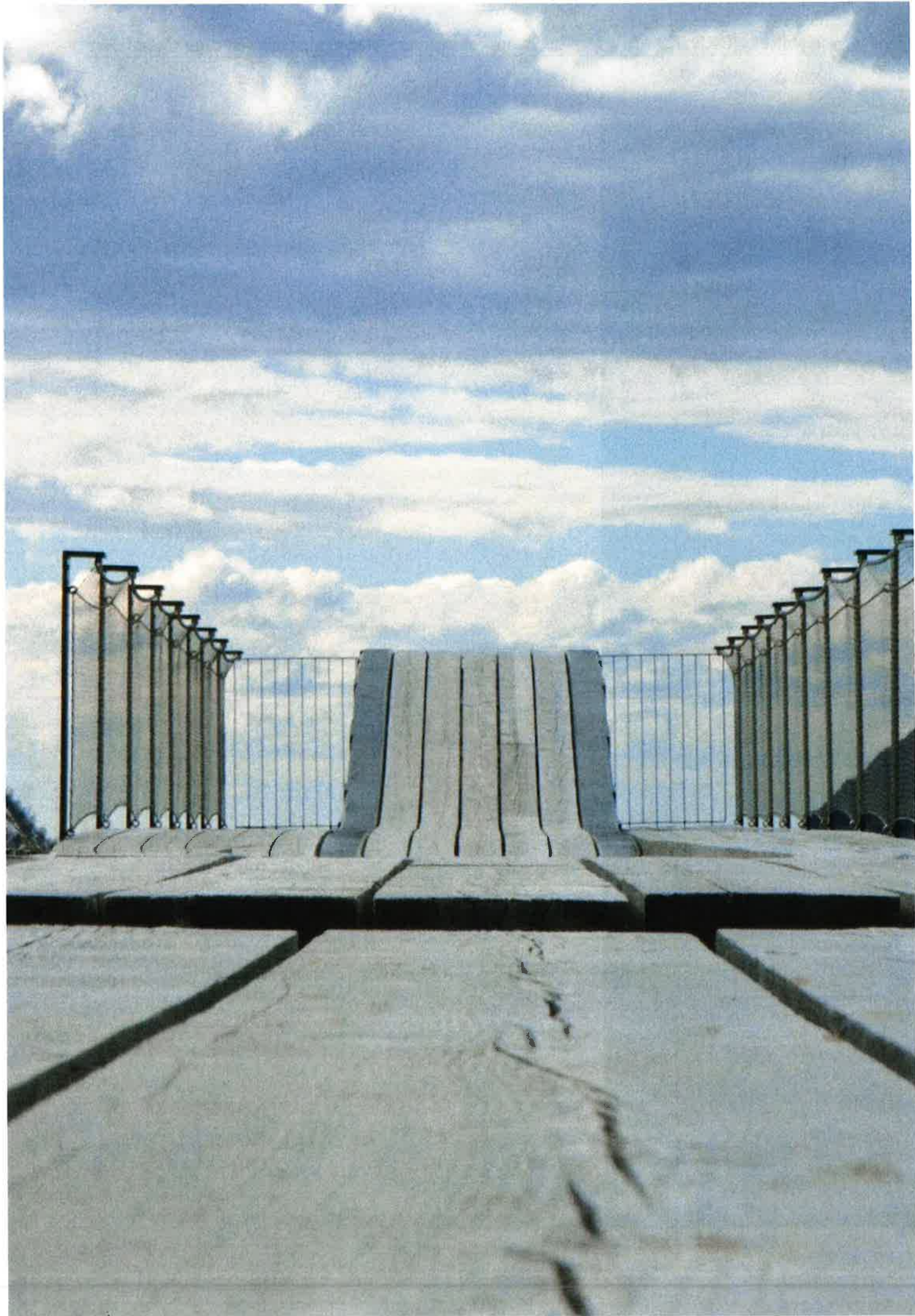
Vårt hovedkontor ligger i Harstad, og vi har avdelingskontorer i Tromsø, Narvik, Finnsnes, Bodø, Sortland, Sjøvegan, Leknes og Svolvær.

Vi har 45 medarbeidere som samlet sett har lang erfaring fra og god kunnskap om offentlig sektor og revisjon.

Selskapet er uavhengig i forhold til kommuner, stat, privat næringsliv og andre institusjoner i samfunnet.

Vårt forvaltningsrevisjonsteam består av 14 medarbeidere med høyere utdanning innen ulike fag:

- Rettsvitenskap
- Sosiologi
- Statsvitenskap
- Samfunnsøkonomi

Til kontrollutvalget i Røst kommune

Uavhengig revisors attestasjonsuttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen.

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Røst kommunes etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på følgende områder:

Kontroll av etterlevelse av selvkostforskriften, begrenset til § 8 og § 9:

1. Er håndtering av underskudd/overskudd i tråd med § 8 i selvkostforskriften?
2. Har kommunen dokumentert beregning av samlet selvkost, jfr. § 9 i selvkostforskriften?

For pkt. 1 har vi kontrollert årene 2010-2020 og for pkt. 2 har vi sett på dokumentasjon for året 2020. Kriterier er hentet fra Forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften), § 8 og § 9.

Ledelsens ansvar for etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen

Kommunedirektøren er ansvarlig for å etablere administrative rutiner som sørger for at økonomiforvaltningen utøves i tråd med bestemmelser og vedtak, og at økonomiforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll.

Vår uavhengighet og kvalitetskontroll

Vi har utført oppdraget i samsvar med etiske retningslinjer for revisjonsselskapet, som inneholder uavhengighetskrav og andre krav basert på grunnleggende prinsipper om integritet, objektivitet, faglig kompetanse og tilbørlig aktsomhet, fortrolighet og profesjonell opptreden.

I samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC 1 Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og forenklet revisorkontroll av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester) har KomRev NORD IKS et tilstrekkelig kvalitetskontrollsystem, herunder dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering.

Våre oppgaver og plikter

Vår oppgave er å avgi en uttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på grunnlag av bevisene vi har hentet inn. Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet i samsvar med kommunelovens regler og RSK 301 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen. Standarden krever at vi planlegger og gjennomfører oppdraget for å oppnå moderat sikkerhet for hvorvidt det foreligger vesentlige feil eller mangler ved etterlevelse av bestemmelser og vedtak i kommunens økonomiforvaltning på det området vi har foretatt forenklet etterlevelseskontroll.

Vi baserer oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering som legges frem for kontrollutvalget.

Utføring av et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet i henhold til RSK 301, innebærer å utføre handlinger for å innhente bevis for at bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen etterleves. Typen, tidspunktet for og omfanget av de valgte handlingene er gjenstand for revisors skjønn. Moderat sikkerhet har klart lavere sikkerhetsgrad enn betryggende sikkerhet, og vi gir derfor ikke uttrykk for samme nivå av sikkerhet som i en revisjonsberetning.

Vi mener at vi har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig bevis som grunnlag for vår konklusjon.

Grunnlag for konklusjon med forbehold

Vi vurderer at kommunen ikke har etterlevd § 8 håndtering av underskudd og overskudd. Vi har avdekket at det har vært tilfeller av manglende inndekning av underskudd innen 5 år. Underskudd har automatisk blitt "bortskrevet" (ikke tatt med videre) når de ikke var inndekket innen 5 år. Dette vurderer vi er i strid med selvkostforskriften og prinsippet om selvkost.

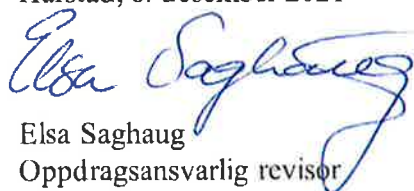
Konklusjon med forbehold

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis så er vår vurdering at kommunen delvis har etterlevd de kriteriene vi har målt opp mot. Med hensyn til krav i selvkostforskriften § 8 er denne ikke fulgt, jfr. avsnittet grunnlag for konklusjon med forbehold. For § 9 har kommunen etter vårt syn etterlevd denne i det vesentligste, men har hatt et mangelfullt grunnlag for fastsettelse av årsgebyrer, da grundige forkalkyler ikke har vært benyttet.

Vi viser til vedlagte sak 21/47 til kommunestyret og mottatt uttalelse fra ledelsen som viser at kommunen allerede har fulgt opp saken på en tilfredsstillende måte.

Denne uttalelsen er utelukkende utarbeidet for å gi kontrollutvalget et bedre grunnlag for å ivareta sitt påseansvar med økonomiforvaltningen og til Røst kommunes informasjon, og er ikke nødvendigvis egnet til andre formål.

Harstad, 6. desember 2021

Elsa Saghaug
Oppdragsansvarlig revisor

Vedlegg

Kopi: kommunedirektør og økonomisjef

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
21/47	Kommunestyret	24.11.2021

Tilbakeføring av tidligere nedskrevne selvkostunderskudd - slam og renovasjon

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Tidligere nedskrevne selvkostunderskudd på slam- og renovasjonsområdet i perioden 2016-2020 tilbakeføres med til sammen kr 125 985 (slam) og kr 192 390 (renovasjon).

Kommunestyrets behandling i møte den 24.11.2021:

Behandling:

Økonomisjef Kay Meløysund presenterte selvkostprinsippet for slam- og renovasjonsområdet.

Votering:

Vedtak:

Tidligere nedskrevne selvkostunderskudd på slam- og renovasjonsområdet i perioden 2016-2020 tilbakeføres med til sammen kr 125 985 (slam) og kr 192 390 (renovasjon).

Enstemmig vedtatt.

Sammendrag

På bakgrunn av en ny tolkning av selvkostforskriften må kommunen endre dagens praksis på selvkostområdene hvor underskudd som ikke er innekket etter fem år automatisk blir nedskrevet. På vann- og avløpsområdet vil ikke dette ha tilbakevirkende kraft, og nedskrivningene som er gjort i tidligere år blir stående. På slam- og renovasjonsområdet må nedskrivningene tilbakeføres, og innekkes i årene som kommer i form av høyere gebyrer eller utsettelse av lavere gebyrer, alt annet like. På slamområdet dreier dette seg om ca. kr 126 000 totalt, mens på renovasjonsområdet er det snakk om ca. kr 192 000.

Saksopplysninger

Lovgrunnlag

Mange kommunale gebyrer er underlagt et grunnprinsipp om selvkost. Lovhjemmelen for å ta gebyrer til selvkost, hvilke tjenester dette gjelder og hvordan gebyrfordelingen mellom brukerne kan fastsettes er regulert i den enkelte særlov med forskrifter. På VAR-området er gebyrene for vann- og avløpstjenester regulert i vass- og avløpsanleggslova (§§ 3-5) og i tilhørende forurensningsforskrift (§ 16), mens for renovasjons- og slamtjenester er dette regulert i forurensningsloven (§§ 26, 30 og 34) og i tilhørende avfallsforskrift (§ 15).

På vann- og avløpsområdet er gebyrene begrenset oppad til selvkost, men kommunen *kan* selv velge en lavere inndekningsgrad. I Røst er det, som i de fleste andre kommuner, vedtatt full selvkostinndekning jf. lokal forskrift om vann- og avløpsgebyrer (§ 3), senest revidert 2011.

På slam- og renovasjonsområdet fremgår det av sentral avfallsforskrift at gebyrene *skal* tilsvare selvkost, verken mer eller mindre. Kommunen kan i motsetning til på vann- og avløpsområdet ikke selv velge en lavere inndekningsgrad.

I tillegg til dette kommer spørsmålet om hvordan kommunens samlede selvkost for den gebyrpliktige tjenesten skal beregnes, og hvordan overskudd, underskudd og evt. feil skal håndteres. Dette er regulert direkte i kommuneloven (§ 15-1) og i tilhørende selvkostforskrift. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har også utarbeidet en veileder til denne selvkostforskriften. Lovtekst, forskrift, og veileder ble oppdatert i forbindelse med ny kommunelov.

Problemstilling

I ny selvkostveileder kapittel 11.3 sjette ledd, som utdyper bestemmelsen i selvkostforskriften § 8 om håndtering av overskudd og underskudd, heter det at

«Det er en frist på fem år for å dekke inn et fremført underskudd. Et fremført underskudd som oppsto i år t skal dekkes inn senest i år t+5, et underskudd som oppsto i år t+1 skal dekkes inn senest i år t+6 og så videre.»

Tidligere veileder hadde lignende formuleringer. Røst kommune har, også etter å ha konsultert med andre, frem til nå tolket disse bestemmelsene slik at fremført underskudd som man ikke rekker å dekke inn i løpet av en femårsperiode må kommunen «la gå». I de årene dette har vært aktuelt, så har derfor saldo på fremført underskudd blitt nedskrevet, og restsaldo som skal dekkes inn av brukerne på Røst blitt tilsvarende redusert. Dette nedskrevne tallet er det som har fremkommet i noteopplysninger i hvert årsregnskap som saldo på fremført underskudd.

Tabellen under viser hvilke nedskrivninger som har blitt gjort ved avslutningen av selvkostregnskapene i hvert enkelt år siden 2015 som en følge av at fremført underskudd har blitt mer enn fem år gammelt (før dette ble det ikke gjort nedskrivninger). Kolonnen helt til høyre viser samlede nedskrivninger for hvert tjenesteområde:

Tall i kr	2015	2016	2017	2018	2019	2020	SUM
Vann	-85 265	-648 555	-114 346				-848 166
Avløp	-96 816	-129 730	-176 515	-250 098	-80 492	-253 525	-987 176
Slam				-4 144	-66 004	-55 837	-125 985
Renovasjon		-34 682	-125 821	-31 887			-192 390

Ny tolkning fra revisjonen er imidlertid at dette ikke blir riktig, og dette påpekes i forenklet etterlevelseskontroll 2021 datert 11.11.2021. På vann- og avløpsområdet kan kommunestyret fortsatt velge å ikke dekke inn dette beløpet, men det fordrer et eksplisitt vedtak av kommunestyret selv. Uten et slikt vedtak vil det fremførte underskuddet i prinsippet «leve videre» også etter at fem år har gått. På slam- og renovasjonsområdet vil underskuddet bli fremført helt til det er dekket inn, og kommunestyret har ikke anledning til å vedta noe annet.

Synspunktet om at underskudd likevel ikke blir foreldet kan også underbygges ved hjelp av et annet punkt fra selvkostveileder kapittel 11.3 (syvende ledd, første og andre punktum):

«Et underskudd som fremføres, kan i visse tilfeller dekkes inn senere enn fem år etter at det oppsto. Dette gjelder bare hvis det er nødvendig for å unngå at dagens brukere betaler for fremtidig bruk av gjennomførte investeringer.»

Derimot er det slik at hvis tidligere nedskrivninger av underskudd må klassifiseres som en feil, så må dette også vurderes opp mot selvkostforskriften § 7 annet ledd:

Hvis en feil fra tidligere år har vært til gunst for brukerne, skal virkningen av feilen ikke tas inn i selvkost som en kostnad. Dette gjelder ikke for avfallsgebyrer etter forurensningsloven § 34 første ledd.

Vurderinger

Kommunedirektøren slutter seg til ny tolkning fra revisjonen som tilsier at fremførte underskudd ikke automatisk faller bort etter fem år.

På tjenesteområdene for slam og renovasjon, som da vil være pliktige områder å føre dette underskuddet tilbake på, er beløpene det er snakk om forholdsvis beskjedne, og det vil være praktisk gjennomførbart å kunne få disse inndekket fremover. Slamtjenestene ligger for øvrig an til å gå med et overskudd i 2021, mens renovasjonstjenestene foreløpig styrer mot et lite underskudd.

På tjenesteområdene for vann og avløp vil korrigeringsene være til ugunst for brukerne, og det er derfor ikke anledning til å tilbakeføre underskuddene selv om man måtte ønske dette. Når det er sagt er det også vanskelig å se for seg at en slik tilbakeføring med tilhørende gebyrheving ville vært praktisk gjennomførbar uten veldig store konsekvenser for brukerne, spesielt på avløpsområdet. Her har tjenesten hvert år gått med relativt store underskudd, og til tross for en større gebyrjustering med virkning fra 2021 ser det fortsatt ikke ut til at tjenesten vil kunne levere et overskudd inneværende år. Når det samtidig ligger ca. kr 1,8 mill. igjen av tidligere underskudd som *ikke* har blitt slettet, så ville en ytterligere tilbakeføring blitt krevende.

Tall i kr	Oppr. saldo per 31.12.2020	Nødvendig tilbakeføring	Ny saldo per 31.12.2020	Kommentar
Vann	-447 054		-447 054	Saldo selvkostfond
Avløp	1 796 660		1 796 660	Saldo fremført underskudd
Slam	377 667	125 985	503 652	Saldo fremført underskudd
Renovasjon	111 231	192 390	303 621	Saldo fremført underskudd

Fremover er det viktig at kvaliteten på forkalkylene bedres, slik at det legges en plan for hvordan underskudd kan inndekkes innenfor tidsrammen på fem år. I situasjoner hvor man likevel ønsker å avvike fra selvkostprinsipp/full inndekning av underskudd, på områder hvor dette er tillatt, må dette fremkomme eksplisitt i vedtak fra kommunestyret.

Konklusjon og anbefaling

Tidligere nedskrevne underskudd på slam- og renovasjonsområdet tilbakeføres med henholdsvis kr 125 985 og kr 192 390. Ny saldo på fremførte underskudd per 31.12.2020 er henholdsvis kr 503 652 og kr 303 621.

Vigdis Bolås
Kommunedirektør

Saksbehandler: Kay Morten Meløysund

K-Sekretariatet

Utvalg: Kontrollutvalget i Røst kommune	Saksnummer: 08/2022	Møtedato: 24.02.2022	Saksbehandler: Berit P Pedersen
---	-------------------------------	--------------------------------	---

REFERATSAKER

Innstilling til vedtak:

(Saken fremmes uten innstilling til vedtak)

Saken gjelder:

Orienteringer til kontrollutvalget.

Vedlegg til saken:

- A: Trykte vedlegg
- B: Uttrykte vedlegg

Saksutredning:

Orienteringer:

- A: EPOST AV 12.11.2021 FRA SALTEN KONTROLLUTVALGSSERVICE
  - Forvaltningsrevisjonsrapport – Vertskommunesamarbeid om barneverntjenesten – Hamarøy kommune
- B: BREV FRA K-SEKRETARIATET TIL KOMMUNEDIREKTØRENE
  - Erfaringer fra behandlingen av årsberetningene for 2020

Bodø 28.januar.2022.

Berit P Pedersen
seniorrådgiver

Utvalg: Kontrollutvalget i Røst kommune	Saksnummer: 07/2022	Møtedato: 24.02.2022	Saksbehandler: Berit P Pedersen
--	-------------------------------	--------------------------------	---

OPPFØLGING AV KU SAK 26/21 RØST KOMMUNES OPPFØLGING AV FORVALTNINGSLOVENS BESTEMMELSER VEDRØRENDE BESVARELSE AV HENVENDELSER SENDT TIL KOMMUNEN

Innstilling til v e d t a k:

Kontrollutvalget tar kommunedirektørens skriftlige redegjørelse til orientering.

Saken gjelder:

Oppfølging av KU sak 26/21 kommunens oppfølging av forvaltningslovens bestemmelser, vedrørende besvarelser av henvendelser sendt til Røst kommune.

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg: Brev fra kommunedirektøren datert 17.12.2021.

B: Utrykte vedlegg:

Saksutredning:

I kontrollutvalgets møte under sak 26/21 Eventuelt - fattet kontrollutvalget følgende vedtak;

Kontrollutvalget har fått henvendelse vedrørende manglende svar på brev sendt til Røst kommune. Kontrollutvalget ber kommunedirektøren sende en skriftlig tilbakemelding om hvordan kommunens rutiner fungerer på dette området, og videre skriftlig redegjøre for hvordan kommunen følger opp forvaltningslovens bestemmelser. Skriftlig tilbakemelding sendes innen 31.12.2021.

Kommunedirektøren har i svar av 17.12.2021 meddelt følgende;

«Viser til melding om vedtak fra kontrollutvalget i sak 26/21 datert 18.10.2021.

Røst kommune skal besvare henvendelser «uten ugrunnet opphold» i tråd med forvaltningsloven § 11 a første ledd. Kommunen vil derfor sørge for at henvendelser fra borgerne besvares uten ugrunnet opphold, samt innarbeide nødvendige rutiner som sikrer at det sendes foreløpig svar og forsinkelsesmeldinger i tråd med forvaltningsloven og krav til god forvaltningsskikk.

Generelt om forvaltningslovens § 11 a

Forvaltningsloven inneholder ingen generelle bestemmelser om konkrete frister for forvaltningens behandling av saker. Dette fordi forvaltningssaker er av svært forskjellig art og kompleksitet, og derfor stiller ulike krav til rettsikkerhet, forsvarlig utredning og grundighet. I tillegg varierer det hvilken kapasitet det enkelte forvaltningsorgan har til å prioritere enkeltsaksbehandling.

Forvaltningslovens § 11 a angir likevel bestemmelser om fremdriften i en forvaltningssak.

Bestemmelsen fastsetter et generelt prinsipp om at forvaltningen skal påbegynne og gjennomføre saksbehandlingen så raskt som praktisk mulig. Dersom forvaltningsorganet ser at det vil ta uforholdsmessig lang tid før en henvendelse kan besvares, skal det snarest mulig gi et foreløpig svar.

Gjeldende rutine for besvarelse av brev sendt til kommunen

I Røst kommune sendes det ut et automatisk svar på henvendelser som kommer inn gjennom e-post til postkasse@rost.kommune.no. Svaret forteller at e-posten er mottatt og at den er sendt videre til saksbehandler for oppfølging, jfr. eForvaltningsforskriften § 6. Ved innsending av henvendelser gjennom eDialog får innsender umiddelbart en kvittering med referansenummer på e-post.

Saksbehandlere i kommunen har ansvaret for oppfølgingen av brev, SMS, e-poster og ev. andre meldinger som kommer inn til saksbehandler. Saksbehandler skal sørge for å overholde frister til restanser. Saksbehandler skal gi et foreløpig svar dersom det ventes at det vil ta uforholdsmessig lang tid før en henvendelse kan besvares. Foreløpig svar kan likevel unnlates dersom det må anses som åpenbart unødvendig. Enhetsledere har ansvar for å holde oversyn med restanser i egen enhet.»

(sitat slutt)

Brevet fra kommunedirektøren følger som vedlegg.

K-Sekretariatets vurdering:

Kommunedirektøren har etter K-Sekretariatets vurdering gitt et tilfredsstillende og utfyllende svar på kontrollutvalgets henvendelse. I svaret har kommunedirektøren redegjort for gjeldende rutine for besvarelse av brev sendt til kommunen. Det fremkommer også at kommunen vil sørge for at henvendelser fra borgerne besvares uten ugrunnet opphold, samt innarbeide nødvendige rutiner som sikrer at det sendes foreløpig svar og forsinkelsesmeldinger i tråd med forvaltningsloven og krav til god forvaltningsskikk.

Sekretariatet anser at kommunedirektøren har fulgt opp kontrollutvalgets henvendelse/vedtak på tilfredsstillende måte, og innstilling til vedtak er avgitt på denne bakgrunn.

Sekretariatet rår kontrollutvalget å ta redegjørelsen til orientering.

Bodø, 19.januar 2022

Berit P Pedersen
seniorrådgiver

Berit Pauline Pedersen

Prinsensgate 100
8048 BODØDato: 17.12.2021
Saksbehandler: .....Vigdis Bolås
Telefon direkte: .....
Deres ref.: .....
Løpenr.: 2379/2021
Saksnr./vår ref.: 2020/308
Arkivkode: 033

Røst kommunes oppfølging av forvaltningslovens bestemmelser vedrørende besvarelse av henvendelser sendt til kommunen

Viser til melding om vedtak fra kontrollutvalget i sak 26/21 datert 18.10.2021.

Røst kommune skal besvare henvendelser «uten ugrunnet opphold» i tråd med forvaltningsloven § 11 a første ledd. Kommunen vil derfor sørge for at henvendelser fra borgerne besvares uten ugrunnet opphold, samt innarbeide nødvendige rutiner som sikrer at det sendes foreløpig svar og forsinkelsesmeldinger i tråd med forvaltningsloven og krav til god forvaltningsskikk.

Generelt om forvaltningslovens § 11 a

Forvaltningsloven inneholder ingen generelle bestemmelser om konkrete frister for forvaltningens behandling av saker. Dette fordi forvaltningssaker er av svært forskjellig art og kompleksitet, og derfor stiller ulike krav til rettsikkerhet, forsvarlig utredning og grundighet. I tillegg varierer det hvilken kapasitet det enkelte forvaltningsorgan har til å prioritere enkeltsaksbehandling.

Forvaltningslovens § 11 a angir likevel bestemmelser om fremdriften i en forvaltningssak. Bestemmelsen fastsetter et generelt prinsipp om at forvaltningen skal påbegynne og gjennomføre saksbehandlingen så raskt som praktisk mulig. Dersom forvaltningsorganet ser at det vil ta uforholdsmessig lang tid før en henvendelse kan besvares, skal det snarest mulig gi et foreløpig svar.

Gjeldende rutine for besvarelse av brev sendt til kommunen

I Røst kommune sendes det ut et automatisk svar på henvendelser som kommer inn gjennom e-post til postkasse@rost.kommune.no. Svaret forteller at e-posten er mottatt og at den er sendt videre til saksbehandler for oppfølging. jfr. eForvaltningsforskriften § 6. Ved innsending av henvendelser gjennom eDialog får innsender umiddelbart en kvittering med referansenummer på e-post.

Saksbehandlere i kommunen har ansvaret for oppfølgingen av brev, SMS, e-poster og ev. andre meldinger som kommer inn til saksbehandler. Saksbehandler skal sørge for å overholde frister til restanser. Saksbehandler skal gi et foreløpig svar dersom det ventes at det vil ta uforholdsmessig lang tid før en henvendelse kan besvares. Foreløpig svar kan likevel unnlates dersom det må anses som åpenbart unødvendig. Enhetsledere har ansvar for å holde oversyn med restanser i egen enhet.

Med hilsen

Vigdis Bolås
Kommunedirektør

Kommunedirektør

Postadresse:
Røstlandveien 37, 8064 Røst
Besøksadresse:
Røst rådhus

Telefon:
Sentralbord: 76050500

Elektroniske adresser:
postkasse@rost.kommune.no
vigdis.bolas@rost.kommune.no
www.rost.kommune.no

Org.nr.:
945 037 687
Bankkonto:
4500 78 75839

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift

Kopi til:

Elisabeth Kristin Mikalsen

Røstlandveien 37

8064

RØST

Kommunedirektøren i våre eierkommuner i Nordland og Troms

Deres ref.:
Vår ref.: 07/22/440.7.8/BP

Saksbeh.: Berit P Pedersen
E-postadr.: berit@k-sek.no

Telefon: 91691842
Dato: 14.01.2022

ERFARINGER FRA BEHANDLINGEN AV ÅRSBERETNINGENE FOR 2020

K-Sekretariatet IKS er et interkommunalt selskap eid av Troms og Finnmark fylkeskommune, Nordland fylkeskommune og 35 kommuner i Troms og Finnmark og Nordland. Vi utøver sekretariatfunksjonen for kontrollutvalgene i eierkommunene, samt for Longyearbyen lokalstyre, til sammen 38 kontrollutvalg.

Reglene om årsberetning er nye og gjaldt for årsberetningen for 2020. Etter reglene i kommuneloven § 14-7 plikter kommunen innen 31. mars hvert år å utarbeide en årsberetning. Plikten til å utarbeide årsberetning gjelder også for kommunale foretak. Etter § 14-7 skal årsberetningen redegjøre for:

- a) forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen, og om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid
- b) vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og vesentlige avvik fra kommunestyrets eller fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene
- c) virksomhetens måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen eller innbyggerne
- d) tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard
- e) den faktiske tilstanden når det gjelder kjønnslikestilling
- f) likestillingstiltak som er iverksatt, og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestillings- og diskrimineringslovens formål om likestilling uavhengig av kjønn, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk

Revisor er pålagt å kontrollere at årsberetningen inneholder de opplysninger som lov og forskrift krever, og kontrollutvalget skal behandle og uttale seg til årsberetningen, se reglene i kommuneloven § 24-5, tredje ledd og forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3.

Postadresse: K-Sekretariatet IKS Postboks 6600 9296 TROMSØ www.k-sek.no	Hovedkontor: Fylkeshuset TROMSØ Tlf. 77 78 80 43 Org.nr. 988 064 920	Avdelingskontor: Postmottak 9479 HARSTAD Tlf. 77 02 61 66	Avdelingskontor: Ringv. 1 9300 FINNSNES Tlf. 91 35 19 94	Avdelingskontor: Rådhuset 8305 SVOLVÆR Tlf. 95 10 90 02	Avdelingskontor: Fylkeshuset 8048 BODØ Tlf. 91 36 09 38
--	---	---	--	---	---

Selv om loven inneholder relativt begrenset krav til en årsberetning, er det vanlig at kommunene utarbeider (langt) mer grundige årsmeldinger eller årsrapporter for kommunens virksomhet og at de pliktige opplysningene inntas i denne.

Det er ikke noe i veien for at det pliktige innholdet i årsberetningen gis sammen med en bredere anlagt årsmelding, eller årsrapport. Her har kommunene stor frihet til å velge rapporteringsmåte. Ved utarbeidelsen av den nye kommuneloven var det imidlertid lagt til grunn at den lovpålagte rapporteringen (årsberetningen) først og fremst skal gjelde sentrale forhold ved kommunens økonomi og kommunens virksomhet. Den lovpålagte årsberetningen kan dermed være mer overordnet og kortfattet, enn en grundigere og lengre årsmelding/årsrapport.

Vi påpeker at kommunene har frihet ved utformingen, men sekretariatet ønsker kun å gjøre oppmerksom på fordelene ved å tenke mer atskilt for de to rapporteringene. Ved å utarbeide en separat årsberetning og en årsmelding/årsrapport oppnår man:

- bedre tid til å utarbeide en årsmelding/årsrapport, da det grundigere og utvidete innholdet i denne ikke trenger å foreligge 31.03 hvert år, men til kommunestyrets behandling, normalt i juni.
- bedre oversikt og fokus på de sentrale forholdene ved kommunens økonomi og virksomhet, som skal rapporteres i årsberetningen
- en lettelse i kontrollen for revisor
- en tydeliggjøring av hva som er gjenstand for behandling i kontrollutvalget

Når det gjelder nærmere om innholdet i årsberetningen, så er dette omtalt i forarbeidene til den nye kommuneloven (Prop. 46 L (2017–2018) bl.a. i kapittel 20.3 og i kommentarene til lovens § 14-7. Dokumentet finnes her:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-46-l-20172018/id2593519/>

Med vennlig hilsen

Berit P Pedersen
seniorrådgiver

Dokumentet er utarbeidet elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Forvaltningsrevisjon

***Vertskommunesamarbeidet
om barneverntjenesten***

Hamarøy kommune

FORORD

Salten kommunerevisjon IKS eies av kommunene Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Hamarøy, Meløy, Saltdal, Steigen og Sørfold i Salten- regionen i Nordland fylke.

Salten kommunerevisjon IKS utfører forvaltningsrevisjon innenfor en rekke områder, og med forskjellige innfallsvinkler. Vi har 3 forvaltningsrevisorer med følgende profesjoner: Silje Fisktjønmo - statsviter, Kai Andre Blix - siviløkonom og Bjørn Vegard Gamst - jurist, alle med bred erfaringsbakgrunn fra både offentlig- og privat virksomhet.

Forvaltningsrevisjon er en pålagt oppgave i henhold til kommunelovens §23-2 første ledd c). Formålet med forvaltningsrevisjon er å utføre systematiske undersøkelser av den kommunale tjenesteproduksjon, myndighetsutøvelse og økonomiske forvaltning, herunder se etter muligheter til forbedringer, eventuelt påpeke svakheter og mangler.

Vi gjennomfører oppdragene i samsvar med Norges kommunerevisorforbunds standard for forvaltningsrevisjon RSK001.

Kontrollutvalget i Hamarøy kommune vedtok i møte 11.05.2021 sak 16/21 å gjennomføre en undersøkelse om vertskommunesamarbeidet om barneverntjenesten i kommunen. Bodø kommune er vertskommune for samarbeidet, og Bodø kontrollutvalg måtte også bestille rapporten, prosjektplanen ble vedtatt i møte 03.06.2021 med saksnummer 36/21. Denne rapporten oppsummerer resultatene fra undersøkelsen. Ansvarlig for gjennomføring av undersøkelsen har vært forvaltningsrevisor Silje Fisktjønmo.

Bodø, den 21.10.2021.

Forvaltningsrevisor

Ansvarlig forvaltningsrevisor

Innholdsfortegnelse

FORORD	2
SAMMENDRAG	5
1 INNLEDNING	8
1.1 KONTROLLUTVALGETS BESTILLING	11
1.2 PROBLEMSTILLINGER OG REVISJONSKRITERIER	12
1.2.1 Problemstilling	12
1.2.2 Revisjonskriterier	12
1.3 METODE OG AVGRENSNING	13
2 UTLEDEDE REVISJONSKRITERIER OG FAKTA	15
2.1 UTLEDEDE REVISJONSKRITERIER	15
2.2 FAKTADEL	22
2.2.1 Kvalitet i tjenesten.....	23
2.2.2 Forebygging og samarbeid.....	36
2.2.3 Rapportering	44
3 REVISORS VURDERING	47
3.1 VURDERINGER	47
3.1.1 Kvalitet i tjenesten.....	47
3.1.2 Forebygging og samarbeid.....	50
3.1.3 Rapportering	52
3.2 KONKLUSJON OG ANBEFALING	54

3.2.1 Konklusjon	54
3.2.2 Anbefalinger	55
4 KOMMUNEDIREKTØRENS KOMMENTAR	57
5 LITTERATUR OG KILDEREFERANSER	58
6 VEDLEGG	61
VEDLEGG 1. HØRINGSSVAR FRA KOMMUNEDIREKTØREN	61

SAMMENDRAG

Salten kommunerevisjon IKS har gjennomført en forvaltningsrevisjon om vertskommunesamarbeidet om barneverntjenesten i Hamarøy kommune. Formålet har vært å belyse hvordan Hamarøy kommune følger opp vertskommunesamarbeidet om barneverntjenesten, og om Bodø kommune som vertskommune leverer tjenester i henhold til vertskommuneavtalen. Revisjonen har undersøkt områdene kvalitet, samarbeid og rapportering.

Prosjektet har tatt utgangspunkt i følgende problemstilling:

- *I hvilken grad følger Hamarøy kommune opp vertskommuneavtalen, og i hvilken grad leverer barneverntjenesten i Bodø tjenester i henhold til vertskommuneavtalen?*

Innsamlingen av data baserer seg på dokumentstudier samt intervju med relevante informanter. Vi har analysert dokumenter og statistikk, gjennomgått rutiner og planer, samt intervjuet ansatte i begge kommunene. Revisor har også hatt kontakt med noen utvalgte samarbeidsaktører.

Revisor er enig med informantene om at det har vært en spesiell tid med tanke på koronasituasjonen som har preget årene 2020 og 2021. På samme tid har det skjedd mange endringer både når det gjelder opprettelse av ny kommune, og vertskommunesamarbeidet om barneverntjenester fra 2020. Vertskommunesamarbeidet har ikke vært i drift særlig lenge, og mye vil nok komme på plass etter hvert.

Hamarøy kommune har ikke overordnede mål for barneverntjenesten, og heller ikke rutiner for systematisk oppfølging av vertskommuneavtalen. Det er generelt lite informasjon om tjenesten blant annet i planer, årsmelding og årsberetning. Kravene om samiske hensyn og rettigheter i vertskommuneavtalen er det behov for mer dialog rundt for å avklare forventninger, mål og rapportering.

Bodø kommune har mål for barneverntjenesten, og planer som konkretiserer arbeidet. Barneverntjenesten har system, rutiner og internkontroll for de områdene revisor har etterspurt. Både Bodø kommune og Hamarøy kommune er fornøyde med barneverntjenesten,

og mener samarbeidet fungerer godt og at tjenesten er forbedret gjennom vertskommunesamarbeidet.

Barneverntjenesten avdeling Hamarøy har rekrutteringsutfordringer, og ledelsen gir støtte fra Bodø som bidrar til et tilstrekkelig tjenestetilbud. Det er uansett behov for en mer stabil situasjon med faste ansatte for å følge opp vertskommuneavtalen på en god måte. De ansatte har tilstrekkelig kompetanse og faglige kvalifikasjoner.

Det er få fristbrudd i 2020, bekymringsmeldinger og undersøkelser blir behandlet innen fastsatt tid. Det er tiltaksplaner for de aller fleste barn med hjelpetiltak, og evalueringene skjer i de fleste tilfeller hver tredje måned slik rutinen legger føringer om. På dette området kan barneverntjenesten arbeide for å sikre at alle barn får det de har krav på. Det samme gjelder oppfølgingsbesøk av, og tilsyn i, fosterhjem der kravene om minimum fire besøk i året ikke er overholdt for alle barn i 2020.

Hamarøy kommune har ikke tilstrekkelig planer, rutiner og tiltak for å forebygge omsorgssvikt og adferdsvansker. Et relevant eksempel er at det ikke finnes noen planer for hvordan kommunale aktører skal samarbeide med barneverntjenesten. Barneverntjenesten har satt i gang et arbeid for å kunne samarbeide godt med relevante aktører i Hamarøy kommune, men arbeidet bør være mer formalisert.

Hamarøy kommune og barneverntjenesten arbeider med individuell plan. I Hamarøy kommune har de rutiner for individuell plan, men det er behov for en jevnere fordeling av ansvaret, samt at rutinene er kjent i alle relevante avdelinger. Barneverntjenesten har ikke en utarbeidet rutine for individuell plan.

Barneverntjenesten har utarbeidet en grundig årsrapport som er levert til Hamarøy kommune, men revisor gjør oppmerksom på at flere deler av vertskommuneavtalen kunne vært nevnt i rapporteringen. Kommunene har ikke hatt en evaluering av vertskommuneavtalen slik det er bestemt. Barnevernleder har holdt en orientering i kommunestyret i 2020, revisor påpeker at slike orienteringer bør protokollføres.

Konklusjon: *Hamarøy kommune følger i noen grad opp vertskommunesamarbeidet om barneverntjenesten med Bodø kommune. Bodø kommune leverer i nokså stor grad tjenester i henhold til samarbeidsavtalen.*

På bakgrunn av den gjennomførte undersøkelsen anbefaler revisjonen at:

1. Hamarøy kommune utarbeider skriftlige mål for barneverntjenesten.
2. Hamarøy kommune lager nødvendige rutiner for systematisk oppfølging av vertskommuneavtalen.
3. Hamarøy kommune bør følge opp at Bodø barneverntjeneste sikrer tilstrekkelig bemanning med bakgrunn i vertskommuneavtalen.
4. Hamarøy kommune bør følge opp at Bodø barneverntjeneste sikrer at lovkravet når det gjelder tiltaksplaner og evaluering av disse følges.
5. Hamarøy kommune bør følge opp at Bodø barneverntjeneste sørger for at barn i fosterhjem får oppfølgingsbesøkene og tilsynsbesøkene som er lovpålagte.
6. Hamarøy kommune lager tiltak for å forebygge omsorgssvikt og adferdsproblemer.
7. Hamarøy kommune skal sørge for å få gjennomført årlige evaluering av vertskommuneavtalen sammen med Bodø kommune.

1 INNLEDNING

Vertskommunesamarbeid om barnevern

Barneverntjenestens viktigste oppgave er å sikre at barn og unge får god omsorg og trygge oppvekstvilkår ved å tilby riktig hjelp til rett tid til barn og familier som har behov for det¹. Det blir flere og flere kommuner i Norge som samarbeider om barneverntjenester. På oppdrag fra statsforvalteren gjennomførte NIVI Analyse i 2020 en kartlegging av det formaliserte interkommunale samarbeidet i Nordland. I kartleggingen er det registrert 38 samarbeidsordninger innenfor sosialtjenesten, åtte av disse er interkommunale barneverntjenester.²

Det er ulike typer samarbeid mellom kommuner som reguleres noe ulikt i kommuneloven. Det finnes administrative vertskommunesamarbeid, og vertskommunesamarbeid med felles folkevalgt nemd. Vertskommunesamarbeidet om barnevern mellom Hamarøy kommune og Bodø kommune er et administrativt vertskommunesamarbeid.

I kommunelovens § 20-2 står det at en kommune (samarbeidskommune) kan avtale med en annen kommune (vertskommune) at vertskommunen skal utføre oppgaver og treffe avgjørelser etter delegert myndighet fra samarbeidskommunen i enkeltsaker eller saker som ikke er av prinsipiell betydning. Delegasjon av myndighet skjer ved at kommunestyret gir instruks til egen administrasjonssjef om delegasjon til administrasjonssjefen i vertskommunen.³

Barne-, ungdoms og familiedirektoratet sitt saksbehandlingsrundskriv påpeker følgende⁴:

«Ansvaret for oppgaven og myndighetsutøvelsen ligger fortsatt hos kommunen som har delegert myndigheten, selv om myndighet og utførelse av lovpålagte oppgaver gjennomføres av vertskommunen.»

---

¹ Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2019B)

² NIVI Rapport 2020:3

³ Kommuneloven §20-2

⁴ Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2019B), punkt 2.2

For et vertskommunesamarbeid skal det opprettes en skriftlig samarbeidsavtale⁵.

Barneverntjenesten i Hamarøy kommune

Nye Hamarøy kommune oppsto 01.01.2020, og består av gamle Hamarøy kommune og vestsiden av Tysfjord kommune. Det er 2712 innbyggere i kommunen per første kvartal 2021⁶. Barneverntjenesten var organisert i Nord-Salten barnevern før kommunesammenslåingen⁷. Kommunedirektørene i daværende Hamarøy kommune og Tysfjord kommune sendte 30.04.2019 et brev til Bodø kommune der de ber Bodø kommune være vertskommune for barneverntjenesten i nye Hamarøy kommune. Følgende står i henvendelsen:

«Med bare 2800 innbyggere i nye Hamarøy frykter vi en sårbar og marginal tjeneste, dersom den drives i egen regi, spesielt med bakgrunn i de utfordringer som følger av den såkalte «Tysfjordsaken»⁸.»

Plan for helse og omsorg i Hamarøy kommune ble laget 06.06.2019, der står det følgende i handlingsprogrammet:

«Inngå paragraf 28 samarbeid med Bodø om drift av hele barnevernstjenesten»

«Stille krav til vertskommune om oppfølging av lulesamiske barns rettigheter til språklig og kulturell oppfølging under omsorg av barnevernet»

«Barnevernet kobles opp mot nettverk for samisk barnevern (Kautokeino)»

Det står også i planen at prosjektet Jasska/Trygg⁹ skal videreføres i den nye kommunen, og målet er å forebygge overgrep, bygge avdekkingskompetanse, hjelpe offer, overgripere og pårørende og andre berørte.

---

⁵ Kommuneloven §20-4

⁶ SSB (2021B)

⁷ Nord-Salten barnevern ble opprettet 01.01.2012 som et administrativt vertskommunesamarbeid med Tysfjord kommune som vertskommune.

⁸ En rekke overgrepssaker over flere tiår i tilknytning til Tysfjord kommune.

⁹ Prosjekt Jasska/Trygg ble iverksatt høsten 2017 for å følge opp de berørte etter overgrepssakene i Tysfjord kommune og arbeidet med å forebygge vold og overgrep fremover.

31.10.2019 behandlet bystyret i Bodø kommune sak 212/19 «*Virksomhetsoverdragelse av barneverntjenester for Gildeskål kommune og Hamarøy kommune.*». I saken står det:

«Bakgrunnen for ønske om samarbeidet er å sikre en bedre, mindre faglig sårbar og mer effektiv barneverntjeneste for alle kommunene.»

01.01.2020 fikk Bodø kommune ansvar for å levere barnverntjenester i Hamarøy kommune etter barnevernloven¹⁰. Etter ønske fra Hamarøy kommune er det innarbeidet flere punkter om samiske hensyn og rettigheter i vertskommuneavtalen. Seks årsverk ble overført fra Hamarøy kommune til Bodø kommune. De ansatte fikk ikke endrede arbeidsvilkår som følge av virksomhetsoverdragelsen, bortsett fra at barnevernlederen fikk tittel og ansvarsrett som faglederen. Barneverntjenesten avdeling Hamarøy er lokalisert på Drag.

Oppvekstavdelingen med øverste kommunalleder for oppvekst har ansvar for barneverntjenesten i Hamarøy kommune. I Bodø kommune er barneverntjenesten lokalisert under oppvekst- og kulturavdelingen med øverste leder kommunaldirektør for oppvekst og kultur.

6,6% av Hamarøy kommunes totale utgifter gikk til barnevern i 2020, i Nordland som helhet er gjennomsnittet 3,2%. Budsjettet for 2020 var 15 millioner, mens kostnadene for 2020 var om lag 10,5 millioner. Budsjettet for 2021 er om lag 8,5 millioner. Hamarøy kommune dekker kontorleie og driftsutgifter ved kontoret i Hamarøy. Noen av klientkostnadene ble dekket av Hamarøy kommune 1.kvartal 2020. Skjønnsmidler fra statsforvalteren ble utbetalt direkte til Hamarøy kommune, og er ikke del av kostnadene¹¹. Andelen av barnevernsutgiftene som går til saksbehandling er 37,8%¹².

Forvaltningsrevisjons 2014

Det ble gjennomført en forvaltningsrevisjon i 2014 om barnevern, og daværende samarbeidsavtale om Nord-Salten barnevern i Hamarøy kommune. Formålet var å vurdere i

---

¹⁰ Vertskommuneavtalen om barneverntjenesten mellom Hamarøy kommune og Bodø kommune. Andre samarbeidskommuner med Bodø som vertskommune er kommunene Værøy, Røst, Steigen, Gildeskål og Rødøy.

¹¹ Årsrapport 2020/ Tilstandsrapport pr 01.03.21, del 4.9

¹² Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2021A)

hvilken grad kommunen gjennom samarbeidsavtalen tilfredsstiller lovbaserte krav til barneverntjenesten, og i hvilken grad målene i avtalen blir realisert.

Forvaltningsrapporten konkluderte med at Nord-Salten barnevern i stor grad tilfredsstiller myndighetskrav som stilles til kommunens barneverntjeneste, og bidrar til at målene i samarbeidsavtalen nås. Samtidig finner revisor betydelige avvik på tiltakssiden, og utfordringer på noen områder. Rapporten løfter frem et behov for et større og sterkere fagmiljø, bedre internkontroll og bedre samarbeid. Det var forbedringspotensial på kommunens arbeid med forebygging. Lokalene Hamarøy kommunen tilbyr barnevernet var etter revisors vurdering lite egnede til å arbeide med taushetsbelagt informasjon, og bidro til at det var uforholdsmessig utfordrende å ivareta kravene til personvern.

Ny barnevernlov

Med barnevernsreformen skal man fra 2022 flytte mer ansvar til kommunene, bakgrunnen er kommunenes nærhet til familiene og innsikten i barnas og foreldrenes behov.

Barnevernsreformen skal blant annet styrke kommunenes forebyggende arbeid og tidlig innsats¹³. Barnevernleder forteller at de har begynt en prosess opp mot samarbeidskommunene med tanke på barnevernsreformen.

1.1 Kontrollutvalgets bestilling

På bakgrunn av plan for forvaltningsrevisjon, vedtatt av i kommunestyret i Hamarøy kommune 18.06.2020 i sak nr. 54/20 og basert på forslag til prosjektplan av 28.04.2021, vedtok kontrollutvalget 11.05.2021 en revisjon av vertskommunesamarbeidet om barneverntjenesten i Hamarøy kommune. I tillegg til prosjektplanen vedtok kontrollutvalget følgende:

«Utvalget ber revisor være særlig oppmerksom på samarbeidet og dialog mellom barnevernet og lokale etater i Hamarøy kommune.

Utvalget ber om at bestilling avklares og koordineres med Bodø kontrollutvalg sin bestilling av forvaltningsrevisjon innen samme område»

---

¹³Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2020)

Prosjektplanen ble også vedtatt av Bodø kontrollutvalg i sak 36/21 den 03.06.2021 da Bodø kommune er vertskommune.

Rapporten fra våre undersøkelser av vertskommunesamarbeidet om barneverntjenesten i Hamarøy kommune er inndelt på følgende måte: Først presenteres problemstillingen og våre metodiske tilnærminger. Det utledes revisjonskriterier for problemstillingen. Vi beskriver fakta som vi har samlet inn til den aktuelle problemstillingen. Deretter følger revisors vurdering, der vi vurderer kommunens praksis opp mot revisjonskriteriene. Til slutt kommer konklusjon og revisors anbefalinger.

1.2 Problemstillinger og revisjonskriterier

1.2.1 Problemstilling

Vi har på bakgrunn av kontrollutvalgets bestilling satt opp følgende problemstilling:

- *I hvilken grad følger Hamarøy kommune opp vertskommuneavtalen, og i hvilken grad leverer barneverntjenesten i Bodø tjenester i henhold til vertskommuneavtalen?*

1.2.2 Revisjonskriterier

Revisjonskriterier er de krav og forventninger som den reviderte enhet i kommunen skal vurderes opp imot. Revisjonskriteriene danner grunnlaget revisjonen trenger for å vurdere om det foreligger avvik eller svakheter på det området som skal revideres.

Denne rapporten bygger hovedsakelig på disse kildene til revisjonskriterier:

- Lov om barneverntjenester (barnevernloven) med forskrifter
- Kommunens egne retningslinjer, reglementer og rutiner
- Kommuneloven
- Almennelig praksis på området
- Vertskommuneavtalen om barneverntjenester mellom Hamarøy kommune og Bodø kommune (heretter vertskommuneavtalen)

Kriteriene blir vurdert etter gradsystem som følger i stigende grad:

- I liten grad
- I noen grad
- I varierende grad

- I nokså stor grad
- I stor grad

1.3 Metode og avgrensning

Undersøkelsen er gjennomført i henhold til Norges kommunerevisorforbunds Standard for forvaltningsrevisjon RSK 001.

Kommunedirektørene ble ved oppstartbrevet 03.06.2021 informert om kontrollutvalgets bestilling. Oppstartsmøte ble gjennomført 25.06.2021.

Noen av de utledede revisjonskriteriene er rettet mot Bodø kommune og barneverntjenesten i Bodø på bakgrunn av vertskommuneavtalen. Det blir likevel Hamarøy kommunes ansvar å følge opp at Bodø kommune og barneverntjenesten følger opp kriteriene. Anbefalingene er derfor rettet mot Hamarøy kommune. Konklusjonene som trekkes baserer seg kun på undersøkelsene som er gjort i rapporten, og kan ikke generaliseres til alle områder vedrørende vertskommunesamarbeidet.

Alle fakta som brukes i rapporten er enten hentet fra skriftlig materiale som revisor har fått seg forelagt, eller gjennom muntlig overleverte fakta som er verifisert av kilden. Perioden fra vertskommunesamarbeidet startet 01.01.2020 frem til 10.09.2021 er undersøkt.

I undersøkelsen har vi gjennomgått dokumenter fra kommunene som er innhentet på bakgrunn av vårt oppdrag fra kontrollutvalget. Vi har gått gjennom politiske saker om barneverntjenesten og vertskommunesamarbeidet, kommunenes planer, statistikk og interne rutiner. Innsamlingen av data baserer seg også på intervju med følgende personer:

- Barnevernlederen, Bodø kommune
- Nestlederen barneverntjenesten, Bodø kommune
- Faglederen barneverntjenesten avdeling Hamarøy, Bodø kommune
- Kommunallederen for oppvekst, Hamarøy kommune

- Konstituert/assisterende kommunedirektør, Hamarøy kommune¹⁴

En rekke av relevante samarbeidsaktører er kontaktet slik at de har uttalt seg om kontakt, møter og samarbeid med barneverntjenesten. Det er sendt ut spørsmål til de som er listet opp under, og de som er i kursiv har svart:

- *Styrer Drag barnehage, Hamarøy kommune*
- *Rektor Oppeid skole, Hamarøy kommune*
- *Leder Hamarøy helsestasjon, Hamarøy kommune*
- *Harstad/ Narvik familievernkontor*
- Konstituert kontaktperson Hamarøy, Nordland politidistrikt
- *Krisesenteret Salten, Bodø kommune*

Vår kontaktperson i denne undersøkelsen har vært kommunallederen for oppvekst. Vår samlede vurdering av metodebruk og kildetilfang i dette prosjektet gir et tilstrekkelig grunnlag for å svare på problemstillingene.

---

¹⁴ Fra 01.01.2020 til 01.08.2021 hadde Hamarøy kommune en konstituert kommunedirektør, da ny kommunedirektør tiltrådte 01.08.2021 fikk vedkommende stilling som assisterende kommunedirektør. I rapporten omtales vedkommende som assisterende kommunedirektør.

2 Utledele revisjonskriterier og fakta

I dette kapitlet har vi utledet revisjonskriteriene som utgjør grunnlaget for å svare ut problemstillingen. Vi har deretter presentert fakta som skal gjenspeile praksis. I kapittel 3 vil vi komme med vurderinger opp mot revisjonskriteriene.

2.1 Utledele revisjonskriterier

I denne rapporten skal vi vurdere i hvilken grad Hamarøy kommune følger opp vertskommuneavtalen med Bodø kommune om leveranse av barneverntjenester. Vi skal også undersøke i hvilken grad barneverntjenesten i Bodø leverer tjenester i henhold til vertskommuneavtalen. Revisjonskriteriene utledes med bakgrunn i målsetningen Hamarøy kommune hadde om:

«... å etablere en faglig sterk, robust og økonomisk velfungerende barneverntjeneste. En barneverntjeneste som jobber godt forebyggende, har kunnskap og kompetanse nok til å imøtekomme alle utfordringer man kommer overfor. En tjeneste som har struktur på rutiner, planer, beredskap og økonomi.»¹⁵

Med bakgrunn i målsetningene vil vi derfor se nærmere på kvalitet barneverntjenesten leverer i Hamarøy kommune med bakgrunn i vertskommuneavtalen, hvordan barneverntjenesten og kommunen samarbeider for gode tjenester og forebyggende arbeid, samt rapportering og informasjonsdeling. Revisjonskriteriene er strukturert i tre tematiske områder: Kvalitet i tjenesten, forebygging og samarbeid, og rapportering.

Kvalitet i tjenesten

Vertskommunesamarbeidet skal sikre god kvalitet i barneverntjenesten som leveres etter barnevernloven¹⁶. Det første som er naturlig å se nærmere på er om det finnes rutiner som sikrer at kommunene utfører sitt arbeid i samsvar med lov og forskrift. Etter den nye kommuneloven skal kommunen ha en systematisk internkontroll som skal tilpasses

---

¹⁵ Vedtak i Hamarøy kommunestyre sak 6/19

¹⁶ Vertskommuneavtalen om barneverntjenester mellom Hamarøy kommune og Bodø kommune, punkt 2.

virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.¹⁷ Det framgår videre av bestemmelsen at for å ivareta internkontrollen skal kommunedirektøren:

- a) *«utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering*
- b) *ha nødvendige rutiner og prosedyrer*
- c) *avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik*
- d) *dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig*
- e) *evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll.»*

Forskrift om internkontroll i barneverntjenesten ble opphevet 01.01.2021. Fram til da var internkontroll definert som¹⁸:

«systematiske tiltak som skal sikre at det kommunen gjør er i samsvar med barnevernloven.»

I § 4 punkt g) i samme forskrift står det følgende:

«tjenesten skal utvikle, iverksette, kontrollere, evaluere og forbedre nødvendige prosedyrer, instruksjer, rutiner eller andre tiltak for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelse av barnevernlovgivningen.»

Som nevnt i innledningen står det i barne-, ungdoms og familiedirektoratet sitt saksbehandlingsrundskriv at ansvaret for oppgaven og myndighetsutøvelsen ligger fortsatt hos kommunen som har delegert myndigheten, selv om oppgaver gjennomføres av en vertskommune¹⁹. KS sin veileder for internkontroll stadfester også at en kommune deltar i en samarbeidsløsning fortsatt har det overordnede ansvaret for tjenester som for eksempel barnevern. For å ivareta det ansvaret må kommunene ha rutiner for å sørge for systematisk oppfølging av vertskommuneavtalen som en del av internkontrollen. Samtidig bør kommunen gjøre risikovurderinger for å unngå uønskede hendelser, for eksempel knyttet til kvalitet og forsvarlighet i tjenesteytingen. Som del av kommunens velferdstjenester er

---

¹⁷ Kommuneloven §25-1.

¹⁸ Forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barneverntjenester § 3.

¹⁹ Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2019B), punkt 2.2

barneverntjenestens virksomhet også preget av og knyttet til organisering og funksjon i andre deler av kommunen²⁰. Det er ikke mulig for revisor å undersøke alle områdene nevnt ovenfor, og derfor er kun noen av bestemmelsene valgt.

Av dette utleder vi følgende revisjonskriterier:

- 1. Bodø kommune og Hamarøy kommune skal ha mål for barneverntjenesten.**
- 2. Bodø kommune skal ha nødvendige rutiner og internkontroll for barneverntjenesten.**
- 3. Hamarøy kommune skal ha nødvendige rutiner for systematisk oppfølging av vertskommuneavtalen.**

I vertskommuneavtalen står det at Bodø kommune skal drifte barneverntjenesten forsvarlig jamfør barnevernloven § 1-4, og at det er knyttet seks årsverk til avtalen. Det står følgende i proposisjon 106 L (2012–2013)²¹:

«Barneverntjenesten må til enhver tid ha en bemanning som er tilstrekkelig for å ivareta de oppgavene de er pålagt etter barnevernloven på en forsvarlig måte. Dette innebærer blant annet at ansatte og andre som utfører oppgaver på vegne av barneverntjenesten må ha tilstrekkelig kompetanse og nødvendige faglige kvalifikasjoner til å utføre de oppgavene de blir tildelt»

Av dette utleder vi følgende revisjonskriterier:

- 4. Bodø kommune skal påse at barneverntjenestene som leveres til Hamarøy kommune er tilstrekkelig bemannet til enhver tid.**
- 5. Bodø kommune skal påse at de ansatte i barneverntjenesten som leveres til Hamarøy kommune har tilstrekkelig kompetanse og nødvendige faglige kvalifikasjoner.**

---

²⁰ VID Rapport 2019 / 3

²¹ Prop. 106 L (2012-2013), kap. 31

For å si noe om mer om kvaliteten barneverntjenesten Bodø kommune leverer, har revisor valgt ut noen konkrete lovkrav barneverntjenesten skal følge. Kvaliteten på konkrete lovkrav henger tett sammen med forsvarlighetskravet i barneverntjenesten.

Det står i barnevernloven at barneverntjenesten snarest, og senest innen en uke, skal gjennomgå innkomne bekymringsmeldinger og vurdere om meldingen skal følges opp med undersøkelser. En undersøkelse skal gjennomføres snarest og senest innen tre måneder. I særlige tilfeller kan fristen være seks måneder²². Undersøkelser har tre mulige utfall: henleggelse, vedtak om tiltak, eller sak for fylkesnemnda om omsorgsovertakelse. Når barneverntjenesten vedtar hjelpetiltak til barn, skal de også utarbeide en tidsavgrenset tiltaksplan som skal evalueres regelmessig²³.

Av dette utleder vi følgende revisjonskriterier:

6. ***Barneverntjenesten i Bodø kommune skal innen en uke gjennomgå mottatte bekymringsmeldinger, og vurdere videre undersøkelse.***
7. ***Barneverntjenesten i Bodø kommune skal innen tre måneder ha gjennomført undersøkelse.***
8. ***Barneverntjenesten i Bodø kommune skal ha en tidsavgrenset tiltaksplan for alle barn med hjelpetiltak. Den skal evalueres regelmessig.***

Hvis barnet blir plassert i fosterhjem skal barneverntjenesten besøke fosterhjemmet så ofte som nødvendig, og minimum fire ganger i året²⁴. Fosterhjems kommunen skal føre tilsyn med barnet så ofte som nødvendig, men minimum 4 ganger i året²⁵. Tilsynene gjennomføres av en tilsynsperson, kommunen fosterhjemmet bor i har ansvar for å lære opp personer som skal føre tilsyn og kontroll i fosterhjem²⁶.

Av dette utleder vi følgende revisjonskriterier:

---

²² Barnevernloven § 4-2 og § 4-3

²³ Barnevernloven § 4-5

²⁴ Forskrift om fosterhjem, §7, tredje ledd

²⁵ Forskrift om fosterhjem, §9, første ledd

²⁶ Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2021C)

9. Barneverntjenesten i Bodø kommune skal besøke barnet i fosterhjemmet minimum fire ganger i året, og sørge for minimum fire tilsynsbesøk i året.

Forebygging og samarbeid

Det står i barnevernloven § 3-1 at:

«Kommunen skal følge nøye med i de forhold barn lever under, og har ansvar for å finne tiltak som kan forebygge omsorgssvikt og adferdsproblemer.

Barneverntjenesten har spesielt ansvar for å søke avdekket omsorgssvikt, adferds-, sosiale og emosjonelle problemer så tidlig at varige problemer kan unngås, og sette inn tiltak i forhold til dette.»

I proposisjon 133 L (2020–2021) står det følgende om gjeldende rett²⁷:

«Barnevernloven § 3-1 første ledd gir kommunen ansvaret for generelle forebyggende tiltak rettet mot barn og unge.»

«Kommunen har dermed et ansvar for å søke å unngå at omsorgssvikt og atferdsproblemer oppstår. Da lovforslaget ble lagt frem for Stortinget i Ot.prp. nr. 44 (1991–92), foreslo departementet at dette ansvaret skulle legges til barnevernstjenesten. I forbindelse med behandling av proposisjonen viste komiteen til det totalansvaret kommunen har for å sikre alle barn trygge og gode oppvekstvilkår. Bestemmelsen ble derfor endret slik at det generelle forebyggende ansvaret ble lagt til kommunen som sådan. Komiteen la særlig vekt på at ingen kommunale etater som til daglig er i kontakt med barn, skal fraskrive seg et naturlig ansvar for å avdekke forhold eller sette i verk nødvendige tiltak for aktiv forebygging. Det ble understreket at barnevernstjenesten ikke skulle ha et slikt ansvar alene.»

Et av de nasjonale kvalitetsmål for arbeidet i barneverntjenesten som er lagt frem i proposisjon 73 L (2016-2017) er at barn og familier skal møte tjenester som er samordnet og preget av kontinuitet²⁸. I KS sin veileder for internkontroll står det at når det er større

---

²⁷ Prop. 133 L (2020-2021), punkt 21.1.1

²⁸ Prop. 73 L (2016–2017), punkt 3.1.3

kompleksitet i oppgavene ved for eksempel vertskommunesamarbeid betinger det mer samarbeid på tvers av tjenestene og enhetene i kommunen. Tverrfaglighet og koordinering vil sikre gode tjenester og effektiv ressursbruk²⁹.

Barneverntjenesten har et spesielt ansvar her sammen med resten av kommunen. De skal også samarbeide med andre sektorer og forvaltningsnivå slik at man kan løse problemene sammen i en tidlig fase³⁰.

Av dette utleder vi følgende revisjonskriterier:

- 10. Hamarøy kommune skal finne tiltak som kan forebygge omsorgssvikt og adferdsproblemer.**
- 11. Barneverntjenesten i Bodø kommune skal samarbeide med andre sektorer og forvaltningsnivå.**

Revisor ønsker å undersøke et konkret samarbeidsområde der det er behov for tverrfaglig kompetanse, og har valgt ut individuell plan for barn som trenger langvarige og koordinerte tiltak. Det skal sikre at det er en bestemt tjeneste som har hovedansvar for oppfølgingen av barnet, og innebærer derfor en formalisering av samarbeidet mellom barneverntjenesten og andre offentlige tjenester.³¹ Barneverntjenesten og Hamarøy kommune har begge en selvstendig plikt til å vurdere om barnet har behov for en individuell plan, og å undersøke om barnet har en slik plan. I tillegg har de ansvaret for å ta initiativ til å starte det tverrfaglige arbeidet³².

Av dette utleder vi følgende revisjonskriterier:

- 12. Barneverntjenesten i Bodø kommune og Hamarøy kommune skal bidra til å utarbeide en individuell plan for barn med behov for langvarige og koordinerte tiltak.**

---

²⁹ Kommunesektorens organisasjon (2020), del 9.2.2

³⁰ Barnevernloven § 3-2

³¹ Barnevernloven § 3-2a

³² Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2019A)

Rapportering

Kommunens øverste politiske og administrative ledelse har det overordnede ansvaret for at barneverntjenesten forvaltes i tråd med gjeldende regelverk og at tjenestene er forsvarlige. Kommunen har ansvar for styringen av barnevernet, og for å ha en systematisk kontroll.³³ Om dette framgår det av proposisjon 73 L (2016-2017) at³⁴:

«God kommunal styring og forankring av barnevernet er viktig, for å kunne skape helhetlige tjenestetilbud tilpasset behovene til barn og familier, men også for å kunne avdekke og rette opp svikt og mangler. Kommunens øverste ledelse må ta eierskap til barnevernet, ha god kjennskap til innholdet i tjenestetilbudet, sørge for nødvendige prioriteringer av ressursbruken og ha kontroll med at tjenesten arbeider effektivt og når sine mål.»

Informasjon er et viktig moment i god kommunal styring. I vertskommuneavtalen står det at Bodø kommune skal utarbeide årlige rapporter om barneverntjenesten. Rapportene skal minimum inneholde det samme som rapporteres til Stasforvalteren. Bodø kommune kan møte direkte i kommunestyret om det er ønskelig. Det står også at avtalen og samarbeidet skal evalueres en gang hvert år.

Av dette utleder vi følgende revisjonskriterier:

- 13. Bodø kommune skal utarbeide årlige rapporter som skal leveres til Hamarøy kommune.**
- 14. Hamarøy kommune skal sammen med Bodø kommune gjøre en årlig evaluering av vertskommuneavtalen, og samarbeidet om barneverntjenesten.**

Fra 1.1.2021 er det lovbestemt at kommunestyret minst én gang i året skal få en redegjørelse om tilstanden i barneverntjenesten³⁵. I proposisjon 84 L (2019-2020) står det følgende om innholdet³⁶:

---

³³ Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2021B)

³⁴ Proposisjon 73 L (2016-2017), punkt 4.2.4

³⁵ Barnevernloven § 2-1 åttende ledd

³⁶ Prop.84 L (2019-2020), kap 11

«Bestemmelsen lovfester at kommunestyret selv minst én gang i året skal gis en redegjørelse om tilstanden i barnevernstjenesten. Formålet med tilstandsrapporten er å gi kommunestyret innsikt i barneverntjenestens arbeid.»

Lovbestemmelsen gjelder fra 2021, derfor vil det kun bli undersøkt om redegjørelsen er gjort i inneværende år.

I en forlengelse av dette er linjen fra administrasjon til de folkevalgte viktig. Det er kommunestyret som har ansvaret for egenkontrollen³⁷. Kommunedirektøren skal rapportere om internkontrollen til kommunestyret minst en gang i året³⁸. Rapporteringen kan være en del av den årsberetningen der også måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen eller innbyggerne skal redegjøres for³⁹.

Av dette utleder vi følgende revisjonskriterier:

- 15. Hamarøy kommune skal redegjøre for tilstanden i barneverntjenesten til kommunestyret minst en gang i året.**

2.2 Faktadel

I denne delen vil vi gjøre rede for fakta til de ulike kriteriene.

Flere av informantene ønsker å presisere at koronapandemien⁴⁰ har preget oppstarten av vertskommunesamarbeidet. Det kommer også frem i flere av dokumentene som er undersøkt i rapporten. Både samarbeid mellom kommunene, fysiske møter internt og eksternt i tjenesten har vært utfordrende i perioden.

---

³⁷ Kommunesektorens organisasjon (2020), del 10.5.1

³⁸ Kommuneleven §25-2

³⁹ Kommunesektorens organisasjon (2020), del 10.5.1

⁴⁰ Med bakgrunn i spredningen av koronaviruset har det siden 12.03.2020 vært svært strenge og inngripende smitteverntiltak i Norge.

2.2.1 Kvalitet i tjenesten

1. *Bodø kommune og Hamarøy kommune skal ha mål for barneverntjenesten.*

Formålet som kommer frem i vertskommuneavtalen er at barneverntjenesten skal driftes forsvarlig og til barnets beste. De politiske sakene nevnt i innledningen redegjør for bakgrunnen, og målsetningene, for barneverntjenesten ved oppstarten av samarbeidet.

Bodø kommune

Faglederen avdeling Hamarøy (heretter faglederen) og barnevernledelsen i Bodø⁴¹ forteller at målet til barneverntjenesten er rett hjelp til riktig tid med bakgrunn i barnevernloven. Bodø kommune har i sin kommunedelplan for oppvekst- og kulturavdelingen 2018-2030 «*Trygge hjemmeforhold*» som et av fem målområder. Et av underpunktene er satsningsområdet «*Rask og riktig hjelp fra barneverntjenesten*». Det er et eget kapittel der satsningsområdet utdypes.

Barneverntjenesten i Bodø har en årsplan for 2021 som inneholder fokus og utviklingsområder, plan for kompetanseutvikling og faste aktiviteter. Barnevernledelsen forteller at årsplanen gjelder for alle avdelingene. Prioriteringer i 2021 er arbeid med ny barnevernlov, samarbeid, kompetanse, økonomikontroll, rutiner og internkontroll. Under faste aktiviteter i tema tverrfaglige fora og samarbeid står det et eget mål for Hamarøy om at faglederen har ansvar for jevnlig samarbeidsmøter på systemnivå med kommunale tjenester.

Hamarøy kommune

Verken assisterende kommunedirektør eller kommunaleder for oppvekst i Hamarøy kommune kan gjøre rede for om det er utarbeidet egne mål for barneverntjenesten i overordnede planer. Revisor finner heller ikke mål for barneverntjenesten i planene som er levert fra Hamarøy kommune. I «*Delrapport plan oppvekst og undervisning*» står det følgende:

«Barnevernet vil behandles i en separat sak utenfor denne arbeidsgruppen.»

Revisor har etterspurt saken det blir referert til, men har ikke mottatt den. Assisterende kommunedirektør sier at denne aldri ble laget. Forventninger til Bodø kommune har vært

---

⁴¹ Ved bruk av begrepet barnevernledelsen refereres det til barnevernlederen og nestlederen i Bodø kommune.

formidlet muntlig til dem, Hamarøy kommune ønsker et sterkt barnevern med god orden i økonomien. Assisterende kommunedirektør mener målsetningene ved vertskommunesamarbeidet er oppnådd, og at barneverntjenesten ivaretar sine oppgaver.

Å gjennomføre mål er tett knyttet til økonomisk spillerom. I økonomiplanen for 2020 og 2021 i Hamarøy kommune er ikke barnevern benevnt. Det virker som barnevern er innarbeidet i samlede tall for avdeling oppvekst, men det fremgår ikke av dokumentene. Barnevernlederen sier de leverer et forslag til økonomi før økonomiplanen blir vedtatt i Hamarøy kommune. Revisor er forelagt forslagene, og Hamarøy kommunen bekrefter at de inkorporerer tallene i sine budsjetter. Det kommer ikke frem hvilke vurderinger som blir gjort av budsjettet i Hamarøy kommune, men det er møter mellom kommunaleder for oppvekst og barnevernlederen i forkant av leveringen av forslag. Barnevernlederen forteller at det er bare de kostnadene som faktisk er brukt Bodø kommune fakturerer Hamarøy kommune for.

Samiske hensyn og rettigheter

Vertskommuneavtalen fastslår at barn i fosterhjem skal få tilbud om en talsperson med samisk språk og kulturforståelse. Det skal også tas tilbørlig hensyn til kontinuitet i barnets oppdragelse, og til barnets etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn. I plan for helse og omsorg laget i 2019 er det et ønske at barneverntjenesten skal kobles opp mot nettverk for samisk barnevern i Kautokeino. Revisor finner ikke dette beskrevet i målsetninger eller planer i verken Bodø kommune eller Hamarøy kommune.

Assisterende kommunedirektør sier at det var et ønske om samisk, fortrinnsvis lulesamisk, språk og kulturkompetanse i barneverntjenesten. Faglederen sier at ingen av de ansatte snakker lulesamisk, at det er spesielt vanskelig å rekruttere og ofte er de som snakker språket inhabile da det er et lite miljø. Barneverntjenesten tilbyr tolk hvis klientene ønsker det. Hamarøy kommune har forståelse for at rekruttering av riktig kompetanse er krevende, og mener barneverntjenesten ivaretar det i de sakene det gjelder. Tidligere har barneverntjenesten blitt invitert med på kurs om samisk kulturforståelse, og det er et ønske fra kommunen om å fortsette med det fremover også. Faglederen sier ingen av de som er ansatt nå deltok på forrige kurs, men at de vil delta ved neste anledning.

Barnevernlederen forteller at det er en vei å gå når det gjelder de samiske hensyn og rettighetene, men mener det i tiden fremover vil bli prioritert. Nestlederen sier at de arbeider for at barna med samisk bakgrunn i fosterhjem skal ha en talsperson med forståelse for deres bakgrunn, men at det ikke er så lett å få tak i. Det samme gjelder fosterhjem, der det er en målsetning at de skal ha samme språk og kultur som barnet. Nestleder sier det er utfordrende å få tak i fosterhjem til mange ulike grupper, og om de er egnede må komme først.

Flere av informantene snakker om samisk oversettelse av Hamarøy kommune sine nettsider. Revisor finner ikke oversettelse til lulesamisk på noen av kommunens hjemmesider om barneverntjeneste. Nestlederen henviser til bufdir sine hjemmesider der en brosjyre er oversatt til samisk, og presiserer at de som ønsker oversettelse til ulike språk får det. Faglederen nevner at det kan være mulig å oversette maler som sendes ut fra barneverntjenesten til lulesamisk, men at det ikke alltid er slik at alle ønsker det og at man i forkant må undersøke det for hver enkelt familie. Kommunaleder oppvekst sier at det ligger mye i begrepene som brukes i vertskommuneavtalen, og at det med oversettelse kanskje er det minst viktige i en slik sammenheng.

2. *Bodø kommune skal ha nødvendige rutiner og internkontroll for barneverntjenesten.*

Bodø kommune har rutiner og internkontroll gjennom systemet styrhuset og kvalitetslosen. Revisor fikk etter etterspørsel raskt levert rutiner til en rekke av de mer konkrete målene på kvalitet. De ulike rutinene for temaområdene er redegjort for under hvert kriterie. Generelt har rutinene datering, og siste revisjon er redegjort for. Det er eksempler på rutiner som ikke er datert, og der det er lenge siden de har blitt revidert. Barnevernlederen forteller at internkontroll og rutiner er under kontinuerlig utvikling og kvalitetssikring. Nestlederen forteller at de har en egen ansvarsgruppe som møtes hver tredje uke for å jobbe med internkontroll, system og rutiner.

Barneverntjenesten i Bodø har en økonomihåndbok som er et samleddokument for tjenestens økonomiske retningslinjer. Nestlederen for barneverntjenesten sier den egentlig er en tiltaks- og økonomihåndbok. Den er laget i 2015, og sist oppdatert i 2016. De har også et dokument som heter «Oversikt dokumentasjon økonomi» som er et oppslagsverk for de vanlige typene

av tiltak og utgifter i barneverntjenesten. Samtidig gir dokumentet en oversikt over hvordan tiltakene skal registreres i familia. Dokumentet er sist oppdatert i 2015. Nestlederen sier begge dokumentene er modne for oppdatering, men at det er andre rutiner som vil bli prioritert i første omgang.

Barneverntjenesten i Bodø har også en opplæringsplan, HMS-informasjonsskriv med HMS-plan, internkontrolloversikt og kompetanseplan. Barneverntjenesten har et eget opplæringsprogram for nytilsatte inkludert et skjema som skal signeres for å bekrefte at alle tema er berørt første halvår. Dokumentet redegjør for hva som anses som viktigst og som bør bli lest i kvalitetslosen, på teams og i familia. Samarbeidskommunene nevnes som et av punktene. Faglederen forteller at det er en trygghet at nyansatte får denne konkrete opplæringen, og spesielt at de kan øve på saksbehandlingen i familia.

I årsrapporten 2020 står det at for å sikre kvalitet i beslutningene er det ukentlige drøftingsmøter der barnevernlederen, nestlederen, alle faglederne og rådgivende jurist deltar. Faglederen følger også opp saksbehandlerne, og har ukentlige fellesveiledninger. Faglederen forteller at møtene bidrar til gode diskusjoner, og erfaringsutveksling som er utgangspunktet for god saksbehandling. Alle ansatte har tilgang til kvalitetslosen hvor rutinebeskrivelser er samlet, samt nettprogrammet Visma veilederen – et oppslagsverk for barneverntjenestene.

Faglederen sier at de i avdeling Hamarøy har de samme tilgangene til rutinene som de andre, og at de er lett tilgjengelige gjennom kvalitetslosen. Det er også tilgang til rutiner gjennom teams, og dokumentene er delt inn i kategorier. Faglederen viser systemet til revisor, og presiserer at de ansatte er fornøyde. Faglederen forteller at det er struktur og rutiner, alle vet hva som er forventet og hvordan man kan få hjelp. Det er god dialog med ledelsen, og avdeling Hamarøy føler seg tatt med i endringer av rutiner. Faglederen opplever at det er en trygghet i hverdagen, og en stor forandring fra hvordan det var tidligere i Nord-Salten barneverntjeneste.

Barnevernledelsen sier det ikke er noen egne rutiner for den enkelte samarbeidskommune, rutinene og internkontrollen er felles for alle. Momenter som nevnes i vertskommuneavtalen om samiske hensyn og rettigheter finnes det ikke en rutine på hvordan skal gjennomføres i praksis.

3. Hamarøy kommune skal ha nødvendige rutiner for systematisk oppfølging av vertskommuneavtalen.

Revisor har ikke mottatt noen rutiner for systematisk oppfølging av vertskommuneavtalen. Assisterende kommunedirektør sier at vertskommuneavtalen gjør rede for hvordan Hamarøy kommune og Bodø kommune skal forholde seg til hverandre. Kommunallederen for oppvekst forteller at det er en del rutiner og beskrivelser som mangler, en jobb som egentlig skulle vært gjort før 01.01.2020.

I Plan for oppvekst og undervisning utarbeidet for nye Hamarøy kommune 01.05.2019 står det at kommunalsjef for oppvekst skal ha barnevern som ansvarsområde. På nettsiden til Hamarøy kommune er det en egen side om administrativ ledelse, det er et organisasjonskart på siden som ikke nevner barneverntjenesten.

Slik det kommer frem under kriterie 1 har Hamarøy kommune ingen vedtatte mål eller planer for hvordan man skal arbeide med barneverntjenesten i kommunen. Det er ikke gitt noen skriftlige styringssignaler til barneverntjenesten med unntak av det som er avtalt i vertskommuneavtalen.

Rapporteringen skal etter vertskommuneavtalen gjøres en gang i året, det er ingen rutine eller møteplan for oppfølgingen internt. Det er heller ikke en rutine for å sikre evaluering av avtalen. Revisor finner ikke rutiner for økonomiarbeidet, og hvilke vurderinger som gjøres av forslagene fra Bodø kommune om budsjett.

Revisor har ikke mottatt noen dokumenter som indikerer at internkontrollen i Hamarøy kommune inneholder risikovurderinger når det gjelder vertskommunesamarbeidet om barneverntjenesten.

4. Bodø kommune skal påse at barneverntjenestene som leveres til Hamarøy kommune er tilstrekkelig bemannet til enhver tid.

Det står i vertskommuneavtalen at tilsatt personell, seks årsverk, ble overført til Bodø kommune etter reglene om virksomhetsoverdragelse, og at Bodø kommune har ordinær rett til å bestemme kontorsted for ansatte i tjenesten.

Barnevernlederen forteller at det var store personalkonflikter når Bodø kommune overtok barneverntjenesten i Hamarøy kommune. Dette ble det ryddet opp i relativt raskt, og etter at ny faglederen kom på plass i begynnelsen av 2020 har driften vært veldig bra.

Barnevernlederen sier at det er veldig mange alvorlige, og kompliserte saker i Hamarøy. Av samarbeidskommunene har barneverntjenesten i Hamarøy flest årsverk i forhold til kommunestørrelse.

I samlet årsrapport 2020 står det at hovedutfordringen er rekruttering, og at tjenesten har vært underbemannet store deler av året. Avdeling Hamarøy har i utgangspunktet seks stillinger, der 5,5 stillinger er barnevernskonsulenter og 0,5 stilling er merkantil. Barneverntjenesten skriver i rapporten:

«Situasjonen i Hamarøy er sårbar: For tiden er det kun 3 operative ansatte hvor av kun 1 med mangeårig erfaring fra barnevern. Den med mangeårig erfaring som pr nå er aktiv i jobb, er fagleder. Det hviler dermed ett ekstra stort ansvar på fagleder i avdeling Hamarøy.»

Stillingene i avdeling Hamarøy er en fagleder, ½ stilling merkantil (men sykemeldt 25%), til sammen fire saksbehandlerstillinger og ½ stilling som arbeider med fosterhjem i Bodø. Av de fire saksbehandlerstillingene er en nyansatt, to utlyste stillingene og en er 100% sykemeldt. Det er forsøkt å få inn et vikariat ved flere anledninger for den sykemeldte. Det er innleid to konsulenter for å bistå ut året, begge er ansatt i 100% stillinger, og de er på Drag annenhver uke.

Faglederen bekrefter at det er for få ansatte, at man arbeider aktivt med rekruttering, men at det rett og slett er vanskelig å få tak i folk. Barnevernlederen sier det er rekrutteringsproblemer i barneverntjenesten generelt, og at dette ikke bare er et problem i Hamarøy kommune. Målet er å opprettholde en lokal tilstedeværelse på Drag. Faglederen nevner at et tettere samarbeid med kommunen er ønskelig for å finne insentiver som kan gjøre det attraktivt å komme til kommunen.

Selv om det ikke til enhver tid er ansatt seks årsverk mener barnevernlederen og faglederen at barneverntjenesten i Hamarøy leverer det de skal. Faglederen sier at hvis det er behov, får de støtte av kollegaer i Bodø, og barnevernlederen ønsker å være tilgjengelig slik at de ikke er

alene om oppgavene. Fagleder mener det er et godt støttesystem, der ulik kompetanse og erfaringsutveksling gir mulighet til å ha en god barneverntjeneste selv med lav bemanning.

Assisterende kommunedirektør og kommunalleder oppvekst er kjent med rekrutteringsproblemene i barneverntjenesten. De sier at det generelt er vanskelig å rekruttere i kommunen, og at det trolig ikke hadde vært annerledes om de selv skulle ivareta tjenesten. Samtidig er de opptatt av at Hamarøy kommune får de tjenestene de betaler for etter vertskommuneavtalen.

5. Bodø kommune skal påse at de ansatte i barneverntjenesten som leveres til Hamarøy kommune har tilstrekkelig kompetanse og nødvendige faglige kvalifikasjoner.

Kompetanseplanen 2021-2022 for barneverntjenesten Bodø ble sist oppdatert juni 2021, og er et styringsdokument for kompetanseutviklingen i barneverntjenesten. Tiltaksplanen i dokumentet gir et overblikk over prioriterte kompetansehevingsområder, det er også en oversikt over gjennomført kompetanseheving. Kompetanseplanen er en del av internkontrollen, og det er barnevernlederen som har ansvaret for at kompetanseplanen og tiltaksplan blir fulgt opp. Det står følgende i innledningen:

«Tjenestens økonomiske situasjon de senere år har medført at vedlikehold av kompetanse og kompetanseheving ikke har vært mye satsset på.»

«Samlet sett har tjenesten stor kompetanse internt. Dette gir mulighet til også å bruke egen intern kompetanse til vedlikehold av, og spredning av kompetanse. Utfordring: å få tid til planlegging og gjennomføring. Ønske: utvikle program for intern kunnskapsdeling.»

Det er stilt kompetansekrav i planen:

«Alle barnevernkonsulenter, miljøterapeuter og foreldreveiledere i barneverntjenesten Bodø, skal ha minimum ha 3-årig sosialfaglig bachelorutdanning, fortrinnsvis barnevernspedagog eller sosionom.»

Det blir også stilt krav til at medarbeiderne skal delta på obligatorisk internopplæring, utøve ny praksis etter fastsatte mål, samt ta i bruk ny kompetanse og metodikk.

Årsplanen for barneverntjenesten 2021 har en konkret oversikt over konferanser, kurs, seminar og fagdager som skal gjennomføres i år. Faglederen forteller at de i 2021 skal arbeide for å få veilederkompetanse i Hamarøy, og at det jevnlig er faglig påfyll. Bodø barneverntjeneste deltar i, og leder, læringsnettverket Salten. Revisor har mottatt planen for 2021 der det gjennom året er planlagt kompetansehevingstiltak på ulike fagområder. Her kan barneverntjenestene dele erfaringer, og få faglig påfyll. Faglederen forteller at hele avdelingen deltar på kurs, fagdager og annet som læringsnettverket legger til rette for.

I årsrapport 2020 står det at avdelingen har god faglig kompetanse. Nestleder sier at alle barnevernkonsulentene skal ha kompetanse i henhold til krav. I tillegg har de videreutdanning. På samme tid er det bare to av de ansatte som har mange års erfaring i barnevernsarbeid, hvorav den ene av dem er langtidssykemeldt. Faglederen har tolv års erfaring, og mener det derfor er god kompetanse i avdelingen. Den nyansatte er nyutdannet barnevernspedagog, det mener faglederen er positivt siden de har helt ferske fagkunnskaper og stiller spørsmål som videreutvikler tjenesten. Faglederen ønsker en blanding av ansatte med erfaring, og nyutdannede. Det er også ønskelig med en jevn fordeling med tanke på kjønn og alder.

Barneverntjenesten avdeling Hamarøy består av generalister med tilgang på felles ressurser som merkantilt personale med økonomi- og regnskapskompetanse, systemansvarlig (IKT), tiltaksarbeider med spesialisering innenfor foreldreveiledningen og miljøterapi samt egne rådgivende jurister. Faglederen forteller at avdelingen får god støtte fra Bodø av både fra ledelsen, og ulike støttefunksjoner. Avdelingen føler seg ifølge fagleder som en del av felleskapet selv om de er langt unna. Det at de har eget mottak- og vaktavdeling⁴² gir også avlastning, og gjør at faglederen ikke må være tilgjengelig hele tiden. Barnevernlederen sier det er viktig at faglederne får den hjelpen de trenger for å levere en god barneverntjeneste.

---

⁴² Barnevernvakten er barneverntjenestenes akuttberedskap. Primæroppgavene er å bistå barn, unge og familier i akutte situasjoner. Barnevernvakta i Bodø har ansvar for Bodø, Steigen Værøy, Røst, Gildeskål, Hamarøy og Rødøy.

6. Barneverntjenesten i Bodø kommune skal innen en uke gjennomgå mottatte bekymringsmeldinger, og vurdere videre undersøkelse.

En rekke rutiner og retningslinjer om bekymringsmeldinger er levert til revisor:

- Melding mottatt pr brev / mail / Elements: Registrering og behandling – hvordan registrere og behandle ulike bekymringsmeldinger
- Registrering av melding i aktiv sak
- Melding ufødt – rutiner – hvordan man registrerer meldinger om ufødte barn i sakssystemet
- Hvordan registrere melding – hvordan registrere bekymringsmelding i familia
- Tilbakemelding til melder – hvordan man skal gi tilbakemelding til melder
- Innkalling til meldesamtale – hvordan man skal arbeide med foreldrene om meldesamtale.
- Meldesamtale – hvordan gjennomføre meldesamtale

Mottak- og vaktavdelingen tar imot og vurderer bekymringsmeldinger, bidrar i undersøkelser og ivaretar akuttfunksjonen, ofte i samarbeid med de andre seksjonene. Når de mottar bekymringsmeldinger blir fagleder avdeling Hamarøy informert, og sammen gjør de vurderingene. Alt det administrative rundt bekymringsmeldingen gjøres av mottak- og vaktavdelingen. Dokumentet «En beskrivelse av barneverntjenestens vaktordning» beskriver samspillet mellom mottak- og vaktavdelingen, og faglederne i samarbeidskommunene.

Andel barn med bekymringsmelding i forhold til innbyggere mellom 0-17 år er 7,2%, sammenlignet med landet utenom Oslo ligger gjennomsnittet på 5% og i Nordland 6,3%⁴³.

Det ble mottatt til sammen 61 bekymringsmeldinger i 2020 i Hamarøy kommune. 41 av disse var «nye» barn, de har ikke allerede en aktiv sak i barneverntjenesten. 31 av meldingene ble

---

⁴³ SSB (2021A)

henlagt, dette inkluderer alle aktive saker⁴⁴. I rapporteringen til statsforvalteren kommer det frem at det ikke har vært noen fristoverskridelser i 2020.

Det er per juli 2021 mottatt 64 bekymringsmeldinger. 29 av sakene er henlagt da det allerede er aktive saker. To av sakene er overført til en annen kommune, og fem av sakene er henlagt. Antall bekymringsmeldinger har steget betraktelig fra 2020 til 2021, faglederen forteller at de i august 2021 har fått inn om lag 80 meldinger. Barnevernlederen mener det kan ha bakgrunn i koronasituasjonen med økt press i familiene, det er økte tall i flere kommuner. Samtidig har myndighetene oppmuntret alle til å melde inn hvis de er bekymret. Barnevernlederen tror også tilliten til barneverntjenesten i Hamarøy har økt, det er faglederen enig i og henviser til samarbeidsmøtene med relevante aktører. Det mener fagleder har bidratt til mer synlighet, men også et bedre rykte.

7. Barneverntjenesten i Bodø kommune skal innen tre måneder ha gjennomført undersøkelse.

Revisor har mottatt rutiner for undersøkelser. Rutinen «Undersøkelse – prosedyre og saksgang» gir en beskrivelse av hva som skal gjøres ved en undersøkelsessak, og hvordan det skal dokumenteres. Målet for undersøkelser er rett hjelp til rett tid, og overholdelse av tidsfrist. Det er gjort klart hvem som har ansvar for hva i undersøkelsesfasen. Rutinen viser også til en rekke rutiner som kan være relevante for saksbehandler.

En av disse er rutinen «Hjemmebesøk i forbindelse med undersøkelse» som klargjør hva som må gjøres før, under og etter hjemmebesøk. I dokumentet står det at det skal gjøres risikovurderinger. Dokumentet viser til ulike sjekklister som konkretiserer arbeidet. Det er også en egen rutine for «Utvidet undersøkelsestid» som viser til barnevernloven § 4-3 der man i særlige tilfeller kan utvide fristen fra tre måneder til seks måneder. Særlige tilfeller defineres, og utvidede undersøkelser skal etter rutinen rapporteres til Statsforvalteren.

Prosentandelen barn med undersøkelse i forhold til innbyggere mellom 0-17 år er 6,3% i Hamarøy kommune, 4,7% i landet uten Oslo og 5,6 i Nordland⁴⁵. I Hamarøy kommune har

---

⁴⁴ Årsrapport 2020/ Tilstandsrapport pr 01.03.21, del 4.2

⁴⁵ SSB (2021A)

7% av barn mellom 0-17 år barnevernstiltak, og 2,6% bor utenfor hjemmet i løpet av året.

Det er over snittet sammenlignet med resten av Nordland⁴⁶.

Det ble gjort undersøkelser i 34 saker i 2020, av de ble 22 undersøkelser henlagt. 4 avsluttede undersøkelser ble konkludert med tiltak.⁴⁷ I rapporteringen til statsforvalteren kommer det frem at det ikke har vært noen fristoverskridelser i 2020.

I 2021 er det per juli konkludert med 28 undersøkelser med bakgrunn i bekymringsmeldinger. Det er i tillegg blitt gjort undersøkelser i tre saker fra 2020. Til nå er det konkludert i fem av sakene at barnet skal ha tiltak. Faglederen forteller at det blir noen fristoverskridelser nå fremover med tanke på at det i sommerferien har vært vanskelig å få kontakt med skolene som er stengt, og at det derfor er vanskelig å få tak i opplysningene de trenger.

8. Barneverntjenesten i Bodø kommune skal ha en tidsavgrenset tiltaksplan for alle barn med hjelpetiltak. Den skal evalueres regelmessig.

Rutinen «Tiltak, tiltaksplan og evaluering av tiltak» gjør det klart at når barneverntjenesten vedtar hjelpetiltak skal de også utarbeide en tidsavgrenset tiltaksplan, og at den skal evalueres jevnlig:

«På bakgrunn av målene i tiltaksplanen skal barnets og familiens situasjon evalueres hver 3 måned. Det skal vurderes om tiltakene fungerer etter hensikt, eller om andre tiltak må settes inn.»

Det står også i rutinen at tiltaksplan og evaluering er lovpålagt, at de telles i fagprogrammet og er rapporteringspliktig.

Avdeling Hamarøy hadde 40 barn med tiltak i 2020, der 14 hadde tiltak utenfor hjemmet. 9 ungdommer hadde ettervern etter fylte 18 år⁴⁸.

I halvårsrapportene sendt til bukdir er det en oversikt over barn med hjelpetiltak og tiltaksplaner:

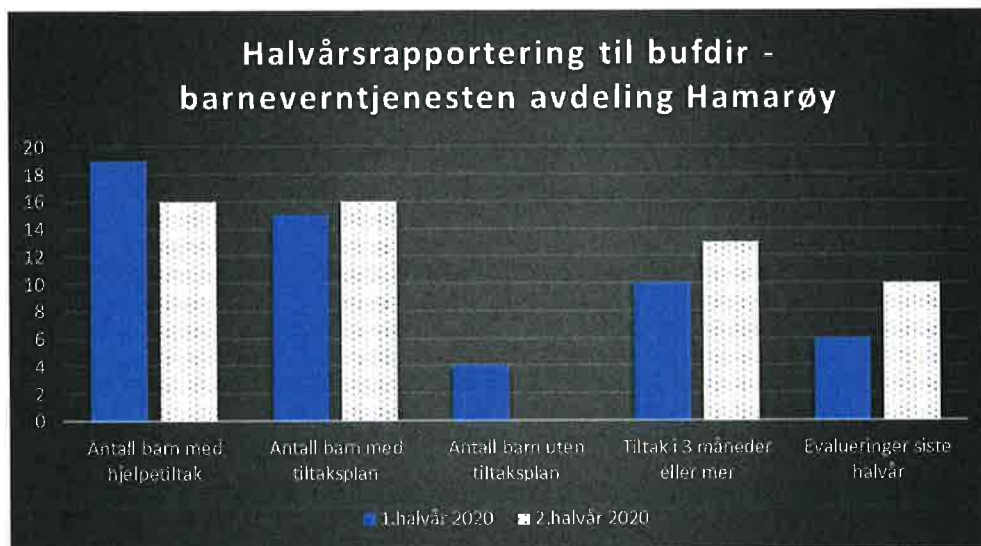
---

⁴⁶ Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2021A)

⁴⁷ Årsrapport 2020/ Tilstandsrapport pr 01.03.21, del 4.3

⁴⁸ Årsrapport 2020/ Tilstandsrapport pr 01.03.21, del 4.4

Figur 1: Oversikt over barn med hjelpetiltak, tiltaksplan og evaluering.

Kilde: Bodø kommune. Halvårsrapportering bufdir 1.halvår 2020 og 2.halvår 2020.

I 2020 hadde nesten alle barn med hjelpetiltak tiltaksplan, med unntak av fire stykker. Av de 13 med tiltak i tre måneder eller mer hadde ti hatt evaluering siste halvår 2020.

Per juli 2021 har 52 barn hatt til sammen 83 barnevernstiltak. Faglederen rapporterer fra nøkkeltallene i familia 06.09.2021⁴⁹ om at det er 20 barn som mottar hjelpetiltak, ni av disse bor hjemme, og syv er over 18 år. Fire er frivillig plassert. Seks mangler tiltaksplan.

Faglederen sier bakgrunnen er at vedtak og tiltak er iverksatt rett før eller i løpet av sommeren, og at det forventes å være på plass i løpet av september. Faglederen sier det er en målsetning at alle barn med hjelpetiltak skal ha tiltaksplan, og at den skal evalueres hver tredje måned.

Det er et system i familia som gjør at fagleder får beskjed om det er uløste oppgaver fra saksbehandlerne, for eksempel tiltaksplaner som ikke er evaluert. Faglederen følger også med minst ukentlig i nøkkeltallene som er tydelige på hva som mangler. Nestlederen sier at det er umulig å drive en barneverntjeneste uten å av og til gå over frister, og spesielt når det gjelder

⁴⁹ Dataene som hentes fra dagens nøkkeltall gjelder kun den dagen, og sier ingenting om perioden.

tiltaksplaner. De ønsker medvirkning, og å faktisk gjøre evalueringen, ikke bare kopiere planen slik mange andre gjør.

9. Barneverntjenesten i Bodø kommune skal besøke barnet i fosterhjemmet minimum fire ganger i året, og sørge for minimum fire tilsynsbesøk i året.

Oppfølgingsbesøk

Revisor har mottatt en rutine for «oppfølging av fosterbarn og fosterhjem, plassering etter §4-12». Det står i rutinen at barneverntjenesten minimum fire ganger i året, eventuelt to ganger i året, skal gi informasjon, hjelp, støtte og behandling/veiledningstiltak til fosterbarnet og fosterhjem.

Det var 14 barn i fosterhjem i 2020, 13 av dem er ikke i Hamarøy kommune. Litt over 50% av fosterhjemmene har fått alle 4 lovpålagte besøk. I årsrapporten 2020 står det at bakgrunnen for dette er vakante stillinger og underbemanning⁵⁰. Barnevernlederen sier at korona har mye av skylden for at besøkene ikke er gjennomført, og at det var mye usikkerhet i begynnelsen om fysiske møter. Faglederen forteller at det også var en del restanser fra Nord-Salten barneverntjeneste som ble hengende igjen, men at alle avvik vil bli lukket innen 2021.

Når det gjelder 2021 rapporterer faglederen 6. september at det er ni barn som har omsorgstiltak, og er plassert i fosterhjem. Åtte av disse har fått de oppfølgingsbesøkene de skal ha til nå, en har ikke fått det. Faglederen sier det er god kontroll med oppfølgingsbesøkene, spesielt gjennom tilgangen til nøkkeltallene som alltid gir en pekepinn på hvordan de ligger an.

Tilsynsbesøk

I rutinen om oppfølging av fosterbarn står det at tilsynsbesøkene skal utføres av en uavhengig tilsynsperson fire ganger i året. Det står også hva som skal journalføres og hvordan. Blant annet har saksbehandleren ansvar for å lage en «årsplan fosterhjemsoppfølging» der de har oversikt over alle sakene, og holde faglederen oppdatert om planen. Rutinene inneholder også

---

⁵⁰ Årsrapport 2020/ Tilstandsrapport pr 01.03.21, del 4.5

en sjekklister for godkjenning av tilsynsperson, med opplysninger om hvem som har ansvar for hvilke av oppgavene.

Det ingen av de tre bosatte fosterbarnene i Hamarøy kommune som har fått alle fire lovpålagte tilsynsbesøk i 2020. I årsrapporten 2020 omtales dette som et avvik, og årsaken som fremlegges er mangel på tilsynspersoner.⁵¹ Faglederen sier at tilsyn er kommunene der barnet er bosatt sin oppgave. Nestlederen sier at avdelingen i Hamarøy ikke har ansvar for at tilsynsbesøkene blir gjennomført, men ledelsen i Bodø. Ifølge nøkkeltallene 01.09.2021 hadde seks barn fått tilsynene de skulle ha, mens to ikke har fått det.

2.2.2 Forebygging og samarbeid

10. *Hamarøy kommune skal finne tiltak som kan forebygge omsorgssvikt og adferdsproblemer.*

I plan for helse og omsorg i Hamarøy kommune som ble laget 06.06.2019 kommer det frem noen forbedringspunkter for forebyggende helsearbeid som må prioriteres. Revisor finner ikke noe om forebyggende arbeid i forbindelse med barneverntjenesten i planen. I planen står det blant annet:

«Tettere samarbeid mellom kommunale tjenester, samhandling på tvers av enheter»

«Forebyggende arbeid for barn i risiko (TIBIR)»

«Nok kapasitet i psykisk helse/rus tjenesten, da spesielt med tanke på barn/unge»

«Kompetanse på forebyggende arbeid»

I Årsrapporten 2020 står det at i forslaget til ny barnevernlov foreslår departementet å lovfeste et krav om at kommunestyret skal vedta en plan for kommunens arbeid for å forebygge omsorgssvikt og adferdsproblemer. Det kan sikre forpliktelse og systematisk innsats, samt en ansvarsfordeling som vil være gunstig for et videre samarbeid. Det står følgende om nåværende situasjon:

---

⁵¹ Årsrapport 2020/ Tilstandsrapport pr 01.03.21, del 4.5

«Hamarøy kommune har Plan for oppvekst. Denne planen inneholder kanskje ikke tilstrekkelig om det som her er nevnt om kommunalt forebyggende arbeid.»

Revisor har ikke mottatt noen rutiner for hvordan Hamarøy kommune skal forebygge omsorgssvikt og adferdsproblemer. Kommunalleder for oppvekst sier at de ikke har noen dokumenter som redegjør for en samarbeidsmodell, men at nå når ny barnevernsreform kommer er man blitt mer oppmerksom på at slike rutiner må lages. Assisterende kommunedirektør og kommunalleder for oppvekst forteller at selv om det ikke er gode nok rutiner fungerer samarbeidet godt mellom barneverntjenesten og andre aktører som skoler, barnehage, kulturskole osv. Det blir laget ansvarsgrupper rundt barnet ved behov, og de får tilbakemeldinger om at enhetene er fornøyde med samarbeidet. De nevner at Basisteam for barn og unge (BBU) og Tverrfaglig team for unge (TBU) bidrar til samarbeid på tvers.

BBU er et tverrfaglig team som skal koordinere innsatsen overfor barn og unge i kommunen. BBU har ingen beslutningsmyndighet, kun en veiledende funksjon som skal bidra til at enhetene gjør sine enkeltvedtak ut fra et tverrfaglig perspektiv. Gamle Nord-Salten Barnevern er nevnt som samarbeidspartner på nettsiden om BBU⁵², men kontaktinfo som er oppgitt er til barneverntjenesten i Bodø kommune. Koordinator for teamet, ledende helsesykepleier, forteller at BBU oppleves verdifullt, men skulle vært bedre forankret i organisasjonen. Ledende helsesykepleier mener BBU fungerer i varierende grad, og har inntrykk av at det stort sett er skole, helsestasjon, Psykisk Helse (noen ganger NAV) som ser mest nytte av teamet.

Revisor har ikke mottatt noen rutiner for hvordan BBU skal arbeide. Det er utarbeidet en brosjyre med informasjon, men denne er ikke revidert etter kommunesammenslåingen. Med bakgrunn i koronapandemien har det ikke vært møter i 2020, siste møte var 23.09.19. Rektor ved Oppeid skole sier at basisteamet ligger nede for tiden, og at dette oppleves som et savn. Faglederen forteller at de ikke deltar i basisteamet per nå, barneverntjenesten har ikke vært innkalt til noen møter i basisteamet siden faglederen tiltrådte. Kommunalleder oppvekst

---

⁵² <https://www.hamaroy.kommune.no/basisteam-for-barn-og-unge.511022.no.html>

forteller at teamet ikke fungerer tilfredsstillende, men at målsetningen er å få det opp å gå igjen.

TBU er kommunens samordningsorgan for alle som jobber med barn og unge. Det skal være et mer uformelt forum der man prøver å holde seg oppdatert for eksempel gjennom ungdomsundersøkelsen, og foreslå relevante tiltak for kommunen. Faglederen deltok på et møte i 2021 i TBU, men sier det ikke har vært noen kontakt utover det. Revisor har mottatt referat fra møtene avholdt i 2020 og 2021, men ingen beskrivelse av utvalget eller deres oppgaver. Heller ikke rutine for samarbeid, møteplan eller lignende.

Jasska/Trygg-prosjektet løftes frem av både assisterende kommunedirektør og kommunalleder for oppvekst som en mulighet til tettere tverrfaglig samarbeid. Prosjektet var opprinnelig ferdig i 2019, men en rekke delprosjekter fortsetter videre. De ønsker at barneverntjenesten skal bli invitert til å delta i relevante prosjekt fremover. Forebygging er et veldig viktig område for prosjektet, og alle som arbeidet med barn og unge måtte ta et obligatorisk kurs om vold og seksuelle overgrep. I utgangspunktet var tanken at det skulle bli en tverrfaglig oppvekstplan ut av prosjektet, den planen er de i gang med nå. Den nye barnevernreformen vil spille en viktig rolle i arbeidet med planen.

11. Barneverntjenesten i Bodø kommune skal samarbeide med andre sektorer og forvaltningsnivå.

Forebygging og samarbeid er ikke nevnt eksplisitt i vertskommuneavtalen. Bodø kommune skal som vertskommune ha ansvaret for barnverntjenester i Hamarøy kommune etter lov om barneverntjenester. Forebygging og samarbeid inngår som del av loven.

I Årsrapporten 2020 står det følgende:

«Samordning og samarbeid innebærer å koordinere «hvem gjør hva», sørge for at de ulike tjenestene jobber for samme mål og at nødvendig og tilstrekkelig informasjon deles mellom tjenesten for å hjelpe barnet mest mulig.»

«Når det gjelder samordning og koordinere «hvem som gjør hva» skjer dette hovedsakelig i enkeltsaker, for eksempel i ansvarsgrupper rundt hvert enkelt barn.»

I årsrapporten 2020 nevnes også den nye barnevernreformen som stiller krav til kommunene om å styrke det forebyggende arbeidet. Det står også at det er planlagt å jobbe nærmere med andre kommunale tjenester for å øke forebygging av omsorgssvikt i 2021. I årsplan 2021 står det at fagleder for avdeling Hamarøy har ansvar for jevnlig samarbeidsmøter på systemnivå med kommunale tjenester. For avdeling Bodø er det mer detaljert om hvilke samarbeidsinstanser det gjelder, og hvor mange møter som skal avholdes.

Rutinen «Samarbeid og ansvarsfordeling mellom barneverntjenesten og NAV» ble levert til revisor, den henviser til den nasjonale retningslinjen på NAV sine nettsider.

Rutinen «Tiltak, tiltaksplan og evaluering av tiltak» har en del 12 som heter «Tverrfaglig samarbeid, utveksling av opplysninger i tverrfaglige samarbeid og informasjon til andre instanser». Der står det følgende:

«I alle saker skal det vurderes om det kan være hensiktsmessig å ha et samarbeid eller kommunikasjon med, andre viktige aktører i barnets liv eller at noen av disse får informasjon om barnets situasjon. Samarbeidsmøter eller ansvarsgruppe kan opprettes som tiltak forutsatt at foreldrene samtykker til dette.»

«Det er viktig å være klar over at taushetsplikten ikke skal være til hinder for å hjelpe barnet.»

Barnevernlederen forteller at man ønsker å utvikle en god samarbeidsmodell i Hamarøy opp mot kommunen, spesielt med tanke på barnevernsreformen. Den kan være et eksempel for andre kommuner. Barnevernlederen ønsker også å koble seg tettere på Jasska/Trygg-prosjektet. Per nå har de ikke fått på plass et overordnet system og rutiner for alt, men man ønsker at det skal komme på plass. Barnevernlederen mener at faglederen har gjort en god jobb opp mot kommunale og andre relevante enheter om samarbeid, og presiserer at det er mye bedre nå enn tidligere. Nestleder minner om at utviklingsarbeid tar tid i barneverntjenesten, hverdagen er krevende og akuttsaker blir prioritert.

Barnevernlederen sier også at andre enheter ofte forventer mye av barneverntjenesten, og at de prøver å formidle til samarbeidspartnere hva de kan bidra med. Det er ikke slik at man kan bestille tjenester fra barneverntjenesten, derfor er det å tydeliggjøre samhandlingsrommet viktig. Nestlederen sier at barneverntjenesten vil, kan og skal dele informasjon når det er

nødvendig. For å sikre at dette skjer i praksis har de blant annet drøftinger og fellesveiledninger og individuell veiledning i de konkrete saker. Det er også lagt opp til at andre tjenester kan ringe barneverntjenestens vakttelefon for anonym drøfting av saker. Nestlederen er usikker på hvorvidt det er tilstrekkelig kjennskap til dette siste i ulike instanser i Hamarøy kommune.

Faglederen sier de har et mål om å bygge opp nettverkene fordi det er behov for mer samarbeid. Samarbeidene som er kommet på plass er på barneverntjenesten sitt initiativ. De fleste tar kontakt ved behov, men faglederen mener det er tankevekkende at noen skoler og barnehager aldri har meldt inn bekymringsmelding. Det er ingen overordnede formelle planer om hvordan samarbeidet skal foregå, for eksempel er det opp til skolene om de vil møte. Faglederen skulle ønske det ikke var et valg, men konkrete føringer, spesielt med tanke på barnevernreformen. Både rutiner i barneverntjenesten, og i kommunen, mangler. Faglederen sier alle har et ønske om trygge barn i Hamarøy, derfor kan kommunen gjennom bedre styring av samarbeidet være en modell for andre. Samlet sett mener faglederen at de er kommet nærmere alle samarbeidsaktørene, og det er mye bedre nå enn tidligere.

Barneverntjenesten har etter revisors anmodning laget en oversikt over samarbeidsinstanser med kontaktpersoner. Det omfatter:

- Fire barnehager
- Seks skoler inkludert en videregående skole, Storjord montessoriskole har ikke fast kontaktperson
- Helsestasjon
- Tannhelsetjenesten
- Harstad/Narvik familievernkontor
- Politiet
- Krisesenter i Salten⁵³, nevnes i oversikten, men det er ikke oppgitt fast kontaktperson og det står at det ikke har vært kontakt med krisesenteret.
- NAV, har ingen fast kontaktperson.

---

⁵³ I oversikten står det Krisesenteret i Bodø, det er Krisesenteret i Salten som menes.

- Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)
- Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP) Fauske, har ingen fast kontaktperson.
- Enhet voksenpsykiatri (VOP) Fauske, har ingen fast kontaktperson.
- Kommunepsykolog

Revisor har også bedt om samarbeidsavtaler, rutiner og referat fra samarbeidsmøter med relevante instanser. Revisor har mottatt en samarbeidsavtale barneverntjenesten i Hamarøy har med familievernkontoret i Harstad/Narvik. Avtalen gir barneverntjenesten mulighet til å henvende seg direkte til familievernkontoret, og den aktuelle saken vil bli prioritert.

Barneverntjenesten forplikter seg til å delta på første møte, og si noe om bakgrunnen for henvendelsen.

Barneverntjenesten har også sendt denne oversikten:

<u>Samarbeidsmøter</u>	Helsestasjon og jordmortjenesten	Politi	Tannhelsetjenesten
Oppstart	Vår 2021	Vår 2021	Vår 2021
Møter avholdt	1	1	1
Møteplan	Annenhver måned	To ganger i året	To ganger i året
Evaluering	Ved utgang 2021		

Revisor har mottatt referat fra følgende møter med samarbeidspartnere: Tannhelsetjenesten (18.02.2021) og Politi (05.05.2021).

I dokumentet «Årshjul for samarbeidsmøter med skole og barnehager i Hamarøy» står det at barneverntjenesten skal kalle inn til samarbeidsmøtene der det er fast møtestruktur, og har ansvar for å lage referat. Fagleder informerer om at årshjulet ble iverksatt i 2019, men stoppet opp da korona-restriksjonene ble innført mars 2020. Følgende referat fra møter med skoler og barnehager er levert til revisor: Drag skole (26.02.2020) og Innhavet oppvekstsenter (27.02.20), Drag barnehage (16.06.2020, 16.11.2020, 01.06.2021). Revisor har også mottatt

referat fra gjennomført ringerunde mars/april 2020 til alle skoler og barnehager, samt Hamarøy internasjonale senter, som var stengt under koronapandemien.

Fagleder forteller at e-poster er sendt ut til alle barnehager og skoler om tilbud om møte i løpet av høsten 2021. Fagleder sier at målet med samarbeidsmøtene er at man skal bli tryggere på hverandre, og få en bredere forståelse for hva barneverntjenesten arbeider med.

Revisor har valgt å snakke med en barnehagestyrer, rektor ved en skole, ledende helsesykepleier ved helsestasjonen i Hamarøy, Harstad/Narvik familievernkontoret, krisesenteret i Salten og politiet for å undersøke hvordan andre instanser opplever samarbeidet med barneverntjenesten i Hamarøy kommune.

Barnehagestyrer i Drag barnehage er fornøyd med samarbeidet med barneverntjenesten, og forteller at det er to samarbeidsmøter i året. I tillegg kan barnehagen kontakte barneverntjenesten ved behov. Barnehagen er fornøyd med informasjonen de får fra barneverntjenesten, og mener tilbudet fra tjenesten er bedre enn tidligere. Når revisor spør om det er noe som oppleves som en utfordring trekker barnehagestyrer frem at det kan være vanskelig når ikke barnehagen får informasjon om pågående saker. Faglederen sier at det ofte er et ønske om mer informasjon enn de har mulighet til å gi med bakgrunn i taushetsplikten.

Rektor på Oppeid skole opplever at når skolen sender inn bekymringsmeldinger behandles de på en forskriftsmessig og god måte. Skolen sier de tidligere hadde rutinemessige samarbeidsmøter, disse har ikke lengre blitt gjennomført. Skolen har ønsket at barneverntjenesten skal delta i ansvarsgrupper, i inneværende år har de deltatt i ansvarsgruppe i ett slikt tilfelle. Det har ikke vært møter mellom skolen og barneverntjenesten, og rektor mener det ikke foreligger en møteplan fremover. Skolen ønsker en samarbeidsavtale med barneverntjenesten for å sikre forebygging. Det er tidligere gjennomført samarbeid og kurs/fagdager, ut over det er det ikke gitt noen informasjon fra barneverntjenesten. Skolen mener barneverntjenesten gjør en god jobb, men mener det er potensial for større samarbeid for å finne felles løsninger for barnets beste.

Ledende helsesykepleier er fornøyd med barneverntjenesten i Hamarøy kommune, og sier de har hatt flere møter i tiden etter 2020. Det er laget en møteplan fremover, og helsestasjonen opplever at de kan få hjelp fra barneverntjenesten ved behov. Ledende helsesykepleier mener

det har blitt et bedre tilbud fra barneverntjenesten nå enn tidligere. Samtidig har koronapandemien skapt mange utfordringer der gode og innarbeidede strukturer i tjenesten har blitt forandret på grunn av stort arbeidspress og nye arbeidsoppgaver. Det skaper fortsatt utfordringer i arbeidshverdagen, også i arbeidet og samarbeidet med barnevernstjenesten.

Leder Harstad og Narvik familievernkontor er fornøyd med samarbeidet med barneverntjenesten i Hamarøy kommune. Familievernkontoret inviterer til faste møter slik det er avtalt i samarbeidsavtalen, og det gjennomføres i forbindelse med deres utekontor som er om lag en gang per måned. Familievernkontoret mener de får nok informasjon fra barneverntjenesten, og at de har en god dialog om felles klienter.

Leder for krisesenteret i Salten forteller at de gangene de har samarbeidet med barneverntjenester har de vært fornøyde med dialog og informasjonsflyt. Krisesenteret sier det har vært kontakt med barneverntjenesten i 2020/2021, men at det ikke er en fastlagt møteplan. De har en samarbeidsavtale med barneverntjenesten i Bodø som også gjelder for avdeling Hamarøy. Krisesenteret mener de får nok informasjon om hvordan de kan få hjelp fra barneverntjenesten ved behov, men ønsker mer tid til nærmere samhandling.

Politiet har ikke svart på henvendelsen fra revisor. Faglederen har tatt kontakt med forslag på møteplan, men ved intervjuet hadde de ikke fått svar. De har hatt et samarbeid med politiet tidligere, men det har vært endring av kontaktperson.

12. Barneverntjenesten i Bodø kommune og Hamarøy kommune skal bidra til å utarbeide en individuell plan for barn med behov for langvarige og koordinerte tiltak.

Revisor har ikke mottatt noen rutiner for arbeid med individuell plan i barneverntjenesten. Nestlederen forteller at de ikke har egen rutinebeskrivelse for individuell plan. Ved behov benyttes fagstoff fra bufdir⁵⁴. De har en mal der det framkommer hva en individuell plan skal

---

54

https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/Samarbeid_mellom_helse_og_barnevern/Tilbud_og_tjenester/Individuell_plan/

inneholde. Der det er behov for en individuell plan finnes det gjerne en ansvarsgruppe, og det blir et tema der. Barneverntjenesten tar ansvar for individuell plan kun for barn med omsorgstiltak, og de som har hatt litt tyngre og omfattende tiltak over lang tid i barnevernet.

Faglederen sier at barneverntjenesten er pliktig å utarbeide en individuell plan hvis det er behov, men at planen ofte er laget tidligere av for eksempel skolen barnet går på.

Barneverntjenesten blir ofte tatt inn i ansvarsgruppen som skal følge opp videre. Faglederen mener de har laget en slik plan i perioden.

Ledende helsesykepleier har sendt rutinen for individuell plan i Hamarøy kommune.

Rutinene nevner ikke barneverntjenesten. Helsestasjonen forteller at selv om det ikke er nedfelt at de skal være koordinator for ansvarsgrupper og individuelle plan, er det de som tar den største arbeidsmengden. Det er behov for at også skolene og barnehagene bidrar med koordineringen, og at ledelsen legger til rette for det. Helsestasjonen forteller at barneverntjenesten er hjelpsomme og koordinerer ansvarsgrupper som kommer i gang via tiltak fra dem.

2.2.3 Rapportering

13. Bodø kommune skal utarbeide årlige rapporter som skal leveres til Hamarøy kommune.

Det er beskrevet i barneverntjenestens årsplan for 2021 at årsmeldinger skal være klare i februar. Den årlige rapporten skal etter vertskommuneavtalen inneholde minimum det samme innholdet som rapporteres til statsforvalteren. Bodø kommune har valgt en mer omfattende mal som er foreslått av statlige myndigheter. Det er ellers ikke levert noen rutiner eller maler til revisor som omhandler årsmeldingen. Nestlederen mener at det ikke trenger å være rutiner for alt man gjør. Det at det er skrevet i årsplanen at det skal gjennomføres er tilstrekkelig. Barnevernlederen mener også det de har i internkontrollsystemet er godt nok på området. Det er en sterk kultur for utarbeidelse av årsrapporter, og fra neste år blir en slik rapportering lovpålagt.

Barneverntjenesten Bodø, avdeling Hamarøy utarbeidet en samlet årsrapport 2020 og tilstandsrapport per 01.03.2021. Rapporten inneholder informasjon om hvordan tjenesten fungerer, økonomi og en rekke temaområder. utfordringer i barneverntjenesten blir også

drøftet. Rapporten ble levert til Hamarøy kommune våren 2021. Informantene er litt usikre hvilken dato møtet for overlevering av årsrapporten ble avholdt, og konkret hva som ble diskutert. Verken Bodø kommune eller Hamarøy kommune har skrevet referat fra møtet.

Assisterende kommunaldirektør og kommunalleder for oppvekst forteller at det er god kommunikasjon med barneverntjenesten, og at de tar kontakt hvis det er noen uklarheter. Det er ikke noen fast møteplan for oppdateringer eller informasjon utenom den årlige rapporten.

Flere momenter som løftes opp i vertskommuneavtalen er ikke nevnt i rapporten. Et eksempel er samiske hensyn og rettigheter. Et annet eksempel er punktet om at Hamarøy kommune skal stille med kontorplasser. Faglederen forteller at kontorene de benytter er dårlig egnet for barneverntjenesten. Det er mange ulike etater samlet på samme sted⁵⁵, og møterommet som er disponibelt kan kun nås ved å gå gjennom en felles kantine. Møterommet er heller ikke godt nok lydisolert, det samme gjelder noen av kontorene. Faglederen mener de har behov for eget venterom, og egen inngang. Slik slipper klientene å bli så synlige for alle. Faglederen sier at flere av klientene nekter å komme til kontoret, og ber om møter hjemme hos seg selv. Kontorene har også dårlig ventilasjon. Faglederen forteller problemstillingen er drøftet med kommunen, men at ikke nok har skjedd.

14. Hamarøy kommune skal sammen med Bodø kommune gjøre en årlig evaluering av vertskommuneavtalen, og samarbeidet om barneverntjenesten.

Informantene forteller at det ikke er blitt gjennomført en evaluering av vertskommuneavtalen, men at det er ønskelig. Barnevernlederen sier at de har intensjon om å starte en prosess høsten 2021.

Kommunallederen for oppvekst i Hamarøy kommune sier han lener seg på barnevernlederen, og at det har vært for dårlig oppfølging fra hans side. Det har vært noen møter og samtaler, men på grunn av korona har det vært vanskelig. Kommunalleder sier at det føles som det ikke er nok tid til å følge opp og ha så god kontroll som ønskelig på alle områder. Bakgrunnen for

---

⁵⁵ Mattilsynet, bibliotek, skatteetaten, kirke, rus og psykiatri og noen ganger kommunalleder oppvekst.

det er at kommunallederene har et stort omfang av tjenester underlagt seg. Samtidig opplever kommunallederene at barneverntjenesten i kommunen er ivaretatt gjennom vertskommunesamarbeidet. Både kommunelederen og barnevernlederen mener det er god og ryddig samarbeidsrelasjon, men at en del ikke er landet etter kommunesammenslåingen.

15. Hamarøy kommune skal redegjøre for tilstanden i barneverntjenesten til kommunestyret minst en gang i året.

Barnevernlederen orienterte kommunestyret i Hamarøy kommune om status i barneverntjenesten 25.02.2021. Det finnes ikke beskrivelse av orienteringen i et referat.

Hamarøy kommune skriver i sin årsmelding for rammeområdene 2020 at ansvaret for barnevern ligger hos oppvekst og undervisning. Ansvarsområdene kommenteres etter tur, med unntak av barnevern der følgende står:

«Barnevern

Barnevernet driftes av Bodø kommune.»

Årsberetning og regnskap 2020 redegjør for internkontrollen i Hamarøy kommune. Rapporteringen er generell, og nevner ikke konkrete tjenesteområder som for eksempel barneverntjenesten. KS mener at det tidlig i årsrapporten bør være en generell og overordnet rapport om internkontrollen for kommunen samlet. I tillegg bør internkontroll være en del av rapporteringen på kommunal-/tjenesteområdene utover i rapporten⁵⁶.

Assisterende kommunedirektør mener at orienteringen som barnevernlederen holdt i kommunestyret er tilstrekkelig rapportering. Det er en intensjon om at årsmeldingen skal inneholde mer informasjon om barneverntjenesten fremover, og at årsrapporten fra barneverntjenesten kan brukes som grunnlagsdokument.

---

⁵⁶ <https://www.ks.no/fagomrader/demokrati-og-styring/stat---kommune/internkontroll/arlig-rapportering-av-internkontroll/>

3 Revisors vurdering

3.1 Vurderinger

3.1.1 Kvalitet i tjenesten

1. Bodø kommune og Hamarøy kommune skal ha mål for barneverntjenesten.

Bodø kommune har overordnede mål for barneverntjenesten, og en årsplan som legger føringer for hva tjenesten skal arbeide med. Revisor sin vurdering er at målene bør henge sammen med mål som Hamarøy kommune har for barneverntjenesten, samt spesifikke mål som er satt i vertskommuneavtalen. Her vises det spesielt til samiske hensyn og rettigheter der det i begge kommunene er ulike oppfatning av hva som konkret skal gjøres av barneverntjenesten. Vertskommuneavtalen er overordnet, og revisor mener det med fordel kan være en tettere dialog på dette området mellom kommunene for å få klarhet i forventninger, klare mål og rapportering. Revisor er gjort kjent med at Regionalt samisk kompetansesenter (RESAK) kan bidra med faglig støtte til barneverntjenester i Norge. Med tanke på at Hamarøy kommune er samisk forvaltningsområdet bør barneverntjenesten i Bodø søke kunnskap og kompetanse på feltet slik at de kan levere en tjeneste som Hamarøy er forpliktet til.

Hamarøy kommune har ikke vedtatte mål for barneverntjenesten, med bakgrunn i faktadelen er revisors vurdering at de burde vedta mål som gir klare føringer utover vertskommuneavtalen med tanke på leveranse.

Revisor finner at Bodø kommune har vedtatte mål og planer for barneverntjenesten, mens Hamarøy kommune ikke har det.

2. Bodø kommune skal ha nødvendige rutiner og internkontroll for barneverntjenesten.

Med bakgrunn i etterspurt dokumentasjon finner revisor at Bodø kommune har de fleste nødvendige rutiner, og en fungerende internkontroll for barneverntjenesten. Revisor påpeker at alle rutinene bør lages i samme format, med dato for opprettelse og revidering. Samtidig bør det være et system for å sikre kontinuerlig oppdatering og revidering av rutinene.

Revisor sin vurdering er at Bodø kommune bør vurdere å lage rutiner for hvordan barneverntjenesten skal følge opp samiske hensyn og rettigheter som Hamarøy kommune har løftet frem i vertskommuneavtalen. Hvordan Bodø kommune skal følge opp dette avhenger også av klare mål fra Hamarøy kommune.

Revisor finner at Bodø kommune har nødvendige rutiner og internkontroll for barneverntjenesten for de områdene som er etterspurt.

3. *Hamarøy kommune skal ha nødvendige rutiner for systematisk oppfølging av vertskommuneavtalen.*

Hamarøy kommune har ikke skriftlige rutiner for systematisk oppfølging av vertskommuneavtalen. Det fastslås i vertskommuneavtalen at Bodø kommune skal utarbeide årlige rapporter til Hamarøy kommune. Selv om man får informasjon gjennom årsrapporten, og andre mindre rapporter, bør det etter revisors vurdering være en jevnlig møtepunkter mellom kommunene. På denne måten kan man diskutere for eksempel vanskelige saker, ta opp utfordringer, planlegge hvordan man skal samarbeide og lignende oppfølging.

Revisor finner at Hamarøy kommune ikke har nødvendige rutiner for systematisk oppfølging av vertskommuneavtalen.

4. *Bodø kommune skal påse at barneverntjenestene som leveres til Hamarøy kommune er tilstrekkelig bemannet til enhver tid.*

Revisor finner at barneverntjenesten som leveres i Hamarøy kommune ikke er tilstrekkelig bemannet med bakgrunn i det som er lagt til grunn i vertskommuneavtalen. Det skal i utgangspunktet være seks stillinger, men i dag er det to operative ansatte. Det er positivt at to konsulenter er leid inn siste halvår 2021, men det løser ikke rekrutteringsutfordringen på sikt. Muligheten avdelingen i Hamarøy kommune har til å få hjelp fra faglig kompetanse i Bodø gjør dem kapabel til å gjennomføre sitt arbeid, men det er etter revisors vurdering et behov for å rekruttere slik at man har seks årsverk slik det står i vertskommuneavtalen.

Bemanningssituasjonen er sårbar, og kan påvirke kvaliteten i tjenestetilbudet. Dette er også for å sikre at arbeidspresset ikke blir for stort for de som er i jobb.

Revisor finner at Bodø kommune ikke har tilstrekkelig bemanning i barneverntjenesten som leveres til Hamarøy kommune.

- 5. Bodø kommune skal påse at de ansatte i barneverntjenesten som leveres til Hamarøy kommune har tilstrekkelig kompetanse og nødvendige faglige kvalifikasjoner.**

De ansatte i barneverntjenesten har tilstrekkelig kompetanse og nødvendige faglige kvalifikasjoner. Barneverntjenesten har gode planer for kompetansebygging, både i overordnet plan, årsplanen og gjennom læringsnettverket i Salten. Samtidig kan avdeling Hamarøy drøfte vanskelige saker med andre fagledere, leder og jurister jevnlig i fagmøter.

Revisor finner at de ansatte i barneverntjenesten som leveres fra Bodø kommune til Hamarøy kommune har tilstrekkelig kompetanse og nødvendige faglige kvalifikasjoner.

- 6. Barneverntjenesten i Bodø kommune skal innen en uke gjennomgå mottatte bekymringsmeldinger, og vurdere videre undersøkelse.**

Barneverntjenesten i Bodø kommune har nødvendige rutiner for behandling av bekymringsmeldinger, og har ikke hatt fristoverskridelser.

Revisor finner at barneverntjenesten i Bodø kommune gjennomgår bekymringsmeldinger innen en uke.

- 7. Barneverntjenesten i Bodø kommune skal innen tre måneder ha gjennomført undersøkelse.**

Barneverntjenesten i Bodø kommune har nødvendige rutiner for å gjennomføre undersøkelser, og har ikke hatt fristoverskridelser.

Revisor finner at barneverntjenesten i Bodø kommune gjennomfører undersøkelser innen tre måneder.

- 8. Barneverntjenesten i Bodø kommune skal ha en tidsavgrenset tiltaksplan for alle barn med hjelpetiltak. Den skal evalueres regelmessig.**

Barneverntjenesten i Bodø kommune har nødvendige rutiner for å ivareta tiltaksplaner og evaluering av den for barn med hjelpetiltak. De fleste barn med hjelpetiltak har hatt

tiltaksplan, men revisors sin vurdering er at barneverntjenesten må sikre at alle får det slik lovverket krever. Når det gjelder evalueringer oppfatter revisor at barneverntjenesten ikke konsekvent følger egen rutine om å evaluere tiltaksplanen hver tredje måned, selv om rutinen overholdes i de fleste tilfellene. Det er positivt med medvirkning, og en grundig evaluering av tiltaksplanen, men det burde ikke gå lengre tid enn det som er lovpålagt.

Etter revisors vurdering bør informasjon om tiltaksplan og evaluering av tiltaksplan komme frem i årsrapporten da det er lovpålagte krav som kan si noe om kvaliteten i tjenesten som tilbys.

Revisor finner at barneverntjenesten i Bodø kommune har tiltaksplaner for de aller fleste barn med hjelpetiltak, men at det er noen unntak. Barneverntjenesten evaluerer tiltaksplanene, men ikke alltid innenfor rutinen om hver tredje måned.

9. Barneverntjenesten i Bodø kommune skal besøke barnet i fosterhjemmet minimum fire ganger i året, og sørge for minimum fire tilsynsbesøk i året.

Barneverntjenesten i Bodø kommune har nødvendige rutiner for oppfølgingsbesøk og tilsynsbesøk i fosterhjem. Revisor finner at rutinene ikke i stor nok grad er fulgt opp, siden ikke alle barn får de lovpålagte besøkene og oppfølging i fosterhjemmet. Det samme gjelder tilsynsbesøkene. Koronasituasjonen har gjort det vanskeligere med besøk i hjemmet, men en del av bakgrunnen slik det legges frem i årsrapporten er underbemanning. Barneverntjenesten i Bodø kommune må derfor finne tiltak slik at rutinene gjennomføres i praksis.

Revisor finner at barneverntjenesten i Bodø kommune ikke har gjennomført minimum fire besøk i året for alle barn i fosterhjem. Barneverntjenesten har heller ikke sørget for at alle barn i fosterhjem har fått minimum fire tilsynsbesøk i året.

3.1.2 Forebygging og samarbeid

10. Hamarøy kommune skal finne tiltak som kan forebygge omsorgssvikt og adferdsproblemer.

Revisor har ikke mottatt rutiner for forebygging av omsorgssvikt og adferdsproblemer. Vår vurdering er at dette er noe Hamarøy kommune må arbeide for å få på plass. Revisor finner ikke planer for hvordan kommunale aktører skal samarbeide med barneverntjenesten.

Mangelen av planer, rutiner og konkrete tiltak kan føre til at det er vanskelig å få den fulle oversikten slik at en kan forebygge på en god og treffende måte. Dette kan også føre til usikkerhet hos samarbeidspartnere. BBU løftes frem, men slik revisor forstår det har det ikke vært møter i teamet siden 2019. Slik revisor ser det bør Hamarøy kommune ha rutiner for oppgavene til BBU og TBU. Jasska/Trygg prosjektet trekkes frem av flere, men ble avsluttet i 2019. Hva konkret som ligger i videreføringen av delprosjektene er uklart, selv om det er en intensjon om at barneverntjenesten skal kobles på prosjektene fremover.

Uavhengig av om dette er et vertskommunesamarbeid eller ikke er det naturlig at barneverntjenesten tar del i samarbeidet for å ivareta kommunens ansvar for å forebygge omsorgssvikt og adferdsproblemer. Revisor finner Hamarøy kommune ikke tilrettelegger godt nok for samarbeid med barneverntjenesten på et overordnet nivå. I faktadelen om kriterie 11 fremgår det at barneverntjenesten samarbeider med enheter i kommunen hver for seg, men det finnes ikke en helhetlig retning eller målsetninger fra kommunen på feltet. Overordnede møteplasser på tvers bør etter revisors vurdering styrkes, og barneverntjenesten bør være en viktig del av dette.

Revisor finner at Hamarøy kommune ikke har tilstrekkelige tiltak for å forebygge omsorgssvikt og adferdsproblemer.

11. Barneverntjenesten i Bodø kommune skal samarbeide med andre sektorer og forvaltningsnivå.

Revisor finner at barneverntjenesten har gjort mye for å få i gang samarbeid med både kommunale aktører og andre. Det er positivt at de fleste aktørene opplever at tjenesten, og samarbeidet, er bedre enn tidligere. Revisor merker seg at barneverntjenesten ikke har kontaktpersoner og samarbeidsavtaler med alle samarbeidsinstansene i Hamarøy kommune. Revisor sin vurdering er at samarbeidet burde være mer formalisert. Informasjonen kan med fordel inngå i årsplanen.

Faglederen sitt forslag om møter med alle ledere på samme nivå i kommunen kan være en god måte å få i gang et bedre tverrfaglig samarbeid. Det vil gi barneverntjenesten en arena til å formidle hva de arbeider med, og komme tettere på de kommunale enhetene. Det er også viktig å inkludere eksterne enheter som politi, krisesenter og familievernkontor. Slik det er nå

møter for eksempel faglederen hver barnehage og skole. Revisor sin vurdering er at dette kan samordnes bedre om det styres fra Hamarøy kommune.

Revisor sin vurdering er at barneverntjenestens vakttelefon for anonym drøfting av saker bør gjøres bedre kjent i kommunen.

Revisor legger til grunn at barneverntjenesten i Bodø kommune samarbeider med andre sektorer og forvaltningsnivå, men arbeidet kan med fordel være mer formalisert.

12. Barneverntjenesten i Bodø kommune og Hamarøy kommune skal bidra til å utarbeide en individuell plan for barn med behov for langvarige og koordinerte tiltak.

Barneverntjenesten i Bodø bidrar til å utarbeide individuell plan ved behov. De har ikke egne rutiner for individuell plan, og revisor sin vurdering er at dette ikke er tilstrekkelig med tanke på det nære samarbeidet som trengs mellom ulike instanser ved individuell plan. Hver kommune kan ha ulike utfordringer, og samarbeidsmønster, derfor er det viktig å sikre at barn med langvarige og koordinerte tiltak får like god hjelp i ulike kommuner gjennom gode rutiner.

Revisor finner det er positivt Hamarøy kommune har en rutine for arbeidet med individuell plan. Hamarøy kommune burde sørge for en jevnere fordeling av ansvaret for ansvarsgrupper og individuell plan, tydelige føringer og rutinene bør være kjent i alle relevante avdelinger.

Barneverntjenesten i Bodø kommune og Hamarøy kommune har etter revisors forståelse bidratt til å utarbeide en individuell plan for barn med behov for langvarige og koordinerte tiltak. Barneverntjenesten burde etter revisor vurdering få på plass en rutine for utarbeidelse av individuell plan, og Hamarøy kommune bør arbeide videre med forankringen av sin rutine i de ulike avdelingene.

3.1.3 Rapportering

13. Bodø kommune skal utarbeide årlige rapporter som skal leveres til Hamarøy kommune.

Barneverntjenesten har levert en detaljert og grundig årsrapport for 2020, og de har etter revisors vurdering ivaretatt rapporteringsplikten slik den er beskrevet i vertskommuneavtalen.

Samtidig er revisors vurdering at barneverntjenesten i tillegg burde rapportere på noen spesifikke områder nevnt i vertskommuneavtalen. Den årlige rapporten kan blant annet inneholde beskrivelser om hvordan Bodø barneverntjeneste ivaretar samiske hensyn og rettigheter. Kontorplassene som Hamarøy kommune har gjort tilgjengelige for barneverntjenesten kan også nevnes i rapporten, da det av barneverntjenesten trekkes frem som en utfordring. Revisor er av samme oppfatning som fagleder om at kontorlokalene ikke er egnede. Lokalene bør være egnet til å ivareta personvern hensyn og kravene til taushetsplikt.

Revisor finner at Bodø kommune har utarbeidet årlig rapport om barneverntjenesten, og levert den til Hamarøy kommune. Rapporteringen bør være tett koblet opp til vertskommuneavtalen.

14. *Hamarøy kommune skal sammen med Bodø kommune gjøre en årlig evaluering av vertskommuneavtalen, og samarbeidet om barneverntjenesten.*

Revisor finner at Hamarøy kommune og Bodø kommune til nå ikke har gjort en evaluering av vertskommuneavtalen, og samarbeidet om barneverntjenesten. Det er en intensjon fra begge kommunene om at dette skal gjennomføres, muligens i løpet av høsten. Vurderingen gjort av revisor er at en evaluering av avtalen kan bidra til konkretisering og avklaring rundt forventninger, mål og hvordan man skal rapportere. Samtidig er det en mulighet til å løse utfordringer, slike som bedre løsninger når det gjelder lokaler.

Revisor finner at Hamarøy kommune og Bodø kommune har ikke gjennomført en evaluering av vertskommuneavtalen, og samarbeidet om barneverntjenesten.

15. *Hamarøy kommune skal redegjøre for tilstanden i barneverntjenesten til kommunestyret minst en gang i året.*

Barnevernlederen har redegjort for tilstanden i barneverntjenesten i kommunestyret i 2021. Revisor sin vurdering er at det er viktig at kommunestyret får informasjon om tjenesten Hamarøy kommune får levert gjennom vertskommunesamarbeidet. Det kan bidra til god forankring, og gi mulighet til styring når det er behov. Hamarøy kommune har fremdeles det overordnede ansvaret for barneverntjenesten som tilbys i egen kommune, det er derfor

nødvendig med tilstrekkelig informasjon til de folkevalgte. Revisor sin vurdering er at orienteringen bør protokollføres.

Kommunedirektøren i Hamarøy kommune rapporterer til kommunestyret om internkontroll en gang i året gjennom årsberetningen og årsmeldingen, men rapporteringen inneholder ikke vurderinger rundt barneverntjenesten. Revisor sin vurdering er at barneverntjenesten bør nevnes i rapporteringen til kommunestyret.

Revisor finner at Hamarøy kommune har redegjort for tilstanden i barneverntjenesten til kommunestyret i 2021 gjennom å invitere barnevernleder til å orientere.

3.2 Konklusjon og anbefaling

3.2.1 Konklusjon

Revisor er enig med informantene om at det har vært en spesiell tid med tanke på koronasituasjonen som har preget årene 2020 og 2021. På samme tid har det skjedd mange endringer både når det gjelder opprettelse av ny kommune, og vertskommunesamarbeidet om barneverntjenester fra 2020. Vertskommunesamarbeidet har ikke vært i drift særlig lenge, og mye vil nok komme på plass etter hvert.

Hamarøy kommune har ikke overordnede mål for barneverntjenesten, og heller ikke rutiner for systematisk oppfølging av vertskommuneavtalen. Det er generelt lite informasjon om tjenesten blant annet i planer, årsmelding og årsberetning. Kravene om samiske hensyn og rettigheter i vertskommuneavtalen er det behov for mer dialog rundt for å avklare forventninger, mål og rapportering.

Bodø kommune har mål for barneverntjenesten, og planer som konkretiserer arbeidet. Barneverntjenesten har system, rutiner og internkontroll for de områdene revisor har etterspurt. Både Bodø kommune og Hamarøy kommune er fornøyde med barneverntjenesten, og mener samarbeidet fungerer godt og at tjenesten er forbedret gjennom vertskommunesamarbeidet.

Barneverntjenesten avdeling Hamarøy har rekrutteringsutfordringer, og ledelsen gir støtte fra Bodø som bidrar til et tilstrekkelig tjenestetilbud. Det er uansett behov for en mer stabil situasjon med faste ansatte for å følge opp vertskommuneavtalen på en god måte. De ansatte har tilstrekkelig kompetanse og faglige kvalifikasjoner.

Det er få fristbrudd i 2020, bekymringsmeldinger og undersøkelser blir behandlet innen fastsatt tid. Det er tiltaksplaner for de aller fleste barn med hjelpetiltak, og evalueringene skjer i de fleste tilfeller hver tredje måned slik rutinen legger føringer om. På dette området kan barneverntjenesten arbeide for å sikre at alle barn får det de har krav på. Det samme gjelder oppfølgingsbesøk av, og tilsyn i, fosterhjem der kravene om minimum fire besøk i året ikke er overholdt for alle barn i 2020.

Hamarøy kommune har ikke tilstrekkelig planer, rutiner og tiltak for å forebygge omsorgssvikt og adferdsvansker. Et relevant eksempel er at det ikke finnes noen planer for hvordan kommunale aktører skal samarbeide med barneverntjenesten. Barneverntjenesten har satt i gang et arbeid for å kunne samarbeide godt med relevante aktører i Hamarøy kommune, men arbeidet bør være mer formalisert.

Hamarøy kommune og barneverntjenesten arbeider med individuell plan. I Hamarøy kommune har de rutiner for individuell plan, men det er behov for en jevnere fordeling av ansvaret, samt at rutinene er kjent i alle relevante avdelinger. Barneverntjenesten har ikke en utarbeidet rutine for individuell plan.

Barneverntjenesten har utarbeidet en grundig årsrapport som er levert til Hamarøy kommune, men revisor gjør oppmerksom på at flere deler av vertskommuneavtalen kunne vært nevnt i rapporteringen. Kommunene har ikke hatt en evaluering av vertskommuneavtalen slik det er bestemt. Barnevernleder har holdt en orientering i kommunestyret i 2020, revisor påpeker at slike orienteringer bør protokollføres.

Konklusjon: *Hamarøy kommune følger i noen grad opp vertskommunesamarbeidet om barneverntjenesten med Bodø kommune. Bodø kommune leverer i nokså stor grad tjenester i henhold til samarbeidsavtalen.*

3.2.2 Anbefalinger

På bakgrunn av den gjennomførte undersøkelsen anbefaler revisjonen at:

1. Hamarøy kommune utarbeider skriftlige mål for barneverntjenesten.
2. Hamarøy kommune lager nødvendige rutiner for systematisk oppfølging av vertskommuneavtalen.

3. Hamarøy kommune bør følge opp at Bodø barneverntjeneste sikrer tilstrekkelig bemanning med bakgrunn i vertskommuneavtalen.
4. Hamarøy kommune bør følge opp at Bodø barneverntjeneste sikrer at lovkravet når det gjelder tiltaksplaner og evaluering av disse følges.
5. Hamarøy kommune bør følge opp at Bodø barneverntjeneste sørger for at barn i fosterhjem får oppfølgingsbesøkene og tilsynsbesøkene som er lovpålagte.
6. Hamarøy kommune lager tiltak for å forebygge omsorgssvikt og adferdsproblemer.
7. Hamarøy kommune skal sørge for å få gjennomført årlige evaluering av vertskommuneavtalen sammen med Bodø kommune.

4 Kommunedirektørens kommentar

Kommunedirektøren sendte sin kommentar til rapporten 20.10.2021.

Kommentaren er tatt med i sin helhet i vedlegg 1.

Kommunedirektøren tar forvaltningsrapporten og anbefalingene til etterretning, og har ingen ytterligere kommentarer til rapporten.

Kommentaren har ikke ført til endringer i rapporten.

5 Litteratur og kildereferanser

Lover og forskrifter

Barnevernloven, lov om barneverntjeneste, sist endret: LOV-2020-06-19-89 fra 01.01.2021, <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-07-17-100>

Forskrift om fosterhjem, sist endret: FOR-2014-01-24-52 fra 01.02.2014, <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2003-12-18-1659>

Forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barneverntjenester, sist endret: FOR-2005-12-14-1584 fra 14.12.2005, <https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2005-12-14-1584>

Kommuneloven, Lov om kommuner og fylkeskommuner, sist endret: LOV-2020-06-23-97 fra 30.12.2020, https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-22-83#KAPITTEL_7-4

Offentlige dokumenter

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2021A), Barnevern kommunemonitor, nettartikkel, https://bufdir.no/statistikk_og_analyse/barnevern_kommunemonitor/#/1875

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2021B), Om tilstandsrapportering, nettartikkel, 12.01.2021, https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/tilstandsrapportering/om_tilstandsrapportering/

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2021C), Vil du være tilsynsperson for et barn i fosterhjem? https://bufdir.no/Fosterhjem/Alle_kontorer/Oslo_kommune/Vil_du_vare_tilsynsperson_for_et_barn_i_fosterhjem/

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2020), Hva er barnevernsreformen?, nettartikkel, 30.11.2020, https://bufdir.no/Barnevern/reform/om_reformen/

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2019A), Individuell plan (IP), nettartikkel, 01.04.2019,

https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/Samarbeid_mellom_helse_og_barnevern/Tilbud_og_tjenester/Individuell_plan/

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2019B), Saksbehandlingsrundskrivet, 17.12.2019,

<https://www.bufdir.no/fagstotte/produkter/saksbehandlingsrundskrivet/>

Hamarøy kommune, Delprosjekt 10.2.2 – Plan for helse og omsorg, utarbeidet 06.06.2019

Hamarøy kommune, Årsmelding fra rammeområdene 2020.

Kommunedelplan for oppvekst- og kulturavdelingen 2018-2030, Bodø kommune,

[https://bodo.kommune.no/getfile.php/138728-](https://bodo.kommune.no/getfile.php/138728-1556867657/Bunntekst/Planer%20og%20strategier/BYRAA_BK_Oppvekstplan_21x21_Skje)

[1556867657/Bunntekst/Planer%20og%20strategier/BYRAA_BK_Oppvekstplan_21x21_Skje](https://bodo.kommune.no/getfile.php/138728-1556867657/Bunntekst/Planer%20og%20strategier/BYRAA_BK_Oppvekstplan_21x21_Skje)
[rm.pdf](#)

Kommunesektorens organisasjon (2020), Orden i eget hus - Kommunedirektørens

internkontroll, En praktisk veileder, Versjon 3. April 2020.

<https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/lokaldemokrati/internkontroll/Kommunedirektorens-internkontroll-veileder-08092020.pdf>

NIVI Rapport 2020:3, [http://www.nivianalyse.no/wp-](http://www.nivianalyse.no/wp-content/uploads/2021/02/NIVI_Rapport_2020_3_Interkommunalt_samarbeid_i_Nordland_2020-komprimert.pdf)

[content/uploads/2021/02/NIVI_Rapport_2020_3_Interkommunalt_samarbeid_i_Nordland_2020-komprimert.pdf](http://www.nivianalyse.no/wp-content/uploads/2021/02/NIVI_Rapport_2020_3_Interkommunalt_samarbeid_i_Nordland_2020-komprimert.pdf)

Prop. 133 L (2020–2021) Lov om barnevern (barnevernsloven) og lov om endringer i barnevernloven,

<https://www.regjeringen.no/contentassets/f325e4de00fb472f85a7a2b94124f531/no/pdfs/prp202020210133000dddpdfs.pdf>

Prop.84 L (2019–2020) Endringer i barnevernloven (samtaleprosess, årlig

tilstandsrapportering mv.), <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-84-l-20192020/id2698870/>

Prop. 73 L (2016-2017) Endringer i barnevernloven (barnevernsreform),

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-73-l-20162017/id2546056/>

Prop. 106 L (2012–2013) Endringer i barnevernloven,

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop-106-l-20122013/id720934/>

SSB (2021A), Barnevern – Hamarøy kommune, nettartikkel, 15.06.2021,

https://www.ssb.no/kommunefakta/kostra/bodo/barnevern?regioner=1875&checkbox_kostrapgruppe=true&checkbox_land-uten-oslo=true&checkbox_fylkesgjennomsnitt=true&checkbox_vis_flere_regioner=true

SSB (2021B), Kommunefakta – Hamarøy kommune, nettartikkel,

<https://www.ssb.no/kommunefakta/habmer-hamaroy>

VID Rapport 2019 / 3, Tor Slettebø, Kristin Briseid, Elisabeth Brodtkorb, Erik Skjeggestad, Sidsel Sverdrup og Torgeir Sørensen, «Godt nok barnevern? Forståelser av forsvarlighet og internkontroll i den kommunale barneverntjenesten»,

https://bibliotek.bufdir.no/BUF/101/Godt_nok_barnevern_Forstaelser_av_forsvarlighet_og_internkontroll_i_den_kommunale_barneverntjenesten.pdf

Årsplan med budsjett (2021), Bodø kommune,

<https://bodo.kommune.no/getfile.php/1339837-1604571332/Filer/%C3%98konomi%20og%20finans/2020/R%C3%A5dmannens%20budsjettforslag%202021-2024/R%C3%A5dmannens%20forslag%202021-2024%20v4-medforside.pdf>

Interne dokumenter

Interne rutiner Bodø barneverntjeneste

Interne rutiner Hamarøy kommune

Økonomiforslag 2020/2021

Årsrapport 2020/ Tilstandsrapport pr 01.03.21, Barneverntjenesten Bodø, avdeling Hamarøy.

Figuroversikt

Figur 1: Oversikt over barn med hjelpetiltak, tiltaksplan og evaluering. Kilde: Bodø kommune. Halvårsrapportering bufdir 1.halvår 2020 og 2.halvår 2020.

6 Vedlegg

Vedlegg 1. Høringssvar fra kommunedirektøren

SALTEN KOMMUNEREVISJON IKS

Postboks 140

8201 FAUSKE

Deres ref:	Vår ref 2021/682-4	Saksbehandler Odd-Børge Pedersen	Dato 20.10.2021
------------	-----------------------	-------------------------------------	--------------------

Kommunedirektørens uttalelse i forhold til vertskommunesamarbeid Barnevern

Kommunedirektøren tar forvaltningsrapporten og de anbefalinger som ligger i denne til etterretning, og har ingen ytterligere kommentarer til rapporten ut over dette.

Med hilsen

Odd-Børge Pedersen
Kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

Postadresse:
Marie Hamsuns vel 3, 8294 Hamarøy
Besøksadresse:
Marie Hamsuns vel 3

Epostadresse:
postmottak@hamaroy.kommune.no
Web adresse:
www.hamaroy.kommune.no/

Telefon:
75765000

Organisasjonsnummer:
970542507

Utvalg: Kontrollutvalget i Røst kommune	Saksnummer: 09/2022	Møtedato: 24.02.2022	Saksbehandler: Berit P Pedersen
---	-------------------------------	--------------------------------	---

EVENTUELT

Innstilling til v e d t a k:

(Saken fremmes med åpen innstilling)

Saken gjelder:

Eventuelle saker til behandling.

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg:

B: Utrykte vedlegg:

Saksutredning:

Bodø, 18.januar 2022

Berit P Pedersen
seniorrådgiver

Utvalg: Kontrollutvalget i Røst kommune	Saksnummer: 10/2022	Møtedato: 24.02.2022	Saksbehandler: Berit P Pedersen
---	-------------------------------	--------------------------------	---

GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL AV 24.02.2022

Vedtak

Møteprotokoll av 24.02.2022 enstemmig godkjent.

Saken gjelder:

Godkjenning av møteprotokoll av 24.02.2022 for kontrollutvalget i Røst kommune (protokoll fremlegges og gjennomgås i møte).

Vedlegg til saken:

Saksutredning

Bodø, 08.februar 2022

Berit P Pedersen
seniorrådgiver

